

LUCRĂRILE SESIUNII MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

Având pe ordinea de zi, alături de alte puncte, dezbaterile și aprobarea proiectului de Lege pentru adoptarea Planului unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în perioada 1981-1985, precum și a proiectului de Lege pentru adoptarea Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare în perioada 1981-1985 — acte normative de o deosebită importanță pentru transpunerea în viață a hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului — sesiunea a III-a a celei de-a VIII-a legislaturi a Marii Adunări Naționale, ale cărei lucrări au fost reluate în plen cu două zile în urmă, se înscrie ca un eveniment politic de seamă, cu implicații adânci în construcția socialistă a țării.

După cum se subliniază în expunerea la proiect făcută de primul ministru al guvernului, cel de-al șaptelea cincinal, elaborat pe baza orientărilor și sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea, sub directa conducere și îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele României, asigură continuarea creșterii dinamice și echilibrate a economiei naționale, marcând intrarea țării într-o etapă nouă, superioară, a procesului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981-1985 poate fi caracterizat drept creație colectivă a tuturor celor chemați să-l înfăptuiască, datorită participării directe a maselor de oameni ai muncii la stabilirea măsurilor care asigură dezvoltare armonioasă a economiei României. Este cunoscut că preve-

derile planului au fost supuse unei largi dezbateri în unitățile economice și sociale, la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, la Congresul consiliilor populare și Congresul țărănimii, la Consiliul Național al F.D.U.S., iar săptămîna trecută a fost amănunțit analizat și adoptat de Congresul consiliilor oamenilor muncii — forumul suprem al democrației muncitorești din țara noastră. Proiectul noului cincinal a fost, de asemenea, examinat și aprobat de plenarya Comitetului Central al partidului și de Consiliul Suorem al Dezvoltării Economice și Sociale.

Obiectivele planificate pentru anii următori au la bază, firește, succesele remarcabile de până acum. În acest sens, noul plan cincinal se întemeiază pe rezultatele de seamă obținute în cincinalul trecut de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, reflectînd pre-nant dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale, modernizarea forțelor de producție. Astfel, în perioada 1976-1980 a fost pusă în funcțiune o treime din totalul fondurilor fixe existente astăzi în diferite ramuri ale economiei; în aceeași perioadă s-a amplificat procesul de omogenizare economică sub aspect teritorial, au fost diversificate și largite relațiile internaționale, a crescut eficiența economică, a sporit venitul național și, pe această bază, s-a ridicat bunăstarea materială și spirituală a oamenilor muncii.

Actualul cincinal are drept caracteristică creșterea rolului factorilor intensivi, în condițiile continuării ne-o treaptă superioară a industrializării țării, dezvoltarea în ritm înalt a ramurilor de vîrf ale industriei, accentuarea procesului de restruc-

turare a acestor ramuri, valorificarea superioară a materiilor prime, precum și realizarea de produse competitive pe piața internațională. În acest context, realizarea unei eficiențe economice cât mai mari dobîndește o importanță deosebită. Fundamentînd căile de asigurare a eficienței economice, prevederile de plan vizează creșterea mai accentuată a productivității muncii sociale, astfel încît pe această cale să se obțină partea cea mai mare din venitul național, gospodărirea cu înalt spirit de răspundere a avuției naționale, în condițiile aplicării ferme și consecvente a noului mecanism economico-financiar, bazat pe autoconducere muncitorească, autogestune, autofinanțare. În același timp, pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului privind creșterea nivelului de trai, planul cincinal prevede dezvoltarea, în ritmuri corespunzătoare, a industriei ușoare, creșterea rapidă a producției de bunuri de consum de folosință îndelungată, a industriei alimentare și, mai ales, îmbunătățirea substanțială a structurii sortimentelor și ridicarea calității bunurilor de consum la nivelul realizărilor obținute în țările dezvoltate.

Elaborat și fundamentat, ca și planul cincinal, sub conducerea și cu sprijinul direct al tovarășului Nicolae Ceaușescu, Planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare în perioada 1981-1985 are la bază Programul Partidului Comunist Român, obiectivele și sarcinile stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, prevederile programelor adoptate în domeniile de bază ale agriculturii și in-

dustriei alimentare de cel de Congres al țărănimii, precum și zilele reieșite din lucrările de II-lea Congres al consiliilor muncii. Planul este menit să contribuie însemnat la realizarea revoluției agrare, care pornește din necesitatea de prim ordin, de de însăși substanța construcției socialiste, de a se asigura de pe un plan superior a agriculturii rolului acesteia în cadrul naționale, astfel încît să dobîndească dimensiuni în ansamblul procesului național. Prin elaborarea distinctă a unui plan de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe o perioadă de cinci ani, se marchează o reconsiderare de perspectivă a activității agricole, meste noi valențe și atribuții, a o transforma într-o adevărată revoluție a pămîntului.

Adoptarea de către Marele Congres Național a Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981-1985 și a Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe aceeași perioadă, menită să le confere putere de lege, constituie pentru toți oamenii muncii din țara noastră un împlin și un temel pentru a-și mobiliza și concentra și mai mult toate forțele spre înfăptuirea întocmai a prevederilor celor două planuri, pentru ridicarea României pe noi culmi de dezvoltare, de progres, de bunăstare și civilizație.

ION D. GOIA

Sub semnul unității în jurul partidului și al secretarului său general, al profundeii democrației a societății noastre socialiste

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, au avut loc lucrările plenarei Consiliului Național al F.D.U.S. Plenara a dezbătut și aprobat proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în cincinalul 1981-1985, în lumina expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al consiliilor oamenilor muncii.

„Ceea ce am înfăptuit pînă acum, cu toate greutățile și lipsurile, demonstrează cu putere forța clasei noastre muncitoare, a poporului nostru, reprezintă garanția că nimic nu ne va împiedica să înfăptuim programul de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în România“.

Aceste cuvinte rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna plenarei sînt reflexul emoționant al adeziunii tuturor celor care au participat la lucrări față de prevederile proiectului Planului național unic de dezvoltare a țării în viitorii cinci ani, hotărîrea de a transpune în practică indicațiile cuprinse în excepționala expunere a secretarului general al

partidului la recentul forum al clasei muncitoare. Participanții la dezbateri au arătat că acest document materializează concepția strategică a conducătorului partidului și statului nostru privind asigurarea dezvoltării dinamice și echilibrate, în continuare, a economiei naționale, în condițiile sporirii eficienței întregii activități și ale realizării programului de ridicare a bunăstării generale a întregului nostru popor.

Dezbatînd și aprobînd viitorul plan de dezvoltare a României, participanții la dezbateri au subliniat că însuși acest fapt reprezintă expresia celei mai largi democrații. „Aici sînt uniți, scotea în evidență tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o simbioză puternică, și comuniști și necomuniști, oameni cu diferite concepții filozofice, dar cu o singură convingere: aceea de a servi poporul, de a servi patria, socialismul și comunismul“.

În unanimitate, plenara a dat glas bucuriei și satisfacției deosebite pentru realezarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii, cu convingerea fermă că acest act de decizie muncitorească stă la temelia independenței și

suveranității naționale, a înfloririi României socialiste.

De asemenea, plenara a adoptat o hotărîre privind orientarea activității F.D.U.S., a organizațiilor de masă și obștești componente în vederea desfășurării muncii politice și cultural-educative, a înfăptuirii sarcinilor ce le revin în actualul cincinal.

Tot în cursul zilei de luni, s-a desfășurat și Plenara Comitetului Central al Organizației Democrației și Unității Socialiste, cu următoarea ordine de zi:

— Raport privind participarea organizațiilor democrației și unității socialiste la colectarea materialelor re folosibile, efectuarea unor lucrări de interes obștești în agricultură, de bună gospodărire și înfrumusețare a localităților;

— Informare cu privire la organizarea și desfășurarea învățămîntului politico-ideologic de masă 1980-1981;

— Raport cu privire la efectivul Organizației Democrației și Unității Socialiste.

În spiritul orientărilor și indicațiilor cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la forumul clasei noastre muncitoare, participanții la dezbateri au analizat sarcinile ce revin organizațiilor de

democrației și unității socialiste. În încheiere, într-o atmosferă de puternică însuflețire participanții au adoptat textul unei telegramme adresate secretarului general al partidului în care, printre altele, în numele milioanele de membri ai organizației, este adus un omagiu fierbinte și cele mai cordiale felicitări tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul realezării în fruntea Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a conferirii înaltei distincții „Om al anului 1980 — pentru pace“. „Vă îndreptăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, se spune în telegramă, că și în viitor Organizația Democrației și Unității Socialiste va face totul pentru a-și îndeplini misiunea cu care a fost chemată în viața societății noastre, intrucît ceea ce o călăuzește în muncă și-i însuflă mereu forțe noi este unitatea de nezdruțită a tuturor cetățenilor țării — români, maghiari, germani și de alte naționalități — în jurul Partidului Comunist Român, în jurul dumneavoastră, care întru chipuri vrerea și năzuințele întru desăvîrșirea pe calea socialismului și comunismului ale întregului popor român“.

RĂZVAN BĂRBULESCU

„Să nu uităm nici un moment că socialismul se realizează pentru popor și împreună cu poporul, că numai în deplină unitate și împreună cu poporul vom asigura mersul ferm al României spre înaltele piscuri ale visului de aur — comunismul“

**O unanimitate
care ne exprimă
plenu**

REALEGEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN FUNCȚIA DE PREȘEDINTE AL CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII

11 000 de delegați la cel de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii, 11 000 de oameni implicați cu inima și cu truda lor în progresul tuturor sectoarelor decisive ale economiei noastre naționale l-au reales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea marelui sfat al muncitorilor țării. Unanimitate, hotărârea lor înscrisă în cronică acestui timp o filă memorabilă, care se va cumpăni la măsura ei adevărată în viitor. „Nutrind cele mai alese sentimente de dragoste și stimă față de conducătorul iubit al partidului și statului nostru, personalitate marcantă a epocii contemporane, militant de frunte al mișcării muncitorești și comuniste internaționale — se subliniază în această înțeleaptă hotărâre — Congresul exprimă admirația sa profundă și mindria patriotică față de laborioasa activitate pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară cu un neajmărit devotament pentru apărarea intereselor vitale ale patriei, a cauzei socialismului, păcii și libertății popoarelor, pentru sporirea necontenită a prestigiului României socialiste în lume“. Și în temelile ei, ca în temelile tuturor hotărârilor noastre din acest capitol de nouă istorie românească, regăsim o tonică solidaritate a oamenilor cu idealurile lor, o neclintită încredere a oamenilor în ei înșiși și în drumul ales.

Am traversat în acest miez al anului și al verii, de fapt, o confruntare a fiecăruia cu sine, am meditat asupra a ceea ce am făcut și mai putem face pentru țară. Și este limpede că o unanimitate ce se sprijină pe o astfel de confruntare și pe o astfel de meditație ne exprimă pe de-a-ntregul, elocvent și plenu. Și nu o simplă clipă de răgaz a fost Congresul al II-lea al consiliilor oamenilor muncii, ci o punte durabilă între o sumă de ani fertili și altă sumă de ani fertili.

Înflăcăratele îndemnuri la chibzuință și elan adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu participanților la congres, întregului nostru popor, au sădit în toate inimile sentimente care vor rodi ample fapte și întâmplări de muncă, revigorând statura țării și puterile ei. Și este și această trecere hotărâită de la indemn la faptă un semn al statorniciei oamenilor în destoinicie și abnegație, în credința că dimensiunile viitorului reprezintă o

realitate dependentă întru toate de atașamentul lor la cauza vie a Partidului Comunist Român, a timpului nostru. Stegar al partidului, simbol al unei înțelepciuni colective, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost reales, de fapt, într-o nobilă misiune, dintre cele mai nobile pe care ni le-am asumat în istorie.

MIHAI PELIN ■

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA ÎNCHEIEREA CONGRESULUI AL II-LEA AL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

Dacă tenacitatea, încrederea, luciditatea sînt stări și simțăminte la temelia tuturor faptelor mari de muncă și inteligență ale cotidianului, dacă acest cotidian românesc, viguros și echilibrat, e garanția unității poporului în jurul partidului, al secretarului său general, conlucrarea și angajamentele trimișilor poporului, în forumuri de reprezentare și clarviziunea celui de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii sînt consecințe directe ale democrației. Socialismul la români și principiul democratic pe care el se clădește, iată, de fapt, miezul tuturor lucrurilor de cuvînt în congres, înțelesul comun ce-a putut concentra într-un țel atita diversitate de idei, ce-a unanimitat voințele națiunii.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la încheierea congresului, subliniind rostul fundamental al unității, funcțiunile ei magistrale, a dat un înțeles superior tuturor celor exprimate în zilele „marelui sfat“. În plen și în secțiuni, și-au exprimat convingerile și ideile de bine 717 vorbitori. S-a formulat un număr impresionant de propuneri cu referință practică la îmbunătățirea activității productive în toate sectoarele de activitate. „Fără îndoială că — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — acest număr mare de propuneri, sugestiile formulate, criticile făcute — unele foarte aspre, dar pe deplin îndreptățite — sînt o dovadă a felului în care oamenii muncii, reprezentanții lor, prezenți la congres, privesc forumul democratic, răspunderile pe care le au și, totodată, ele exprimă hotărârea oamenilor muncii de a folosi activ acest cadru nu numai declarativ și festiv, ci, realmente, ca un forum de lucru care să hotărască și să găsească cele mai bune căi pentru activitatea noastră în toate domeniile“.

Cuvîntarea secretarului general al partidului, mărturie de înaltă emoție în fața eroismului, a elanului constructiv al noii Românie și reflex al dragostei neajmărite pe care țara o poartă conducătorului său, a constituit un panoramic al ideilor și trăirilor esențiale pentru etapa actuală a politicii bunăstării: „Congresul a adoptat, în unanimitate deplină, proiectul planului cincinal 1981—1985, celelalte programe și documente cu privire la dezvoltarea economico-socială a patriei noastre socialiste. Avem un program clar, care asigură realizarea obiectivului strategic stabilit de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român, înfăptuirea neabătută a Programului partidului în noua etapă de dezvoltare, ridicarea gradului de civilizație, de bunăstare materială și spirituală a poporului. Acum, hotărîtor este să trecem la realizarea acestui program“. Dovadă a încrederii statornicite în puterea creatoare a națiunii române, în neostenita ei sete de așezare, de pace harnică, de iubire pentru toată suflarea ome-

nească a planetei, cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu au dat vitalitate fiecărui ceas al congresului, făcînd ca o seamă de noțiuni de o cutezanță poetică să devină motiv de-a îndrăzni, de a avea inițiativă, de a nu socoti nici o muncă mai puțin folositoare decît celelalte. „Ne propunem — a spus secretarul general al partidului — să parcurgem un drum încă nestrăbătut, în ascensiunea spre piscurile înalte și luminoase ale comunismului“. Versurile rostite la tribuna de unde „Gîndesc, dezbăt muncitorii / Judecînd ca oameni de stat / Destinul de aur al țării“ au făcut ca sala să scandeze incandescent, în uralele ce se nasc spontan în clipe cruciale, numele României și al președintelui ei.

Se poate spune, cu întregul înțeles al termenilor, că ardoarea adresării secretarului general către congres, unde — membri de partid sau nu — reprezentanții consiliilor oamenilor muncii au avut mandat de activiști ai partidului și crez de revoluționari, s-a intrupat din conștiința nu numai a necesității realizării Programului partidului, ci și a certi-

tudinii mijloacelor și a aspirațiilor. O certitudine izvorînd din realitatea participării nemijlocite a maselor la conducerea tuturor sectoarelor vieții socio-economice, din realitatea democrației. Socialismul se clădește prin popor și pentru popor. Oamenii trebuie să trăiască într-un climat de încredere, să aibă motive să se dăruiască unui scop nobil, să aibă viziunea unui viitor articulat cu rațiune, unde cetățeanul să-și manifeste demnitatea pe fondul unei existențe naționale demne, independente, stabile. „Visul de aur“ al comunismului capătă concretețe prin însumarea izbînzii fiecărei zile. Înaintășii ne-au dat o pildă sublimă de ce înseamnă forța interesului colectiv. Victoriile au avut și au în toate epocile un preț, pentru atingerea unui țel ce reclamă interesul colectiv e nevoie de efort, de abnegație, de sacrificarea dulceații unei zile pentru seninătatea unui timp mai întins. Enunțarea publică a problemelor unui domeniu, dezvoltarea unor slăbiciuni sînt probă de putere și înțelepciune. Cum tot înțelepciune este să pul aceste probleme pe treptele oportunității lor. So-

luția în tot locul este trezirea inițiativelor, nestarea în preajma manifestărilor birocratice, grija sănătoasă de a clarifica dimensiunea unei probleme și grija și mai sănătoasă de a-i afla o rezolvare. „Despre concluziile asupra tuturor propunerilor — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — vom informa, prin intermediul consiliilor oamenilor muncii, toate colectivele de oameni ai muncii, atît în legătură cu propunerile care au fost reținute și care vor fi aplicate, cit și asupra aceloră despre care s-a considerat că nu pot fi reținute, arătînd și de ce n-au fost reținute, spre a fi bine înțelese problemele de toată lumea. Desigur, sînt propuneri multe; nu este neapărat obligatoriu ca toate să corespundă spiritului documentelor noastre; dar este obligatoriu — și democrația noastră socialistă impune acest lucru — ca toți să fie informați cum s-au soluționat aceste probleme, care pozitiv, care negativ“.

Referindu-se la circumstanțele politice și economice ale momentului, în Europa și în lume, secretarul general al partidului a arătat că socialismul și comunismul înseamnă viitorul întregii lumi, că realitatea socialismului, în cele 14 țări în care el se înfăptuiește, demonstrează vigoarea concepției revoluționare materialist-dialectice. Există o diversitate de condiții, trebuie să existe și o diversitate de soluții. Ţelul socialist trebuie atins pe căile proprii, specifice fiecărei țări angajate pe acest drum. În context, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat convingerea României că oamenii muncii din Polonia, sub conducerea Partidului Muncitoresc Unit Polonez, partid cărui i se datorează toate marile succese din ultimele trei decenii și jumătate din statul vecin și prieten, vor ști să depășească actualele stări de lucruri, să dea făgaș și ritm stării normale, a construcției în demnitate, independență și unitate.

Mulțumind cu toată emoția pentru realegerea sa ca președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii, secretarul general al partidului a ținut să asigure clasa muncitoare, întregul popor, că va servi și în viitor, cu abnegație, neabătut poporul, cauza socialismului și comunismului, pacea, suveranitatea națiunii. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, insufletită de cele mai generoase îndemnuri și simțăminte, insufletind prin optimism și clarviziune asistența, a fost primită de toată suflarea românească, de toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, cu un cuget deschis și angajat, cu hotărârea de a face din Exponerea cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 temelul tuturor eforturilor, temelul încrederii.

TUDOR OCTAVIAN ■

Acest poem a fost rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu în forumul oamenilor muncii

Uniți în marele sfat,
Gîndesc, dezbăt muncitorii
Judecînd ca oameni de stat
Destinul de aur al țării.

De-a pururi apuse robia
Și sîntem în țară stăpîni.
Noi înălțăm România —
Pămînt moștenit din străbuni.

Muncitorii sînt partidul,
Conducătorii noii Românie
Prin ei înflorește statul
Glia adevăratei omenii.

Mai bine pămîntul rodească!
În mine și fabricii muncim.
Liber poporul trăiască,
Comunist viitor ne zidim.

Drumul e greu, o știm bine,
Muncim, urcînd încrezători
Spre înalte culmi, spre zări

senine

Uniți, vom fi mereu biruitori.

De-or vrea dușmani să ne
subjuge
Cu toți la luptă ne vom ridica
Armata, poporul vor învinge
Tot mai mărețată vei fi țara

Prieteni dorim să fim cu alte
neamuri
Nu vrem războaie pe pămînt,
Ci să trăim, sub tricolore

flamuri,

În pace, muncă și avînt.

Să fii mai mindră, țara mea
de dor
În fericire fiii tăi trăiască!
Azi hotărîm în acest mare for
În comunism puterea ta să
crească!

crească!

Prestigioasă recunoaştere internaţională a politicii României, a idealurilor sale de pace, înţelegere şi colaborare

Tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-a fost conferită înalta distincţie „Om al anului 1980 — pentru pace”

Anii planetei sînt însemnaţi de-o seamă de fapte şi idei de natură a hotărîi cursul timpului, de unele constante politice capabile să pună raţiunea în făgaşul ei. Lumea e confruntată astăzi cu probleme grave, cea mai mare parte a omenirii e subdezvoltată, se vorbeşte mult despre grozăvia unui război mondial, există multe motive de incordare. Mai necesar ca oricînd, pacea trebuie apărută, gîndul păcii trebuie promovată cu abnegaţie şi consecvenţă, mai mult ca oricînd lumea are nevoie de personalităţi ale păcii, în stare să dinamizeze spiritele şi să dea pregnanţă unor iniţiative favorizînd destinderea, concilierea înţeleaptă, climatul unei existenţe naţionale demne şi independente. Pacea se clădeşte din apărarea independenţei şi suveranităţii naţionale. Ca o recunoaştere a construcţiei româneşti la pacea planetei, ca o manifestare însăşi de pace, iată că anul 1980 are în preşedintele ţării noastre, în omul de stat de mare prestanţă internaţională, Nicolae Ceauşescu, personalitatea de referinţă a izbînzilor păcii.

România este de 25 de ani membră a Organizaţiei Naţiunilor Unite. Prin reprezentanţii ei, ca urmare a dreptelor idei şi îndrumări avute de aceştia, consecinţă a principiilor de politică internaţională strălucit formulate de preşedintele României, Nicolae Ceauşescu, ţara noastră a afirmat şi a izbutit să fie concretizate, în rezoluţii de mare interes, propuneri ce vizează dezvoltarea, stabilirea unei noi ordini economice pe planetă, soluţionarea disputelor dintre state exclusiv prin mijloace paşnice, promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, de respect reciproc şi înţelegere între popoare, asigurarea şi creşterea democratizării rolului O.N.U. în ce priveşte colaborarea între state cu sisteme sociale diferite. Iniţiative şi propuneri cardinale în viaţa Organizaţiei Naţiunilor Unite, apreciate în termenii cei mai înalţi de reprezentanţii popoarelor, însuşite ca platformă de principii ale păcii de toate ţările iubitoare de linişte în lume, de existenţă cordială şi cu viitorul senin.

An remarcabil al lucrării româneşti pen-

tru pace, an marcat de gîndirea de bine în lume a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, 1980 este şi anul pentru care conducătorului naţiunii române i se conferă distincţia, de răsunet în conştiinţa tuturor celor iubind securitatea vieţii, „Om al anului 1980 — pentru pace”.

Joi, 25 iunie, în cadrul unei solemnităţi, care a avut loc la sediul C.C. al P.C.R., o delegaţie indiană, prezentată de preşedintele Consiliului ziaristilor din Republica Socialistă România, tovarăşul Ion Cumpănaşu, şi compusă din prof. Raj Baldev, redactor şef al revistei „International Reporter”, preşedintele Adunării pentru integrare naţională, Ritlal Prasad Verma, deputat în parlamentul indian, şi Tripta Bhatia, activistă pe tărîm social, editor al revistei, a înmînat tovarăşului Nicolae Ceauşescu înalta distincţie.

La solemnitate au participat tovarăşa Elena Ceauşescu, tovarăşii Ilie Verdeţ, Iosif Banc, Cornel Burtică, Virgil Cazacu,

Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dascălescu, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaş, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Virgil Trofin, Ştefan Voitec, Ştefan Andrei, Petru Enache, Mihai Gere, Suzana Gădea, Ion Ioniţă, Cornel Onescu, Marin Rădoi, Richard Winter, Ilie Rădulescu.

Distincţia „Om al anului 1980 — pentru pace” este bazată pe un vot popular deschis, organizat de către revista „International Reporter” şi este atribuită de către un juriu, alcătuit în principal din membri ai celor două camere ale Parlamentului Indian.

„Acordarea acestei distincţii — a spus la solemnitate prof. Raj Baldev, preşedintele Adunării pentru integrare naţională — a fost decisă în unanimitate de cercurile de presă, personalităţi din toate sectoarele şi naţionalităţile printr-un vot popular... În incheiere, juriul a decis, pe baza votului popular, asupra numelui preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi l-a declarat în unanimitate „Om al anului 1980 — pentru pace”, conferindu-i această înaltă distincţie pentru contribuţia sa la promovarea păcii mondiale şi serviciile aduse umanităţii, în cadrul şi în afara Organizaţiei Naţiunilor Unite”.

În cuvîntul său, exprimînd cele mai vii mulţumiri pentru hotărîrea juriului — format din eminenti oameni politici, deputaţi ai Indiei — tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că se apreciază astfel politica României socialiste şi, în acest cadru, activitatea preşedintelui ţării.

Numind mulţimea conflictelor existente în lume, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că: „România s-a pronunţat şi se pronunţă pentru soluţionarea, pe calea tratativilor, a tuturor acestor conflicte, fiind conştientă că ele nu fac decît să înrăutăţească situaţia popoarelor respective, să ducă la agravarea vieţii internaţionale”. „Sîntem convinşi că — a spus preşedintele Nicolae Ceauşescu — popoarele sînt în stare să împiedice un nou război mondial, că, acţionînd unite, ele pot impune politica de destindere, de independenţă naţională şi de pace. De aceea, consider că trebuie întărite relaţiile de colaborare şi prietenie între toate popoarele lumii, că trebuie acţionat ferm pentru a asigura popoarelor dreptul suprem la viaţă, la pace, la independenţă”.

Este un prilej de mîndrie şi emoţie pentru întreaga naţiune română de a-şi afla cînstită, în termenii celei mai alese consideraţii, dorinţa sa de pace, de bună înţelegere în lume, de preţuire a celui mai sfînt drept al omului, acela de a trăi în demnitate şi siguranţă.

TUDOR OCTAVIAN

Documente de importanţă deosebită adoptate de cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii

După cum este cunoscut, cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii, transporturi, circulaţia mărfurilor şi finanţe a adoptat o Hotărîre, o Chemare şi un Apel pentru pace, documente de o deosebită importanţă, cu un puternic caracter mobilizator. Caracterizînd cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii drept un moment de excepţională însemnătate pentru realizarea obiectivelor care stau în faţa naţiunii noastre în cea de-a doua etapă a împlinirii programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, Hotărîrea subliniază înalta apreciere pe care a dat-o congresul rolului şi contribuţiei hotărîtoare ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu la elaborarea şi împlinirea politicii generale a partidului nostru de dezvoltare armonioasă a ţării. La perfecţionarea continuă, originală a sistemului democraţiei socialiste, aşa cum a fost edificat în ultimul deceniu şi jumătate, în strînsă legătură cu cerinţele şi problemele care au apărut în fiecare etapă a construcţiei socialiste. După cum se arată în Hotărîre, Congresul consiliilor oamenilor muncii a aprobat în unanimitate expunerea prezentată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, apreciînd-o drept un model de strălucită analiză ştiinţifică a rolului clasei muncitoare în transformarea revoluţionară a societăţii româneşti, a nivelului de dezvoltare la care a ajuns economia noastră socialistă a sarcinilor ce revin oamenilor muncii în actualul cincinal şi în perspectivă. „Congresul îşi însuşeşte în întregime — se spune în documentul men-

ţionat — indicaţiile şi orientările formulate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi hotărăşte să le adopte ca program de lucru pentru activitatea de viitor a consiliilor oamenilor muncii şi a celorlalte organe de conducere colectivă, pentru întreaga noastră clasă muncitoare, pentru toţi oamenii muncii, în vederea perfecţionării muncii acestora, a creşterii contribuţiei lor la conducerea şi buna gospodărire a întreprinderilor, a tuturor unităţilor economice, la activitatea generală de dezvoltare economico-socială a ţării, la îndeplinirea prevederilor actualului cincinal”.

Hotărîrea consemnează deplina satisfacţie exprimată de congres pentru reaşezirea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcţia de preşedinte al Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii. Conştinţată prin votul unanim şi entuziast al celor peste 11 000 de participanţi la congres, care au exprimat voinţa milioanei de oameni ai muncii pe care îi reprezintă în organele de conducere colectivă, reaşezirea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în înalta funcţie de preşedinte al C.N.O.M. Ilustrează o dată mai mult încrederea deplină a naţiunii noastre în partid, în secretarul său general, care se bucură de o deosebită preţuire în rîndul celor ce muncesc, pentru neobosită activitate pe care o desfăşoară în fruntea partidului şi statului, pentru binele poporului român, pentru progresul şi prosperitatea patriei noastre socialiste.

Pentru împlinirea exemplară a sarcinilor care, reşea din Expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, din Hotărîrea la care

ne-am referit, Congresul consiliilor oamenilor muncii a adresat tuturor celor ce muncesc din ţara noastră o vibrantă Chemare de a depune toate eforturile, de a munci cu elan în scopul ridicării României pe noi trepte de progres şi civilizaţie, pentru a asigura patriei noastre un loc demn în rîndul naţiunilor libere, suverane şi independente ale lumii. „Însufleţiţi de orientările şi indicaţiile de importanţă majoră — se spune în Chemare — date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Congresul nostru, ferm angajaţi să îndeplinim neabătut hotărîrile adoptate de acest mare forum al democraţiei muncitoreşti, adresăm tuturor muncitorilor, maiştrilor, tehnicienilor, inginerilor, cercetătorilor, economiştilor, tuturor lucrătorilor din industrie, construcţii, transporturi, circulaţia mărfurilor şi finanţe — fără deosebire de naţionalitate — chemarea înflăcărată de a ne concentra toate energiile, elanul muncitoresc, capacitatea de creaţie, de a face totul pentru a transpune întocmai în viaţă obiectivele mobilizatoare ale planului cincinal, pe care l-am dezbătut şi aprobat, etapă hotărîtoare în împlinirea luminosului Program al partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea României spre comunism”.

Cu profunde implicaţii, edificator pentru afirmarea politicii externe de pace şi colaborare a partidului şi statului nostru este şi Apelul pentru pace adoptat de Congresul consiliilor oamenilor muncii. Avînd în vedere, se spune în acest document că accentuarea crizei economice şi a contradicţiilor dintre state şi grupări de state, politica de consolidare şi împărţire a sfe-

relor de influenţă, de forţă şi dictat, de amestec în treburile interne ale altor state, au creat şi creează o mare incordare în viaţa internaţională, punînd tot mai grav în primejdie securitatea, libertatea şi independenţa popoarelor, pacea întregii umanităţi, congresul a chemat toate popoarele să acţioneze pentru a se pune capăt agravării situaţiei mondiale, pentru reluarea şi continuarea neabătută a cursului spre destindere, de independenţă şi pace, pentru intronarea în lume a unui climat de egalitate şi respect reciproc, de înţelegere şi colaborare rodnică între naţiuni. În numele oamenilor muncii din România, participanţii la congres au adresat clasei muncitoare, tuturor popoarelor şi guvernelor, opiniei publice mondiale, chemarea de a acţiona cu toată

forţa pentru încetarea creşterii cheltuielilor militare şi diminuarea acestora, pentru reducerea efectivelor militare şi a armamentelor, pentru interzicerea manevrelor militare şi a demonstraţiilor de forţă la graniţele altor state, precum şi pentru alte măsuri menite să restabilească încrederea între state, să îndepărteze pericolul războiului. „Să ne unim deci forţele — conchide Apelul — şi să conlucrăm în modul cel mai activ pentru instaurarea pe planeta noastră a libertăţii şi independenţei tuturor popoarelor, a securităţii fiecărei naţiuni, a colaborării şi păcii între state, pentru făurirea unei lumi mai bune şi mai drepte”.

ION CODRU

Primele ore după magistrala expunere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

APROBARE UNANIMĂ, ADEZIUNE FIERBINTE

EFORTUL CONSIMȚIT

Ceea ce impresionează pe orice cetățean al țării, care într-un mod sau altul ia cunoștință de lucrările Congresului oamenilor muncii este unanima hotărâre a reprezentanților democrației noastre muncitorești, în frunte cu secretarul general al partidului și președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a lua în propriile lor mâini în chip conștient și realist problema dezvoltării economico-sociale a României.

A reieșit clar și din lucrările Congresului că numai prin asumarea conștientă a răspunderii ce revine oamenilor muncii în tripla lor calitate de producători, proprietari și beneficiari ai tuturor bogățiilor naționale, poporul român în totalitatea sa, prin urmare cu toate categoriile sociale, sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, se poate angaja pe calea luminoasă a socialismului și comunismului. Preciziunile pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a adus cu privire la înlocuirea noțiunii de dictatura proletariatului prin aceea de democrație muncitorească ni se par de o mare valoare teoretică, în deplin acord cu mersul înaintea și dezvoltării economico-sociale din țara noastră.

Da, este adevărat, nu mai există la noi proletariat, există oameni ai muncii, — muncitori, țărani și intelectuali — însușiți de același ideal, de o singură cauză, aceea a ridicării continue a stării materiale și spirituale a României la nivelul civilizației și culturii contemporane printr-un efort liber consimțit, unanim.

PROF. AL PIRU

O ETAPĂ NOUĂ ÎN FELUL DE A GÎNDI DESPRE OM, DESPRE VALOAREA OMULUI

De fiecare dată cînd, în peregrinările profesiei mele, trebuie să părăsesc țara, sau cu mine, în suflet și mindrie, mereu o altă țară. Mereu reinnoită, mereu crescută, mereu îmbogățită în planul ideilor și al faptelor de muncă. Mereu mai respectată, mai iubită, mai aproape de centrul fierbinte al lumii, acolo unde civilizația și bogăția mai tin loc de onoare doar înțelepciunii. Înțelepciunii politicii unuia dintre cei mai bravi și dotați oameni de stat pe care-i are contemporaneitatea, cum pe drept cuvînt este apreciat pretutindeni conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Iată, această recentă cuvîntare a secretarului general al partidului, emanată din fondul de simțire a unui mare om politic și patriot, a unui filozof al vremii sale, sapa cu omofie și o nemăslinilită precizie în chiar durerea și fericirea omului, căruia îi oferă privilegiul și dreptul de a fi considerat din unghiurile sale vitale într-un consens absolut între interesul personal și cel general, al patriei, al întregului popor.

Sînt artist și felul meu de a recepta se numește emoție. Sigur, mai aproape de ce-am simțit, aș putea reda prin muzică, prin melodie. De data asta mi-a plăcut să ascult, să simt urcînd în mine din cuvinte mindria de a fi contemporanul unor evenimente și oameni care zidesc o Românie nouă, citoresc un om adevărat, edifică o evoluție și cea mai concretă dintre democrații: democrația revoluționară muncitorească.

DAN IORDĂCHESCU

IMPERATIVUL MUNCII EROICE

Cred că oricine l-a ascultat vorbind pe tovarășul Nicolae Ceaușescu sub cupola sălii congresului, și-a reinnoit convingerea că la noi elementul om a fost, este și va rămîne pe primul loc și că lui, omului, dezvoltării sale plene, multilaterale îi sînt subordonate toate capacitățile țării și nu în ultimul rînd, însuși acest al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii. Iar faptul că la congres primul care a vorbit a fost întîiul Om al muncii mi se pare a fi nu numai coplesitor de firesc în această țară a muncii care este Republica Socialistă România, ci chiar simbolic. Pentru că aici lucrurile n-au stat totdeauna astfel, după cum nici faptul că am amîntit de atîtea ori cuvîntul **muncă** nu-i deloc intimplător.

Am satisfacția să lucrez într-o întreprindere a cărei evoluție se confundă pînă la amănunt cu lupta partidului într-o anume etapă a istoriei sale pentru impunerea unor relații de lucru omenești. Și iată că peste ani, datorită și muncii private ca luptă, colectivul de la IMMR „Grivița roșie” a putut trimite în Sfatul Muncii pe cel mai bun. Pentru că

și datorită unora ca el am ajuns ca dintr-o întreprindere cu o veche tradiție feroviară, dar cu o dotare tehnică la fel de veche, să ajungem astăzi — în cea mai mare parte prin autodotare — la performanța de a găsi soluții tehnologice cu un grad de complexitate deosebit, în care elementele tehnicii de vîrf, elemente de mare finețe în reparații și reglare, să fie folosite în mod curent.

MARIA VOINEA
Inginer proiectant, Intreprinderea
mecanică de material rulant
„Grivița roșie” București

DE PE TERASA INSORITĂ A VERII

Ca expresie adîncă a democrației esențiale în societatea noastră socialistă, clasa conducătoare, cea a muncitorilor, forța

**Un strălucit model de patos revoluționar
O extraordinară forță de analiză și investigație
a realității politice, istorice și sociale
O gândire cutezătoare și prospectivă
O simțire aleasă de luptător pentru fericirea
poporului român, pentru prosperitatea patriei
socialiste**

activă a națiunii, cea care înveșmîntă țara și sufletul ei cu podoabele creației materiale și spirituale, își are forul ei, sfatul ei, unde se dezbate problema ce-l animă mersul înainte, unde se scrutează cu luciditate împlinirea năzuințelor sale: Congresul consiliilor oamenilor muncii.

Într-o asemenea arenă, unde se întrunesc inteligența, hotărîrea și patima muncii închinată permanentei ascensiuni a națiunii noastre, se analizează cu cea mai limpede conștiință realizările de pînă acum și se jalonează pentru viitor, la scara întregului nostru front muncitoresc, perspectivele minunate, care vor încununa cîștigul în care am pășit cu nădejde și încredere în puterile noastre.

Partidul Comunist Român, chezașul succeselor neinterupte, novatorul vieții noastre, cel care a aprins torțele visurilor acestui popor, luminîndu-i căile spre

UN ADEVĂRAT CURS DE ISTORIE VIITOARE

Ca unul din zecile și sutele de cercetători ce caută adevărul în marea carte de istorie a patriei noastre, vreau să subliniez că am ascultat cu deosebită atenție cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, la cel de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii.

M-aș putea referi, desigur, la magistrala și amănunțita analiză a momentului pur economic al țării noastre la ora actuală, moment caracterizat de însemnatele succese înregistrate în ultima perioadă de timp, mai ales în ultimele trei cîștigate, cînd țara noastră și-a îmbogățit substanțial întreaga ei avuție economică. Dar mă voi opri, totuși, asupra unui aspect care, mie, ca istoric, mi se pare a fi, și chiar este, de o importanță economică deosebită.

lunii și artei. Căci imperativul ridicării calității muncii se referă, de asemenea, la frontul ideologic și de propagandă, la frontul culturii românești.

Aceiunea tuturor factorilor activității ideologice-culturale-educative poate deci face față așteptărilor partidului nostru dacă se va adînci caracterul revoluționar, dacă se va identifica cu interesele și idealurile clasei muncitoare, dacă va servi partidul cu mai multă disciplină ideologică în năzuința de formare a construcției socialiste, dacă în artă acest lucru se va face cu talent și încredere reciprocă.

As vrea să fie aproape ziua în care să pot raporta secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acest român neobosit, o mare victorie pe planul artei cinematografice pe meștegurile incurcate ale lumii moderne. Vreau să spun, prin aceste cuvînte, că încerc să fiu unul dintre acei oameni ai muncii care, pe tărîm cultural, în meseria mea, să urmez prin fapte îndemnul și exemplul personal al conducătorului nostru.

SERGIU NICOLĂESCU

SĂ OPTIMIZĂM PRODUSELE MUNCII NOASTRE

Un moment de referință, de importanță majoră, pentru destinul colectiv al națiunii noastre îl constituie desfășurarea lucrărilor celui de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii. Marele forum al celor ce muncesc se înscrie în suita unor recente manifestări politice de anvergură, urmînd congreselor consiliilor populare, țărînimii și sindicatelor, evenimente ce întruchiează, la diferite nivele și domenii de activitate, una din trăsăturile de esență, din realitățile fundamentale ale evoluției instituțiilor și formelor de viață în ultimii 16 ani: permanența dezvoltare și adîncire a democrației muncitorești. Prin sfera sa de cuprindere, prin obiectivele preconizate, prin amplul schimb de opinii — acest nou și reprezentativ for al democrației muncitorești va avea deopotrivă un rol determinant în afirmarea noului calități, în precizarea celor optiuni capabile de a garanta structura modernă a economiei naționale, a întregii noastre activități.

Iată numai cîteva din gîndurile și realizările prin care ne alăturăm marelui efort pentru edificarea României de mine, o țară care se sprijină pe temelgia de granit a legăturii indestructibile dintre partid și masele de oameni ai muncii și în care o întregă națiune este chemată să participe la toate nivelurile la actul decizional, la conducerea și perfecționarea activității politice, economice și sociale — așa cum o demonstrează, o dată mai mult, și recentul colocviu al democrației muncitorești de la București.

Prof. doctor docent FLOREA DUBITĂ
rectorul Universității din Brașov

O PRIVIRE LIMPEDE ȘI PĂTRUNZĂTOARE ÎN VIITOR

Impresionant acest mare forum al democrației, la care au participat 11.000 de oameni ai muncii, Congresul oamenilor muncii din România reprezintă în fapt sinteza celor mai înalte forme de democrație cunoscută de-a lungul dezvoltării social politice umane. Consiliile oamenilor muncii sînt contribuția românească profund originală, creatoare privind modul de manifestare al democrației în societate. Acest mod al nostru de a gîndi democrația este rezultatul unei experiențe unice în edificarea societății socialiste și comuniste. El demonstrează încrederea nefermărită în capacitatea oamenilor muncii de a-și hotărî singuri destinul social și istoric.

Magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, străbătută de un fierbinte spirit revoluționar românesc, de profund curaj și luciditate ne înarmează cu o privire limpede asupra evoluției democratice a societății noastre, cu o privire clarvăzătoare asupra rolului clasei muncitoare în actuala etapă a desăvîșirii cuceririlor revoluționare, în sensul progresului și pentru fericirea tuturor. Se poate spune că prin crearea acestei forme largi, cuprinzătoare de democrație muncitorească clasa muncitoare a atins cea mai înaltă expresie a modelării vieții cu propriile sale mâini. Fiecare dintre noi se simte mai adînc răspunzător pentru propriul său destin și pentru destinul națiunii.

Nu o democrație demagogică ci una reală, conștientă, prin care omul se desăvîrșește pe sine. Această democrație profundă implică o înaltă conștiință civică și umană, iar pentru modelarea ei am înțeles că noi, artiștii, sîntem chemați să lucrăm cu unelele ultrasensibile ale artei și comunicării prin artă, printr-o totală dăruire și printr-un înalt simț de răspundere.

ION BESOIU
secretar al Comitetului de partid
al Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra”

Pe cînd dragostea aceea

Încă nu se poate spune care lume e mai lumă și ce nume are dînsa lumăea asta fără nume cei ce poartă nume proprii cei frumoși ca o mulțime mai există și-n senin e și-n sublim e

o mulțime-a unor fapte de un rar curaj umă de-a produce adevărul demnitar al unor ani de-a face-n timp ca timpul luminos să ne declina genitival unor drumuri vocativul unor zine

unor zile ale noastre conștiente și-nflorinde înflorind supremația unui gînd de-a se aprinde întru tînăra mindrie de-a trăi istoricește și-a simți că forța noastră forța lumii noastre crește

și atinge apogee de gîndire și simțire și rezistă unor forțe de dezastru și mîhnire pe cînd veste de la este că la nord nici nor nici sud e pe cînd dragostea aceea se și vede și aude.

ION NICOLESCU

zilele fericite și pașnice pe care le trăim, se află în frunte ca întotdeauna realizînd unitatea de monolit a societății noastre mature, călîtă în lupte pentru o viață mai bună, încărcată de răspunderea pentru destinele României moderne.

Clasa muncitoare condusă de partid și-a asumat cu întreaga sa abnegație revoluționară prefacerile ce au schimbat fundamental România din temelii și pînă în cerul Patriei libere și suverane. Pe umerii clasei noastre muncitoare, înălțîndul căreia și-au dat miinile într-o perfectă armonie toate generațiile, s-a ridicat edificul de care sîntem cu toții mîndri.

EUGEN TEODORU

VOCAȚIA DEMOCRAȚIEI

Ne-am obișnuit să ne întîlnim des cu secretarul nostru general, să-l arătăm dragostea ce-i purtăm și dorința de a-l urma în visul de veacuri al făuririi unei patrii care să urce an de an drumul anevoios al prestigiului în întreaga lume și al făuririi unei vieți mai bune aici pe pămîntul strămoșilor noștri.

Aceste momente trebuie să ne aducă la o adîncă luciditate, la o profundă analiză a posibilităților și credințelor pe care le avem noi, cei din domeniul cul-

CÎND TREC PE STRADĂ, LUMEA MĂ SALUȚĂ

Este un adevăr foarte cunoscut acela că Hunedoara a constituit, pentru întreaga siderurgie românească, o școală ca și o cursă de cadre specializate. Un altul, poate mai puțin notoriu, este acela că și Hunedoara și-a recrutat oțelarii de pe întreg teritoriul țării.

„De felul meu, ne spune maestrul Marin Găină, specialist în întreținerea la cald a cuptoarelor, sint dintr-un sat din județul Giurgiu, dar din '58 am devenit hunedorean, așa că, dacă nu aș fi fost întrebat anume unde m-am născut ci numai de unde sint, aș fi zis: din Hunedoara. Cînd într-o familie de țărani se strîngeau 6 guri de copii la masă, așa cum era la noi acasă, fiecare trebuie să caute să-și câștige existența prin propriile sale puteri.”

Fruntea oțelărilor acesta suplu fără a fi slab se acoperă de sudoare și nu știm dacă din pricina temperaturii specifice locului său de muncă ori din cea a aducerilor aminte, pentru că, așa cum avea să ne spună, arareori privește înapoi. A pornit spre Hunedoara pentru că aici lucrea un frate al său, mai mare, și se putea bizui pe cineva, experiența căpătată la București, unde lucrase, după absolvirea școlii de construcții, la edificarea patinoarului „23 August” ca și a altor clădiri, nefiindu-i suficientă pentru a-l stabili în Capitala țării.

„Simțeam că trebuie să fac ceva mai important, să găsească ceva care să mă cucerească definitiv, să-mi traseze precis și puternic drumul în viață. Am luat-o cu școala de la început, adică am intrat la „profesională” „muncind ziua ca oțelar. Am trăit în ea, ani... dublu: o parte la cuptoare și alta egală la școală. În '62 eram prim toptor la cuptorul numărul 6. Locul părinților a fost luat de maestrul Imre Octavian și de șeful secției, inginerul Mircea Penescu, cărora le datorez formarea mea profesională. Nea Imre a vrut să mă ia cu el la București, unde a fost chemat să-i ajute cu experiența sa pe cei de la „Grivița Roșie”. Nu l-am urmat. Nici oferta primită de la I.M.G.B. nu m-a atras mai mult. Capitala nu mă mai tentează. Iarna-i prea frig, vara prea cald...”

Ascultîndu-l povestea vieții, îți dai însă seama că nu regimul climateric l-a fixat locului pe Marin Găină, ci oamenii întîlniți la Hunedoara, fascinația oțelului, șansa de a vedea clădindu-se, sub ochii săi, un oraș industrial cu o personalitate aparte.

„Cînd vin ori plec de la combinat mă salută toată lumea. »Ce faci neică» mă întreabă pînă și copiii, că toți mă cunosc. La mine în sat sau la București cine m-ar ști? Nimeni. Aici am muncit nu numai la oțelărie, dar peste tot: la poștă, la magistrală, la parcuri, la stadion, la școala profesională, la teatru. Ieșeam din schimb, ne aliniam, și dă-i drumul, cu cîntec înainte marș, acolo unde era nevoie. Și era cam peste tot că Hunedoara, prin '58 cine mai știe cum arăta. În afară de noi? Acum joc tenis pe terenul din fața blocului, dar teren „standard” nu oricum. Cînd ai făcut parte dintr-o generație de sacrificiu, ca mine, cu greu te mai desparți de locurile în care ai trudit ca să lași ceva în urma ta.”

Maistrul Marin Găină a avut, cu toate acestea, un moment de cumpănă: atunci cînd, după ce refuzase tot felul de oferte, s-a dus la Slatina. El nu povestește însă despre acest „intermezzo”, ci alții. Și o fac cu plăcere, pentru că pot spune: „S-a întors după trei luni de zile. N-a rezistat

fără noi, acolo.” Și credem că-l era foarte greu să se rupă de Hunedoara. Marin Găină a făcut sport, jucător de fotbal, de volei, de handbal, acum minutor al ra chetei de tenis, a avut satisfacții pe care nu le poate șterge din amintire și din suflet, chit că acestea s-au numit câștigarea, de patru ori, a campionatului pe uzină la volei sau de două ori la fotbal „muncind în trei schimburi, tovarășe, fără scoateri din producție, fără avantaje”. Copiii săi sint născuți la Hunedoara și vor avea statut de oțelari, „vor putea spune că-s hunedoreni sadea”, soția l-a urmat de la Arad, lăsînd acolo casă bună și rude iar maestrul Marin Găină a scos-o de la muncă „să se ocupe de copii, nu să se scoale cu noaptea în cap și să vină vîlăguită acasă”. Cînd a luat această hotărîre oțelărilor Marin Găină știa pe ce se bază. În '64 el câștiga în jur de 3500 lei iar în ultima vreme a săltat la peste 5000—5200. Dar pe lîngă toate cele spuse comunistul acesta aflat în pragul a patru decenii de viață prematur marcate de albul timpelor, s-a implicat total în viața dură și pasionată a cuptoarelor, despre care vorbește derulînd un temperament la fel de incandescent ca și oțelul toptit. El trăiește cu putere sentimentul unei totale angajări și responsabilități, pentru că slujba sa este aceea „de a menține cuptoarele într-un regim de funcționare normal”, „sarcina mea și a tovarășilor mei este întreținerea, sortimentul și planul, în condiții de disciplină perfectă”, rezumă maestrul Marin Găină o activitate complexă, greu de explicat în cuvinte uzuale, de toată ziua, dar în care se implică largi cunoștințe teoretice și practice, o permanentă angajare, un interes ce depășește aparențele. Un singur exemplu: înlocuirea magnezitului granulat, care se importă, cu dolomită sinterizată de la Tirgoviște. Economia rezultată: 1 milion de lei pe an pentru fiecare cuptor din cele opt supravegheate de maestrul Marin Găină

EMANUEL VALERIU

lubirea de frumos

Ghidul Cosmosului

În colecția Biblioteca pentru toți a Editurii Minerva a apărut, nu demult, într-o sută de mii de exemplare Ghidul Cosmosului, datorat cercetătorilor Ion Corvin Sîngeorzan și I. M. Ștefan, carte epuizată grabnic din librării, despre care nu s-a scris nimic pînă acum în presa noastră, după cum aflui de la cel de-al doilea autor al ei, care a avut bunăvoința să-mi trimită, la rugămintea mea, cele două volume ce alcătuiesc lucrarea.

Anul trecut în vară, la această rubrică, vorbeam despre micul observator astronomic cu două lunete Sirius din parcul Herăstrău, unde Ghidul Cosmosului proaspăt apărut putea fi consultat.

Cărți ca aceasta, referitoare la

Învățător în Plai

Oricît de sus și-a ridicat strugurii, via acestui neam a avut rădăcinile în sat. De acolo au pornit toate mîlădițele ca să devină valori și, adesea, să odrăslească. Satul a dat, în vreme: tot ce i-a trebuit poporului nostru și a dat la timp ce a trebuit. Oricît de mic, un sat și-a găsit calea spre viață și spre lume ca aele prin munte. Și indiferent cîte valori a dat țării un sat, oricîte nume a trimis spre cărțile de istorie, a culturii noastre, el, satul, și-a găsit, de fiecare dată, și pe aceia care să nu se poată desprinde de drumurile lui, ale satului, de casele și oamenii lui, de pacea, de pomii, de prispa, de streășina care i-au crescut și i-au legat cu fire nevăzute de ele într-atît că oricît de departe i-ar duce drumurile vieții lor și oricît de îndestulate țări ar bate cu pasul, se vor întoarce acasă ca acel Gheorghicuş de care am scris cîndva și care, în perioada dintre cele două mari războaie, a fost de două ori în America, unde a stat cîțiva ani să facă bani cu care s-a întors în Rața Oașului să-și clădească o casă. La 94 de ani — lîmpește ca un filozof și irevocabil ca un împărat în explicația lui lapidară: „Doar din Rața sint” — el nu știa pentru că nu admisesese niciodată că satul acela, care și lîngă New York rămăsese Rața lui, era, în solul său pietros, unul din cele mai sărace sate de pe pămîntul românesc. Au trecut cîțiva ani și, în alți munți și în alt sat, aveam să întîlnesc, de curînd, proba tulburătoare a altei sentințe definitive de dragoste pentru satul lui la un alt bărbat mai tînăr.

Se numește Simion Virtei. S-a născut în satul Plai, al comunei Blăjeni, din județul Hunedoara. Casa în care s-a născut Simion, în urmă cu 45 de ani, era casa unui țaran care, de cită agricultură puteau răbda pietrele din Plai, s-a făcut vîrar. Piața de var era în munte. Copi-

lui îl ajuta s-o scoată și s-o aducă acasă. „Numai vara se poate” — își aminteste scurt Simion Virtei. Cuptorul era lîngă casă. Și drumul — la poartă. Drumul spre Brad. Căruța cu varul ars trebuia să plece miercuri dimineața ca să fie în zorii zilei următoare în tirg la Brad. Între drumurile acestea ale tălăului, copilul a crescut. Școala nu exista în sat. Copiii mergeau la școala din Blăjeni. Cînd a venit vremea, Simion a ales o meserie pe care n-o mai îndeplinise nimeni în Plai: s-a făcut învățător. Dar, în 1958, cînd și-a terminat și armata, s-a întors în sat. Se înființase un post de învățător. De atunci el este învățătorul de la Plai.

La început, școala era în casa unui miner, fiindcă mai toți sătenii sint mineri la mina Barza. Dar oamenii acestui sat de vreo 180 de case întinse pe 6 kilometri de munte au vrut să aibă școală. Și, din 1963, o au. Singuri și-au făcut-o. Ca și extinderea — în anul următor — pentru cămin cultural. Director de cămin e obiceiul să fie un cadru didactic. La Plai alegerea era făcută: învățătorul. Apoi, înainte de a-și aduce curent electric în case, sătenii au dus lumină la școală. Pînă pe priporul pietros unde au așezat-o era nevoie de vreo 50 de stîlpi: atîția au pus. Le-a explicat, pe urmă, învățătorul lor că pot avea copiii la școală și apă curentă. Prin cădere liberă. Doar e acolo în munte, la 150 de metri. Oamenii au făcut ce trebuia. Și școala are apă. Are și stație de radioficare. Și un punct muzeistic de etnografie și artă meștească. Și o admirabilă expoziție de miniaturi, mai ales din lemn, executate de țărani-mineri, cele mai multe de Nicolae Costina. Copiii satului au aici și o varniță, și o casă veche specifică zonei, și costumele tradiționale, și război de țesut, și risniță. Pînă și mormîntul de la Tebea al lui Avram Iancu a fost reprodus ca o icoană în această casă a dragostei copiilor de moți pentru țara căreia tragicii și genialul crăisor i-a menit libertate și i-a dat sufletul și viața și, nesfîrșită, dragostea lui. Simion Virtei are 10 elevi în trei clase, fiindcă acum doi ani n-a avut pe cine înscrie în clasa întâi. Și are una din cele mai frumoase și mai calde școli din cîte am văzut. Tot ce este aici a făcut cu consătenii lui și cu copiii — de la clădire pînă la materialul didactic. Ceea ce nu înseamnă că nu are la căminul cultural echipă de dansuri și alte activități, că n-a dat programe artistice în toate satele din jur cu tinerii din Plai, ori că nu și-a luat toate gradele didactice pînă la această oră cînd școala din Plai este deja deținătoarea locului întâi pe județ la concursul „Școala noastră — casa noastră”. Ca orice alt săten, învățătorul e mîndru că din satul lor s-au ridicat și oameni respectați în orașele cele mari ale țării. El însă, învățătorul Simion Virtei, n-a vrut altceva de la orașele prin care a trecut decît învățătură cu care să se întoarcă în Plai. Și unde, de ani de zile, face pentru școala, pentru copiii satului său mai mult decît i-ar cere inspectorii care, cunoscînd de-acum și omul și drumul bolovănos pînă la școala lui, își văd cu îndreptățire de alte școli și de alte drumuri. Învățătorul celor 10 elevi din Plaiul Hunedorei probează o vocație, cu frumusețea tăcerii pe care a învățat-o parcă de la liniștea munților, dar și cu mîndria senină și cu tenacitatea nebiruită a moșilor lui.

DORIN GHERGHINESCU

O concretă și responsabilă implicare în realitatea muncii

(Urmare din pagina 1)

consecvență indicațiile conducerii superioare de partid, personal ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în ceea ce privește noul mecanism financiar, singurul care poate exprima foarte exact care sînt succesele și insuccesele muncii noastre.

— Cine cunoaște cit de cit industria sectorului 4 se poate pronunța cu dificultate asupra specificului său. Fără o ordine anume, în întreprinderile din sector se produc bunuri de larg consum, motoare pentru utilaje grele, echipament pentru centrala atomo-electrică etc. Dv, care credeți că este specificul sectorului?

— Este greu de formulat și, ca să fiu sinceră, un specific ar presupune monotonie, așa că diversitatea ne bucură. Această diversitate este pe măsura priceperii și ambiției oamenilor muncii din unitățile noastre economice. Afirmînd acest lucru mă gîndesc la dezbaterile din adunările generale premergătoare Congresului consiliilor oamenilor muncii. E vorba de implicarea tuturor în cele mai arzătoare probleme ale întreprinderilor din care fac parte, de responsabilitatea acestor dezbateri, de înaltul profesionalism și patriotism al muncitorilor, care au scos în evidență diferite aspecte negative în activitatea unităților propunînd, totodată, numeroase soluții pentru înlăturarea neajunsurilor. Implicarea mai profundă a fiecăruia în treburile întreprinderii mi se pare marele câștig al ultimilor ani, în ceea ce privește conducerea colectivă a întreprin-

derilor. Așa cum spunea secretarul general al partidului, se face simțit din ce în ce mai pregnant faptul că un colectiv de muncă reprezintă o mare familie, în care fiecare membru își îndeplinește îndatoririle cu competență și răspundere.

— Oferiți-ne cîteva din propunerile care s-au detașat prin importanța, prin anvergura lor.

— Iată, la Automecanică, oamenii muncii au hotărît să pună umărul alături de constructor pentru devansarea unor investiții. Muncitorii, tehnicienii și inginerii, care realizează motoarele de utilaje grele, și-au luat angajamentul să fabrice toate cele aproximativ șase sute de repere prin efort propriu, renunțînd astfel la colaborări. Două din propunerile oamenilor muncii de la I.M.G.B. se referă, una, la punerea în funcțiune, mai devreme, a echipamentului pentru centrala atomo-electrică, și, a doua, la sporierea numărului de mori de ciment pentru export. Colectivul de oameni ai muncii de la Danubiana a promis să depună toate eforturile în vederea reducerii importurilor de completare.

— Vă propun să ne oprim puțin asupra noutăților de la I.M.G.B., una din întreprinderile etalon ale industriei românești.

— Cred că nu greșesc afirmînd că, prin destinul său, Întreprinderea de mașini grele reprezintă un simbol al devenirii industriei sectorului în ultimul deceniu și jumătate. Prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în mijlocul muncitorilor de la „mașini

grele”, fie în vizite de lucru, fie la adunarea generală a oamenilor muncii, a însemnat un moment deosebit pentru ridicarea activității pe o treaptă calitativ superioară, analiza profund științifică, observațiile critice la adresa muncii organelor de conducere colectivă, indicațiile și orientările date determinînd o schimbare radicală în conținutul adunării generale. Iar roadele în planul producției sint și ele în strînsă legătură cu aceste vizite de lucru ale secretarului general al partidului. Aici, specialiștii au reușit să construiască utilaje unice cu performanțe comparabile cu cele existente în lume, în domeniul respectiv, așa cum sint presa de 12000 tone forță, cuptoarele electrice de 100 de tone, turbosulfantele de mare capacitate și alte produse a căror fabricare nu era posibilă fără însușirea unor tehnologii de vîrf.

— În sectorul 4, există 8 institute de cercetare. La Congresul consiliilor oamenilor muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea din nou atenția asupra necesității orientării activității de cercetare pe probleme și grupe de probleme, asupra scurtării duratei de cercetare și de trecere de la faza de laborator la cea industrială. Care este faptul în stare să demonstreze cit mai exact eficiența muncii de cercetare al institutelor de care vorbim?

— Din activitatea institutelor noastre, institute de prim rang pentru cercetarea românească, se remarcă programele pentru electronică, microelectronică, aeronautică, pentru noi surse de energie (aici fiind cuprinsă și cea nucleară), pentru materii prime petro-chimice, pentru bioenergetică etc.

Cred că spațiul nu ne îngăduie să amintim pe larg cit anume din aceste programe s-a înlăturat, dar vă propun o cifră care vorbește de la sine despre eficiența muncii colectivelor de cercetare. Începînd

cu primăvara aceasta, noi am organizat o acțiune de reducere a importurilor de completare, în care au fost angrenate și institutele de cercetare. Pînă în acest moment, reducerea respectivă se cifrează la 195 milioane lei.

— Tovarășă prim-secretar, purtăm acest dialog la puține zile după terminarea lucrărilor înaltului forum al muncitorimii. Cum sint rezultatele obținute de oamenii muncii în primele cinci luni ale anului 1981, privite în contextul acestor lucrări, a cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu?

— Mai întîi aș dori să exprim, în numele tuturor colectivelor de muncă ce activează în unitățile economice din sectorul 4, deplina adevărată față de strălucita expunere prezentată congresului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, document de o excepțională valoare teoretică și practică, sinteză a realizărilor obținute și prețios îndreptar pentru activitatea viitoare. Totodată, dînd glas recunoștinței față de activitatea prodigioasă desfășurată spre prosperitatea patriei de către secretarul general al partidului, ne exprimăm bucuria pentru realizarea în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

În concordanță cu bunele rezultate din întreaga economie, în primele luni ale anului în curs, am reușit să depășim planul la indicatorul producție marfă, 103,8 la sută, ceea ce ne va permite ca, pe întregul semestru, acest indicator să fie îndeplinit cu cinci zile mai devreme și plusul de producție să se ridice la 254 milioane lei. De asemenea, producția netă este realizată în proporție de 104,1 la sută. Vreau să arăt însă că avem neîmpliniri la producția de export, fapt pentru care ne vom concentra eforturile asupra acestui indicator, aplicînd, în primul rînd propunerile valoroase făcute în cadrul adunărilor generale ale oamenilor muncii și, totodată, vechind cu mai multă atenție la calitatea produselor noastre.

Reconsiderarea tezaurului de gândire prioritară românească

Dosarul Odobleja-Wiener (II)

Publicăm în acest număr partea a doua a interviului acordat „Flacărei” de către acad. prof. dr. Ștefan Milcu. Reamintim cititorilor noștri că eminentul om de știință român a fost coleg de studii încă din anii liceului cu doctorul Ștefan Odobleja, marele și nedreptățitul savant severinean, căruiu omenirea îi datorează elaborarea primului tratat de cibernetică generală.

L.P. — Comisia pe care o conduceți, și care are competența să stabilească prioritatea, cum rezolvă asemenea cazuri? Se adresează două persoane acestei comisii. Cum se încheie lupta, modul de mediere, cine trage concluziile?

S.M. — Cei care sînt competenți.
L.P. — Odobleja susținea „A”, și colegii „B”. Cine pune degetul pe purtătorul adevărului?

S.M. — E. Nicolau, omul cel mai competent, decide la nivelul acestei ședințe. Odobleja a fost complet nemulțumit atunci, la încheierea ședinței.

Apoi, a mai venit după doi ani, în 1975, cînd a avut loc Congresul mondial de teorie a sistemelor cibernetice de la București.

L.P. — A făcut o comunicare atunci.
S.M. — Nu știu cum a fost primită și ce a comunicat.

L.P. — Wiener se ocupase de cibernetică în general sau de un sector anume?

S.M. — Wiener a fost matematician în primul rînd și a elaborat conceptul; termenul de cibernetică este mult mai vechi.

E. Nicolau spunea că Wiener a dat o demonstrație matematică. Atunci s-a intrat în această problemă foarte disputată a priorității. Este o problemă care mă depășește. Nu m-am preocupat de această prioritate. În cercetările mele am susținut punctul de vedere că sistemul endocrin funcționează după un model cibernetic, cu particularitățile lui.

L.P. — Folosiți „cibernetică lui Wiener” sau „consonantismul lui Odobleja”?

S.M. — Folosesc cibernetică generală recunoscută, care circulă în lume. E. Nicolau, cu „Contribuția românească în cibernetică”, scoate o carte pentru congresul din toamnă de la București.

L.P. — Ar fi interesant să vedem locul lui Odobleja.

S.M. — Mie mi-a cerut E. Nicolau să îi prezint o sinteză a lucrării mele în sistemul endocrin. Vor fi acolo diverși specialiști români care au contribuții în cibernetică. Lui E. Nicolau i-am dat o sinteză a lucrării mai ales în sistemul cibernetică-endocrinologie, și nu în medicina generală.

L.P. — În cei doi ani care au trecut de la moartea savantului, Academia a publicat deja două cărți consacrate lui Odobleja. Dealtfel în această mică enciclopedie, pe care o am cu mine, **Descoperiri științifice ale secolului XX**, Ed. Ion Creangă, București 1979, Odobleja figurează...

S.M. — Da, pe drept merită să figureze.

L.P. — ...Figurează înaintea lui Edmond Nicolau; între Wiener și Edmond Nicolau...

Dv. ce credeți, Odobleja ar merita să fie primit în Academie post-mortem?

S.M. — Nu se mai primesc. S-au mai făcut propuneri și pentru alți oameni de știință și s-a dat răspuns negativ. Alergeri post-mortem s-au făcut în 1948 — la înființarea Academiei R.P.R. Dacă se revine asupra acestui punct de vedere și se hotărăște ceva în acest sens... Odobleja trebuie reconsiderat. Chiar în condiții foarte vitrege s-a străduit să gîndească și să realizeze ceva care rămîne valabil și care constituie un exemplu tragic al unei concepții excepționale, nesusținută și privită cu multă indiferență.

L.P. — Dv. ce părere aveți? Odobleja spune că la baza ciberneticii este creierul uman.

S.M. — Da, fără nici o îndoială.

L.P. — Wiener are o altă opinie. Pleacă de la mașină și ajunge la cibernetică. El începe cercetările după ce Odobleja și-a publicat tratatul.

S.M. — Wiener a lucrat într-o echipă cu medici și biologi, nu a elaborat el singur teoria. Sintem de acord cu Odobleja: creierul funcționează după modelul cibernetic.

L.P. — Eu am sentimentul, poate să vi se pară trivial, că modelul cibernetic... imită creierul.

Dv. sinteți și un antropolog de valoare. Ați introdus metoda de investigare medico-socială.

S.M. — Da, medico-socială și culturală.

L.P. — Are legătură cu cibernetică?

S.M. — Da. Prof. Rainer m-a format în antropologie. Antropologia nu se putea reduce numai la partea fizică și trebuia introdus punctul de vedere social-cultural și medical.

L.P. — V-ați ocupat de Paulescu?

S.M. — Numai în problema insulinei.

L.P. — În anul 1921, după ce Paulescu ținuse deja comunicări și publicase rezultatele cercetărilor sale, abia apoi echipa canadiană își începe cercetările.

O fi o coincidență?... Anul în care se anunță mari descoperiri românești coincide cu începerea unor cercetări în alte părți din lume. Ce semnificație are acest lucru?

S.M. — Ce pot să spun, este foarte greu de dat un răspuns. Sînt factori evolutivi în fiecare știință și coincidențe.

L.P. — Am auzit că și prof. Parhon l-a cunoscut pe Odobleja și l-ar fi apreciat, încă pe cînd era student, coleg cu dv.

S.M. — Nu l-am auzit pe profesorul Parhon vorbind de Odobleja. După mine Odobleja a făcut o eroare publicîndu-și lucrarea numai în limba franceză. Trebuia să o prezinte și în țară, să lupte pentru impunerea lucrării sale.

L.P. — Și atunci, ca și acum, se spunea că limba noastră românească oprește intrarea în circuitul mondial, barează accesul străinătății la lucrările tipărite în limba română...

S.M. — Dar ce vreau eu să spun este tocmai faptul că lucrarea sa nu a fost suficient cunoscută și pe plan național.

Și în știință trebuie să lupti ca să dovedești ceea ce ai descoperit, să demonstrezi, să convingi și în final să imoui realitatea sau interpretarea fenomenelor.

L.P. — Vă citesc din cartea apărută la Craiova, post-mortem, un text în care Odobleja spune: „bucetul de idei al ciberneticilor apărute între 1948 și 1978 se aseamănă, uneori pînă la confundare, cu buchetul de idei al Psihologiei consonantiste din 1938”.

S.M. — Acesta este punctul de vedere care a creat cea mai mare rezistență.

Pentru că la acea ședință din 1974 punctul de vedere al ciberneticienilor a fost că Odobleja nu a dat demonstrația, explicația matematică a fenomenelor.

Nu îmi permit să am un punct de vedere propriu în această privință. Sînt un om de știință care respectă adevărul. Această problemă nu o cunosc. Pentru mine cibernetică era un vector. Cînd spui că nu știi ceva, înseamnă că știi totuși ceva; deci nu mă pronunț categoric.

L.P. — Este pertinentă observația dv.

S.M. — Ca student și-a făcut facultatea în felul lui. După ce a ieșit din constrîngerea primilor doi ani, a dat examenele la facultate cu materiile care se cereau la profilul respectiv și după aceea a făcut o serie de investigații și de studii și a cules acea bibliografie pentru cartea sa. Ca elev și ca student a dat dovada unei note originale, deosebite și nu a unui om oarecare. Păcat că a fost așa de retras și de necomunicativ.

L.P. — Poate părea așa, retras, pentru că avea un mare avans față de alții, care nici nu puteau înțelege ce comunica el.

S.M. — Era ceva deosebit în el, purta ceva deosebit în el.

L.P. — Lucrurile au trecut, omul a murit, **Opera va rămîne**. Cred că va primi locul cuvenit în spațiul creației spirituale românești. Știm că există multă retinere la oameni care trebuie să facă totul pentru a clarifica lucrurile. Odobleja putea să facă mai mult. Au făcut alții cit trebuia?

S.M. — Nu l-au cunoscut...

L.P. — Cum, cînd în '70 a venit și a spus: Oameni buni, eu am descoperit, am făcut ceva în 1938, luați seama, pentru asta sinteți președinți de comitete și comisii!

S.M. — El a spus că Wiener l-a plagiat și că el este creatorul ciberneticii. I-au spus că nu i se poate recunoaște acest lucru.

L.P. — Venea cu argumente, cînd susținea acest lucru?

S.M. — Acelea care sînt comunicate în cartea lui; nu au depășit cu nimic argumentele din '74 pe cele din cartea publicată în 1978.

Dar în cibernetică aceste argumente nu s-au dovedit suficiente. În gîndirea lui Danielopol recunoaștem o serie de elemente de ordin cibernetic. Danielopol, care și el s-a ocupat de cibernetică, l-a chemat pe Odobleja și i-a rîs în spate: „Ce te bași în problemele de care mă ocup eu?” Probabil se referea la analogia dintre mecanismul circular al lui Odobleja și cercul vicios al lui Danielopol.

L.P. — Mă faceți curios. Cînd a avut loc discuția? Înainte sau după 1938?

S.M. — Nu pot preciza. Odobleja mi-a declarat-o.

L.P. — După cum știți, prof. Postelnicu, alt precursor al ciberneticii, a vorbit foarte frumos — într-un interviu găzduit, recent, de revista „Flacăra” — despre Odobleja.

S.M. — Păcat că Odobleja nu a fost ajutat într-o perioadă cînd o ducea atît de greu. A murit la Turnu Severin, locuind într-o cămăruță cu lampă cu gaz... Am auzit și eu, nu știu dacă este așa.

L.P. — Ce să mai spunem?...

S.M. — Ar fi interesantă o analiză științifică a operei sale.

L.P. — Prof. Drăgănescu împreună cu prof. Golu, în „Tribuna” la Cluj-Napoca, au început o muncă frumoasă și au publicat, într-o serie de studii, o analiză ce confirmă definitiv valoarea de excepție a lui Odobleja.

S.M. — Din punct de vedere științific, să se ia și să se treacă dincolo de afirmații, observații generale, să fie cunoscut neapărat fenomenul văzut de Odobleja în 1938, care era punctul de vedere al celorlalți în acea perioadă. Trebuie să dovedești, afirmația nu este suficientă în știință.

L.P. — La Paulescu nu aveți nici o îndoială în ceea ce privește prioritatea sa în descoperirea insulinei?!

S.M. — Nici o îndoială. După ce s-au cercetat toate documentele respective, a reieșit clar prioritatea lui Paulescu.

L.P. — Nu v-ar surprinde dacă ar reieși clar și prioritatea lui Odobleja?...

S.M. — Trebuie venit cu documente, cu opinia unor oameni autorizați, trebuie studiat pe documente și pe epocă. Vedeți dv., la Paulescu cu tot ce am dovedit noi, unii încă tot nu îi recunosc prioritatea.

L.P. — Deci trebuie dovedit zilnic și pentru fiecare, mereu. Unde ajungem?

S.M. — În cele din urmă vor fi siliți să recunoască. Cei de la Premiul Nobel au recunoscut prioritatea lui Paulescu. Elegant ar fi să renunțe la Premiul Nobel cei care l-au luat. Best a recunoscut că, necunoscînd limba franceză, a interpretat greșit. A recunoscut, totuși nu a dat premiul înapoi.

L.P. — Uneori se pare că oamenii de știință, valoroși în domeniul lor de activitate, nu reușesc să fie pe toate planurile „valoroși”.

Și într-un caz și în altul, observați că este vorba de niște coincidențe, este vorba de valorificarea unor „descoperiri” românești, ca să nu spun „excepționale”.

S.M. — Paulescu a pornit pe un drum. Materialul de cercetare al lui Paulescu a fost cel utilizat și de canadieni. Premiul Nobel se dă după un regulament elaborat de fondator. Se mai lasă să treacă niste ani, să se vadă dacă rezultatele sînt confirmate, abia după aceea se acordă premiul. Or, în cazul de față s-a acordat la un an după descoperire. Foarte repede, trebuie să recunoaștem.

Banting — medic undeva într-un orașel canadian — citește un articol și are sugestia că ligatura canalelor pancreasului ar permite izolarea insulinei. Se prezintă la dr. MacLeod și îi propune să lucreze împreună. Acesta, urmînd să plece în concediu, îi propune să îi dea un ajutor pe unul din studenții săi, care făcea practica, stagiul la el în laborator.

Cum a ajuns Best să lucreze? O pură întimplare! Cu ce a contribuit MacLeod?

Breviar științific românesc

Spune-mi cum foșnești, ca să-ți spun cine ești

Institutul de criminalistică din cadrul Inspectoratului general de miliție a devenit de curînd titularul unei metode de expertiză fonocriminalistică a bancnotelor. În același scop — amintim cititorilor noștri — sînt folosite metodele traseologice, completate prin analize fizico-chimice, dar care, fatalmente, provoacă deteriorarea monedei în litigiu. Recentul procedeu, gîndit și finalizat de inventatorul Ion Angheliescu din București, stabilește falsul prin analiza spectrografică a reprezentării sonore produse de... foșnetul bancnotelor. O bancnotă falsă produce un foșnet diferit de cel al uneia originale, sau ceea ce devine evident prin studierea unor sonograme în bandă lată, îngustă și de contur. Metoda este rapidă și, cum spuneam, nedestructivă.

Culoare de aterizare cu raze laser

Un inginer român, inginerul Lucian Popescu din București, a pus la punct un ingenios sistem de aterizare destinat aeronavelor obligate să sosească pe aeroporuri în condițiile lipsei totale sau parțiale de vizibilitate. Este vorba de un echipament de emisie la sol, constituit din generator laser în infraroșu, care generează trei planuri de radiație laser, corespunzătoare direcției și pantei de aterizare și care, intersectîndu-se într-un punct, descriu o traiectorie optimă pentru aterizarea avionului. Aceste emisii sînt recepționate și decodificate de o aparatură specială aflată la bordul aeronavei, iar pe baza unor impulsuri, este pus în funcțiune pilotul automat al acesteia. Titularul invenției a devenit întreprinderea de construcții și reparații material aeronautic.

Conserva de nutrețuri verzi

Animalele din fermele zootehnice ale țării vor avea la dispoziție furaje proas-

peste chiar și în rîstimpul sezonului rece, dacă se va procedea la extinderea metodei propuse de doctorul Ion Rădulescu, cercetător în cadrul Institutului de cercetări pentru nutriție animală din Balotești. Este vorba de congelarea nutrețului verde în turnuri termoizolate cu ajutorul azotului lichid. Acesta din urmă poate fi recuperat de la întreprinderile pentru producerea industrială a oxigenului. În asemenea silozuri temperatura poate coborî pînă la minus 40 de grade, șocul termic determinînd inhibarea bacteriilor termofile, microorganismele care produc fermentații nedorite.

L.P. — Chiar și dicționarele noastre avuează fenomenele astea.

S.M. — Vă cred și mie mi s-a adresat cineva cu „Ce te bași în chestiunea cu Paulescu, domnule? Nu ai dreptate!” Așa că să nu ne mai mirăm de străini. Cînd mergi pe afirmații, spui da sau nu. De ce s-au ars cărțile de lucru ale lui Paulescu? Succesorul lui, Nițescu, profesor de filozofie, este și el mort. Arhiva lui Paulescu a fost distrusă. Dv., presa, aveți un rol foarte important în impunerea adevărului.

L.P. — Dv., la Comitetul român de istoria și filozofia științei, aveți cadrul cel mai bun în care puteți acționa susținut pentru a identifica și apăra prioritățile românești.

S.M. — Sintem gata să publicăm și să susținem o lucrare care să dovedească prioritatea lui Odobleja în cibernetică. Comitetul promovează interesul pentru știință și filozofia științei, promovează instituțiile, personalitățile și realizările românești.

În fiecare an ținem o sesiune științifică în luna noiembrie și cea de anul trecut a fost extrem de interesantă.

În prezent se editează o istorie a științelor pe serii.

L.P. — Paulescu?

S.M. — Este prins în seria medicină la capitoul de fiziologie.

L.P. — Dar o serie tehnică sau cibernetică aveți? Va fi și Odobleja?

S.M. — Mă întreb dacă Odobleja ar intra la tehnică?

L.P. — Poate chiar o secție anume.

Cibernetică. Va fi bine dacă veți pune în lumină locul lui Odobleja în cibernetică.

S.M. — De ce nu găsiți o cale de discuție cu Edmond Nicolau și alții?

L.P. — Cîntarul pentru adevărul Odobleja îl ține în mînă dumnealui, poporul român, care a început deja să-i deschidă savantului Ștefan Odobleja largi porți spre stima sa. Eu cred că ar fi important dacă dv. ați găsi scrisorile, corespondența cu Odobleja. Să le dăm publicității.

S.M. — Să căutăm cu toții să facem ceva pentru Odobleja!

L.P. — Niciodată nu-i tirziu, dar uneori e timpul cel mai potrivit.

LIVIU PETRINA

pete chiar și în rîstimpul sezonului rece, dacă se va procedea la extinderea metodei propuse de doctorul Ion Rădulescu, cercetător în cadrul Institutului de cercetări pentru nutriție animală din Balotești. Este vorba de congelarea nutrețului verde în turnuri termoizolate cu ajutorul azotului lichid. Acesta din urmă poate fi recuperat de la întreprinderile pentru producerea industrială a oxigenului. În asemenea silozuri temperatura poate coborî pînă la minus 40 de grade, șocul termic determinînd inhibarea bacteriilor termofile, microorganismele care produc fermentații nedorite.

Roșu de tomate

În întreaga lume, specialiștii laboratoarelor de cercetări alimentare au atras atenția asupra pericolului pe care îl reprezintă coloranții alimentari. Aceste substanțe, obținute frecvent prin metode de sinteză, n-au alt scop decît de a spori prin culori agreabile proprietățile organoleptice ale alimentelor. Dar nu de putine ori, ele se dovedesc extrem de nocive. Metoda la care ne referim în rîndurile de mai jos, pusă la punct la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice de biolog Renato Zamfir, farm. Ludmila Popa și farm. Michaela Condurache, este destinată obținerii unui ulei colorat din deșeurile rezultate la prelucrarea tomatelor în industria alimentară. Uleiul conține acizi grași nesaturați, tocoferol, care au un efect antioxidant, precum și substanțe caretenoide.

Procedeu de decontaminare a apelor radioactive

Prin procedeu enunțat mai sus, perfectat la Institutul de igienă și sănătate publică de către dr. Gheorghe Furnică, biolog Viorel Dobrescu și ing. Ileana Ledunca, sînt folosite pentru retinere biologică plante submerse, care se pot dezvolta normal în apă fără a necesita condiții speciale. Acestea, în contact cu apa, alături sau în absența sedimentului natural, asigură concentrarea radionuclizilor pe care îi extrag din apă, separîndu-i fizic de soluția inițială și depunîndu-i sub formă insolubilă.

LIVIU TIMBUS

Valorificarea activității de cercetare științifică

Valorificarea activității de cercetare științifică depinde de categoria de cercetare științifică. Astfel, cercetarea fundamentală duce la informații de natură abstractă și teoretică, aceasta vizând construirea unei doctrine coerente care să permită să se interpreteze, cu ajutorul legilor generale, Universul, constituenții săi și interacțiunile acestor constituenți. Înșă, cu toate că cercetarea fundamentală constituie studiul fenomenelor naturii pentru ele însele fără a gândi că duce imediat la o aplicație industrială, renunțarea la cercetarea fundamentală duce la degradare din punct de vedere științific. Beneficiarii cercetării fundamentale sînt cercetarea aplicată și învățămîntul. Dacă învățămîntul nu este beneficiarul cercetării fundamentale, pregătește cadre sclerozate, răspindite sub o formă utilitară cu scopul de a obține numărul exact de tehnicieni pe care îl cere industria, care sînt incapabile să se recicleze în cazul unei evoluții tehnice importante. De fapt, însăși menținerea în lumea științei și tehnologiei cere să crezi ceva în știință. Numai dacă ai o contribuție proprie despre care poți discuta ești admis în lumea științei.

A doua categorie, cercetarea aplicată (a nu se confunda cu aplicațiile cercetării!) este născută dintr-o idee a cărei validitate trebuie probată prin serii de experiențe și de încercări. Deci, în cadrul cercetării aplicate ideea este un element de artă, rezultatul cercetării aplicate fiind un model redus, rudimentar, care va fi desăvîrșit de cercetarea de dezvoltare. Echipele care se orientează către cercetarea aplicată trebuie să se bazeze în privința ideilor, principiilor de bază, pe echipele care sînt orientate către cercetarea fundamentală. Astfel, cercetarea aplicată este valorificată prin găsirea metodelor de aplicare a rezultatelor științifice la tehnologia modernă.

A treia categorie și ultima, cercetarea științifică de dezvoltare, cuprinde ansamblul de lucrări destinate reunirii tuturor informațiilor necesare pentru a furniza elementele tehnice ale deciziilor de punere în fabricație a noului produs. Cercetarea științifică de dezvoltare este, de fapt, opera inginerilor practicieni și valorificarea sa asigură ca întreprinderea să se afle în prima linie a industriei produ-

sului fabricat. Frontiera între cercetarea aplicată și cercetarea tehnică este la fel de imprecisă ca și frontiera dintre cercetarea fundamentală și cercetarea aplicată.

Fiecare categorie de cercetare științifică implică fie teoria, fie experiența, fie și teoria și experiența. Teoria și experiența (practica) trebuie considerate ca fiind două mijloace cooperante de a rezolva o problemă. Practica industrială arată că oricare realizare cere mai multe mijloace materiale, dacă nu există cunoștințele teoretice necesare. Teoria, ca sinteză a rezultatelor experimentale, sau ca rezultat al intuiției, destinată să țină seama de maximum de fapte, prevede, de cele mai multe ori, comportarea unui sistem care n-a fost obiectul vreunui studiu experimental anterior, reducînd astfel la minimum cheltuielile de mijloace materiale și de timp pentru a se realiza scopul propus.

Știința reprezintă cunoaștere, iar din punct de vedere social, forță de producție. Dacă exagerăm cu dezvoltarea unei categorii de cercetare, care pare mai utilă, crezînd că promovăm știința ca forță de producție, ne înșelăm, deoarece această forță de producție este bazată pe cunoașterea noastră asupra lumii.

Bineînțeles că, dacă se aplică în industrie rezultate ale cercetării obținute în altă parte, atunci este vorba de efectuarea unei activități de aplicații ale cercetării științifice în anumite condiții date și toate aceste rezultate trebuie să fie valorificate direct în producție.

În valorificarea cercetării științifice se face de obicei un plan, guvernele plătind în vederea obținerii unor anumite rezultate. Experiența confirmă însă că în cercetare, adeseori, nu găsim ceea ce căutăm. Pentru o conducere devine important de a ști să fructifice ceea ce s-a găsit, chiar dacă nu se planificase. În cercetarea științifică fructificarea imprevizibilului este esențială. Numai în cazul aplicațiilor cercetării științifice tot ceea ce ne propunem conduce la un rezultat sigur.

Toate cele relatate sînt valabile dacă pentru industria dezvoltată se asigură știința corespunzătoare care să pună la dispoziție o rezervă suficientă de lucrări pentru însușirea lor de către economia națională considerînd o productivitate corespunzătoare a muncii oamenilor de

știință de care se dispune. Dacă nu este posibil acest lucru pentru toate ramurile industriei, este necesar să se admită de la început tributarismul față de rezultatele științifice ale altora. Împrăștierea forțelor, fără a asigura acea condiție de „prag” realizată cantitativ și calitativ din punct de vedere al rezultatelor științifice care trebuie obținute în fiecare domeniu, nu duce decît la situația de a ne afla în treabă, fără a fi întrebați.

Valorificarea cercetării științifice este legată direct de productivitatea muncii în știință. Creșterea productivității muncii în cercetare necesită un învățămînt al cărui produs să aibă o durată mare de creație și o înnoire permanentă a locurilor de cercetare, atît prin atragerea forțelor foarte tinere spre știință, cit și prin trimiterea în producție a cadrelor care devin mai puțin productive științifice.

Finanțarea cercetării științifice nu este un suport de neglijat pentru valorificarea cercetării. Problemele de cercetare abordate într-un anumit domeniu duc la rezultate valorificate în mod optim, dacă s-a dat atenția cuvenită celor trei categorii de cercetare corespunzătoare pentru domeniul respectiv. Activitatea de cercetare fundamentală, într-un anumit domeniu, nu trebuie să depindă de situația de profit-pierdere a întreprinderilor, deoarece dezvoltarea științei a arătat că cercetarea fundamentală bună este rentabilă, chiar dacă la început nu știi prin ce va fi rentabilă. Aici intervine rolul conducerii politico-economice. Pentru o țară în curs de dezvoltare se pune în mod acut problema unei analize cum avea țara, cu anumite resurse de materii prime, piețe, resurse demografice, poate să-și desfășoare cel mai bine talentele științifice și tehnice într-o acțiune de cercetări fundamentale și aplicate, îndreptate spre o serie de obiective pe care și le stabilește. Este esențial să nu existe o împrăștiere a forțelor, deoarece în mod sigur nu obține nimic în nici un domeniu; regrupînd forțele ai șansa să obții ceva bun chiar dacă ți-ai propus altceva.

În final, amintim că una din valorificările importante ale cercetării științifice, o constituie devenirea acesteia ca sursă importantă de recrutare a personalului de conducere social-politic. Astăzi o conducere superioară necesită un personal orientat științific și tehnic, iar unul din cele mai sigure mijloace de a-l găsi și a-l păstra, îl constituie laboratoarele de cercetări.

Prof. dr. ing. Ion M. POPESCU
prorector al Institutului Politehnic
București

această soluție, inginerul Alexandru Forje spunea că este fantastic de simplă și că ea ar reprezenta un efect necunoscut pînă acum. Revenind, mai adăugăm că pentru a dezvolta o forță suficient de mare capabilă să pună în funcțiune un generator electric este nevoie de o apă ceva mai adîncă de 50 centimetri. La instalare, capătul inferior al axului motor va fi fixat pe fundul apei, iar cel superior ancorat cu cabluri la maluri.

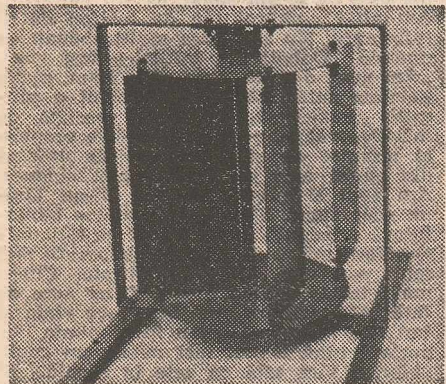
Turbina pentru ape curgătoare cu palete orizontale are aspectul unei elice, cu palete plane dispuse orizontal și mobile pe axele lor de susținere, după cum se vede din fotografia a doua. Pentru a pune turbina în funcțiune toate paletele trebuie introduse în apă. Axul motor este perpendicular pe firul apei. Turbina are un singur sens de mișcare și e concepută pentru ape mai rezezi și mai puțin adînci. Poate fi mobilă, poate fi instalată pe o platformă plutitoare sau fixată prin cabluri la locul de funcționare. Și la această turbină paletele sînt jumătate active și jumătate pasive, adică la întoarcerea apei curgătoare le ridică în poziție orizontală și în felul acesta se elimină o posibilă forță reactivă.

Incheiem aici, fiind convinși, împreună cu autorii soluțiilor prezentate, că ideea folosirii unor microhidrogeneratoare sau turbine pentru apele curgătoare, fără baraje sau lacuri de acumulare este de mare valoare și de actualitate, cu toate inconvenientele ce apar pe timp de iarnă, pe timp ploios. De la asemenea instalații nu putem avea pretenții mărite ca în cazul hidrocentralelor. Totul este că asemenea idei și experimentări practice ale unor instalații de felul celor propuse, precum și participarea specialiștilor din țara noastră la materializarea acestor idei să ducă la crearea unor prototipuri viabile astfel ca energia apelor curgătoare neamănajate să „nu se mai ducă pe apă”, așa cum grăiește înțelegerea populară, ci să fie folosită pentru binele nostru, al tuturor.

ION PREDOȘANU ■

Ideii la dispoziția dumneavoastră

Microhidrogeneratoare în funcțiune fără baraje și lacuri de acumulare (III)

Apariția în revista noastră, sub acest generic, a două prezentări de idei originale fără o prealabilă brevetare a lor a fost salutată în citeva scrisori. Cea mai interesantă dintre acestea este a unui medic bucureștean, Nicolae Popescu, care, fără a fi specialist hidroenergetician, lucrează de mai mulți ani la găsirea unor soluții de folosire a energiei apelor curgătoare, fără amenajări speciale, prin așa-numitele „turbine plutitoare”. Din rîndurile următoare, ca dealtfel și din fotografiile, ne vom da seama că a și găsit citeva soluții originale. Celor care manifestă scepticism le reamintim că soluțiile propuse în primele două articole, ale lui Ion Coteneșcu și respectiv ale specialiștilor de la ICEMENERG, au fost realizate sub formă de prototip și au funcționat în ciuda zîmbetelor din colțul gurii unor prea fini tehnicieni funcționari. Chiar etichetările gen „valabilă în perioada romantică a științei” spun foarte mult într-o vreme în care n-ar strica să existe și romantici ai științei din moment ce pe multe din rîurile interioare a pornit din nou bătrîna roată, de care se dovedește că mai avem atîta nevoie. Mai precizăm, odată cu medicul Nicolae Popescu, că ideea folosirii apelor curgătoare, ba chiar și a curentilor marini, fără baraje sau lacuri de acumulare, este mai veche și chiar cu citeva decenii în urmă s-au propus multiple soluții de a se folosi această energie, unele chiar brevetate (Turbina care poate capta direct energia curentilor marini, Roată hidraulică afundată în rîu, Turbină mobilă, Roată plutitoare mobilă pentru scoaterea apei, ș.a.). Există peste tot în lume preocupări în acest domeniu, chiar realizări și brevete mai noi. Doctorul Nicolae Popescu a imaginat trei soluții, din care două sînt în faza de prototip și au trecut cu bine proba la apă în Dimbovița

și Neajlov. Ne spune că a preferat să le facă, să le pună pe apă, să le vadă mergînd și este fericit că a gîndit bine și le-a executat bine, pentru că, am uitat să spunem, doctorul se descurcă de minune în foarte multe meserii.

Turbina cu corpuri plutitoare în lanț este asemănătoare cu soluțiile Coteneșcu și ICEMENERG, prezentate în primele două articole. Este compusă din mai multe corpuri plutitoare articulate între ele, care se deplasează pe un suport fix, ancorat la mal, și se rotește pe două capete de ghidaj. Tuburile plutitoare au și rolul de a susține instalația. Turbina funcționează prin simpla plutire pe o apă curgătoare și are avantajul că poate fi de o lungime apreciabilă, dezvoltînd o putere mai mare. Corpurile plutitoare indeplinesc și rol de palete. Instalația poate funcționa atît în ape cu un curs rapid, cît și în apele de șes, cu o deplasare mai lentă. Ea poate fi utilizată atît la acționarea unor microhidrogeneratoare electrice, cît și la pompe de apă pentru irigații.

Turbina pentru apă curgătoare cu palete verticale este o instalație simplă, cu un ax motor vertical și cu mai multe palete plane, mobile. Instalația funcționează prin cufundarea totală în apa curgătoare, fiind ușor de construit, cu materiale la îndemîna oricui. Acest tip de turbină are două sensuri de mișcare, sensul fiind dat de orientarea paletelor. La prototipul din fotografie, a cărui funcționare am văzut-o pe Dimbovița, două palete sînt active și două sînt pasive, la un moment dat rolul lor schimbîndu-se odată cu rotirea. Despre

Premiul „Food Europe” — pentru „Prodexport”

Referindu-se la recenta premiere cu trofeul „FOOD EUROPE 1981” a Întreprinderii de Comerț Exterior „PRODEXPORT” — București, Dl. Arsenio Pardo Rodriguez — Președintele lui Editorial Office — Madrid a declarat că premiul este al „PRODEXPORT”-București a fost hotărîtă în unanimitate de comitetul de selecție, apreciînd meritele incontestabile ce revin „PRODEXPORT” în domeniul promovării schimburilor de mărfuri, realizării pe această cale a unei mai bune cunoașteri și apropieri între popoare.

Premiul „FOOD EUROPE” se bucură de o frumoasă recunoaștere pe plan internațional. Editorial Office care organizează premiile fiind în prezent în Spania cea

Cercetările prioritare românești

(Urmare din pagina 1)

tările efectuate în anima vili și în clinică au demonstrat că hidrochinona poate fi utilizată ca produs antitumoral și antiinflamatoriu, fără să prezinte toxicitate acută sau cronică în dozele prescrise. Ea are imensul avantaj de a nu provoca reacții secundare, cel puțin prin comparație cu citostaticele uzuale, fiind totodată ușor de administrat. Ca argumente științifice, plasate dîncolo de orice tăgădă, au fost înfățișate congresului 7 cazuri, alese din mai multe, acestea fiind socotite cele mai reprezentative, bolnavii respectivi fiind în viață la 7, 8 și chiar 10 ani (M. C., 78 de ani, bărbat; Z. T., 26, femeie etc.) de la stabilirea prin examene anatomopatologice repetate a diagnosticului de cancer. În toate situațiile, insistă autorii, produsul „L” a dus la stagnarea, ameliorarea sau vindecarea maladiei, el acționînd ca o armă eficientă în lupta împotriva bolii secolului. Adăugînd demonstrații o serie de diapozitive revelatoare, lucrarea conluzează :

XII WORLD
CONGRESS

OTO-
RHINO-
LARYNGOLOGY

June 21-27, 1981
Budapest, Hungary

„Fără a avea pretenția că e vorba de un remediu infailibil în materie de cancer, nu putem să nu remarcăm că produsul „L”, administrat fie ca tratament unic, fie prin asociere cu alte medicații, a permis scăderea ritmului de dezvoltare tumorală, întîrzierea apariției metastazelor și, în unele cazuri, involuția proliferării maligne pînă la completa ei dispariție”.

A doua comunicare, „Rezultate obținute în unele forme de neoplasm laringian prin tratamentul original anticanceros, produs „L”, asociat cu radioterapia”, dr. Mihai Leontopol, prof. dr. Dorin Hociotă, dr. Petre Popescu, dr. Valeriu Dumitrescu, a stabilit, spre a nu mai intra în detalii, că

„în tratamentul stadiilor avansate de cancer de laringe, în care intervenția chirurgicală este adesea de strictă necesitate (traheotomie) și în care iradierea se aplică, ea singură, ca paleativ, rezultatele înregistrate prin metoda asociată, administrarea de produs „L” timp de 1-2 ani și radioterapia în scopuri curative, a condus la ameliorarea evidentă a leziunilor locale, la vindecarea completă a unora și, în orice caz, la îmbunătățirea stării generale”.

Ambele lucrări au prezentat, cum spunem, un aparat științific limpede și convingător. Ele n-au înaintat vorbe, ci au produs dovezi inatacabile, pînă și acceptarea lor într-o manifestare de genul celui de la Budapesta, care a concentrat întreaga elită a otorinolaringologiei mondiale, constituind un succes de prestigiu. Altfel zis, doctorul Mihai Leontopol a mai trecut un prag. Cercetările sale, originale, prioritare, puse sub semnul îndoielii de ignoranța sau comoditatea unora, sînt pe cale de a deveni certitudini și ele au ieșit, iată, în lume, declanșînd un interes major. Să notăm aici, respectînd adevărul, spiritul de colaborare și disponibilitate față de nou de care a dat și dă dovadă profesorul Dorin Hociotă, directorul Centrului de fonaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L., în apropierea căruia ideile și căutările mai vechi ale lui Mihai Leontopol, de excepțională importanță, au dobîndit un plus de rigoare și de adîncime, înscriindu-se tot mai mult ca fapte de știință purtătoare de nou și implicit, de speranțe în bătălia contemporaneității împotriva cancerului. Sigur, pe acest drum care e încă departe de a se fi încheiat, Congresul de la Budapesta nu e decît un punct. Dar un punct cîștigat, ce se cere întărit, în perspectiva viitorului imediat, prin eforturi conjugate, prin acordarea unui sprijin mai substanțial, cauza doctorului Leontopol fiind a sa și a noastră, a tuturor. Vom mai reveni.

Cum petrece lumea? Musafiri nepoftiți, sîmbătă seara spre duminică dimineața

Am bătut, la întâmplare, la o ușă de bloc nou.

„Cine e?”

Urma să scriu, într-o singură noapte, un reportaj despre orașul Drobeta-Turnu Severin și nu aveam nici cea mai mică idee de unde aș putea începe. Cine eram, deci? Am rugat să mi se deschidă. Prin vizorul ușii, chipul meu era desigur apreciat și intențiile mele cîntărite. Nu mai țin minte înfățișarea femeii care a deschis. Rețin doar faptul că purta sort peste rochia de seară și, după ce m-am prezentat, întinzîndu-mi mina, mai înainte și-a șters-o îndelung cu sentimentul unei vinovății ancestrale.

O, s-a scuzat ea iarăși, auzind că trebuind să scriu ceva despre orașul lor și că aș dori să petrec o seară într-o familie, cu multă plăcere, numai că noi avem musafiri. Foarte bine, i-am răspuns, în acest fel voi putea asculta mai mulți oameni, cu o rugăminte însă, nici un cuvînt despre numele meu adevărat sau despre profesia mea.

Spre sfîrșitul serii, adică spre dimineață, ei ducîndu-se la culcare, iar eu începînd să scriu, eram firește prieteni de cînd lumea. Cineva se obliga să-mi repare soba, altcineva să-mi meșterească un cap universal de furtun, o bătrînă ce mă urmărise cu multă atenție îmi promisese o rețetă de ceai împotriva sinuzitei și mai multe borcane de miere de albine ca leac lege împotriva sinuzitei și mai multe borcane de miere de albine ca leac împotriva aceleiași boli... Lucruri pe care n-aveam să le capăt, bineînțeles, niciodată. Știam în schimb totul despre oraș: cum vorbește primarul cu oamenii, starea proceselor, calitatea piinii, starea speculei din piață, cazuri de vindecări miraculoase, totul.

Mi-am amintit de această întâmplare după iată aproape șase ani. Colegul meu, Adrian Dohotaru, se căznea de mai multă vreme să găsească mijloacele reportericești nimerite pentru un grupaj pe care-l intitulase „Cum petrece lumea?”. Ideea de a fi musafiri nepoftiți în familiile țării o noapte întreagă i-a suris și prin contaminare primul prins în lațul entuziasmului nostru a fost MIHAI PELIN care...

NICOLAE CRISTACHE

...l-a așezat erou de reportaj pentru 24 de ore pe paznicul de barieră Ion Dumitrache de lângă stația de cale ferată Ghergani.

Un bulgăre de cărbune căzut între șine

Prima nu a fost o femeie de treabă, s-au despărțit și a dispărut din viața lui ca un vis urit, i-a pierdut urma, nici nu știe dacă mai trăiește sau nu. Abia cu a doua soție, cu Gheorghîța, a îndrăznit să aibă copii, întâi pe Emilia, încadrată acum la o fermă din marginea Bucureștilor și căsătorită în Bildana cu șoferul Ion Stancu de la districtul de drumuri, după aceea pe Ion, ajuns tinichigiu auto la I.R.A. 17, căsătorit și el în Bildana cu Niculina, textilistă prin București, și, în sfîrșit, tîrziu de tot, pe Nicolae, care abia a implinit 13 ani, nu demult, cînd s-au implinit și doi ani de cînd s-a dus și Gheorghîța, lovită înții de bănuiala unei boli fără leac, surprins apoi de o ploaie grozavă pe cîmp, răzbită atunci de o altă pustie de boală, purtată de ea un an și ceva pe picioare, sub care s-a și năruit. Cu aceasta socotelele cam fiind încheiate, sîmbătă, 20 iunie a.c., către prînz, paznicul de barieră Ion Dumitrache a putut adormi. Și s-a trezit pe la trei.

A dat o roată prin curte, ca știind ce lasă în urmă să știe și ce are de regăsit, a aruncat citeva mîini bune de boabe găinilor, a răsturnat cite ceva în trocul porcilor și l-a dăscălit cu voce domoală pe Nicolae, să fie cuminte, el fiind singura lui nădejde: Nu vezi tu cum stau treburile? Și Emilia, și Ion se ridică din așternut înainte de a se crăpa de ziua și se reîntorc acasă după apusul soarelui, frînți... Ce crezi tu că ar mai fi de așteptat de la ei?... Apoi au mîncat împreună, încet și tăcuți, apoi Ion Dumitrache a încalcat bicicleta și a călcat cu roțile ei un drum lung de șapte kilometri, între un cap al Bildanei și gara Bildanei, un drum pentru care a schimbat în 32 de ani de serviciu șapte biciclete, și în gara Bildanei a schimbat-o pe tren, pentru o călătorie de numai opt minute, și la cinci fără zece fix, coborînd din personalul 1105 la Ghergani, și-a luat în primire slujba: telefonul și registrul din marginea lui și fanionul galben, spălăcit, cu care salută trenurile. Și găleata cu apă rece, de puț, în al cărei capac de lemn cana grea, din metal, a adîncit o urmă apăsătoare și vineție, ca un cearcăn sub un ochi orb. Odată cu el a luat în primire serviciul și impieșgatul de mișcare Constantin Popescu. Preț de 12 ore nu se vad niciodată la față, dar se sprijină unul pe altul prin vîi grai, dogit puțin de microfoane și difuzoare. Și dacă treaba așa stă, de 32 de ani, să vedem ce s-ar mai putea întreprinde, totuși, jurîmprejurul cabinei minuscule a paznicului de barieră Ion Dumitrache, ajuns în al cincizeci și șaselea an al vieții sale.

Desigur, bariera întîi și întîi, apoi o căruță plină ochi cu cărbuni, hurducîndu-se peste șinele căii ferate, apoi un bulgăre de cărbune căzînd între șine, apoi o femeie tinîndu-se cu un copil în brațe după căruță, ridicînd bulgărele cu mina liberă și aruncîndu-l la locul lui, în căruța trecută dincolo. Alături, la numai cîtiva pași, un deștept încearcă să lipească o hodoroagă cu spatele de un vagon încărcat și el cu cărbuni, dar calul se arată a fi îndărătnic și deșteptul îl lovește crunt cu pumnul în bot.

Și noaptea a trecut ca și cum i-ar fi fost, fulgerată de trenuri: 1009, 141, 1421, 1095, 1107, 237, 1097, 1007 și 1101 dinspre București spre Pitești și Tîrgoviște și pe rechile lor în sens invers. Ca să nu mai socotim și marfarele. Și dimineața, cînd lumina zorilor limpește împrejurimile iar, începe la fel: cu un bulgăre de căr-

bune căzut între șine. Și dacă aceeași femeie sau alta nu l-a readunat în căruța, cîtiva bătrîni au văzut la televizor filmul intitulat „Omul Vineri”, telefonul din biroul contabil Viorica Niculescu, șefa acestui cîmin, n-a sunat niciodată. Nici nu e de mirare că își pregătesc singuri străiele cele mai bune, cele ce urmează să fie îmbrăcate pentru ultima oară, și că nu și le țin prin noptiere sau dulapuri ci, îngrijit împachetate și cu cite o etichetă cu numele lor pe ele, le dau în primire magazinerului Stelian Dănacul asemeni soldaților care-și depun hainele civile în păstrare, în vederea lăsării la vatră. Cînd sună „liberarea”, Stelian Dănacul deschie lacătul magaziei și mai scoate un pachet.

Dar dincolo de astfel de întâmplări, despre care s-ar putea spune că sînt știute și înțelese încă înainte de-a se petrece, rămîne încă de adăugat că, pe vreme bună, oamenii au mereu de văzut și de auzit ceva, în dreapta și în stînga lor, ori înainte, atît cît vederea îi lasă să mai cuprîndă din lume, iar în zilele înorate și ploioase e tocmai vremea potrivită pentru tăiatul unghiilor, de exemplu, sau cititul ziarelor vechi, care-ți dau totuși sentimentul întremător că, iată, din moment ce lumea a trecut cu bine prin împrejurări ce acum o lună sau două sau trei se anunțau grele, poate că așa va reuși și de aici înainte.

MIHAI PELIN

Dumitru Eliade și-a ales ca loc al acțiunii căminul de bătrîni din comuna Cezieni într-un moment de acalmie și de melancolie aproape optimistă.

În duminica filmului „Omul Vineri”, la căminul de bătrîni a fost tot duminică

De dimineață, pe la 5, Nicolae Floarea a început să măture, cu o mătură de nulele, alele căminului. De printre coroarele castanilor se pomîneră să cadă picuri de ploaie; tocmai bine ca de sub mătură să nu iasă trimbe de praf. Apoi ploaia s-a întîi și femeia s-a adăpostit sub streșină, și-a ridicat gulerul hainei bărbătești cu care era îmbrăcată și după ce a privit o vreme pinza de apă de dinaintea ochilor a urcat fără grabă pe treptele scării către dormitoare. Cealaltă 79 s-au trezit mai tîrziu și la 8, după masa de dimineață, s-au risipit care-n-cotro. Elena Boștină și Maria Popa către grădina de zarzavaturi, iar Iulian Lohaza, după iarbă pentru cei cîtiva iepuri de casă pe care-i crește în cușca meșterită de el într-un colț al curții. Pe la 9 și ceva a sosit doctorița Gheorghie Aurora de la dispensarul comunal. Toată lumea s-a arătat sănătoasă, dacă prin sănătate ar fi de înțeles că n-a apărut nici o boală nouă pe lângă cele vechi. După vizita medicală Grigore Ciobotea și Gheorghie Chiorman au dat bir cu fuguții la stadionul comunal unde Victoria Cezieni a luptat, cu începere de la ora 11, cu fotbalistii din Vlădila. De acolo s-au întors cîiorvîndu-se dacă Andrei Constantin, căruia în comună i se spune Creangă iar microbistii îi zic Dobrin, a fost sau nu în formă. La ora cînd începea Albumul duminical, bucătăreasa Florentina Trăistaru le-a întins masa de prînz: ciorbă de perisoare și peste prăjit, cu mujdei. La sfîrșit, cite o mină de cișeș. După aceea, Ioana Codreșanu, prețuită cu numele de Domnica pentru îmbrăcămîntea ei ce strălucește întotdeauna de curățenie, a plecat împreună cu Dumitru Diaconu la nunta fiicei lui Gheorghie Pîrgă, poștașul din a cărui mină ei primesc banii de pensie. Acela le aduce, bineînțeles, celor care au pensii. Celor care nu au, nu are nici el de unde să le aducă. Ieri, sîmbătă, cînd a trecut pe aici, i-a invitat la nunta fiicei lui, Căți, care s-a măritat cu mecanicul George Ciubuc. Dintre femei s-au dus numai ele două și-au stat puțin, vreo oră, după-amiază, pentru că li se făcuse frig și începuse iarăși să burnițeze. Pe drum, la întoarcere, s-au întîlnit cu Petre Nedelea și Andrei Giulea, plecați și ei să dea o raită pe la nunta și să facă urările cuvenite, iar apoi pe la bufetul unde gestionarul Ion Marica desface imediat două sticle de bere

cînd îi vede. Cei doi umblă împreună și motivul acestei asocieri trebuie căutat cu mai mult timp în urmă, nu pentru că ei s-ar fi cunoscut mai demult ci pentru că au trecut cu bine și au spintecat, cu umerii lor tineri pe atunci, același val lung și greu de viață. Amîndoi au stat sub arme nouă ani și jumătate și sînt, cum zice Petre Nedelea, „frontiști”. El a fost marinar iar celălalt a făcut armata la trupele de uscat. De aceea își țin în valize, sub cheie, livretele militare și oricărui nou venit ale cărui amintiri ar vrea să se asemene cu ale lor, ei îi cer actele. Fiîndcă, zice Petre Nedelea, unii se laudă că ar fi fost chiar și colonei! Așa se zice că a pătîit un anume Victor Petrescu, ce s-a dat drept colonel de infanterie și s-a dovedit pînă la urmă a nu ști să semneze decît prin simplă apăsare a degetului. Încît, pe bună dreptate s-a întregat Petre Nedelea, ce fel de colonel era acela dacă nu știa carte?

Cei mai mulți nu mai au pe nimeni pe lume. Alții, cîtiva, au familii însă rămîne totuși un caz rar și fericit norocul lui Grigore Crăciun, om de 91 de ani, care chiar cu o zi în urmă fusese luat de către un nepot al lui din Botoșani, ce-și dăduse în scris angajamentul să-l întregin el de-acum încolo. Oricum, de sîmbătă seara și pînă luni dimineața, în duminică în care la căminul din marginea satului Cezieni, aflat la 12 kilometri de Caracal, cîtiva bătrîni au văzut la televizor filmul intitulat „Omul Vineri”, telefonul din biroul contabil Viorica Niculescu, șefa acestui cîmin, n-a sunat niciodată. Nici nu e de mirare că își pregătesc singuri străiele cele mai bune, cele ce urmează să fie îmbrăcate pentru ultima oară, și că nu și le țin prin noptiere sau dulapuri ci, îngrijit împachetate și cu cite o etichetă cu numele lor pe ele, le dau în primire magazinerului Stelian Dănacul asemeni soldaților care-și depun hainele civile în păstrare, în vederea lăsării la vatră. Cînd sună „liberarea”, Stelian Dănacul deschie lacătul magaziei și mai scoate un pachet.

Dar dincolo de astfel de întâmplări, despre care s-ar putea spune că sînt știute și înțelese încă înainte de-a se petrece, rămîne încă de adăugat că, pe vreme bună, oamenii au mereu de văzut și de auzit ceva, în dreapta și în stînga lor, ori înainte, atît cît vederea îi lasă să mai cuprîndă din lume, iar în zilele înorate și ploioase e tocmai vremea potrivită pentru tăiatul unghiilor, de exemplu, sau cititul ziarelor vechi, care-ți dau totuși sentimentul întremător că, iată, din moment ce lumea a trecut cu bine prin împrejurări ce acum o lună sau două sau trei se anunțau grele, poate că așa va reuși și de aici înainte.

Și chiar dacă noaptea mobilele conacului boieresc care adăpostește de 21 de ani încoace acest așezămint social troznesc în liniste ca niște gloante rătăcite la sfîrșitul unei bălării, fiecare dimineață aduce cu ea bucuria luminii și certitudinea vieții dintre ale cărei plăceri nu trebuie să uităm cum, întotdeauna la ora 6, cînd cei doi „frontiști”, Petre Nedelea și Andrei Giulea, se spală pînă la briu la cișmeaua din curtea căminului, chiar și cei care-i privește atunci somnoroși pe fereastră simt că se înviorază și își descoperă ceva mai limpezite privirile pentru a-i urmări pe cei doi, mai pe urmă, cînd ei se duc la administrație să-și incaseze rația de țigări de un leu pe zi, adică, numărate, 16 Naționale.

DUMITRU ELIADE

Adrian Dohotaru n-a reușit să întîlnească personajul premeditat, dar l-a salvat un telefon întîmplător și întirziat care l-a pus în situația de a trăi o duminică dramatică.

Sfîrșit de săptămînă cu caracter strict personal

Conform înțelegerii din redacție, am căutat vreme de două ore un erou de reportaj în persoana ocupantului fotoliului numărul 22 din rîndul 14 la concertul de la Ateneul român. Sîmbătă seara nu avea loc nici un concert în sala mare, fapt pentru care am coborît pe harpa de marmură în subsol, în sala mică. Acolo am prins ultimele acorduri ale unui cvartet de coarde. După care publicul s-a imprăștiat rapid pe culoare. Am alergat atunci la Sala Dalles unde era anunțat un concert de pian care nu se știe din ce motive nu a mai avut loc. În cele din urmă m-am refugiat în sala studio a Teatrului Bulandra din Grădina Ioanei la spectacolul „Anecdote provinciale” după piesa lui Vampilov și am ales o tînră pereche de pe locurile 22 și 23 din rîndul 14. Odată spectacolul încheiat i-am invitat pe cei doi, politici, la o plimbare, dezvăluindu-le intenția de a scrie un reportaj despre sîmbătă, duminică și luna lor de... agrement. Nu m-au refuzat dar nici nu m-au încurajat. Păreau grăbiți să se întoarcă acasă și am fixat o convorbire telefonică pentru a doua zi cînd urma să stabilim un loc și o oră de întîlnire, eventual în dreptul Gării de Nord, în vederea unei vizite comune la „tîrgul de mașini”.

În aceste condiții, m-am retras acasă, la etajul 10 al unui bloc, exact în momentul în care citeva fulgere anunțau o furtună. A sunat imediat telefonul și din această clipă relatarea mea se mută la timpul prezent. La celălalt capăt al firului, o voce voalată, ezitantă, de femeie. „Nu știu dacă mă mai recunoști... Numele meu s-ar putea să nu-ți mai spună nimic...” Vag, mi-au revenit în memorie semnalmentele unei foste colege de facultate, frumoasă, rece, impenetrabilă, scufundată în lectură, la ultimul pupăru din biblioteca facultății. „Știu că mă poți ajuta...” Ești poate singurul cunoscut care mă poate ajuta. Vreau să ajung la profesorul Girbea de la ORL, să mă consulte... Sint suspectă de cancer... și nu mă impac cu gîndul asta. Vreau să fiu sigură, să știu cît mai am de trăit, să fac, măcar acum, în cesalul al 12-lea, ordine în viața mea... Unde te afli? În București? La ce hotel? „Hotel Union, camera 215”.

O rog să revină peste citeva minute, timp în care iau legătura cu medicul Silvia Samuilă, îi explic despre ce e vorba și-i cer numărul de telefon al distinsului profesor. E sîmbătă seara, tîrziu, îmi permit să-l deranjez, îmi răspunde la telefon ca și cum nu m-ar recunoaște și-i propun o întrevedere cu pacienta mea: „O femeie tînră, încă tînră, pe care n-am văzut-o nici eu de 22 ani, nu mai știu cum arată, mă roagă să-i înlesnesc un consult urgent la dumneavoastră”. „Dragul meu, să vină luni dimineața la prima oră, adică la șapte și jumătate. De unde zici că vine? Din Cluj? De Cluj mă leagă amintiri frumoase dar și triste. Ce-ai zis că are? Cancer? Să fie femeie serioasă, nu cred, om vede”.

Peste alte minute revine la telefon vocea ezitantă din camera numărul 215 a hotelului Union și-i explic ce are de făcut. Ne fixăm o întîlnire pe a doua zi, duminică dimineața, în fața hotelului. Fără să-mi dau seama că după 22 de ani s-ar putea să nu ne mai recunoaștem.

Duminică dimineața, pe vreme închisă, decolorată, disting printre siluetele turiștilor străini aferați de întirzierea unui autocar, în fața hotelului, chipul neschimbat, suspect de neschimbat al fostei colege de facultate. Suride trist. „Nu te-ai schimbat deloc”. Ba da, am încăruntat, am început să chelesc. „Dar ti-ai păstrat spiritul tînr, neliniștit, grăbit. Te cînesc. Îmi place cum scrii”. Să lăsăm. Spune-mi mai bine ce s-a întîmplat, cum te simți, ce mai faci altfel? Oțtează. Ne așezăm la o masă în cofetăria Albina, comandăm cafea frapată cu mult zahăr. „N-avem zahăr!” Nu-i nimic. Ne descurcăm și așa. „Te rog să mă ierți că te-am sunat, că am îndrăznit. Am aflat numărul tău de telefon de la informații. Nu sînt prea mulți abonați cu numele Dohotaru, nu mi-a fost greu... Am avut o viață, cum să-ți spun, plată, neinteresantă. Mă ști. Am primit o educație exagerată, inhibantă, speriată de măriș, mai bine-zis de partidele propuse și promise de alții, speriată de esec și din cauza asta retrasă, izolată, singură. Am avut și citeva decepții. Mi-au lăsat un gust amar. Sint bibliotecară, o bibliotecară pricepută din moment ce toți universitarii mă caută pentru bibliografii mai mult sau mai puțin complicate. Cîțesc mult, trăiesc asost, monoton, cu aere de fată bătrînă. Sint cum îmi trece viața și îmi dau seama că n-am făcut nimic important pînă acum, nici măcar un copil, chiar și fără tată cu acte în regulă... Si din păcate nu cred că mai am timp să fac ceva bun de acum încolo...”.

Îmi cer scuze citeva clipe, sun la tînră pereche de îndrăgostiți din seara precedentă. La telefonul fetei nu răspunde nimeni. Îi caut pe tînr, pe prietenul ei, Vasilescu. Îmi răspunde ferm: „Știi, aseară, ne-am jenat să vă spunem, și ne-am hotărît abia mai tîrziu să renunțăm la reportaj. Nu vrem să facem publice, deocamdată, relațiile noastre. Nu vrem să știe părinții noștri că sîntem împreună. Ei nu sînt de acord. Și ar însemna să provocăm un scandal. Și apoi, mie mi-a murit o rudă apropiată chiar în noaptea asta și vedeți cum plouă afară, drept pentru care cred că nu e bine să ne mai întîlnim azi...”.

Afară plouă într-adevăr. Ne prelingem pe lângă ziduri, sub umbrelă. Căutăm alt loc de refugiu. Un restaurant. Restaurantul Cina. E liniste. Camandăm un meniu banal și o înghețată. „Înghețată nu pot”, protestează femeia din fața mea. N-am voie... N-am mai mîncat înghețată de zece ani. La început am crezut că mă doare gîtul din pricina unei răceli. Apoi din cauza unei ciuperce provocate de antibiotice. N-am dat importanță. Apoi, treptat, durerile s-au accentuat și am intrat în panică. Sint o femeie singură, după cum vezi, și inevitabil ipohondră. Dar de data aceasta nu mai e vorba de ipohondrie. Am consultat zece de medici, am dat zece de mii de lei pe consultații și medicamente. Fără nici un efect. Pînă cînd cineva mi-a atras atenția că sint suspectă de... și m-a sfătuit să mă consult la profesorul Girbea”.

Ne plimbăm citeva ore pe ploaie, nedeciși la ce spectacol să mergem. Pe drum, femeia, străină și totuși cunoscută, de lângă mine, continuă: „Îmi pare rău

de un singur lucru, că n-am apucat să-mi dau seama că trăiesc cu adevărat. N-am înțeles mai nimic din ceea ce mi s-a întâmplat până acum. Mi-a fost frică de viață și astăzi nu mai am nimic de făcut. Mi-e însă tare frică și de moarte... Cred că dacă nu o să mor acum... o să-mi trăiesc viața altfel, adică mai bine, fără prejudecăți și inhibiții stupide, mic burgheze... Lasă prostiile, îi spun. Pun pariu că n-ai nimic.

A doua zi, dimineață, luni, tot pe o vreme incertă, o iau din fața hotelului și o conduc spre spitalul Colțea, la cabinetul profesorului Gîrbea. Aștept vreme de trei ore în stradă. În sfîrșit, apare ca și cum ar pluti pe caldarîm. Cu lacrimi în ochi. „Știi ce mi-a spus profesorul? Că toți oreliștii care m-au consultat s-au înșelat... Înțelegi? Rîde cu lacrimi. Apoi, brusc se întoarce spre mine: „Să-l cred? Oare nu mă mînte și el“. Crede-l, îi răspund, e un savant.

E luni dimineața. Orele 10 și treizeci de minute. Femeia din fața mea se apropie de o tonetă de înghețată, cumpără câteva cornete și le topește în câteva minute, uitînd de restul lumii. Și de mine. În acest moment, reportajul meu a luat sfîrșit.

ADRIAN DOHOTARU

Personajul principal al sfîrșitului de săptămîină trîit de Mircea Bunea este muncitorul Stelian Paraschiv care face zilnic naveta între Valea Cucului și Ploiești și care simbăta și duminica pînă la amiază redevine țărăn.

Simbăta cu șampanie la Valea Cucului

Mă aflu în curtea cu numărul 10 din satul Valea Cucului față în față cu omul care se numește Stelian Petre Paraschiv. „Da dacă vrei să afle lumea cu cine vorbiți în realitate scrieți mai bine Gigi Rusu, așa-mi zice satul, lui frati-miu îi zic Averescu, chiar primarului nu-i spun cum e trecut el în buletin, adică Bădin Ion, ci Mircea! Gura lumii-i slobodă, n-ai ce-i face, d-ai nu ne nimeresc nici amenzi, e și distractiv, pe mine m-a ocultat pe la început chiar și peceptoru“, da' p-ormă am plătit pe doi ani în urmă...”

Intrasem la el fiindcă mi s-a spus că-i fodor. Cum?!, m-am mirat. «La noi oamenii își dau barba jos o dată pe săptămîină, duminica dimineața, da' Gigi Rusu asta-i fodor, se rade zilnic, s-a cumpărat și mașină electrică de ras...» Era zăpuseala dinaintea ploii, apa Cricovului se simțea undeva pe aproape, dar asudam virtuos sub umbratul de viță-de-vie încercînd să nu-mi scape nici o mișcare din ogradă cu gîndul la ceea ce îndeobște numim buget de timp. În vreme ce Stelian Petre Paraschiv alias Gigi Rusu din Valea Cucului se veselea cu gura pînă la urechi că pe lume există cineva care se interesează de ce face el simbăta seara, iar cu mina tăia bucăți-bucăți din ghemul de rafie artificială și lega corzile vițel. Era desculț, peste pantalonii dintr-un doc, fost cîndva albastru, îi fluturau aripile desfăcute ale unei bluze de pijama în buzunarele căreia ținea rafia, cosorul și ochelarii în ramă din metal galben și lentile fumurii. Vezi casa asta? Eu cu miile mele am făcut-o, că pe aici nu-i obiceiul să te ajute și alții. N-am cumpărat pentru ea decît geamurile, culele și fierul. Fac de toate, chiar și roți de căruță. Cum din ce?! La roată căoătina se face din ulm sau din salcîm, spițele din frasin sau salcîm, iar obzele din ulm, fag sau din colaci făcuți gata de industria locală. Ce-ți faci cu mina ta și cu femeia ta, ala ai. Și eu nu hulesc, am patru camere, plus antreu, plus verandă, plus douăspatru de ori lot în folosință pe care am plantat aști 270 de butuci, straturi cu ceapă, usturoi, varză, salată, roșii, că nu se poate fără legumă, altfel ce iau în pachet la serviciu?, cresc și doi porci, vreo șazece de pui cu rațe cu tot și vreo zece găini, am și câteva curci... Degeaba vă mirați, munca din jurul casei nu pălește decît la toamnă, încolo, simbăta-i zi de lucru normală, ca toate zilele, ca și duminica pînă la prînzul mare. Am în curte și ce n-aș vrea, uite, de vreo zece ani ne-au năpădit guguștiucii, un fel de porumbel sălbatic hulpavi și răi, că cloșca mică fuge sub coada curcii cînd se repedă în picaj la grăunțe... Noi aștia bătrînii de la țară muncim ca să ne finem, din slujba de la oraș o să ies la pensie peste nouă ani și unșpe luni, da' din munca de acasă nu mă pensionează decît popa, cînd m-or muta în malul bisericii. De distracții se țin aștia tinerii, nu-i unul care să nu aibă o slujbă la oraș, joia și simbăta după ce se dă film la căminul cultural dansează acolo cam trei ceasuri, ei numesc asta discotecă iar noi, aillalti care nu călcăm p-acolo, îl zicem mișcotecă.

Le nunți? Sigur că mergem dacă avem obligație, ne mai și distrăm citeodată, da'-n ultimul timp nunta începe simbăta la șapte seara și se termină noaptea la trei. Oamenii vin, mîncîncă, beau un pahar — două și ies, ea să facă loc și altora, ca la cantină. Gînerica stă la ușă și încasează daru'. La o nunță se scot cam treizeci de mii de lei, da' se și cheltuie vreo douăzeci, nu ciștigul, fala e mare: la ciți ai dat să bea și să mîncînce! Artiștii iau cam o mie de lei de cap, ala cu stația de amplificare ia vreo mie două sute. Se întrec oamenii să aducă și vedeta. În tuile Brebenel vrea s-o aducă pe Irina, (Irina Loghin — n.n.), zice că face cu ea chitanță la primărie pe două mii, c-așa

e obiceiul ș-așa se face tîrgul, că știe că au făcut așa și a lui Frunzeanu și a lui Dirbocea. Cînd cîntă aștia marii vine lume multă da' vin și tucurii cu casetofone și înregistrează, după care vind muzica, că așa-i viața de artist...”

Toate astea le-am discutat cu nea Gigi Rusu pînă pe la ora 18.00 cînd a intrat pe poartă Vasilica, nevastă-sa. Are 44 de ani, e șefa de echipă la ceape: „conduc 45 de globaliste“ (muncitoare în acord global — n.n.) Azi a plecat la lucru dimineață, „la șapte jumătate, cînd a venit camionul cooperativei să ne ia, pe copii i-am lăsat dormind, iar eu am prăsit la porumb pînă acumă“. Își dojenește bărbatul că a uitat că porcul e...operat. „Joi ni l-a curățat nea Petre Băltatul, că era vier, da' acu e cald și e riscant, s-a umflat tăietura și se pune muscă“. Femeia dă fuga în grădină, culege pelin și-l pune la fier pe aragaz ca „să-l dea pe rană“. Tot atunci adună și ceva urzici, le mărunțește cu satirul pe butuc și le amestecă cu mălai, după care cheamă răfuștele și curcile să se ospăteze. Bombăne că are de spălat, se cam jenează de mine dar tot îl strecoară lui nea Gigi un „Ana lui Călianu și-a luat mașină de spălat și-i merge“. Pune apă la încălzit, după care udă într-o viteză regimentele de ghivece ce stau cu florile-n bandulieră dinaintea pereților: muscate, cerceșii, urzicute, crini, aloe, asparagus, beteală... „Am pus și sămîntă de lămii și de curmal, au răsărit da-s pirpirii, nu le-am ghicit pămîntul...“ După care începe „să cînte la pian“, adică să spele rufe. La 18.45 intră pe poartă tov. Lixandru, vicele ceapeului, foarte roșu la față. Pe Vasilica o inițiază ce are de făcut mîine, duminică („culegi cu echipa aia patru cireși“), pe noi ne mustră patern că stăm și vorbim „pe uscat“. Nea Gigi se vaită că vinul l-a terminat de trei săptămîni. Cînd află ce fac acolo vicele dă fuga la bufet, peste drum, și aduce două sticle cu șampanie. Sare primul dop: „Lasă să creadă aștia că am pistol“, ciocnește un pahar cu noi și pleacă.

La 19.45 din stradă răsună un «bună seara» țărășor. Tot nea Gigi: „Asta-i soacră-mea, se-ntoarce de la sapă, lasă că ne calcă ea mai tîrziu. Are 76 de ani și o cheamă Lepa Gherghina, v-am spus să nu vă mai mirați, maică-mea a muncit cu sapa pînă la 82 de ani, verificați bordourile la ceape și vă convingeți...“

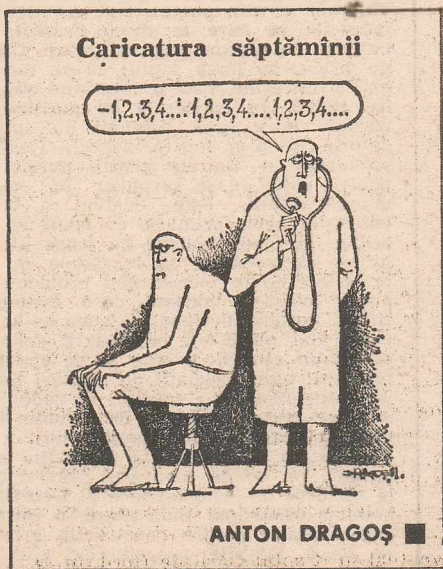
La 20.15 apar frații Paraschiv, copiii lui nea Gigi Rusu. Ambii au tricouri albastre pe care și-au scris cu un tipar din carton cifra patru. Ambii gîfiiie cumplit, din nasul celui mare se scurge un firioșor de singe, din buzunarul șortului celui mic se lîțește zgîrciul unei praștii. Luată la refec concentric recunosc urgent că „s-au bușit cu ai lui Mitu!; că aia au prins un căteluș și l-au ars cu toate bețele dintr-un chibrit, că le plăcea cum îl sfîrșie pârul“. Ei, adică alde Silviu, cu Cristî și Gabi Oțelea, au salvat animalul și l-au ascuns în beci la grădiniță. Acum veniseră să ceară niște piine și să-i ducă, că și Gabi s-a dus la vaca lor și vrea să-i ducă lapte cald, proaspăt muls. Fug cu piinea și se întorc rapid că vor „să vadă Dallas-ul“. Nea Gigi intrerupe și el lega-tul viței-de-vie, îl trimite pe Silviu după „încă o sticlă d-asta!“, îl injură pe gestionar că n-adeuce decît șampanie: „55 de lei continutul, 3 lei sticla și 2 lei rabatul comercial, bej o sticlă, bej trei zile de acord global la ceape, mai bej o sticlă, mai bej trei zile de muncă...“ Pe la poartă se perindă Radu Dumitra, Stoica Polixenia și Oțelea Cecilia cu aceeași întrebare: Unde lucrăm mîine dimineață? (Sînt toate în echipa Vasilicăi).

Se lasă întunericul, trece rata de Ploiești (autobuzul), începe să-i plouă, mutăm șampania pe verandă, seosește și bătrîna Gherghina: «N-ați mîncat, mamă? Am venit s-o iau pe Vasilica cu mine, vreau să mergem la Geta, cere sase sute de lei pe un purcel de șase săptămîni n-are mai mult de șapte-opt chile, da' face că-n piață e mai scump și fără porc nu vreau să stau anul ăsta. Am cam întîrziat, am bătut niște șipci în podeaua oborului, să nu-și strivească piciorul...»

Femeile se duc după purceluș, copiii se amuză la televizor („Mita lui Tănase Ivan cînd vede femei în costum de balet stînge ecranul, ori pleacă din cameră“), eu cu nea Gigi mai radem trei zile de muncă adică încă o sticlă, se face tîrziu, începe teledurnalul și plec...

Cu convingerea că în Valea Cucului nu se muncește decît cînd se doarme. Chiar dacă simbăta e cu șampanie!

MIRCEA BUNEA

Un cîntec al democrației

Opinia mea

Eu sînt lucrătorul cîstit și tenace
Măreață mi-i fapta și truda mi-i grea
De-aceia eu am despre tot ce se face
Opinia mea!

În coarne de-aș lua pentru ea lumea toată
Cedarea ca lupta mi-ar fi mult mai grea,
Pe viața o dată, pe moarte o dată,
Opinia mea!

Și singur de-aș fi pe a mea baricadă
Și-n rest miliarde cu tifia mi-ar da
Păstrez, chiar cînd capul vor alții să-mi
Opinia mea!

Respect instituții, opinii celebre,
Cultiv disciplina și-s gata de ea,
Sînt om social dar conserv în vertebre
Opinia mea!

ADRIAN PĂUNESCU

Eu pot să și rid dacă hoții-mi sparg casa,
Fiegmatic mă las depășit pe șosea,
Păstrez cînd pe front imi luați și mireasa
Opinia mea!

Acolo e Sudul, acolo e Nordul
Am dreptul la „Nu“ dacă vrei să fii „Da“
Vitală e lupta, normal dezacordul
Opinia mea!

Furnică pot fi și accept să fii greier,
Chiar limba din gură de mi s-ar tăia,
Întregă-mi rămîne, zidită în creier,
Opinia mea!

Nu caut comori, nu rivnesc la avere,
Din cerul întreg mi-am ales doar o stea
Eu și de la cer o favoare aș cere
Opinia mea!

Cît om mă socot duc pe frunte toți spinii
Și crucea mi-o port, ca și cînd aș zbura,
Căci omul e om cît mai are opinii,
Aceasta-i opinia mea!

Cum se răspunde uneori la omenia unui pahar de apă

Totul a început într-o dimineață călduroasă de primăvară a anului 1979, își amintește Gheorghe Voicu, pe vremea aceea primarul comunei Măldăeni, județul Teleorman. A venit la noi, în comună, să vadă cum merg treburile, Marin Marinescu — instructor la județ. A mers pe cîmp, peste tot, inclusiv la noul complex avicol care prindea contur. Tovarășului Marinescu, își amintește în continuare Gheorghe Voicu, i s-a făcut sete. A dorit să bea puțină apă rece, să se spele pe mîini și pe față. Gospodăria cea mai apro-

Marin Ciucă în mijlocul a ceea ce a mai rămas renăscut din vechea grădină

piată era a lui Marin Ciucă, vestit grădinar. A bătut la poarta omului și a fost primit înăuntru. Gospodarul i-a oferit apă rece, dintr-un puț adînc de 36 de metri, și i-a adus cel mai frumos ștergar din casă. După ce și-a potolit setea, după ce și-a tras răsuflarea, Marin Marinescu a început să discute cu Mărin Ciucă. S-a plimbat și l-a lăudat grădina plină de zarzavaturi, via și pomii. Apoi a aflat că Marin Ciucă este veteran de război. După ce s-a întors din război — unde plecase voluntar — și bătuse pămîntul pînă-n Tatra a continuat să-și muncască pămîntul, moștenit din tată-n fiu, să ardă cărămizii și să-și crească cei cinci copii. Anii au trecut. Nu a rămas indiferent noilor transformări ale agriculturii. Astfel, în anul 1960, cînd în comuna Măldăeni a luat ființă primul C.A.P., Marin Ciucă a înzestrat noua cooperativă cu opt hectare de pămînt înămînțate cu griu, porumb și viță-de-vie. El a rămas, bătrîn fiind, să-și cultive hectarul de lingă coșă, din bătătură, din vatra satului, pentru a-și crește prin sudoarea palmelor și dărnicia pămîntului copiii. Asupra faptului că hectarul de pămînt se află în vatra satului, vom mai reveni.

După ce a aflat toate acestea, Marin Marinescu a mulțumit pentru paharul cu apă rece și a plecat. S-a dus glonț la sediul C.A.P.-ului și a întrebă dacă Marin Ciucă este, sau nu, membru cooperator. Cei întrebăți au răspuns că, din cite se știe, nu este și nu a fost văzut niciodată muncind pe tarlalele cooperativei. Tovarășul Marinescu nu a fost mulțumit de ceea ce a aflat și a dat dispoziție să se caute în arhivă. Pînă la urmă, într-un dosar plin de praf și îngâbenit de timp, s-a găsit o cerere scrisă pe un petec de hîrtie — nu o coală! — prin care Marin Ciucă și întreaga sa familie cereau să fie înscrși în C.A.P. Curios este un alt aspect. Președintele C.A.P.-ului din vremea aceea, Radu Popescu, cum este normal, și-a pus semnătura pe toate cererile existente în respectivul dosar. Ei bine, tocmai pe cererea lui Ciucă nu și-a pus semnătura. Mai tîrziu, fostul președinte de C.A.P. avea să declare, cu mărturie scrisă, că Marin Ciucă nu a fost niciodată înscris în C.A.P. și că nu a avut înregistrată nici un fel de cerere din partea acestuia. De fapt, acest lucru aveau să-l declare, tot în scris, și alți locuitori ai comunei.

Desigur, peste acest aspect nu se poate trece cu vederea. Era sau nu, Marin Ciucă, membru al C.A.P.-ului din Măldăeni? Răspunsul exact ni-l oferă oamenii din comună. Dar tot un răspuns exact ni-l oferă și cererea din dosar. Care dintre ele era mai exact rămîne de văzut. Dar, să zicem că era. Avea dreptul Marin Ciucă, fără să muncească o singură zi în C.A.P., să lucreze acel hectar de pămînt aflat în jurul casei și în vatra satului? Da, afirmă și azi fostul primar din Măldăeni, în prezent muncitorul Gheorghe Voicu. Principiul său argument este chiar faptul că hectarul nu este cuprins în ogoarele C.A.P.-ului, ci în vatra satului, în jurul casei lui Marin Ciucă, pe pămîntul moște-

nit de acesta din tată-n fiu. Iar dacă zicem că Marin Ciucă nu era membru al C.A.P.-ului, cu atît mai mult avea dreptul să lucreze acest pămînt din care s-au hrănit și au crescut generații și generații de copii ce au purtat numele Ciucă. Timp de 19 ani această aparență dilemă nici nu a existat. Totul era limpede și clar ca lumina zilei. Dar iată că, după 19 ani, Marin Marinescu, drept mulțumire pentru acel pahar de apă rece scoasă de la 36 de metri adîncime (Marin Ciucă nu dispune de o pompă și nici măcar de lumină electrică deși rețeaua electrică trece chiar prin fața casei lui și aceste două neajunsuri le putea observa, dacă două neapărat, Marin Marinescu), a dat o dispoziție — pe cit de fermă, pe atît de verbală! — de a se face „dreptate“. Și a lăsat să se înțeleagă că „dreptate“ vrea să însemne distrugerea grădinii. Și așa, fără să existe nici o dispoziție scrisă, s-a intrat cu tractoarele în curtea lui Ciucă. Pe data de 12 aprilie 1979, cînd acel hectar de pămînt era plin cu legume, via legată, pusă pe spăleri și pomii de abia își lepădaseră florile, la gardul lui Ciucă au venit tractoare. Și fiindcă nici un om al satului, nici un tractorist, nimeni n-a avut inima să urce pe tractor și să distrugă livada, grădina și via, profitîndu-se și de faptul că omul nu era acasă, însuși noul președinte al C.A.P.-ului, Ionel Stoichici, s-a urcat pe tractor. Nu s-a dat jos decît în momentul în care tractorul a călcat și a îngropat sub brazdă totul.

Au mai trecut doi ani. Ne-am deplasat într-una din zilele acestei veri pînă la Măldăeni. Pe locul preluat de către C.A.P., pămînt care pînă la acea oră trebuia de mult cultivat, nu se găseau decît bălării și ici-colo se vedeau urmele trecerii tractorului de acum doi ani. În locul livezii și al viei, al unei curți îngrijite și rostuite, a apărut o paragină. În ce-l privește pe Marin Ciucă, dacă a văzut că pămîntul nu intră în atenția și în intenția celor de la C.A.P., a semănat pe numai câteva sute de metri de grădină cultură de care avea nevoie pentru hrana cea de toate zilele. Cu acel respect al pămîntului moștenit din tată-n fiu! Dar, în momentul de față, mai-marii comunei s-au deplasat din nou la fața locului. Nu ca să vadă ce crește pe pămîntul zdrobit cu tractoarele (știau dinșii că nu crește nimic!), ci ca să vadă ce crește pe bucățile de pămînt cultivat în continuare de Ciucă. Ce spun cei din conducerea C.A.P.-ului? „Dacă gospodarul este membru C.A.P. și n-a muncit nici măcar o oră în cadrul C.A.P.-ului, nu are dreptul decît la 250 de metri pătrați. Restul ar reprezenta lot de folosință și, bineînțeles, nu-l poate stăpîni“. Aceste cuvinte aparțin tot lui Marin

Președintele C.A.P.-ului din Măldăeni, Ionel Stoichici, care a distrus cu mina lui o livadă de 70 de pomi, vie, peste o mie fire de tomate, cartofi... Pe acest pămînt de doi ani nu crește nimic. Opera lui este paragina.

Marinescu — în prezent președinte al Consiliului unic agroindustrial din zonă. Mai mult decît atît, o comisie specială s-a deplasat la fața locului și a măsurat terenul. În concluzie: în cel mai scurt timp pămîntul cultivat de Ciucă trebuie „redat agriculturii“. Cît despre paragina de alături încă nu s-a hotărît nimic. Altfel spus: să se smulgă tot ceea ce a semănat pînă acum gospodarul! Dacă nu, se va proceda ca în urmă cu doi ani: tractoarele vor îngropa totul. Zilnic mai-marii comunei vin și se interesează, îl amenință și îl somează pe Ciucă: „să-și ia culturile și să se ducă unde-o ști cu ele“. Se uită însă un singur lucru: că pămîntul este și rămîne al celor care îl muncesc!

SORIN POSTOLACHE

Locurile de joacă pentru copii

**„Nu călcați pe iarbă,
că nu voi o semănați!”**

„La plecați din fața blocului, dacăți-vă de vă jucați unde e locul vostru, nu aici pe iarbă, că eu o ud să crească, nu să o călcați voi în picioare” spunea mamea deunăzi un locatar de la parterul blocului 24, mimând cu dezvoltarea acea sfântă ignoranță salvatoare în cazul ca acestea. „Unde să ne ducem, nene?” întrebau cu disperare copiii care doreau să și se joace „9 pietre”. În fond nu mai au locuri de făcut, sint doar în vacanță, nu? Un adevar la îndemina oricui este că acești copii găsesc rareori un loc de joacă, special amenajat pentru ei, distracția lor desfășurându-se mai mult sub geamurile blocurilor, pe aleile late de 3 metri (în cel mai bun caz), spre disperaarea unora care doresc să se odihnească sau pur și simplu nu suportă rumoarea și zbuguiala celor mai mici. Dar ce se întâmplă când câteva sute de copii ies în fața blocurilor, e lesne de închipuit. Totuși, ce se face pentru ei, ce s-a făcut? Să spunem de la început că mai mult s-a făcut decât se face. Pentru că, dacă vorbim numai despre locurile de joacă ale copiilor din cartierul Militari, ele se pot număra cu ușurință pe degetele de la o mână. Situația se prezintă astfel: câteva locuri virane au fost amenajate anii trecuți de oameni iubitori de copii, cu unele „instalații” absolut necesare pentru joacă. Un tobogan, un scărișor, un balansoar. În funcție de posibilități s-au mai adăugat câteva spaliero, platforme rotitoare. Materialul folosit? Fier, lemn, cauciucuri vechi, vaselină, rulmenți și, rareori, nisip. E adevărat că școlarii nu prea frecvențează locul, dar mai ales pentru copiii sub trei ani locurile sint ideale. Asemenea spații special amenajate au fost amplasate lângă complexul „Gorjului” sau la complexul „Apusului”. Niște fiare cu pretenție de leagăn mai există, inghesuite meschin, pe strada Răsăritului și, de asemenea, lângă centrala termică de pe strada Apusului. Și... cam atât, într-un cartier care începe de la statuia „Leu” și se termină la începutul autostrăzii București-Pitești. Ca să fim totuși corecți e cazul să mai amintim amenajarea spațiilor de joacă din fața blocului „Tudor Vladimirescu”. Intre timp unele au mai dispărut, firește, din pricina blocurilor care se construiesc tocmai de-a lungul și de-a latul acestui fost spațiu de joacă (e vorba de cel aflat în fața blocului 23 de pe strada Dezrobirii nr. 12). Lăsând acest caz la o parte să vedem ce au ajuns celelalte: locuri în care se aruncă gunoarele, sticle golite de rachiu de către unii „insectați” matinali sau mai întîrziati. Adecori mamele, întotdeauna mai grijulii, adună cioburile din nisip, cu un gest mai mult oerofitor decât gospodăresc. Nimănui nu-i place să-i vină copilul acasă rânit, măcar că-i va „trece pină se însoară”, cum se spune din bătrîni.

Ce se face, în continuare, pentru amenajarea de noi spații de joacă pentru copii? După știința noastră nimic. Deși unele posibilități ar fi, locuri s-ar mai găsi. Iată ce ne scrie Gheorghe Vasile de pe str. Irimicului nr. 2, sector 2: „Intre fabrica de panificație „Griul” și blocul în care locuiesc au existat mai multe case care au fost demolate, dar a rămas această epava, fotografiată pe 16 mai a.e. cu și gunoii, menajer adunat din împrejurimi. Consiliul popular al sectorului 2 nu a ridicat un deget pentru a ne ajuta, pentru a înfrumuseța acest teren ca spațiu verde sau teren de joacă pentru copii, cu atât mai mult cu cât la parterul blocului se află o creșă. Cred că măcar copiii de aici, ca să nu mai vorbesc de ai noștri, ar merita un asemenea loc de joacă.” Cu alte cuvinte e necesară o mai mare aplecare față de dorințele copiilor noștri, față de pasiunea lor firească pentru jocuri în aer liber; cit despre posibilități... ele există. Numai că această „aplecare” trebuie să vină și din partea asociațiilor de locatari, din partea părinților, care câteodată așteaptă prea mult ajutorul consiliului popular fără să facă nimic pentru proprii lor copii.

GEORGE CUȘNARENCO

**Să ne gîndim
și la copii mai mari!**

De jur împrejur blocuri din beton și sticlă. Case înalte de 10-12 și 17 etaje. Intre ele o oază de verdeață, de aer curat și de cer albastru numita Parcul Morarilor. Dacă între timp n-a mai apărut pe undeva alta, este poate cea mai tinăra grădină din București (creată în toamnă și în primăvara aceasta) dedicată în exclusivitate copiilor. Chiar dacă privirile o pot sorbi dintr-o dată de pe înălțimea mahurilor ei — căci a rămas tot mai jos față de nivelul străzii, cu toate mile de tone de pământ și umpluturi aduse pe foșta groapă de gunoarie a mahalalei Pantelimon-Vergului-Morarilor — surprinde multe hectare amenajate eu o fină știință a

artei peisagere și a psihologiei lumii care se joacă. Vibrează sub larma populației liliputane care o asaltează. E plină ochi, la ora amiezii cînd o vizitam, de trupuri multicolore într-o mișcare tonică. Alina Muresan și Daniela Verman pe care le întîlnim alunecînd într-o plimbare tandră pe aleile largi, asfaltate, ce serpuiesc printre copaci au, iată, chiar amintiri despre cum arătau maidanul și girila mocriloasă din groapa Morarilor, unde au mai supraviețuit pînă acum doi ani chiar și ruinele unei mori. Cînd părinții lor s-au mutat în noile blocuri de pe șoseaua Pantelimon, acum 4 și, respectiv, 7 ani, „eram la vîrsta păpușilor” și chiar atunci, așa cum erau, groapa, girila și moara alcătuiau împărăția lor de joc, spațiul copilăriei împinse mereu din fața blocurilor, amenințate și maltratate pentru că „întotdeauna, la orice oră... deranjam liniștea cuiva”. „Ne mesteceam singuri tobogane, bătătorind malurile de pămînt în pante de moale, peste care puneam bețe, ne făceam balansoare dintr-o scindură așezată pe piatră, știți doar, copiii au destulă fantezie... Acum sint de toate, și tobogane, și balansoare, și leagăne, și roate, tot felul de aparate de joacă splendide, priviți-le! dar nu mai sintem noi de vîrsta lor! Sint pentru cei care s-au născut după noi”, vorbește pe nerăsuflă Daniela. Ne uimește accesul acesta de nostalgie, iată, numai la 13 ani, și gîndim că, oricît am crede că ne cunoaștem copiii, sint încă atât de necunoscuți și plini de surprize.

Mai toți copiii din jurul nostru sint din generația lor, băieți și fete de 11, 12, 13, 14, 15 ani. Cristi Bucur ne spune că are 13 ani și jumătate, a trecut în clasa a VIII-a și locuiește peste drum, pe șos. Pantelimon 332, și ar iubi mai mult acest parc dacă, de pildă, lacul unde se fac ei că pescuiesc (ca acum) ar avea cu adevărat pește și nu broaște. Se alătură discuției și prietenul său, Daniel Sandu, și astfel, cu toții, deși timid, își afirmă cu personalitate dorința și punctul de vedere. Afirmă că cei ce au gîndit și alcătuit minunata grădină — chiar tatăl Danielei care este șef de echipă de întreținere la Intreprinderea de lină pieptănată a amenajat cu întreaga sa echipă de la fabrică unul din terenurile de față, cu tot felul de aparate de joc pentru cei mici — au uitat însă de ei, de cei care nu mai sint la vîrsta toboganului, dar nici atât de mari, adolescenți și tineri care să-și la timpul liber în propriile mîini, să poată pleca mai departe de casă pentru a găsi preocupări interesante și variate de petrecere a lui.

Ne facem mesagerul acestei vîrste adesea neobservate de adulți, granița dintre copilărie și adolescență, și ne infățîșăm la primăria sectorului, unde sint primiți cu simpatie de tovarășul Ioan Furir, prim-vicepreședintele Consiliului popular al sectorului 2 al Capitalei. Deși are o agendă încărcată la ordinea zilei, cu probleme majore, nu socotește nici pe departe minoră pe aceea a timpului liber al copiilor și tineretului.

„Pe măsură ce construim blocuri, spațiul de joacă pentru populația mică e o problemă tot mai complicată și care preocupă intens edilii sectorului”. Numai în ultimii 2 ani s-au amenajat numeroase asemenea locuri, unele, ca și Parcul Morarilor, veritabile grădini și miniorase ale copilăriei, printre care Parcul șoimilor, vizavi de cel în discuție, Parcul 8 Mai, de pe malul lacului Plumbuita, pe str. Doamna Ghica, în Colentina, colț cu str. Cremenița..., ca și numeroase stranduri amenajate și patronate de întreprinderi. Acțiunea nu e încheiată și e adevărat că pentru „cei mai marișori, n-am reușit să găsim formulele cele mai adecvate, de creare a unor baze sportive mai complexe, cu terenuri de baschet, handbal, volei, tenis, în aceste parcuri, dar sint în studiu și în atenția noastră. În Parcul șoimilor, care se află și în apropierea Școlii sportive nr. 2, chiar în vara aceasta organizăm, cu toate dotările necesare, o asemenea bază sportivă care să fie la dispoziția tuturor copiilor și adolescenților, pentru sporturi și întreceri spontane, organizate de către ei singuri”. Deci, acest vis curat al pubertății este ascultat, luat în calcul cu maturitate și luciditate.

CICI IORDACHE

**Cui i-e frică
de zbuguiala copiilor?**

Pantelimon. Cartier vechi al Bucureștiului, astăzi unul dintre cele mai moderne zone ale orașului de pe malul Dimboviței.

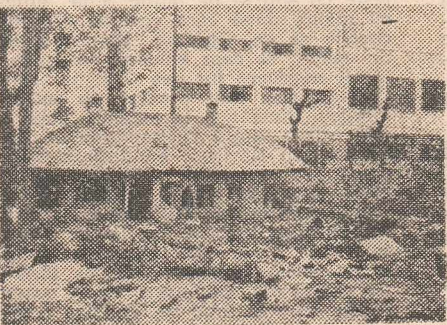
— Unde se joacă fiii dumneavoastră, tovarășă Ecaterina Mîru?

— Păi, nu prea au unde. Locuim pe Șoseaua Pantelimon la nr. 334. Blocul 30. Lîngă bloc se află Parcul Morarilor. La început au fost amenajate aici două, trei locuri de joacă pentru copii. Acum însă vedeți și dumneavoastră ce a mai rămas... — Ion Aurelia mă numesc și am venit aici (n.n. — unul dintre locurile de joacă din același Parc al Morarilor) cu nepoții. Multe dintre amenajările care au fost amenajate sint acum stricate. De bună seamă, cei care le-au stricat sint tot copii. Dar, cred eu, de vină nu sint ei ei părinții. Pentru că, atunci cînd li vad că strică nu le spun nimic. Li lasă „să-și vadă de joacă”. Pe mulți dintre ei nu-i

interesează faptul că aceste locuri de joacă aparțin de fapt tuturor copiilor. Administratorul de bloc sau cel care răspunde de parc nu poate face nici el nimic singur.

Afirmările celor două interlocutoare ne-au determinat să vedem care este și starea celorlalte locuri de joacă din Pantelimon.

Pe Aleea Vergului sint mai multe asemenea locuri destinate jocului copiilor. În spațiile dintre blocurile 18 și 19, 22-23, 26-27. Pe vremuri se pare că ar fi fost montate aici balansoare, tobogane, caru-

sele, leagăne. Au rămas doar suporturile, în unele locuri nici acestea. Dacă ar fi să judecăm după afirmația Aureliei Ion, toate aceste stricăciuni ar fi fost făcute de copii. Numai că este curios cum ar putea un copil să smulgă pur și simplu un balansoar de la locul lui, să rupă un carusel pe care să-l strivească asemenea unei simple bucăți din tablă (carusel din țevă sau fier beton), să aducă bolovanii de zeci de kilograme pe care să-i lase aiurea în spațiile de joacă ori să adune morman de gunoi, tot în aceste spații. Mai mult: într-unul dintre locurile de joacă din Parcul Morarilor fusese amenajată o masă și câteva scaune din plăci de beton unde părinții care vin cu copiii să poată juca table, sau să citească o carte, un ziar. Cîteva însă (tot copii?!) a smuls aceste dale și le-a aruncat în lacul de alături. Lac devenit, dealtfel, loc de „deversare” a tot ceea ce nu mai folosește unora: hirtii, pachete de țigări, resturi de alimente.

Copiii se joacă cum pot. Săpă ici, colu în pămîntul tare ca piatra. Improvizază locuri de joacă din sfîșoară sau sîrme, leagăne. Se împiedică de pietrele apărute peste noapte pe locurile de joacă. Bat mîningea pe aiei sau pe stradă riscînd să fie loviți de mașini. Și asta mai peste tot: în Aleea Vergului, pe Șoseaua Pantelimon, pe Aleea Dobrina (unde un spațiu de joacă a devenit de mai multă vreme loc de parcare a autoturismelor proprietate personală ale... părinților) sau în spațiile blocurilor din „Piața Pantelimon”.

Copiii au dreptul la joacă. Pentru ei au fost amenajate spații speciale. Și totuși, cuiva li este frică de jocurile copiilor. Cui? Credem că tuturor acelor care au uitat că au fost cîndva copii și care uită să rămînă din cînd în cînd copii! Semn de îmbătrînire prematură!

CEZAR HIRJESCU

**Problema e că nu există,
de fapt, nici o problemă**

Nu-i deloc simplu să te strămuți într-un loc fără garduri. Iată, spre exemplu, blocurile Aleii Uranus, din cartierul băimărean Decabal. Spațiul din jurul și din preajma acestor baterii de locuințe nu-i nici mare, nici mic. Dealtfel, omul gospodar nu vorbește de spații mari și mici. El vorbește de spații bine sau rău administrate. O administrație înțeleaptă izbuteste să dea copiilor dintr-un bloc locurile de joacă de care ei au trebuință. Aici, în Uranus, există niște leagăne și niște scheleturi metalice cărora copiii ar trebui să le afle o plăcere și un rost. Numai că totul e ca la o încheiere de partidă, cum ar zice poetul. Este de-nțeles că lucrurile pe care le strică pruncii, trebuie să le repare oamenii mari. Un loc de joacă, pe lîngă faptul că se face, se mai și întreține. Este o chestiune obștească, tipică. În cartierul este de multe ori garduri între case, oamenii nu simțeau datoria de a și îngriji parcul. Treburile parcurilor — fie ele pentru mături, fie pentru copii — se socoteau în sarcina municipalității. Este evident că, oricîtă putere ar avea, primăria nu poate să țină ordine în toate locurile de joacă ale copiilor, ca verdeața și leagănele de sub ferestrele noilor blocuri sint probleme ale noilor locatari. Vorbind de-o întîmplare tipică, vorbim, desigur, de ceva ce se petrece mai peste tot în țară. E drept să observăm că tipic începe să se cheme și interesul unor asociații de locatari pentru un microclimat cu specific al zonei ce-o locuiesc (strada, grădina de legume, local unde se joacă ori fac sport copiii).

— Putem să punem la dispoziția cetățenilor, ne spune tovarășul Gavril Deji, la sectorul de sistematizare al Consiliului popular municipal Baia Mare, o întreață documentație pentru construcția locurilor de joacă. Spațiile, propriu-zise, sint prevăzute prin schița de sistematizare. Ame-

najarea lor însă cade, legal, în grija asociațiilor de locatari. Din observațiile noastre, rezultă că, odată plantat, mobilierul acestora e stricat, mai cu seamă, de oamenii mari, de adolescenți. E nevoie de ceva timp, pînă ce locatarii încep să simtă că, deși nu-s împrejmuite și n-au un responsabil, terenurile din fața ori din apropierea locuinței le aparțin. O problemă ar fi costul cam piperat al construcțiilor metalice din locurile de joacă, atunci cînd se realizează la cooperativele meșteșugărești. Un leagăn merge pînă la 20 000 lei. Puține asociații îndrăznesc să-și lucreze dotările metalice la cooperarea meșteșugărească.

Care-i soluția? S-ar părea că răspunsul corect îl dă asociația de locatari nr. 32, din strada George Enescu, 6, care — solicitînd sprijinul consiliului popular pentru o schiță de modernizare a terenului de volei și a locului de joacă și, mai ales, primind acest sprijin — a găsit și mijloacele să treacă la fapte. Terenurile de joacă pentru copii sint o problemă, s-ar zice, numai dacă ținem cu tot dinadinsul ca să fie o problemă.

TUDOR OCTAVIAN

**Necazul pleacă
de la proiectanți,
care „n-au prevăzut”.
Oare?**

La Buzău, cartierul Nicolae Bălcescu e curat și îngrijit nu doar pentru că se găsește în centru, ei și pentru că, asta e clar, edilii orașului își cunosc meseria și o fac cu temeinicie. Ei iubesc, și asta e clar, copiii, dovadă că locurile de joacă risipite printre blocurile cartierului respectiv sint, majoritatea, bine întreținute, dotate cu cele de cuviință, leagăne, inele, tobogane, balansoare etc., etc. Cel de lîngă centrala termică 5 e, poate, excepția care confirmă regula, starea lui fiind jalnică. Inventarul, cîndva bogat, se află la pămînt, la propriu și la figurat deopotrivă, locul pare, într-un cuvînt, părăsit de cîteva generații. Cel care ne însoțește, Marin Tănase, secretar al primăriei, zice că da, cunoaște problema, dar credea că I.J.G.C.L. și-a reparat greșeala. Unitatea a montat, în punctul acesta, cîteva conducte și s-a angajat că va reamenaja, dar nu s-a ținut, iată, nici de cuvînt, nici de treabă, desi consiliul popular i-a ars și o amendă zdravănă?! Așa o fi, dar vara e în toi, copiii în vacanță și n-am zice că ei au nevoie de explicații, ci de spații pe care să se joace. Ei fac asta și acum, dar pe unde apucă, adică pe aleile unui cartier transformate, povestea nu-i nouă, în garaje sub cerul liber. Marin Tănase e de părere că necazul pleacă de la proiectanți, care „n-au prevăzut”. Ca urmare, primăria amplasează locurile de joacă pe unde poate și pe unde se poate, ea avînd în proiect, frumoasă ambiție, amenajarea unui orașel al copiilor, în cartierul Dorobanți. Pînă atunci, să notăm că, în privința spațiilor de zbuguială pentru copii, fondurile provin din contribuția cetățenilor, altele neexistînd. De dat, insistă Marin Tănase, oamenii dau, dar lucrurile se complică în clipa în care edilii hotărăsc unde să fie montate leagănele și toboganele. Atunci, surprinzător, aceiași cetățeni se codesc, de ce tocmai lîngă blocul nostru?! se miră, punți-le mai încolo?! dorința lor de a nu fi deranjați de larma propriilor copii fiind numai pînă la un punct justificată.

În cartierul Episcopiei, mai nou pe harta Buzăului, situația e cam la fel. Sint locuri de joacă, „insule” printre blocuri, dar starea lor e departe de a fi înfloritoare. În fața blocului G 1, de pildă, Marilena Mihai crede că se joacă în nisip, dar n-are decât 5 ani și, firește, trebuie scuțată în naivitatea ei. Nisipul înseamnă, de fapt, pietriș nu tocmai mărunț, de mărimea unei mîngi de tenis, iar leagănele lipsesc. Insoțitorul nostru bănuind că sint dușe la revopsit. Există și aici „grentăți obiective”, cartierul abia prinde contur, proiectele sint și ele generoase, „avem încă 3 spații priose în plan”, dar pînă una, alta, constatările sint cele care sint, adică rămîne încă destul loc pentru joacă și pentru mai bine. În mare, lucrurile stau la fel și în cartierul Crîng, pe care localnicii s-au deprins să-l numească Mîro 14. În nedreapta bătaie cu locurile de joacă, automobilele par să fi ieșit, iremediabil, învingătoare, ele ocupînd orice palmă de pămînt lasată liberă între blocuri. În parcululeț de lîngă complexul comercial, chiar la intrarea în cvartal, în tîmna și la umbră, se joacă table, iar copiii, și așa puțini, n-au unde întoarce. Mai încolo, unul din spațiile destinate lor, altfel îngrijit, e amplasat lîngă un post de transformare (? !), iar un altul se află la curență cu ghelele de gunoi?!

Ca și noi, Marin Tănase notează și, în plus, promite. Cunoșcînd hărnicia edililor buzoieni, nu ne îndoim că ei vor găsi, cit de curînd, soluțiile cele mai adecvate pentru ca locurile de joacă ale copiilor să devină, eu adevărat, de joacă. Vom mai vedea.

OVIDIU IOANITOIAIA

Dictatul fascist de la Viena din august 1940 și consecințele lui (II)

Perioada celor patru ani de ocupație horthystă — 1940—1944 — a acestui milenar teritoriu românesc, parte a străvechii vetre în care s-a aflat dintotdeauna poporul român, a însemnat cel mai greu și negru capitol din istoria Transilvaniei, a populației românești majoritate de aici. Supusă unor nenămintate încercări ca urmare a regimului de cruntă teroare dezlănțuită de ocupații împotriva ei, a forțelor democratice, comuniste, antifasciste, indiferent de naționalitate, aflate pe teritoriul ocupat. Ungaria horthystă a instaurat în Transilvania de nord-est un regim de ocupație imperialistă de tip fascist, menit să consolideze pozițiile claselor dominante din Ungaria prin intensificarea exploatarea maselor largi muncitoare, indiferent de naționalitate, prin amplificarea politicii șovine, teroriste împotriva populației românești și a altor populații oprimate. „In teritoriile ocupate de horthysti — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea consacrată aniversării a 60 de ani de la fâurirea Partidului Comunist Român — s-a dezlănțuit o cumplită prigoană, numeroși militanți revoluționari români și maghiari, sute și mii de cetățeni au fost asasinați, fiind puși în sate întregi, au fost deportați sute de mii de români, evrei, maghiari în lagărele de concentrare hitleriste”.

În vederea exercitării ocupației asupra teritoriului cotoplit și terorizat populației românești și de alte naționalități asuprite din acest teritoriu, guvernul horthyst a creat un mecanism politico-administrativ și militar-politienesc: partide, organizații și diferite formațiuni paramilitare fasciste, teroriste, care a desfășurat, imediat după 30 august 1940, o vastă campanie teroristă, criminală, diversionistă.

Strategia regimului de ocupație horthyst față de populația română din nord-estul Transilvaniei a fost jalonată într-o broșură semnată de Dűcső Csaba, editată din ordinul lui Horthy în anul 1939 la Budapesta intitulată: „Nincs Kegyelem — Attila, Almos, Arpad ivadéka, fel az új honfoglalásra!” (FĂRĂ INDURARE — Urmasii ai lui Attila, Almos, Arpad, înainte spre o nouă descălecare!), broșură care era destinată a fi un „Credo” al jandarmierii, poliției și formațiunilor paramilitare horthyste în atitudinea lor față de populația românească din teritoriile românești vizate a fi cotoprite. La pagina 136 din această broșură se scrie: „Voi suprima pe fiecare român care îmi iese în cale! Îl voi extirpa pe fiecare! Fără îndurare! (...) Noaptea voi aprinde satele românești. Voi trece prin ascuțitul săbiei întreaga populație. Voi otrăvi fântinile. Voi suprima sugarii. Nu voi avea nici o milă! Pentru nimeni. Nici pentru copii, nici pentru mame însărcinate! Răzbunare! Fără milă, cruntă răzbunare!” La rindul lui baronul Aczel Ede, fugit din Aiud în octombrie 1940, după ce fusese condamnat pentru acțiuni teroriste împotriva populației românești din România, în urma Dictatului de la Viena din 1940 și devenit, sub regimul horthyst, șeful Circumscripției regionale a X-a Cluj s organizației paramilitare horthyste a Tiraliorilor, într-o cuvântare rostită la Șimleul Silvaniei afirma: „Pe acești valahi opincari trebuie să-i extirpăm, să-i ucidem ca pe dușmanii noștri (...). Preoții predică iubirea poporului, dar aceasta este numai o momeală fiindcă Dumnezeu nu ajută decît forța brută iar această forță brută noi cu toții trebuie s-o întrebunfăm pentru a ucide și extermina pe acești valahi. Religia prin cele zece porunci ale ei spune: nu ucide, nu fura, nu dori femeia altuia pentru că acestea sînt păcate. Acestea sînt fie însă păcate? Nu sînt păcate! Păcat va fi cu adevărat dacă nu vom extermina această bandă (...) de valahi opincari (...). Vom organiza și o Noapte a Sfintului Bartolomeu și vom ucide și copiii în pîntecele mamelor lor.” (Citat din Arhiva M.A.E. Fond 71 Transilvania — dos. 362 f. 40—41).

În acest mediu elementele fasciste, nylasiste din cadrul armatei horthyste sau al organizațiilor paramilitare, diversioniste au dezlănțuit ample acțiuni teroriste, semănînd moarte, chinuri și fărdelegi nenămintate. Urmărind decimarea populației românești, înfrîngerea forțelor democratice, antifasciste, armata, jandarmieria, poliția, formațiunile paramilitare horthyste au comis tot felul de atrocități și samavolnicii. Astfel, în județul Bihor „jandarmieria din Voivozi, Șimlan, Valea lui Mihai (...) incuviințează cu ochii închiși abuzurile ilegale și terorizarea românilor de către așa-zisele trupe libere și jandarmii grăniceri”.

Descriind situația unor așezări românești din apropierea frontierei cu Ungaria, în primele zile ale ocupării nord-estului Transilvaniei ziarul „Universul” scria: „Barbariile au început în prima zi de ocupație în județele Satu-Mare și Bihor. Primul măcel s-a comis în cele cinci colonii din imediată vecinătate a frontie-

rei. Din primele ore ale ocupației, țărani români au fost măcelăriți. Alte barbarii s-au săvîrșit tot în primele ore, la mănăstirea Bicsad de lângă orașul Satu-Mare. De la mănăstire, bandele de demenți au trecut în Țara Oașului și în Maramureș, unde au masacrat toți românii infanți. Trei zile și trei nopți satele au cunoscut cel mai înfrîntor dezmăt. La Săpînța, țărani au fost bătuți cu frînghiile ude, apoi puși să se săpe mormintul, imitîndu-se procedeele de pe timpul terorii albe cu prilejul revoluției lui Horia. Pe Valea Vișeuului mai multe sate au fost incendiate. În Borsa, toți românii au fugit în păduri, fiind amenințați că vor fi omorîți. Mulți ruteni și români îngroziți de schingiuiri și teroare s-au refugiat (...). Situația minorităților din nordul Ardealului se agravase din zi în zi și din ceas în ceas. Ei au fost scoși în afară de lege și pe lângă maltrătarile suferite li se confiscă vitele, cerealele și întreg avutul din case.” (Universul din 23 septembrie 1940).

După aceste acțiuni teroriste, întreprinse de trupele horthyste și de diverse organizații fasciste paramilitare în primele zile de ocupație, horthystii — de la trupele de ocupație la bande teroriste alcătuite din delincvenți de drept comun — s-au dat la acte mult mai grave: crime și asasinat în masă, de o monstruoasă fărdelegă. Asasinatele în masă de la Trăznea, Ip, Camăr, Păusa, Ciurmăna, Șimleul Silvaniei, Coznicul de Jos (jud. Sălaj), Mureșeni de Cimpie, Hue-din (Cluj) etc., vor rămîne pentru totdeauna ca acte de gravă acuzație la adresa horthystului, a fascismului. Numai în localitatea Trăznea din județul Sălaj, au căzut victime terorii horthyste, în ziua de 9 septembrie 1940, 263 români: copii, femei, bărbați, tineri și vîrstnici iar în timpul masacrului comis de ocupanți în noaptea de 13/14 septembrie împotriva populației românești din comuna Ip, același județ, au fost asasinați 157 de oameni dintre care 63 copii (datele reproduce după „România Nouă” din 10 octombrie 1940 și din 1 ianuarie 1940; „Tribuna” din 29 aprilie 1941; Arhivele Statului, București, Fond Președinția Consiliului de Miniștri, dosar 48/1942, f. 306—310 ș.a.; a se vedea și „Flacăra” din 27 aprilie 1978). Numai în județul Sălaj, în luna septembrie 1940 au fost asasinate 481 persoane dintre care 460 români, 16 slovaci, 5 evrei; din totalul victimelor 190 au fost copii și 179 femei. Din statisticile vremii rezultă că în primii doi ani de stăpînire horthystă au fost înregistrate 6813 cazuri grave de crime, maltrătară și schingiuiri. Concomitent cu teroarea exercitată de autoritățile horthyste prin asasinat, masacre, violențe, împotriva populației românești, regimul horthyst fascist a aplicat, în teritoriul cotoplit, o politică de stat, oficială, de alungare, expulzare, dislocare în masă a populației românești, pentru „curățirea” teritoriului cotoplit de întreaga populație românească și de alte naționalități oprimate.

Ca martor ocular la sosirea în gara Arad a unor garnituri de tren ce aduceau cîteva sute de familii de români expulzați din teritoriul cotoplit, scriitorul de limbă maghiară, cetățean român, Mielisz Iozsef, nota, în acele zile: „Înghesuși în vagoane de marfă în condiții inumane, clae peste grămadă, infometăți, cu buzele crăpate de sete, febrili (...) Si-au părăsit de la o oră la alta casa, animalele, pămîntul, uneltele, atunci cînd jandarmul a venit după ei (...). Femeile cu prunci în brațe seceau pe pămîntul înghețat și printre vaete invocau ajutorul lui Dumnezeu în aceste necazuri și greutăți incomensurabile.” (Mielisz Iozsef, Sors és jellek (Soartă și simbol) — Cluj, 1946, p. 143—149).

Potrivit datelor de care dispunem, pînă la 23 August 1944 au fost alungate de pe teritoriul cotoplit de Ungaria horthystă peste 500 000 persoane. Procentual, față de populația românească, pe județe, refugiații au reprezentat: județul Cluj — 34.1%; Bihor — 24.8%; Sălaj — 13.2%; Someș — 13.5%; Mureș — 17.3%; Satu Mare — 9.0%; Năsăud — 9.5%; Trei Scăune — 37.6%; Ciuc — 24.1%; Odorhei — 34.7%; Tîrnava — 67.6%.

Pe lângă formele de reprimare a populației românești, la care ne-am referit, regimul horthyst a întreprins numeroase măsuri pentru a exclude această populație din viața politică și administrativă, de a o priva de orice posibilități de a-si exprima și apăra interesele sale fundamentale. Reprezentanții românilor nord-

transilvăneni au fost aproape cu totul excluși și din organele administrative (comunale, orășenești, de plasă și județ). În afară de acestea regimul horthyst a dus în acest teritoriu cotoplit al României o politică de secăuire totală a resurselor economice pricinuind în cei patru ani de ocupație o pagubă egală cu suma de 88 miliarde 310 milioane lei curs anul 1938, adică circa 631 milioane dolari, la același curs.

Guvernul horthyst a luat cele mai necruțătoare măsuri împotriva reformei agrare din 1921, prin care fuseseră expropriate 1 223 385 iugăre cadastrale, fiind improprietăți, pe temeiul drepturilor cetățenești, 388 717 de țărani români, maghiari și de alte naționalități, care nu avuseseră pămînt pînă atunci. Politica agrară promovată de către regimul de ocupație horthystă împotriva reformei agrare românești a fost o politică bazată pe principiile șovinismului. Ea urmărea, în primul rînd, limitarea, din ce în ce mai accentuată, a posibilităților de existență ale țărânilor române și totodată restaurarea dominației economico-politice a baronilor și conților, precum și a altor mari proprietari maghiari. Numai între septembrie 1940 și octombrie 1941 au fost intentate 17 000 de procese împotriva țărănilor români, fiind deposedați de 77.160 iugăre cadastrale.

Dintre metodele de reprimare a maselor nu lipseau nici alte mijloace, cum erau cele de trimitere pe front, în detașamentele de muncă forțată, în companiile speciale de exterminare, menite a suprima orice adversar: comuniștii, antifasciștii, oameni cu convingeri democratice, progresiste, indiferent de naționalitate, români, maghiari, evrei, sirbi, țigani. În anul 1943 la Budapesta, Miskolo și în teritoriul cotoplit al României existau 74 de detașamente de muncă forțată. Referindu-se la regimul de exterminare fizică și morală a deținuților din detașamentele de muncă forțată, postul de radio clandestin „Kossuth” transmitea, la 5 decembrie 1942, următoarele: „Companiile de muncă constituie o rusine. Oamenii sînt tratați asemenea criminalilor de drept comun. În timpul lucrului sînt păziți de gărzi înarmate. Sînt bătuți pentru cea mai mică neglijență, sînt răstigniți de miini. Alimentația este atît de proastă, încît boilele și foamea decimează. Dar ei, în principiu, nu sînt interesați în spitale. Există un ordin pe armată care prevede că în companiile de muncă să se aplice tratamentul cel mai sever”. Dealtmînteri trebuie subliniat că regimul horthyst de ocupație a reprimat nu numai populația românească majoritară sau alte populații asuprite ci și o importantă parte a populației maghiare care și manifesta, într-o formă sau alta, dezacordul față de acest regim. Concluziunile sînt, din acest punct de vedere, procesele judecate de tribunalele speciale cunoscute sub denumirea de „Colegiul celor cinci” menite a reprima orice manifestări anti-horthyste, chiar cele mai inofensive. Numai instanța respectivă din Tîrgu-Mureș a judecat, între septembrie 1940 — august 1944, 596 cazuri în care au fost implicate 631 persoane dintre care 258 români și 324 maghiari; 23 germani, 21 evrei și 8 alte naționalități. Mișcarea comunistă și muncitorească a fost ținta de prim ordin a acțiunilor represive ale regimului de ocupație, căruia i-au căzut victimă numeroși comuniști și antifasciști români, maghiari, evrei și de alte naționalități. Va rămîne pentru totdeauna scris în cartea de onoare a istoriei noastre figura luminoasă a militantului partidului nostru comunist, Iosza Béla, asasinat de horthysti în camera de tortură de la Someșeni în anul 1943 pentru lupta, pînă la sacrificiu, împotriva horthystului, pentru triumful idealurilor de libertate și frățescă conviețuire între popoare, între români și maghiari, pentru triumful idealului de libertate socială și națională a poporului român. Înfrîngînd teroarea horthystă împotriva celor care i se opuneau, români, maghiari, evrei, sirbi etc., Iosza Béla, cu puțin timp înainte de a fi arestat — 23 octombrie 1943 — scria unui parlamentar din Budapesta o scrisoare în care atrăgea atenția că „destinul Ungariei tot nu se va decide în aceste camere de tortură chiar dacă mii de oameni sînt schingiuți sau bătuți pînă la moarte”.

După ocuparea Ungariei, la 19 martie 1944, de către armatele hitleriste, populația românească, evreiască și celelalte populații oprimate sînt supuse unor noi măsuri,

de un tragism deosebit. În toate marile orașe din acest teritoriu au fost organizate ghetouri unde au fost închiși evreii. Numai la Cluj au fost internați 17 000 evrei, la Oradea 30 000 evrei. După datele statistice incomplete, în acțiunea fascistă din primăvara anului 1944, din partea de nord-est a Transilvaniei au fost deportați circa 150 000 evrei, copii, femei, bărbați, invalizi, bătrîni, în lagărele hitleriste ale morții, dintre aceștia fiind exterminați peste 100 000.

Concomitent cu deportările evreilor s-a desfășurat o nouă acțiune de ridicare cu forța a românilor, care au fost duși la muncă forțată în Germania. Ca urmare, peste 30 000 de români au împărțit această soartă în cei patru ani de ocupație.

În vara anului 1944, la marginea comunei Apa au fost impușcați 12 tineri români și maghiari care nu s-au prezentat la concentrare; lângă satul Moisei au fost executați 8 tineri români, iar la Săbișa au fost omorîți 9 români, care au fugit din detașamentele horthyste de muncă forțată.

După declanșarea insurecției naționale armate, antifasciste și antiimperialiste din august 1944 din România, ieșirea României din războiul hitlerist și alăturarea ei, cu toate forțele umane și materiale, coaliției antihitleriste, pentru eliberarea întregului teritoriu al țării și zdrobirea definitivă al celui de-al treilea Reich, acțiunile represive în partea de nord a Transilvaniei au fost amplificate. S-au instituit lagăre speciale într-o seamă de localități din județele Maramureș, Sălaj, Satu Mare ca: Slatina, Dragomirești, Moisei, Ocna Sugatag, Ocna-Slatina, Carei, Tecoul Mare, Kristorcea Kosice etc. Ocupanții horthysti și naziști au săvîrșit noi asasinat în masă. Printre acestea o tristă notorietate a căpătat cel de la Sărmas, din septembrie 1944 unde au fost asasinați 126 evrei, dintre care 43 de copii, de la Moisei unde faptele odioase s-au petrecut asemănător celor de la Oradour (Franța) sau Lidice (Cehoslovacia).

Poporul român s-a ridicat cu toate forțele sale la luptă împotriva fascismului, atît a regimului de dictatură militarofascistă, cît și a celui horthyst de ocupație în nord-estul Transilvaniei. Forța politică fundamentală care a organizat și condus ampla mișcare de rezistență antihitleristă a poporului român a fost Partidul Comunist Român, exponentul cel mai fidel al intereselor supreme ale națiunii noastre. La această aprigă confruntare cu fascismul au participat toate forțele înarmate, democratice, patriotice, inclusiv din rîndurile naționalităților conlocuitoare — maghiari, germani, evrei și de alte naționalități, de pe întreg teritoriul țării, inclusiv din cel răpit de Ungaria horthystă. Dezmembrarea teritorială a României nu a împiedicat lupta unită a întregii noastre națiuni pentru înfăptuirea înaltelor sale idealuri de libertate națională și progres social-economic, pentru restabilirea independenței și suveranității depline de stat a României. Participarea României în războiul antifascist alături de coaliția Națiunilor Unite, sacrificiile de singe date în acest război pentru eliberarea patriei de sub dominația fascistă inclusiv a nord-estului Transilvaniei, și apoi la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, constituie cea mai glorioasă dovadă a atașamentului nedîntit al poporului nostru față de cauza libertății naționale și progresului social, față de idealul scump al independenței și integrității noastre teritoriale, că el nu a avut nimic comun cu fascismul, cu războiul hitlerist dus împotriva Uniunii Sovietice. Lupta unită a poporului nostru — români, maghiari, germani, evrei, sirbi și de alte naționalități — din anii dictaturii militarofasciste, a ocupației horthyste (1940—1944), a constituit o puternică temelie pe care s-a edificat efortul lui de a înfăptui, sub conducerea Partidului Comunist Român, marile transformări revoluționare din perioada ce a urmat eliberării patriei, pînă în zilele noastre. Această realitate contemporană constituie, dealtmînteri, o expresie elocventă a concluziilor pe care le desprinde necontenit partidul nostru, întregul nostru popor român, din experiența istoriei, inclusiv din această perioadă, concluzie care atestă că numai în strînsă unitate de luptă și aspirații poporul nostru și-a făurit propriul său destin, înfrîngînd toate forțele negre care i s-au opus — fascismul, în primul rînd — și că numai această unitate îi poate asigura înfăptuirea aspirațiilor sale nobile spre progresul, independența, suveranitatea, dezvoltarea liberă și necontenită a patriei comune, pentru triumful socialismului și comunismului pe pămîntul scump al României socialiste.

MIHAI FĂTU ■

N.R. Prima parte a articolului a apărut în numărul 21 al revistei noastre.

Titanii aviației românești (III)

Cu sumele de bani primite în rate de la susținătorii și prietenii din Lugoj, Traian Vuia începe în toamna anului 1903 construirea mașinii sale de zburat și, la începutul anului 1904, a motorului necesar, care constituia tot o invenție de a sa — al doilea motor de avion din lume care a propulsat un aeroplan în zbor.

Pînă la data de 17 decembrie 1903, cînd frații Wright au reușit, după trei ani de încercări, să zboare cu un aeroplan biplan inventat și construit de ei, dar lansat în aer printr-un sistem de catapultare, nici o mașină de zburat nu se ridicase în aer. Toate încercările făcute pînă atunci nu au dat rezultatele dorite, mijloacele de a ridica în aer un aeroplan pentru a zbura, erau, ca și aparatele, care de care mai bizare. Mojaiski a încercat să-și ia zborul

printr-un plan înclinat în 1882; profesorul Langley a construit, pentru același scop, o casă plutitoare (house-boat).

Terminîndu-și mașina de zburat, Traian Vuia, după cîteva rîluri pe teren efectuate propulsat de motorul și elicea „aeroplanului-automobil”, în ziua memorabilă de 18 martie 1906, după un rîlaj în care a obținut viteza necesară sustentăției, s-a desprins de pămînt și a zburat pe o distanță de 12 m la 0,6 m înălțime, realizînd pentru prima dată în lume integral zborul mecanic. În adevăr, el a decolat, a zburat și a aterizat prin propriile mijloace de bord ale mașinii de zburat, inventate, construite și conduse de el.

Aeroplanul-automobil, denumit „T. Vuia nr. 1”, prin care s-a efectuat acest zbor, avea în construcția sa noutăți pe care nici un alt inventator din acest domeniu nu le aplicase pînă atunci. Dintre acestea menționăm doar următoarele:

● Propulsia asigurată printr-o singură

elice. Pînă la el, atît constructorii de aeromodele (Stringfellow în 1848, Tatin în 1879), cît și constructorii de aeroplan, utilizau două elice amplasate în paralel și contrarotative.

● Construit din tuburi metalice, în afară de pinza arîpilor, în timp ce toți înaintașii săi și-au construit aeroplanele din lemn și pinză.

● Tren de aterizare cu roți cu anvelope.

● Monoplan, celălalt constructori dinaintea sa realizînd numai biplane și multipane. De aceea, mai mulți istorici ai aviației, din lucrările cărora cităm doar cartea lui Arthur Gordon, „HISTORY OF FLIGHT”, American Heritage Publishing Co., Inc., apărută în 1962. La pag. 127 găsim: „...Mașina lui Vuia l-a condus pe Blériot să adopte sistemul monoplan în modelele lui din 1907.”

● Motorul funcționa cu anhidridă carbonică.

După realizarea de către Traian Vuia a

zborului mecanic, zărele și revistele timpului au relatat acest zbor. „L'Auto” din 18 martie 1906, „L'Aerophile” din aprilie 1906 pag. 105 și, în prezent, „Istoria aviației” confirmă acest fapt. După marea sa premieră, Vuia și-a perfecționat aeroplanul realizînd pe „T. VUIA nr. 1 bis” și „T. VUIA nr. 2”, cel din urmă fiind echipat cu un motor „Antoinette” cu 8 cilindri în V, funcționînd cu benzină. Cu aeroplanele realizate, a zburat în zilele de 1 iulie, 12 august și 19 august 1906, în timp ce constructorii și aviatorii de alte naționalități au reușit să zboare cu aeroplanele lor mai tîrziu; ca exemplu, cităm pe danezul Ellehammer, care a reușit să zboare abia la 12 septembrie 1906, celebrul Santos Dumont, la 13 septembrie, apoi la 23 octombrie și 12 noiembrie 1906, cînd a zburat în fața comisiei Aeroclubului Franței omologîndu-și acest zbor.

Ing. CONSTANTIN C. GHEORGHIU

JUDEȚUL VÎLCEA Un dar al Oltului, păstrat

Opinia unui alegător

Facerea lumii sub ochii noștri

În urmă cu doi sau trei ani la Berbești, în Vilcea, nu se înghesuia nimeni, mai la vale nițel, mi se pare, sint Gînguleștii, acolo da, era ceva de văzut, de citeva sute de ani era un tirg de vite, de păsări, de grâu, de porumb, nu cine știe ce, un ceair găzduia tot comerțul asta țărănesc, mai mult schimb în natură, venea bietul om cu o curcă, toamna, cu un berbec, cu o vacă mai mult costelivă și, pe timpuri, cînd povestea era în floare, se puteau cumpăra aici boi buni pentru arat și cărușie.

Am fost la Gîngulești, zicea îngimfat cite un țaran de la mine de la Slătioara, am fost la Gîngulești și am luat o pereche de boi și repede se ducea vestea: Costică a lui Haralambie a cumpărat boi de la Gîngulești; era tot ce se putea închipui în materie de comerț în copilăria mea, ca și cînd boii respectivi reprezentau o casă nobiliară.

Cînd am fost însă prima dată la Gîngulești, am rămas profund dezamăgit fiindcă satul, nu cine știe ce instărit, n-avea în el nimic de tirg, nici n-am înțeles bine de ce avea atîta faimă numele lui. Însă, era Gîngulești — cum ai zice, pentru boierimea română de pe timpuri, Nisa! Se mai spunea și „Am băut, în viața mea, la Gîngulești trei perechi de boi!” Avea cu ce se lauda un țaran mai pe-trecăret. Cum vă ziceam, Gîngulești față de Berbești era cineva. Prin Berbești treceai repede, spre Grădiștea, spre Zătreani, te grăbeai la Bălcești de Olteț! Acum însă toate au intrat într-un con de umbră — cum se zice. Cînd spui azi, la Ho-

rezu, sau la Rîmniceu Vilcea sau la București, „mă duc la Berbești”, toată lumea știe despre ce e vorba; inima unui bazin carbonifer pe care nimeni nu-l bănuise și satul a explodat în conștiința județului și a țării întregi din senin. O acțiune care se numește Acțiunea 7 000 — agită o țară întreagă: șantier național al tineretului, mii de camioane care, zi și noapte, nu mai prididesc să care, burdușite, cărbunele, perspectiva unei căi ferate care să străbată măgurile prin tunele, liceu minier, blocuri, Horezul devenit centru carbonifer din vestită vatră olărească, o lume nemaicunoscută bîntuind satele și cucerindu-le cu o nouă mentalitate, țărani care se uită cum în marginea caselor lor se sapă gurile de mine, lanțuri de vagonete intrînd și ieșînd din pămîntul izlazurilor și dealurilor cu pruni de odinioară, garaje de autocamioane exact acolo unde fusese o Teapă a lui Vlad Tepeș, șoferii iadului claxonînd neîntrerupt acolo unde liniștea se credea inespugnabilă pînă la sfîrșitul veacului cel puțin! Și eu, ca toți țărani, uimit că un deal cu cireși s-ar putea să fie o iluzie, ca un borangic transparent, vag ascunzînd aurul negru!

Ei bine, aici a început, sub ochii noștri, o nouă Facere a lumii și vara asta am să vă povestesc despre cele șapte zile ale ei, mai bine-zis despre cele șase dîntii, căci ziua șaptea, cu odihna, mi se pare nițel cam îndepărtată. Cum să vă spun, Valea Târșiei, în copilăria mea, era o lume! Nu pot zice că nu-mi pare rău după ea. Ce cîni se prindeau la Mateești sub răgălii și cum se prindea păstrăvul la Alunu! A fost o altă lume și timpul ei văd că a trecut. Sîntem, azi, martorii nașterii unei alte lumi. Socialismul dinamitează trecutul neconținut. Merită să fii părtaș la această Facere. Vă promit o poveste de la Berbești. „La Berbești, zicea un vecin al meu de la Slătioara, m-am angajat acum și cred că așa ies bine la lumină”. Ca în Biblie! Și Costică al lui Petre al lui Toma — eroul meu din Niște țărani — va ieși la lumină.

DINU SARARU

Oraș la Olt

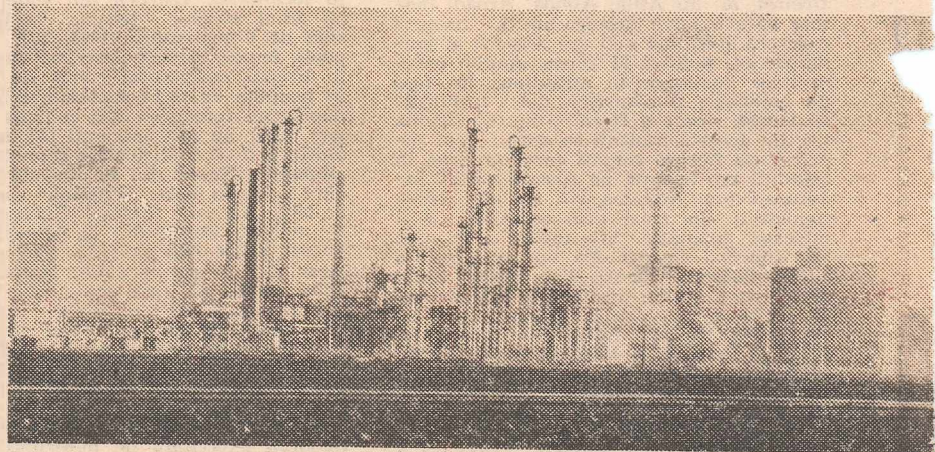
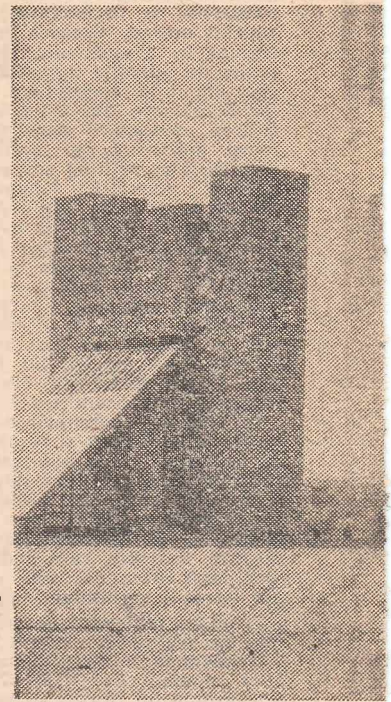
Cu ochiul care ride, cu ochiul care plinge, Trecutul ne răsfață și ne veghează calea. La Olt, în astînjituri, rodește apa singe, Strămoșul Lup dă semne că ne cunoaște valea.

Prin magice formule tîind în aur verde Sonor ca o speranță, și harnic, și cuminte, Orașul-port de alburii flota de cuvinte Și-a migălit din piatră, cinstită, care vede

Cum „verii de la Padeș”, cum oastea lui Magheru, Olteni de viță bună, lumini sfințind în glie, Ne înfloresc în gânduri ca merii și ca iia, Cînd te privim în suflet, olteancă Românie!

O horă de ulcele cu pielea lor de nucă Oricînd cu struna minții poți face să tresalte. Și printre dumnealor cuprins de dor de ducă Îl lași pe Anton Pann să zică celelalte.

DORA CARBUNESCU

„Nu, Vilcea nu este un județ «mic»!”

(Urmare din pagina 1)

ciei; aici Mircea cel Bătrîn ctitorește Cozia; aici Mihai Viteazul își convoacă pentru ultima dată colaboratorii, hotărînd asupra modalităților de a continua lupta; aici așază Matei Basarab acea primă tipografie care, prin cărțile tipărite în limba română, a contribuit la o adevărată renaștere a Țării Românești; aici s-au acoperit de glorie oștenii lui Tudor și cei ai generalului Magheru; aici a vibrat pentru prima dată, sub bagheta lui Anton Pann, imnul „Deșteaptă-te române”; ținutul a fost vizitat în două rânduri de Domnul Unirii, Alexandru Ioan Cuza; aici a avut loc prima conferință a Regionalei U.T.C. Oltenia, ale cărei lucrări au fost conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, făuritorul României moderne de astăzi.

Vilcea, un „județ mic”? Da, dacă ne gândim că în anul 1950 realiza o producție industrială de numai 0,3 miliarde lei, iar în anul 1965 — 1,3 miliarde lei. Nu-l mai putem numi, însă, așa dacă avem în vedere că astăzi realizăm o producție industrială în valoare de peste 11 miliarde lei. Este rodul politicii de dezvoltare armonioasă, multilaterală a tuturor zonelor țării, strategie inițiată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, după Congresul al IX-lea, care a schimbat structural înfățișarea României, această epocă, epoca Ceaușescu, înscrind-se ca perioadă cea mai fertilă din istoria patriei.

— Dacă Vilcea n-ar fi beneficiat de o astfel de „strategie” — cum ați numit-o dv. — ce s-ar fi întimplat? Unde ar fi ajuns? Sau cînd ar fi ajuns unde a ajuns acum?

— Dacă Vilcea s-ar fi dezvoltat cu ritmul din anul 1938, ne-ar fi trebuit, spun calculele statistice, nici mai mult, nici mai puțin de două secole, ca să atingă nivelul dezvoltării de astăzi. V-aș ruga să mai notați, ca semnificativ pentru dinamismul economiei județului, și faptul că din totalul fondurilor fixe existente, în valoare de circa 35 miliarde lei, aproape 80 la sută sînt puse în funcțiune în ultimul deceniu. Au fost dezvoltate cu precădere industria chimică, constructoare de mașini, energetică, ramuri purtătoare ale progresului tehnic, care dețin în prezent aproape 70 la sută din totalul producției industriale a județului.

— În ce măsură realizările industriale reflectă potențialul real, resursele care ne înzestră județul dumneavoastră? Ce pirghii mai trebuie acționate, pentru ca Vilcea să-și dea măsura deplină a posibilităților ei economice, tehnice și umane?

— În lumina Directivelor celui de-al XII-lea Congres al partidului a fost

deschis în județul nostru cel mai tînăr bazin carbonifer al țării — Tîrșia-Olteț. Prin resursele mari de care dispunem, industria cărbunelui se va situa, la sfîrșitul acestui cincinal, între ramurile cu cea mai mare pondere ale economiei vilcene. Județul nostru are o mare rezervă de minerale utile — calcar, sare, feldspat, mică și pegmatite, tufuri vulcanice și altele, care introduse în circuitul economic, reprezintă un însemnat potențial pentru dezvoltarea economiei noastre. Vilcea are, după cum este cunoscut, mari resurse energetice pe Lotru și Olt, realizînd în prezent 4,7 la sută din producția națională de energie electrică, dar sîntem departe de a fi epuizat posibilitățile pe care ni le oferă bogata rețea hidrografică a județului. Prin punerea în valoare a cursurilor mici de apă, ne-am propus să construim în perspectivă peste 70 de microhidrocentrale. Am început, de asemenea, să folosim energia eoliană prin construirea, în Munții Lotrului, a unei centrale acționate de vînt. Am trecut, totodată, la valorificarea mai bună a apelor termale din stațiunile balneoclimaterice și am acumulat deja o bună experiență în producerea și utilizarea biogazului.

Toate aceste resurse ne dau posibilitatea unei mai judicioase amplasări în teritoriul a obiectivelor economice, inclusiv de mică industrie, asigurînd în același timp o mai bună cuprindere în sfera producției materiale a forței de muncă, în special a celei feminine, unde înregistrăm un excedent.

Ne aflăm într-o epocă de virf, în epoca transformărilor acumularilor cantitative într-o calitate nouă, superioară, proces de amploare istorică, în cadrul căruia sîntem chemați cu toții să lăsăm ceva în urma noastră, ceva concret, palpabil, care să ne reprezinte pe fiecare dintre noi și care să reprezinte munca, aspirațiile și idealurile generațiilor de azi.

— Cum e condusă o activitate economică atît de complexă, pusă sub semnul unor sarcini și exigențe atît de mari? Știm că multe dintre cadrele care acționează — la toate nivelele — pe tărîmul industriei, asigurîndu-i ritmurile impetuoză, sînt oameni tineri, născuți aici și formați aici. Sînteți mulțumiți de munca lor? Prin ce fapte se ilustrează competența lor profesională, atîtudinea lor nouă, socialistă față de muncă?

— Industria județului nostru fiind prin excelență tînără, este firesc ca la conducerea ei să se afle muncitori, ingineri și tehnicieni tineri. Un impediment? Dimpotrivă. Avem nenumărate inițiative, realizări, invenții și inovații, fapte de muncă semnificative care poartă girul elanului, entuziasmului, cutezanței revoluționare caracteristice tineretului. Dacă sîntem mulțumiți de munca lor? Vă răspund prin cîteva din realizările noastre

din acest an: am obținut pînă în prezent un spor de producție-marfă în valoare de aproape 50 milioane lei și o producție netă suplimentară de peste 26 milioane lei; productivitatea netă a muncii a fost depășită cu patru procente, iar planul de investiții este realizat în proporție de 101,4 la sută; la fiecare 1 000 lei producție marfă s-au obținut economii de 8,6 lei la cheltuielile totale și 5,4 lei la cele materiale. Motive de satisfacție, nu-i așa?

— Dar agricultura? Ce șanse are agricultura într-un județ ca Vilcea, așezat pe munți și pe dealuri?

— Într-adevăr, județul nostru este situat într-o zonă de deal și munte, dar aceasta nu înseamnă nici pe departe un handicap pentru agricultura acestor locuri. Dimpotrivă, zona oferă condiții bune pentru dezvoltarea intensivă a pomiculturii, viticulturii și, mai cu seamă, a zootehniei — sectoare agricole care se află într-un proces complex de modernizare. Dispunem de peste 35 000 hectare cu plantații de pomi fructiferi și viță-de-vie, circa 106 000 hectare de pășuni și fînețe naturale. Pentru a valorifica mai bine tradiția locală, terenurile specifice zonei, baza tehnico-materială, forța de muncă, ne-am propus să plantăm în acest cincinal 5 300 hectare cu arbuști fructiferi și căpșuni în ferme specializate și în gospodăriile populației, ceea ce ne va da posibilitatea să livrăm anual la fondul centralizat de produse agroalimentare 35 000 tone de fructe proaspete. În zootehnie, am acordat și acordăm o atenție sporită asigurării întregului necesar de furaje din producția proprie a fiecărei unități, prin înființarea unui amplu program eșalonat pe patru ani de îmbunătățire a paștilor naturale, introducerea în cultură a plantelor furajere de mare randament, recoltarea și conservarea în cele mai bune condiții a nutrețurilor, generalizarea tehnologiilor avansate de preparare și administrare a nutrețurilor în hrana animalelor. În toate unitățile agricole au fost create spații pentru creșterea tineretului femel taurin în vederea efectuării selecției pe baza rezultatelor în producție. Pentru a asigura, conform principiilor autogospodării și autoaprovizionării, întregul necesar de legume, am extins în acest an suprafețele, de solarii și culturile de legume în cîmp, atît în unitățile agricole socialiste, cît și în gospodăriile populației.

— Peisajul urbanistic al Rîmniceului, centrul orașului, în primul rînd, mărturisește un mare și inspirat efort constructiv. Vorbiți-ne, vă rugăm, despre acest efort. Ce a însemnat și ce va însemna el, în continuare?

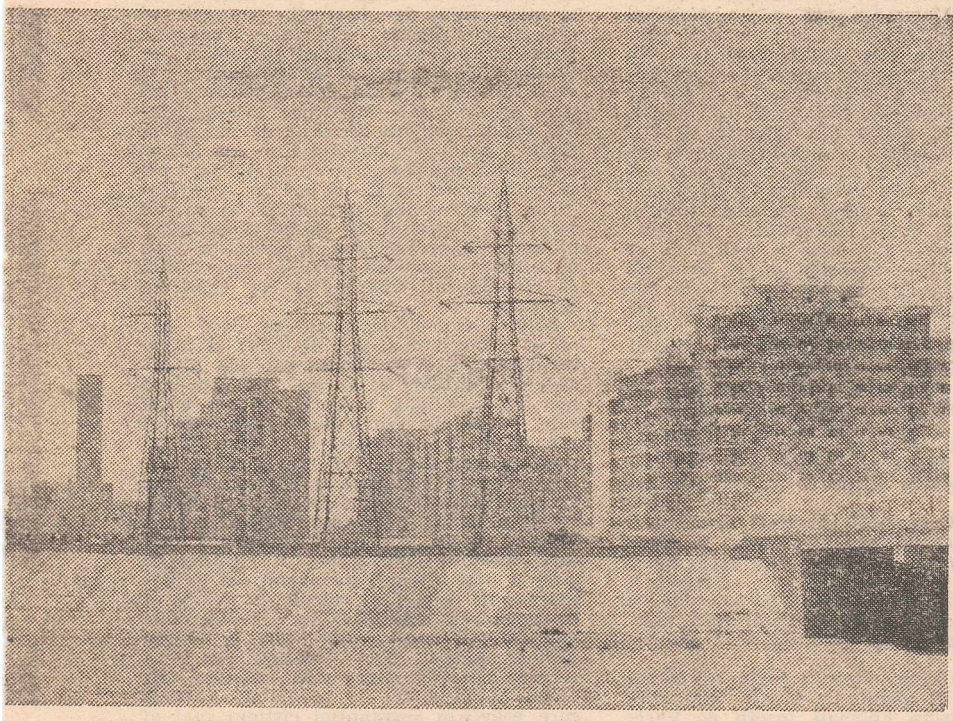
— Urbanizarea, ca o consecință firească a industrializării, a creșterii nivelului de trai al oamenilor muncii găsește în municipiul reședință de județ o fericită expresie în plastica citadină, elementele arhitecturii tradiționale locale imbinîndu-se armonios cu soluții constructive de mare productivitate. Noua înfățișare pe care o are municipiul Rm. Vilcea a păstrat personalitatea așezării — integrarea construcțiilor în cadrul natural atît de generos — conferindu-i un plus de frumusețe și de confort prin dotări sociale-culturale dintre cele mai moderne.

Cetățenii acestui oraș sînt profund recunoscători secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru prețioasele indicații și recomandări făcute cu prilejul avizării schiței de sistematizare a localității lor. În perspectivă apropiată va fi definitivat detaliul pentru sistematizarea centrului orașului. Iată proiecte constructive a căror materializare înseamnă, în fapt, o veritabilă renaștere urbană. După închegarea cartierelor de locuit 1 Mai, Nord, Traian, Petrișor, Ostroveni — însumînd peste 21 000 apartamente —, s-a trecut la sistematizarea zonei centrale. Schema strădăla a fost îmbunătățită prin corectarea traseelor, ca și prin lărgirea la patru benzi de circulație a străzii Lenin, care străbate orașul de la nord la sud. Se urmărește flancarea străzilor din perimetrul central cu construcții de volume variate — mai înalte sau mai joase, cu spații comerciale sau de prestări de servicii la parter sau chiar la etajul întâi, vitrate, cu o arhitectură diversă, de la imobile în terasă pînă la blocuri cu învelitori de țiglă-solzi — toate dominate de alb și de roșu.

— În profilul complex al Vilcii intră — întregindu-l — numeroase alte elemente de ordin istoric-etnografic, cultural-artistic, turistic etc. Din această bogată paletă, ce aspecte ați dori să subliniați?

— O importanță deosebită s-a acordat cunoașterii mărturiilor arheologice descoperite pe teritoriul județului, care atestă originea comună, unitatea și continuitatea poporului român pe cuprinsul patriei, precum și conservării bunurilor din domeniul istoric, etnografic, folcloric, ce constituie valori în patrimoniul cultural național. În acest scop, în ultimul timp s-a creat secția de etnografie a Muzeului județean de istorie și este în curs de amenajare o secție de artă comparată. Aș vrea să vă mai spun că, prin dovezile arheologice descoperite, confirmăm, fără putință de tăgadă, vîrsta de două mii de ani a așezării noastre, aniversare la care municipiul Rîmniceu Vilcea se prezintă ca o localitate mai tînără și mai frumoasă ca oricînd.

rat, muncit și desăvârșit de oameni

Cea de-a treia ediție a Festivalului național „Cântarea României” a antrenat, în faza de masă, peste 2.660 formații, cu aproape 70.000 de artiști amatori. Din acestea, 50 de formații, cu aproape 2.000 de artiști, au ajuns în etapa republicană.

În ceea ce privește turismul, anual sintem vizitați de aproape o jumătate de milion de oameni ai muncii din țară și oaspeți de peste hotare. Argumentele pentru un asemenea aflux se cheamă Călimănești-Căciulata, Olănești, Govora, Ocnele Mari, Lotru, Horezu, Voineasa, iar într-un viitor apropiat, Vidra și alte locuri de mare interes turistic.

— O curiozitate: cum se face că Vilcea — care, așa cum ne-ați arătat, este un ținut cu o tradiție culturală marcantă și cu largi afirmări în viața spirituală a României de azi — nu are o instituție artistică profesionistă?

— De fapt, orchestra de muzică populară „Vilceanca”, de pe lângă Consiliul județean al sindicatelor, este o formație profesionistă. Sigur, dumneavoastră aveți în vedere o instituție culturală de mai mare anvergură, pe care, din păcate, n-o avem. Am căutat să suplینim această absență prin îmbogățirea și diversificarea activității la casele de cultură, căminele culturale și cluburile muncitorești. Am răspuns și răspundem în bună măsură cerințelor spirituale ale oamenilor muncii prin organizarea, în municipiu și stațiunile noastre balneoclimaterice, a unei stagiuni permanente, la care și dau concursul formații profesioniste bucureștene și din țară. La aceasta se adaugă microstagiunea formațiilor artistice de amatori „Vacanțele Oltului”, care se desfășoară pe scenele stațiunilor de odihnă și tratament, cum și activitatea Teatrului popular, instituție artistică cu tradiție pe meleagurile noastre.

— Spuneți-ne, vă rugăm, un fapt — un succes de muncă, o inițiativă, o

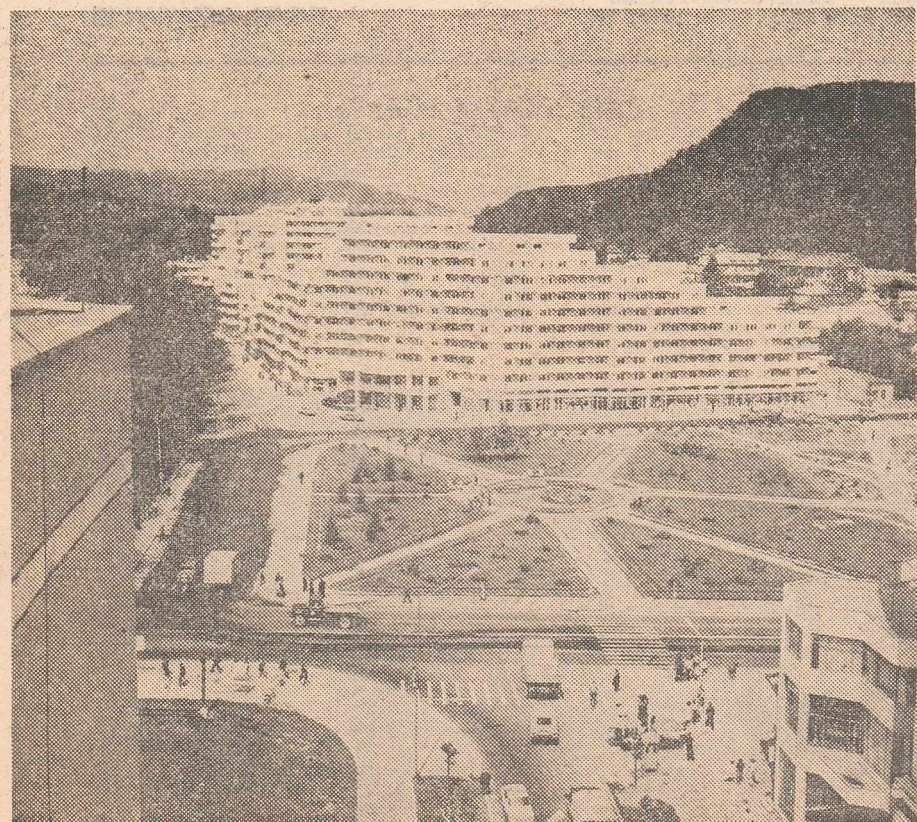
angajare pe plan social-cultural — care face Vilcea inconfundabilă în contextul județelor țării. Care, cu alte cuvinte, aparține doar Vilceii, nu și altor județe.

— Desigur, aș putea enumera multe elemente specifice numai Vilceii. Cercetările în domeniul policlorurii de vinil, octanolul produs în exclusivitate pe platforma noastră chimică, mobila din elemente mulate din aschii de lemn sau din furnire, creație vilceană în premieră pe țară, faptul că vilcenii practică de curind, dar cu rezultate bune, o nouă profesie, mineritul în cărbune, că redescoperă meseria de crescători de animale, manifestări cum sint festivalul „Cîntecele Oltului” sau competiția olarilor „Cocoșul de Hurezu”, ca să dau numai câteva exemple, sint realități care fac din Vilcea un teritoriu inconfundabil, dar, în același timp, îl identifică, în totul cu realitățile țării, ale prezentului nostru socialist.

— Vă rugăm, stimate tovarășe prim-secretar, să ne vorbiți, în încheiere, despre Vilcea viitorului. Cum va arăta județul dumneavoastră la sfîrșitul actualului cincinal? Dar în anul 2000?

— Vom ajunge în anul 1985 la o producție globală pe locuitor de circa 70.000 lei, din care 50.000 lei producție industrială, ceea ce înseamnă, practic, dublarea acesteia. Vom realiza un program de investiții în valoare de aproape 24 miliarde lei, cu peste 40 la sută mai mult decît în cincinalul trecut. Se vor construi peste 14.000 apartamente, noi edificii de interes obștesc, marcînd noi trepte în ridicarea calității vieții.

Cum va arăta Vilcea în anul 2000? Un ținut tot mai prosper, tot mai înfloritor al unei țări socialiste multilateral dezvoltate, în drum spre comunism.

Cînd apele capătă neliniști de om

Curînd, foarte curînd — ne spune tov. Ion Bolnavu, secretarul comitetului de partid al Grupului de șantiere Olt-defileu, grup care patronează construcția cetaților hidroenergetice de pe Olt și Lotru — vă vom invita, tovarășe reporter, la o premieră tehnică de zile mari: străpungerea de la Valea lui Stan-Cîrligu Mare.

Cel ce ne spune aceste cuvinte nu e deloc un neofit al premierelor tehnice (o de peste treizeci de ani pe șantierele hidroenergetice ale țării) și nici, în ciuda ocupației sale (activist de partid de peste un sfert de veac), un prea vădit amator de cuvinte mari. Dacă ne spune ceea ce ne spune o face din fereastră unei experiențe vaste, a unei viziuni generalizatoare care exclude aprecierea grăbită, care așază fenomenele în rostul lor, la fel de strict ca și așezarea în rost a pietrelor unei mari construcții.

Nu vom încerca, în rîndurile care urmează, un reportaj asupra „premierelor tehnice de zile mari” anunțate de Ion Bolnavu. O vom încerca doar pe scurt, fiindcă spațiul de care dispunem e limitat și fiindcă, mai ales, fenomenele, chiar și cele mai pasionante (căci despre un fenomen, și încă despre unul pasionant este vorba!), duc repede, privity descriptiv, la satiu, sau, în cazul interesului public față de ele, creează moda. Drept pentru care ne vom mărgini să extragem din fapte niște semnificații ce se impun.

În preajma noastră, în cea mai imediată preajmă, dacă se poate spune astfel, contemporan cu noi, încorporat adînc existenței noastre, fenomenul marii construcții rămîne totuși, pînă în prezent, marea și prodigiosul nostru Necunoscut. De ce? Poate pentru faptul că lucrurile prea apropiate par de la sine cunoscute și înțelese, poate pentru faptul că sentimentul apartenenței la ele amină desprinderea de semnificații, hărăzindu-le unei alte etape. Dar cînd?

Dar mai întii, pe scurt, să facem promisa încercure de fapte. „Străpungerea” de la Valea lui Stan-Cîrligu Mare înseamnă isprăvirea giganticului tronson subteran al galeriei de fugă a hidrocentralei de la Brădișor, de pe Lotru. Tronsonul are 8 kilometri lungime și o secțiune de catedrală: 40 de metri pătrați. Este cel mai mare tunel hidroenergetic realizat pînă astăzi la noi, este deci, cu adevărat, o „premieră de zile mari”. Dar „premierile de zile mari” măsoară, de ani și ani, întreaga construcție hidroenergetică de pe Lotru (înglobînd trei hidrocentrale) și de pe Olt (înglobînd, doar în Vilcea, alte 12). Ca să ajungem la Brădișor, pornim din Rîmnicu Vilcea (unde o mare hidrocentrală funcționează de cîțiva ani), va trebui să trecem prin Călimănești (unde se construiește o centrală hidroelectrică de 38 MW) și prin Turnu (unde se apropie de sfîrșit o construcție similară, dar cu o putere instalată aproape dublă), luînd, din toate aceste locuri, imaginea unor premiere tehnice, de fapt a unor spectacole ale muncii omului, care ne umplu inimile de mîndrie, de înviorătoare mîndrie de a le fi contemporani.

La Călimănești, în mijlocul Oltului, vechiul Ostrov, frumoasa insulă a vacanțelor, a fost înălțat cu vreo șase metri, astfel încît apele lacului de acumulare al marii hidrocentrale să nu-l inee. Odată cu insula se supraînălță și vechiul schit cu același nume, ctitorie a lui Neagoe Basarab și a doamnei sale Despina, smuls din ape cu rădăcinile lui de piatră și cu pămîntul străbun înlestat de ele, printr-o soluție tehnică și arhitectonică cu valoare de unicat, născocită de minți luminate și pusă în operă de constructori. Clopotele scufundate ale istoriei sint trase deci, cu năvodul constructorilor, deasupra, curățate de mil, puse din nou să sune și să scinteie. Fuziunea dintre trecut și viitor se face astfel prin nucleul de aur al capodoperei de zile contemporane. Supraînălțarea insulei și a chivotului ei de istorie și de artă înseamnă astfel — s-o mai spunem? — mai mult decît o performanță tehnică: înseamnă una de frumos, de conștiință, de suflet.

La Turnu (cea mai mare hidrocentrală de pe Olt: 70 MW), la prima vedere, nimic din înfățișarea locurilor nu s-a păstrat. Aparent, nici nu s-a salvat nimic, nici geografic, nici mărturie de spirit. Pe locul în care, pînă mai ieri, curgea Oltul, acum sint centrala electrică și barajul (o centrală-bijuterie a tehnicii și un baraj de „tip fluvial”, cu o cădere de 26 de metri, și el un unicat al genului, fără rival nu doar la noi, dar, ni se spune, fără rival pe continent). Pe locul unde era calea ferată, vechea, frumoasa cale ferată a defileului. Insoțitoare a Oltului încă din veacul trecut, acum curge Oltul, strămutat pe o nouă albie și încetînd, într-un fel, să mai fie Olt, transformat fiind într-un lac alpin (un lac de 200.000 de metri cubi!), avînd deci șansa, ca nici odată pînă acum, de a putea contempla în liniște cerul. Pe locul unde nu se afla nimic, adică nimic altceva decît piatra muntelui, abia zgriată de cărările caprelor, e acum calea ferată, deviată pe orizontală cu circa 1 kilometru și, în plus, transgresată și vertical, reconstruită cu vreo 20 de metri mai sus decît ve-

chiul terasament. Toate aceste transformări (toate, din nou cu valoare de premieră, de unicat!) s-au operat pe un spațiu extrem de îngust, cel dintre vechia și noua cale ferată, nu mai larg de un kilometru, și pe o pantă foarte abruptă, obligîndu-i pe oameni la veritabile looping-uri tehnice, deci la alte soluții în premieră, pentru a cuceri din puțin cît mai mult. Toate aceste transformări-unicate s-au operat în luptă cu munții, în luptă cu Oltul care aici, la ieșirea din muntii, fierbe plin de o minie tulbure, cu debite ce ating chiar și 2.000 de metri pe secundă. S-au operat deci în natura locului, inclusiv în viziunea noastră despre ea, metamorfoze și transmutații șocante prin îndrăzneală, prin inedit, făcînd ca, așa cum spuneam, înfățișarea de astăzi a Turnului să pară cu totul alta. Dar ele, aceste prefaceri, sint, în același timp, coerente, organice în desenul lor, inserîndu-se în această natură cu drept de cetățenie, ca un comentariu contemporan al unui text clasic, într-o reciprocă și subtilă valorificare în chenașul aceleiași file. Digurile construcției sint protejate, iată, nu cu beton, ci cu piatră, în rîmă deci cu natura, pîrînd deci niște muntii mai mici, așezîndu-se sub apa timpului succesiv, lustruindu-se și căpătînd patina odată cu ceilalți. Opera proiectanților și a constructorilor vine parcă nu din exterior, ci din interiorul unei naturi încă în stare de fierbinte elaborare. Bătrînele lacuri din muntii noștri. Lacul Păun de pildă, nu s-au format (sau nu par a se fi format) altfel decît lacul cel nou al Turnului. Ba, mai mult, cel dintii pare mai „făcut”, mai artificial, mumiile brazilor înecați în el povestind despre o catastrofă, pe cînd celălalt, cel sărat de om, este altceva, pare azi o capodoperă naturală. (Apropo de lacul de acumulare de la Turnu, ni s-a spus că un grup de biologi se pregătesc să studieze acclimatizarea păsărilor migratoare pe țărîmul lui. Cînd cormoranii, lișițele, rațele, berzele, luînd act de existența unui asemenea punct geografic, și-l fac punct de popas, înseamnă că natura l-a votat. l-a acceptat definitiv. E ceea ce se întimplă la Turnu, marcînd o premieră de un fel deosebit, abstract tehnic, integrată vieții.)

Dar dacă premierele sau performanțele marchează totdeauna o excepție, e locul să subliniem, spre a le limpezi înțelesul, nu doar peisajul geografic, ci și peisajul uman de excepție din care emană ele. Adică să-i cunoaștem, cu alte cuvinte, pe autorii lor. Ei sint oameni ca șeful de lot Ion Mihăilă, constructor versat (construiește hidrocentrale pe Olt de vreo zece ani) și localnic vechi, de fel chiar din Călimănești; ca dulgherul Vasile Ghinuță, care are în spate școala Bicazului și a Argesului și care-l ține de mină, călăuzîndu-l spre noile performanțe, pe fiu-său, tot Vasile și tot dulgher; ca betonistul Petre Ionescu, care și-a scris numele pe vreo zece baraje ridicate pe apele din Carpați. Satisfacția de a-i cunoaște pe astfel de oameni nu-i mai puțină decît aceea de a-i fi răscîntit încă și încă o dată, pe bătrînii ctitori de civilizație ai acestui pămînt, la statuile cărora ne închinăm la anumite date calendaristice. Ei, primii ctitori, au venit pe această vale a Oltului în urmă cu două milenii, șoseaua romană tăiată în piatră (șosea care trece azi chiar prin inima șantierului Turnu) le conservă și azi amintirea. Ceilalți, cei de acum, sint niște tineri, cei mai mulți n-au atins vîrsta de 40 de ani, n-au vanități istorice și nu vor fi mortificate în marmură. Sint prea vii și prea mulți pentru asta, iar legea creației lor e cooperarea. Acea lege în virtutea căreia omul, de fapt, dispăre îndărătul operei, fără orgoliul semnăturii, originalitatea sau unicitatea acestei opere fiind o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneală.

Semnificațiile pe care le-am promis la începutul acestor rînduri se revelează, credem, de la sine. Ele desenează o eră, era acestor din urmă ani ai României socialiste, eră deschisă de Congresul al IX-lea al partidului, marea eră a premierelor, a performanțelor tehnice și de artă, a îndrăznelilor creatoare, a deschiderilor de anvergură spre viitor. Eră în care construcția energetică de pe Olt și Lotru își spune cuvîntul cu hotărîre și pasiune.

Și mai e ceva. Un „ceva” care, adesea, ne singularizează, într-o vreme în care performanțele de idei, premierele tehnice și de artă nu ne aparțin numai nouă (chiar dacă la noi, la români, ele par a avea o valoare aparte, o greutate aparte, dat fiind potențialul tehnico-economic cu care, inițial, am pornit la drum). Acest „ceva” pare a spune că aici, la noi, constructorii pătrund în natură (cel puțin în ultima vreme) nu bruscînd, ci prin integrare, nu prihănînd, ci va-orificînd superior niște frumuseți. Aceasta înseamnă că gestul nostru de transformare este un gest care ar fi primit, nu respins, însușit definitiv de natură, ca un gest care-i prelungește geniul. Gestul acesta ar veni oare din interior sau din exterior? Ar trebui să nu mai se știe. Ar fi, de fapt, ineditul sau performanța contribuției noastre la istorica luptă cu natura.

Jn accident de muncă

Un psiholog a făcut următoarea expunție: a invitat o sută de oameni să-și ane părerea despre două linii perfect ralele desenate pe o coală de hirtie. psihologul le-a cerut la nouăzeci și nouă tre ei să susțină că liniile nu sînt paralele. Al o sutălea om, neprelucrat fiind, spus ceea ce a văzut și anume că lile acelea erau paralele. Ei, poftim, i-a psihologul, toți acești oameni vād că lile sînt divergente, iar dumneata nu. nul a cerut să i se arate din nou desele. Și-a cerut scuze și a conchis: aveți eptate, acum mi-e mai clar, cele două li nu sînt paralele!

Pe data de 13 septembrie 1977, la Exatarea minieră Săsar, județul Maramureș, a avut loc un accident de muncă - urmare căruia tînărul Ioan Bicăzan, ins între brațul cupei unui excavator și tformă, și-a fracturat coloana vertebră. Avînd paralizia membrilor inferioare, Ioan Bicăzan este pensionat cu adul de invaliditate I. Deși, cum vom dea, de întimplare se fac vinovate, dift sau indirect, mai multe persoane, ndamnat la închisoare și obligat să plăscă victimei niște sume mari de bani ept despăgubiri periodice de invaliditate e numai muncitorul lăcătuș Francisc öke. Intrucit - cu excepția lui Francisc öke - toată lumea are interesul se silește ca nici una din circumstanțele reale ale producerii accidentului să ajungă la cunoștința instanței, celor, la proces, ar fi trebuit să fie inlpați au devenit astfel, nici mai mult, ni mai puțin, martorii acuzării! Arătat mina, condamnat la 6 luni închisoare, s s plătească lunar - din retribuția care-și ține familia, cu soție și patru pii minori - suma de 1109 lei. lăcăș Francisc öke capătă psihologia novatului. În cei patru ani care trec de nci, cheltuiți pe memorii, recursuri, trelri avocătești și o mie de demersuri nilitoare, omul aproape că își schimbă ea. Nu ajunge la ură, nu-și pierde conngerea că toate au să aibă un sfîrșit și indreptare. are tenacitatea muncitorului n subteran, dragostea de prunci îl instrează cu o ambiție nouă dar, asta o dcepe oricine, mergînd ba pe la unii, ba e la alții cu ideea unei erori judiciare ave, ajunge să nască în acești unii și Ńii o seamă de împotriviri, antipatii, încredere. Și un soi de lehamite, de-am tam greu de întors.

Oamenii sînt educați să conțeze pe imrtialitatea justiției. S-ar putea crede, în seama necazurilor ce i le-au adus de două sentințe, penală și civilă. Francisc öke, muncitor bun, cu respect penu ierarhiile profesiei și ale vieții soale, unul din acei meseriași care stau solo unde sînt puși și trudesc de se spese din pură plăcere a făcutului, și-a erdut încrederea în brațul drept al legi n lucrătorii legii. Omul are încă înedere - fiindcă altfel n-ar mai străduț limpezirea situației - numai că a căitat o febrilitate a privirii și a mișcător cam nesănătoasă. De ce? Fiindcă mpul trece și adevărul se urnește greu, îndecă parte din vinovații deveniți mareri la procese au plecat în alte slujbe, îndecă odată vremea trecînd, unele vinofții se prescriu. Și numai Francisc öke trebuie să ia o mie și ceva de lei n banii familiei și să-i dea pensie lui icăzan!

De fapt, cu unele corecții, ce nu priese principii, hotărîrile instanței sînt idicioase: s-au săvîrșit o seamă de greeli, a rezultat un accident de muncă; despăgubirile de invaliditate trebuie să le lătească nu statul, ci aceia care, neindeinindu-și îndatoririle de serviciu, au avorizat ori provocat accidental. Intemeiate însă pe o serie de declarații și mărari astfel formulate încît cauza cauzeor să nu intre în discuție, hotărîrile instanței decid vinovăția lui Francisc öke, a toate, deși - nu-i nici o îndoială - l ar fi tocmai ultimul dintre vinovați.

Ce n-a știut ori n-a luat în considerație instanța? Aceasta este, cum s-ar spune, întrebarea.

În decizia penală se vorbește despre faptul că accidentalul de muncă s-a produs la data de 13.IX.1977, în jurul orei 11, în atelierul mecanic al E.M. Săsar unde brațul unui excavator tip „Progresul” E-0,4 mc, aparținînd C.A.P.-ului Dumbrăvița și adus prin transfer la Săsar, pentru reparații capitale, a căzut și l-a lovit pe Ioan Bicăzan, fracturîndu-i coloana. Intimplarea s-a putut petrece, precizează decizia penală, deoarece Francisc öke, responsabil cu reparația capitală a excavatorului, contrar celor convenite atunci cînd ești încercat cu o funcție atît de angajantă, a lăsat brațul mașinii sus, și nu pe pămînt. Un proces verbal al lui Nicolae Han, de la Inspectoratul de stat pentru protecția muncii Maramureș - Baia Mare, încheiat la 20 septembrie 1977, proces verbal care a stat temel la cercetarea procuraturii, vorbește și el cam în aceiași termeni. În timpul procesului, lui Francisc öke i se spune „șef de echipă”, „lăcătuș responsabil cu reparația excavatorului”, „numit pentru reparația capitală, care răspundea direct de lucrările de reparare a excavatorului”, „care supraveghea lucrările de reparare a excavatorului”, „persoană încredințată fiind să repare un excavator” și alte asemenea atribuții, care, în toate eventualitățile, de la retribuție pînă la accidente, ar fi trebuit să-l încarce scriptic și moral.

Din cele de mai sus înțelegem că în povestea aceasta e vorba de un excavator și că de n-ar fi existat excavatorul n-ar fi existat nici accidentalul specific - am fi tentați să zicem - unui utilaj atît de robust, de complex, de specializat intr-o lucrare.

Dacă ne vom ocupa mai îndeaproape de problema excavatorului, dacă vom cerceta comenzile și plățile Exploatării miniere Săsar pe ultimii ani vom avea surpriza să aflăm că excavatorul din Dumbrăvița nu figurează nicăieri. Am avea toată îndreptățirea să spunem că excavatorul acesta nici n-a existat! Dealtfel, într-o discuție pe care am avut-o cu maestrul Costin Felician, coordonator al atelierului mecanic, el s-a exprimat așa: „Care excavator? Am avut eu vreo comandă de lucru? Există vreo hirtie?”

Deci, nu a existat un excavator. Dar un accident de muncă la excavator a avut totuși loc.

„Ce-i cu acest excavator?” îl întrebăm, mergînd pe firul firesc al cauzelor, pe inginerul Alexandru Corpade, șeful Exploatării miniere Săsar. „Știi - răspunde tovarășul inginer - noi avem și unele sarcini pe linie obștească.”

Fiind, prin urmare, sarcină obștească, nu se fac forme legale pentru lucrările reparației capitale, nu se fac instrucții de protecția muncii, nimeni nu semnează nici o hirtie, nici chiar pentru piesele noi puse în locul celor deteriorate, inginerul Vasile Moncea, șeful sectorului III electromecanic, precum și maestrul Luca Vasile și Costin Felician au, în perioada dinaintea procesului, în timpul procesului și după proces posibilitatea să-și aducă aminte numai ce vor și ce-i scoate confortabil din cauză, să uite lucrurile stingheritoare, în sfîrșit, să fie martori, în loc să fie inculpați. Ca martori, ei îl declară, fără temel, pe Francisc öke „șef de echipă” și „responsabil cu reparația capitală a excavatorului” iar declarațiile lor sînt consemnate. Ca șef de echipă, nu-i așa? Francisc öke ar avea niște îndatoriri. Ca „responsabil cu excavatorul” trebuia să ia toate măsurile ca să nu se fi produs nici un accident. Deci, Francisc öke e vinovat!

Am cercetat cartea de muncă a lui Francisc öke în prezența și spre mîrarea tovarășilor Alexandru Corpade, șeful E.M. Săsar, și Pavel Cînta, președintele sindicatului. La data accidentalului, Francisc öke era „lăcătuș subteran” cu

2 652 lei lunar. Faptul cel mai ciudat este că în lunile în care a fost trimis la suprafață să repare motorul excavatorului - adică să fie mecanic și nu excavator - el este pontat tot în subteran. Cel mai îndreptățit să spună „Care excavator?” este, cum observați și dumneavoastră, Francisc öke. El este un muncitor care se supune dispozițiilor date de șefii lui. Ca muncitor trebuia să aibă, pentru lucrul la excavator, o „monografie de lucru”, o hirtie cu sarcini, prin urmare, și cu un instructaj de protecția muncii, cum se obișnuiește, semnat de maestrul. „Nu era omul meu” spune maestrul Costin Felician, „de ce să-i fi făcut instructajul? Să-l fi făcut cine trebuia!” (Declarație, iarăși, puțin cam stranie intrucit, cu o zi înainte de producerea accidentalului, Francisc öke îi preda lui Costin Felician excavatorul reparat, cu partea sa de mecanică închisă, urmînd montarea cabinei a doua zi, în 13 septembrie. Dealtfel, Costin Felician a și spus la proces că „a primit în 12 excavatorul de la Francisc öke”. Iar ca straniu să fie total, 16 zile mai apoi, după ce excavatorul ieșise pe poarta E.M. Săsar, i se face lui Francisc öke un instructaj de protecția muncii ca „responsabil de excavator.”)

Spunînd că „excavatorul a ieșit pe poarta E.M. Săsar” s-ar putea înțelege că a ieșit singur, că excavatoarele au acest obicei, să se miște de colo-colo singure, să-i oblige pe oameni să le repare fără cele legale și, de ce nu, să producă accidente.

În proces, martorii nimeriți ai acuzării - deci, șefii atelierului mecanic - chiar așa se exprimă: „s-a adus un excavator”, „s-a dat în reparație un excavator”, Francisc öke a devenit responsabil cu reparația capitală a excavatorului”, „excavatorul a plecat spre C.A.P. Dumbrăvița” etc.

Adevărul e următorul: inginerul Moncea Vasile îl trimite la C.A.P. Dumbrăvița pe Costin Felician, însoțit de Vasile Mureșan, lăcătuș excavatorist și dieselist (!). În mai 1977, intrucit reparațiile nu puteau fi executate la C.A.P., maestrul Costin Felician merge cu un camion Tatra de 10 t., condus de Moga Ioan, și aduce excavatorul la atelierul mecanic. Tot el însoțește, în mașina personală, excavatorul odată reparat la Dumbrăvița. Reparațiile capitale au costat sau ar fi trebuit să coste mai bine de jumătate din prețul unui nou excavator. Din dispoziția maestrului Costin Felician și cu piesele eliberate maestrului șef Luca Vasile, lucrează la excavator, în diferitele etape ale reparațiilor, mai mulți muncitori: Vasile Cîrțiu, Pop Pavel, Ștefan Hidli, Mureșan Vasile, Rusu Vasile, Cimpoies Aurel și alții. Francisc öke, lăcătuș ajustor, e numai unul dintre ei și cel căruia i se impută, cu oarecare îndreptățire, de-a fi lăsat brațul excavatorului ridicat. Cu oarecare îndreptățire și nu cu toată îndreptățirea intrucit omul manevra utilajul fără să-i cunoască toate rosturile. Nu avea cum și nu era treaba lui. I se poate trece în seamă cel mult faptul că a manevrat excavatorul lăsîndu-i brațul ridicat noaptea, fără să fie calificat să urce pe excavator.

Dar dacă-i imputăm aceasta lui Francisc öke, cu atît mai mult trebuie să le-o imputăm celor care în dimineața zilei de 13. IX. 1977 au urcat pe excavator, repartizați de maestrul Costin Felician, să monteze cabina. Să lămurim cîteva lucruri: nu Francisc öke este acela care, urcat pe platformă, a acționat din greșeală pedala de acționare a brațului cupei. Pe platformă se aflau, mobilizați de Constantin Baiu și urmare a dispoziției maestrului Costin Felician, muncitorii: Popan Sabin, Adalbert Pișcolți, Anton Cînta și Ioan Bicăzan, accidentatul. Unul din ei a apăsat pedala. Unul din ei - rămîne de stabilit care - se face vinovat de accident din culpă. Dacă Francisc öke era pontat în subteran, ei, în schimb, erau pontati la suprafață, chiar în atelierul maestrului Costin Felician. „Cum să-i fi făcut eu lui öke monografie de lucru și instructaj de protecția muncii - spune Costin Felician - dacă nu era omul meu?” Cei patru însă

și toți cei care au lucrat mai înainte la excavator erau „oamenii lui” Ca să li se fi făcut monografii de lucru, trebuia să fi existat un excavator. (Care excavator? !)

Procurorul Ioan Bozoi, în procesul verbal de cercetare al Procuraturii locale Baia Mare și, în speță, rechizitoriul său nu observă inexistența „monografiei de lucru”, a actului care trebuie să conțină comanda de lucru pentru Francisc öke și instructajul de protecția muncii al maestrului Costin Felician. Omisiune fundamentală în stabilirea corectă a relațiilor de coordonare-subordonare și fapt intrînd în seria celor cîdate ori greu de explicat - deoarece, într-un proces similar, cu un accident de muncă la Cavnic, această „monografie de lucru” este cheia problemei și e citată de 7 ori în rechizitoriu și de 17 ori în sentință!

Am putea spune, intrucit nu se merge pe firul cauzelor, al responsabilităților reale, al împrejurărilor favorizante, deci al tuturor celor ce privesc excavatorul, că rechizitoriul ignoră și el existența utilajului.

Este, iarăși, ciudat deoarece, dacă urmare a mării cantități de efort și piese întrebunțate la reparația capitală a excavatorului E.M. Săsar nu înregistrează nici un beneficiu, aceeași unitate e pe cale să înregistreze o mare pierdere, și aceasta cu o seninătate ce începe să fie problematică. Legal, lui Ioan Bicăzan trebuia să i se calculeze o pensie precum și despăgubirile periodice de invaliditate, socotind media cîștigului realizat în cele 12 luni ce au premers accidentalului. Totuși, printr-o sentință civilă, căreia cu greu îi poți afla un precedent ori o justificare în lege, i se calculează pensia și despăgubirea avîndu-se în vedere numai cîștigul unei singure luni și anume ultima, august, cînd - întimplător - a realizat cea mai mare sumă de bani din scurta lui activitate de muncitor. Situație care grevează substanțial cîștigul real al lui Francisc öke. Ce se ia dintr-o parte se dă celeilalte părți. E drept să fie așa, numai că e om și Francisc öke, sînt oameni și copiii lui minori.

Sigur, pare aproape o neomenie din partea noastră să atragem atenția asupra faptului că tînărul acesta nenorocit pe viață, poate, Ioan Bicăzan, primește mai mulți bani decît ar avea dreptul, cum tot o neomenie poate să pară și observația că el nu avea ce căuta pe excavator, neavînd calificare s-o facă și că urcîndu-se a devenit culpabil de-o parte a pedepsei (culpa concurrentă a părții vătămăte). El, cum spune o zicere, a fost destul pedepsit de un destin rău ca să-i facem și noi, aici, o vină. Dar nu trebuie să uităm că e tot neomenos să-i punem pe öke să plătească o faptă de care nu-i decît într-o foarte-foarte mică măsură vinovat. Înmulțiți și dumneavoastră suma de 1109 lei cu lunile cîtorva zece de ani, de aici înainte, cit ar urma să plătească Francisc öke și veți găsi o sumă de natură să descurajeze pe orice om, dară pe unul ce se simte vinovat numai pentru că - precum în experimentul de care scriam la început - toți îi spun: ce te tot frămînti; ești vinovat.

Asta încă nu-i totul, fiindcă mai mult decît banii este să începi să te simți vinovat de fractura coloanei unui om, tu neavînd, practic, nici o atingere cu treburile ce s-au petrecut în ziua de 13 septembrie 1977 pe platforma excavatorului. Și mai e ceva: despăgubirile privesc și prejudiciază avutul obștesc, în speță avutul Centralei minereurilor și metalurgiei neferoase Baia Mare. Fapt care interesează, cel puțin în egală măsură, ca situația numită Francisc öke.

Cu încredere în puterea justiției noastre de a-și revedea sentințele și deciziile atunci cînd apar elemente ce le probează netemeinicia, trebuie să ne manifestăm convingerea că la E.M. Săsar problema accidentalului de muncă de acum patru ani abia începe să-și arate implicațiile. Cum se vede lesne, nu-i numai o problemă de bani, ci și una de omenie, de morală a colectivității umane.

TUDOR OCTAVIAN

Cronica șoselei

Pentru 30 de minute

Ar fi vrut să plece spre litoral mai dimineață, dar o pană de curent la apartamentul pe care îl ocupau i-a întârziat cel puțin o oră și jumătate. S-au urcat în mașină; A.C. la volan, soția a ocupat locul din dreapta pilotului, iar fetița și o colegă s-au așezat pe fotoliul din spate. Înainte de a ieși din Capitală, pe drumul spre mare, A. C. a ținut să-și ia rămas bun de la tatăl său la care ținea mult. Dacă ar fi știut fiul și tatăl că în acea zi de iunie se vor vedea pentru ultima oară! Pilotul, inginer, detașat cu serviciul pe litoral, a dorit ca soția și fiica să-și petreacă o parte din concediu și din vacanță la mare. „Deși eu voi merge zilnic la treabă, vom fi totuși împreună”, îi spusese A.C. soției în ajunul plecării. Cînd autoturismul a ajuns în comuna Coșereni a început să plouă. Curios. A. C. specialist de înaltă calificare, calm, în viața de fiecare zi, ponderat, echilibrat, imprima automobilului o viteză în vădită neconcordanță cu starea timpului, a drumului și cu omerajia, destul de mare pe șosea la

acea oră. În timpul mersului, pilotul aducea mereu în discuție înfrînzerea cu care pleaseră din București, iar soția evoca greutățile împlinite la serviciu pînă i se dăduse voie să plece în concediu. Aceste discuții constituiau, să zicem, numai partea formală a stării tensionale existente la acea oră în mașină. Fondul ei erau neînțelegerile dintre cei doi soți care ajunseseră cu puțin timp în urmă pragul despărțirii. În ultima vreme, ce-i drept, lucrurile se mai aranjaseră, cei doi punînd pe primul plan interesele copilului. Discuțiile au încetat. Fiecare se gîndea la ale sale. Doar cele două fetițe, cu voci potolite, schimbau păreri cu privire la modul cum își vor petrece timpul la mare. După ce au ieșit din Urziceni, ploaia devenise mai intensă, dar nu de ajuns pentru a spăla complet șoseaua de pelicula relativ groasă de praf care se adunase pe drum în zilele secetoase. Cu puțin înainte de accident, cadranul vitezometrului arăta 110 km pe oră. La trecerea boliiului, autoturismele care rula în ambele sensuri se repliau cu prudență mai pe dreapta, spre a-i face loc. Realizînd, probabil, că circula cu viteză exagerată de mare, pilotul apăsă la un moment dat pe pedala. Mașina intră în derapaj, descriînd o traiectorie sinuoasă. Șoferul mai are totuși timp să avertizeze pe cele două fetițe: „Copii, nu vă speriați, lăsați-vă mult pe spate”, lucru pe care cele două colege îl fac imediat. În aceeași clipă, mama se întoarce spre fotoliul din spate spre a vedea ce fac fetele.

„Atît îmi amintesc despre accident, ne-a mărturisit fetița, după aceea

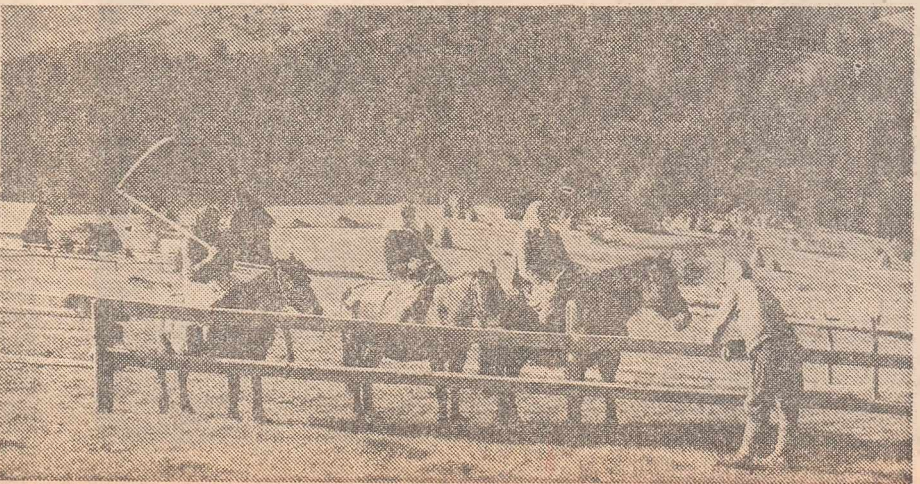
m-am trezit la spital. Nu-mi vine să cred că am rămas orfană, cînd dimineața mă trezese singură, singurică. Atenția și grija cu care mă înconjoară rudele, prietenii, nu-mi pot înlocui părinții.”

Să revenim la filmul accidentalului. Mașina și-a continuat derapajul. Nu-i ușor să strunești un autoturism care rulează pe mîzgă, cu peste 100 de km pe oră. Pilotul a pierdut controlul mașinii care a trecut pe sensul opus, izbindu-se cu putere de un autotren, al cărui pilot a făcut totul pentru a evita coliziunea. Forța loviturii a

aruncat colosul, reșinefi, o mașină de 20 de tone, în șanțul șoselei. Partea din față a autoturismului, inclusiv motorul, a fost sectionată și aruncată la 10 metri de locul impactului. Doi specialiști în floarea virstei (soțul 42 de ani și soția 39 de ani), cu vastă experiență, extrem de apreciați în colectivele unde munceam, își pierdu viața în cel mai stupid mod.

Și ce dacă ajungeau la destinație cu 30 de minute mai tîrziu?

VICTOR BEDA

Pledoarii

Pro Aman

Biblioteca publică din centrul Craiovei — peste 300 000 de cărți, adăpostite într-un frumos edificiu „fin du siècle” — se numea cindva „Fundatia” sau „Biblioteca Aman”. Acum se cheamă — neutru, impersonal — „Biblioteca județeană Dolj”. Mai virstnicii din Craiova o numesc totuși cu vechiul nume, repudiat nu de ei, nu de istorie, ci de o pripită decizie administrativă, luată cu niște ani în urmă.

Amintirea vechiului nume revine intens în aceste zile. Se împlinesc, anul acesta, trei sferturi de veac de cind aici, în Bănie, în prezența lui Spiru Haret și „cu toată strălucirea dorită”, cum zic documentele vremii, se inaugura această „Fundatia Aman”, cu o bibliotecă faimoasă în epocă prin numărul și prin calitatea titlurilor și, alături de ea, o galerie de artă. O fundație ce se datora voinței testamentare a magistratului Alexandru Aman, fratele pictorului și soției sale, Arista, care donasera orașului, pe lângă cărți și o „colecție de tablouri originale”, o cladire-bijuterie arhitectonică, cea care adăpostește și azi biblioteca, împreună cu „obiecte de artă și toate mobilele”, pentru ca (cităm iarăși) „cu acestea să se înființeze o bibliotecă liberă tuturor și un muzeu, pentru răspîndirea culturii de folos în sine”. O instituție culturală de anvergură, cu o istorie pe măsura ei, la care au colitizat numeroși și iluștri spirijinitori, precum prozatorul Caton Theodorian, donator de volume cu autografe ale scriitorilor români, precum acel primar luminat al urbei, cărturarul N.P. Romanescu, care a dăruit bibliotecii un mobilier somptuos și vreo patru mii de aiese cărți, inestimabile prin vechime și raritate. Mulți ani, directoarea așezămintului a fost Elena Farago, patronind, pe lângă ceea ce este bibliotecă, de astăzi numește „munca cu cartea”, un salon literar care a adunat, adesea a consacrat nume de referință ale culturii noastre. O istorie care, ca atîtea dintre istoriile ce compun cronică instituțiilor noastre cărturărești, a avut și epoci de eclipsă, de opriri silnice sau de bruste și derutante mutări de centru ori de accent, rezultate din intervenții oficiale neferice, din „epurări” ale unor valori, din deturnări ale scopurilor, din schimbări de stăpîni (cînd prefectura, cînd primăria, cînd regiunea, cînd raionul...), totdeauna nemulțumiri să se impovăreze cu noi răspunderi, dar nelipsiți de „idei” în exercitarea lor. Lucrurile, pînă la urmă, s-au așezat, ba încă pe o linie ascendentă, imprimînd istoriei instituției o evoluție cindva nesperată. În 1944 biblioteca avea 10 913 titluri, în 13 567 exemplare, astăzi are cam o treime de milion de volume (din care peste 500 revendicîndu-se patrimoniului cultural național), numeroase documente iconografice de valoare, mii de discursuri, o bogată colecție de ex-libris-uri românești și străine etc. Un director tinăr, prof. Tudor Nedelcea, admirabil filolog și istoric, dublat de un pasionat al „muncii cu cartea”, se străduiește, împreună cu tinerii săi colaboratori, să transforme acest mare depozit de valori într-o incintă propagandistică vie, integrîndu-se cu acțiuni numeroase și de amploare (expoziții de cărți și de documentare, sesiuni de comunicări științifice, simpoziune itinerante în diferite localități, bibliotecă-filiale în noile cartiere ale Craiovei, medalioane, seri literare, recitaluri artistice etc.) Festivalului național „Cîntarea României”. Biblioteca, la ceasul de față, e în curs de reorganizare și de extindere, se creează noi secții (muzicală, de limbi străine), sălije de lectură se reazăz în modelul inițial, punîndu-se în valoare mobilierul de artă donat de N.P. Romanescu, refăcîndu-se deci o ambianță deopotrivă strălucitoare și sobră. Iar clădirea-anexă din curtea fundației, în care a locuit și a lucrat directoarea-poetă E. Farago, redvine, sub aripa instituției cărții, „casa poetei”, adică o rezervație muzeală ce-i poartă dubul.

Lîngă aceste preocupări culturale-organizatorice de tinută, un gînd frumos, pe care directorul bibliotecii îl nutrește de mult. S-ar cuveni, zice profesorul Nedelcea, ca, profitîndu-se de jubileul anului '81, să se dea curs unei mai vechi dorințe a craiovenilor, și anume ca instituția să-și reprimească numele fondatorilor. Ar fi nu doar un gest de pietate, nu numai unul de reparare dreaptă a unei uitări administrative decise, dar și unul, crede interlocutorul nostru, de eficiență în „munca cu cartea”. Altfel, zice el, eu aștept de gînduri, eu aștept cultural, pășeste un cititor tăcînd zecile de mii de inși ce

vizitează anual instituția) între pereții unui așezămînt ce se cheamă „Aman”, nume de rezonanță în conștiința românilor, și astfel între pereții unui așezămînt care se numește, neutru, impersonal, „Biblioteca județeană Dolj”. Mai trebuie adăugat că propunerea nu-i de ieri, că a fost reluată în diverse ocazii (am reluat-o și noi, chiar cu cuvintele de mai sus, într-o pagină de revistă), că au fost înaintate forurilor în drept toate argumentele capabile s-o justifice, între care și acela că, iată, alte „biblioteci județene” și-au păstrat, și-au căpătat sau și-au recăpătat o identitate-simbol, o identitate-aură. Biblioteca din Botosani se numește „M. Eminescu”, cea din Focșani „B. Șt. Delavrancea”, cea din Ploiești „N. Iorga”, cea din Iași „Gh. Asachi”, cea din Galați „V.A. Urechia” etc. La Craiova, însă, au drept de nume doar circumiile, fie ele de trei măsute, ori „zăile”, fie ele de trei căsute. Nimic nefiresc în asta, dimpotrivă. Nefiresc este însă că pe lîngă un prestigios așezămînt de cultură se trece cu nepăsarea celui ce intră în circumi și bate străzile, dar nu calcă și pragul cărții. Păcat.

ILIE PURCARU

Sublinieri

„Din stejar, stejar răsare...”

În chiar inima Țării Vrâncoi, la Bîrsești, se desfășoară anual o vibrantă sărbătoare pionierescă, intitulată cu un numitor vers al bardului de la Mircești, Vasile Alecsandri: „Din stejar, stejar răsare...”. Pionieri din comune și orase ale Vrâncoi, iar de anul viitor și din alte județe ale patriei, se întîlnesc aici, pe platoul Dumbrava, pentru a omagia trecutul glorios al moșilor și strămoșilor lor, de a se angaja pe această vîră istorică, în fața viitorului, a perspectivei comuniste care le va lumina drumul devenirii.

Sensul acestei sărbători ar scăpa, poate, cugetului și simțurilor noastre, dacă n-am adăuga că platoul Dumbrava din Bîrsești Vrâncoi are mai mult decît valoare simbolică. Aici, pe aceste locuri, ne vine înștiințare din negura istorică a românilor, s-ar fi oprit domnul Ștefan cel Mare, cu puținii săi însoțitori, după o înfrîngere vremelnică, pe la 1476... În această dumbravă, Tudora Vrâncoia, vrednică femeie a semintiei noastre, avea să-i încredințeze nu numai feciorii ei — Bodea, Spinea, Nistor, Spulber, Negriță, Tulnic și Bîrsan, înalți ca brazii și tari precum cremona, dar ei aveau să adune întreaga ciobănie, bărbății acestor plauri, pe toți urmașii carpilor liberi, pentru a se alătura domnului lor în drumul către nemurire, întorcînd roata înfrîngerii pe făgașul unei mari biruințe. După această măreață faptă de armă, domnul Moldovei avea să-i răsplătească, prin uric, pe cei șapte feciori cu cîte o vatră de așezare și cu cîte un munte. După numele feciorilor Vrâncoiei au prins a se înalța satele Bodești, Spinești, Nistorești, Spulber, Negriștii, Tulnic și Bîrsești. Va fi scriind cronică lumii multe despre El Cid, Plantagenetii, despre regi-cruciați sau regi-soare, despre întîmplări legendare și oameni fără seamăn de țară, dar ni se pare că în mod ce totul ne dăruie, împotriva adevărului istoric, ea nu consemnează vitejia, sacrificiul oamenilor de rînd, din popor, al celor care au fost brațul, scutul și umbra acelor viteji. Noi, românii, am învățat a ne feri de capcaucele întinse de Olimpul așezilor!

Pe platoul Dumbrava, unde — cum spuneam — în fiecare vîră se întîlnesc pionierii, o casă-muzeu reconstruită acele timpuri în stampe, brisoave, arme, unelte de muncă și straie. Platoul, comuna Bîrsești și apa Putnei sînt dominate de un monument comemorativ, din piatră, pe care se află

gravată următoarea inscripție: „Lui Ștefan cel Mare, voevodul Moldovei, după 400 ani de la moartea sa, prinos de admirație și recunoștință din partea vrîncenilor. 2 Iulie 1904”. Pentru cine nu-și mai amintește exact, la 2 Iulie 1504 s-a petrecut din viață această glorie a poporului român, care a fost Ștefan cel Mare!

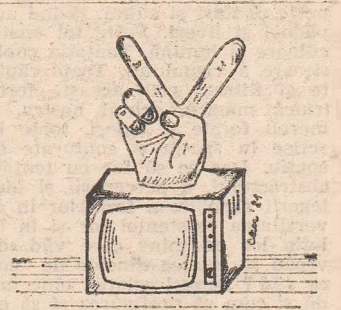
„Stejarul dă tulpină nouă, viguroasă; pionierii au început a planta, de fiecare dată la acest recievon al vitejiei poporului, cîte un stejar, vrînd parca a umple orizontul cu milioanele de tulpini care se înalță pe generosul pămînt românesc. Pionierii, copiii noștri, întelegîndu-i pe cei cărora le urmează în marea și necuprînsul arbore al neamului.

AL. CRIHANA

Varia

Viața la televizor

„Ansamblul prieteniei”, strălucitor, într-un vitez de juapoane și zimbete, ne-a delectat cu melodii din nordul Americii, dar și cu un iureș de dans și armonie pe muzică românească. Noua premii ale Uniunii arhitecților primite de nouă mesteri mari — creatorii tronsonului nr. 1 al Metroului — reportaj prezentat de Carmen Dumitrescu: nici unul din marii noștri arhitecți nu a spus EU, ci NOI, echipele ● Satelitul de comunicații „Ariana” înconjoară pămîntul, funcționînd perfect ● Expoziția internațională „Agra”, de la Leipzig, în cadrul căreia țara noastră prezintă un pavilion complex — mașini, utilaje agricole și produse agroalimentare, a fost vizitată de tovarășii E. Honecker și W. Stoph ● Eroul Muncii Socialiste, inginerul Vasile Brebenel, rostește, din Smirna-Ialomița, cuvinte care au greutatca spicelor de aur: „Pămîntul nu și-a spus ultimul cuvînt, prețul irigațiilor (20 000 de lei la hectar) va trebui să fie neapărat acoperit de recolte pe măsură” ● Al 100-lea polișt ucis, în Irlanda de Nord — un vers trist, dintr-o poezie mult prea reală... ● Spre cerul albastru”, reportaj de Anca Arion și Al. Stark: cerul spre care s-a înălțat primul avion, pe această planetă a noastră — în 1906, pilotat de românul Traian Vuia, și cerul anului I al cosmonauticii României, spre care a pornit Dumitru Prumariu, unul dintre cei 103 pămînteni care au ieșit în spațiul cosmic ● Marin Traian ne zimbete nostalgice, pe 16 mm, din-

CĂTALIN NEGHINA

tr-un Cîșmigiu unde 58 de bărci alunecă pe lacul Iubirii liceenilor de la „Lazăr”, iar două așteaptă la mal, ochi prelungi și înlacrimați de apă dulce... ● Cristian Toșescu ne anunță că Laster Pigot, celebrul jockey, refăcut, a cîștigat derbyul de la Ascot ● La Fălăcieni, o livadă experimentală supraințensivă de merci pitice; soiurile „Radășeni” și „Fălăcieni” ● Noua școală compoștistică românească, prezentată de muzicologul Gheorghe Firca: polifonia și eterofonia, avînd rădăcini în muzica lui George Enescu, așa cum ne încîntă azi, în muzica lui Sigismund Toduță (Oratoriul „Mori-tar”), Wilhelm Berger (Cvartetul nr. 7), Ștefan Niculescu (Unisonos II) ● Sîmbătă, 20 Iunie, meteorologii și-au făcut autocritica: au fost surprinși de un front de aer rece ● Firma Renault va scoate pe piață automobilul EVE, consum de 4 l la suta de kilometri, 5 l la o viteză de 157 km/oră ● Luni 21 Iunie: 1 600 000 ha cer să fie recoltate și semănate — se lucrează în flux continuu

● Dr. Ilie Cuțescu ne-a pri-lejuit o întîlnire cu istoria: în timpul celor 9 luni de luptă împotriva Germaniei hitleriste, România s-a aflat pe locul 4 între popoarele lumii care au luptat pentru victorie.

PIA OLARU

O reeditare imperios necesară:

DIPLOME MARAMUREȘENE

În anul 1900, la Sighetu Marmăției, ieșea de sub teascurile tipografiei lui Mayer și Berger un tom impunător, de aproape 700 de pagini: **Diplome maramureșene din secolele XIV—XV**, adunate și comentate de Ioan Mihalyi de Apșa. Volumul este astăzi o raritate bibliofilă. Valoarea lui excepțională a fost imediat sesizată de contemporani care n-au ezitat să-l incununeze în curînd cu premiul Năsturel, decernat de Academia română. Printr-o strădanie de mulți ani și după eforturi intelectuale și materiale pe care n-o să le mai putem evalua niciodată, Ioan Mihalyi de Apșa, membru activ al Asociației pentru cultura poporului român din Maramureș, a izbutit să strîngă între copertele unei cărți numeroase mărturii care dovedesc drepturile românilor pe meleagurile maramureșene. În volum sînt publicate acte de familie ale țărănilor din acest ținut, documente referitoare la faptele lor de vitejie, sau acte prin care se reînnoiesc și se reintăresc drepturile lor asupra pămîntului pe care îl stăpînesc de veacuri. Alte pagini istoricesc despre războaiele purtate în acea perioadă, diverse evenimente din epocă, sau conflicte ce au avut loc între diferite comunități. Majoritatea documentelor sînt în limba latină și sînt însoțite de rezumate și comentarii aparținînd lui Ioan Mihalyi de Apșa. Într-o **Pre-cuvîntare** el își argumenta astfel demersul: „Precum în genere nu se poate scrie istoria fără a avea la dispoziție izvoarele istorice, astfel nu se poate cugeta nici la scrierea istoriei Maramureșului pînă ce nu va fi adunată și publicată după puțină toată materia referitoare la acest comitat”.

De fapt, Ioan Mihalyi de Apșa a tradus integral aceste documente, dar n-a apucat să le tipărească în forma pe care o visa, după cum nu a mai apucat să întocmească și alte volume de **Diplome maramureșene** din secolele următoare. Dar uriașul material cercetat de el ni s-a păstrat și oricînd un editor ni l-ar putea aduce la cunoștință. Publicarea integrală a acestor texte cu traducerea lor ar oferi noi dovezi de netăgăduit în legătură cu continuitatea poporului român pe aceste meleaguri, a originii sale, a relațiilor existente între Maramureș și celelalte zone ale țării. Din moment ce toți istoricii fac referiri la **Diplomele maramureșene** și nu se poate vorbi de istoria Maramureșului, dar nici de istoria poporului român, fără a face trimiteri la ele, ar fi imperios necesar ca volumul să vadă, după opt decenii, din nou lumina tiparului, republicarea lui într-o formă completă constituînd — o putem anticipa de pe acum, fără a greși — un excepțional eveniment editorial și o faptă patriotică de mare pret.

GEORGE ARION

Panoramic

● În 1954, marele sculptor Gheorghe Anghel innobila intrarea Muzeului Simu cu două lucrări de o frumusețe de netăgăduit, statuile a doi pictori de maximă importanță pentru plastica românească: Ștefan Luchian și Ion Andreescu. Deși doar în ghips, cele două lucrări se anunțau a fi două excepționale valori. Dar, neînțese de cei ce ar fi trebuit să-i evalueze, material și spiritual, lucrările, sculptorul, într-un moment de furie, le-a distrus. S-au mai păstrat totuși cîteva fotografii, cîteva fragmente, în special capul statuii lui Luchian, piesă care a fost salvată de unul din prietenii de inimă ai sculptorului, arhitectul Anghel Mareu. Conducerea Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” i-a propus, acum doi ani și jumătate, tinărului sculptor Doru Drăgușin, atunci student în clasa lui Paul Vasilescu, să se încumete să refacă statuia lui Luchian. Cu emotie, tinărul sculptor Doru Drăgușin a reușit să remodeleze în ghips o posibilă copie a capodoperei. Mai mult, în luna februarie a acestui an, la sala Kalandaru, lucrarea a și fost expusă, împreună cu un amplu material documentar, care a avut darul să ne introducă în complexitatea demersului artistic la capătul căruia capodopera a fost reconstituită. După cîte știm, specialiștii au apreciat această reconstituire. Ceea ce, deocamdată, nu se știe, ar fi, zicem noi, o nimică toată: cînd vom avea fericita ocazie să asistăm la dezvelirea bronzului statuii lui Luchian? (Victor Niță)

● Activitatea editorială desfășurată de mai mulți ani în județul Mehedinți merită o mențiune deosebită. În numai cîteva ani s-au adunat într-un raft o serie de lucrări de referință pentru cine este interesat de viața și aspirațiile acestui meleag al țării: volumul Drobeta, editat sub redacția unui colectiv coordonat de Mișu Davidescu, directorul Muzeului regiunii Porțile de Fier exemplar sub aspect științific; culegerile Mehedinți — istorie și cultură, privire ealeidoseopică și inteligent selectivă asupra unor zone de spiritualitate mai puțin cercetate, adunate între coperte prin efortul lui Eledor Popescu, Nicolae Chipuriei, Constantin Pogaru, Pavel Ciobanu și Mite Măneanu; culegerile Texte literare despre Mehedinți —

Itinerar mehedințean, autologate competent de Vasile D. Părvănescu; în sfîrșit volumele din seria Plaiul Cloșani, o frescă a unei lumi particulare și pitorești, privită de folcloristul și etnograful Pavel Ciobanu din interiorul ei, mai bine spus de lîngă inima ei. Din păcate, se închide în astfel de cărți o muncă însoțită prin chiar defectuoasa lor popularizare și difuzare. Prin felurile stăvilite mai mari sau mai mici care stau în calea continuității elanului investit în ele. Pînă una alta, le semnalăm și le recomandăm călduros. (Mihai Pelin)

● Electrecordul ne oferă un disc stereo în primă audiție, dar și o premieră în materie de disc. Este vorba de un recital mai puțin obișnuit de xilofon, susținut de Mirela Florescu. Interpreta ne propune un repertoriu deocamdată modest: Franz Schubert, Albina, bagatelă, op. 13, nr. 9 (prelucrare pentru xilofon de R. Osadciuc); Marta Ptaszynska — Scherzo pentru xilofon și pian; Frederic Chopin — Vals în Mi bemol major, op. 18 (prelucrare de K. Kupinski); la pian Robert Stupak. Tinăra Mirela Florescu este absolută a clasei de instrumente de percuție a profesoarei Viorica Simionescu de la Liceul de arte din Timișoara. A concertat în cele mai importante centre artistice ale țării, la televiziune, este laureată a mai multor concursuri naționale. Spicim din prezentarea semnată de artistul emerit Nicolae Boboc: „Împreună cu pianistul Robert Stupak, tinăra muziciană oferă pe acest disc un microrecital de tinută, relevînd un talent autentic, o subtilă muzicalitate, o mare pasiune pentru muzică”. Salutăm apariția acestui disc, care se bucură și de acuratețe sonoră. Maestrul de sunet — Cornelia Cotabă, Redactor — Ștefan Bonea. (Cornelia Barbu)

Ceramică de VASILE CRAIOVEANU

Un muzeu in labirint

Leonardo sau foamea de cauze (VII)

Vinători și cultivatori

Intre condiția de vinător și aceea de cultivator, omul a descoperit nu atât recolta, cât răbdarea, capacitatea de a aștepta. Înainte, stînd la pîndă, el n-avea timp să viseze. Fra concentrat să-și fixeze prada. Știa din instinct, ceea ce urmașii săi aveau să teoretizeze, că scopul scuză mijloacele și că viața e o pîndă perpetuă în care n-ai voie nici să aștepti, nici să fi prea încrezător; o singură clipă de neatenție și victima sau succesul sau șansa vor scăpa; după cum o singură încredere naivă e de ajuns pentru a transforma vinătorul în vinat... Desigur, în tufiș omul nu

putea încă porunci nimănui. Trebuia să sugrume, să înfigă cuțitul ori să arunce sulița cu propria lui mîină. Vinătorul nu se putea bizui decît pe sine, iar pentru a reuși trebuiau și ochi buni și braț tare; nu era posibil să fii un nevolnic și să obții partea leului de la viață, ceea ce, să recunoaștem, reprezenta, totuși, un fel de morală. Dar ceea ce ne interesează acum pentru a defini un anumit tip de așteptare e că, între clipa cînd săgeata era pusă în arc și clipa cînd ea atîngea ținta, omul n-avea timp decît pentru a se concentra ca prada să nu-i scape. Nu era timp nici pentru a ridica Parthenonul, nici pentru a picta o femeie care suride fără să vrea nimic precis. Leonardo nu e posibil, vreau să spun, într-o lume numai cu oameni-vinători. Într-o asemenea lume se poate scrie *Il Principe* și se pot înmulți grottele de la Altamira în care, la lumina făclilor, lingă bizonii pictați cu pămînt galben și roșu amestecat cu grăsime animală, s-ar continua povestea „vinătorilor”, dar de incertitudinilor care surd de ce-ar fi nevoie? „Vinătorii” știu că ținta e totul și că reușita nu se oferă oricui.

Dar omul care pune sămînta în pămînt descoperă deodată și răbdarea și nevoia de vis. El descoperă că poate spera și altceva decît să omoare: să-și depășească într-un fel propria moarte. Așteptînd ca sămînta să rodească, are vreme să ajungă chiar la ideea de eternitate. A privit stelele, a urmărit norii pentru a afla ce se va întimpla cu recolta lui și, tot studiînd stelele și norii, a descoperit că umbra lui se alungește, ca și a copacilor. Așadar, viața... E momentul în care omul înțelege arta mai profund și simte că are nevoie de ea pentru a spune ce gîndește vîzîndu-și umbra alungîndu-se. Acum poate ridica și Parthenonul și poate picta o femeie care suride incert. Mai ales că omul a mai descoperit ceva. A aflat că iubește mai mult un anumit pămînt și că nu mai poate rătăci indiferent. Dacă va fi florentin și va pleca din Florența, va suferi de ceea ce florentinii vor numi „boala Domului”, amintindu-și mereu de Domul cetății părăsite. Și dacă va sta un timp mai îndelungat la Milano, dacă se va numi Leonardo și va fi nu numai pictor, sculptor și savant, ci și arhitect, va visa să proiecteze cupola Domului milanez cu gîndul la cupola ridicată de Brunelleschi pentru Domul din Florența.

„Vinătorii” n-au dispărut odată cu apariția „cultivatorilor”. Cu timpul și-au schimbat armele, tufișurile și țintele, nu mai vinează animale, ci situații, gloria, reușita cu orice preț și unorii rivali, dar, ca și strămoșii lor, își urmăresc implacabil scopul. Sint ageri și neinduplecați, reticenți numai cînd trebuie, au ochiul format, știu să ochească bine și telurile și victimele, fără menajamente, și fără să riște mai mult decît e necesar. În artă, nemurirea trebuie vinată metodic, cred ei. În consecință, cit mai puțină nemurire pentru alții, cu atât mai sigură e eternitatea ta, gloria fiind și ea o pradă ca oricare alta. Cu această convingere, Bramante a făcut tot ce i-a stat în putință ca să-i pună obstacole lui Michelangelo. Dar „cultivatorii”? Leonardo se numără cu siguranță printre ei. El nu se pricepe să-și „vineze” nici rivalii, nici succesele. E adevărat că memoriul pe care l-a înminat lui Ludovic Maurul și în care își descrie talentele pare opera unui lăudăros. E posibil oare, își spui, ca un om de mai puțin de treizeci de ani să știe să facă atîtea lucruri? Dincolo de asta, însă, tot ce întreprinde Leonardo este opera unui „cultivator”. Și chiar a unui cultivator ciudat, care nu mai știe, se pare, decît să semene. E atât de fascinat să cultive toate pămînturile posibile, încît uită să mai și culegă. Amîntă mereu culesul, ca să destelenească alte terenuri. Și e atât de preocupat să caute, încît uită să mai reușească. Poate de aceea a fost socotit de unii un mare ratat. Dar tot de aceea ar trebui să ne întrebăm dacă nu cumva cel care l-au socotit astfel au făcut-o în numele acelei morale care prețuiește reușita mai mult decît adevărul. Obșnuită să dea dreptate numai celor care reușesc și să admire numai meritul de a înhăța succesul cit mai repede, ea înțelege greu sau nu înțelege deloc un artist care începe mereu fără să încheie; care deschide orizonturi și le părăsește; care seamănă și nu culege. Heidegger rezuma în felul următor destinul lui Aristotel: „S-a născut, a muncit, a murit”. În cazul lui Leonardo ar trebui spus: „S-a născut, a căutat, a murit”. Cînd s-a decis să-și facă autoportretul, în celebra sangvină de la Torino care, se pare, îl reprezintă, avea peste șaiszeci de ani. Cei care l-au cunoscut ne spun că era un bărbat frumos. Dar el n-a fost deloc interesat, probabil, să ne convingă de asta. Nu l-a interesat, s-ar zice, decît să vadă cit de mult a îmbătrînit, să privească umbrele ce se alungesc dincolo de el și lumina care scade anunțînd lunga, eterna noapte în care va pătrunde curînd, ca într-un labirint fără sfîrșit și fără ieșire.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Filateliștii din Focșani

Nu m-a vizitat niciodată ideea să scriu ceva despre filateliști, adică despre secta timbrologilor, timbrofililor și timbrofagilor — cu toate că am înțeles întotdeauna pasiunile și slăbiciunile oamenilor și chiar curiozitățile și marotele lor. Și i-am socotit, în genere, niște adorabili vicioși ai inocenței, care orice vîrstă ar atinge — dedicîndu-se cu satornicie jocului acesta — înseamnă că și-au păstrat nealterat fondul de candoare al copilăriei, care-i fac parcă mai apți să înfrunte, cu o reconfortantă seninătate și detașare, toate avalanșele de întrebări ce se ridică și de evenimente pe care le înregistrăm — din ce în ce mai incilicite și mai acute, mai neguroase și mai neliniștitoare, pe toată întinderea planetei — în acest sfîrșit de veac și de mileniu.

Dar să-mi pun lectorii în curent cu subiectul; cu subiectul care-mi generează gîndurile și-mi însuflețește amintiri.

Gestul pornește de la Cercul filatelic „Unirea” din Focșani și-l însemn aici, felicitîndu-l cu toată căldura inimii și cu toată prețuirea minții, că peste vremi și vremuri, nu-și uită înaintașii care au ostenit întru fapta de bine și năzuința de frumos.

Intre 20 și 30 iunie 1981 Cercul „Unirea” a organizat o expoziție filatelică, prilejuită de împlinirea a 130 ani de activitate teatrală și cu această ocazie am primit trei plăcuțe puse în circulație, unul cu poezia în triptic, reprezentînd portretele lui Ion Lupescu (1837—1893), al lui Petre Liciu (1871—1912) și al maiorului Gheorghe Pastia (1847—1929), iar celelalte două, extrem de reușite, consacrate fiecare separat, lui Petre

Liciu și maiorului Gheorghe Pastia.

Oamenii de teatru, ca și oamenii de cultură știu, desigur, că actorul Ioan Lupescu și soția sa Anghelina, au construit cel dintîi teatru la Focșani în secolul trecut, că amîndoi odihnesc în cîmîtirul sudic al orașului și că Petre Liciu — marele Petre Liciu — acolo se născuse.

Mai necunoscut — sau poate chiar total necunoscut în alte părți ale țării — este maiorul Gheorghe Pastia, care n-a fost nici actor, nici cîntăreț, ci militar de carieră, care s-a distins în luptele din războiul Independenței noastre de la 1877 și care, avînd o bună situație materială, a înțeles să înzestreze tirgul de baștină, pe a lui cheltuială, cu două edificii care dăinuiesc și astăzi: teatrul orașului (o adevărată bijuterie arhitectonică în toată Moldova, cu excepția, poate, a „Naționalului” de la Iași) și a Ateneului popular, de lingă ce a mai rămas, din fosta grădina publică.

Nu știu cînd au început exact lucrările de ridicare a teatrului. Cred însă că în primăvara lui 1909; cert îmi apare că a durat destul timp, din moment ce inaugurarea lăcașului de cultură s-a făcut în noiembrie 1913, chemîndu-se de atunci, cu dreptate, ca să se respecte dorința donatorului, teatrul „Maior Gh. Pastia” pînă în 1949, cînd fantezia unor edilii care nu mai sint, l-au schimbat numele dîndu-i unul — firește onorabil — dar străin total de viața orașului nostru, pe care sint sigur că nu l-a văzut niciodată și fără nici o atingere cu creația literară sau cu teatrul, decît ca spectator, să dispară și el după cîțiva ani, iar pe urmă să pri-

mească denumirea de: „Casa de cultură municipală”.

De ce? De ce inversunarea asta împotriva binefăcătorului, împotriva ctitorului?

Transcriu din catalogul „Viața teatrală la Focșani” (1851—1980), editat de ziarul local „Milcovul”, următoarea scrisoare adresată Primăriei. În 1908, de maiorul Gh. Pastia: „Subsemnatul maior Gh. Pastia, urmaș al unei vechi familii din Focșani, cetățean al acestui oraș, în care sint născut, vîzîndu-l lipsit de una dintre cele mai importante instituții culturale, adică de un teatru, clădire care ar fi o podoabă a orașului și ar contribui mult să înalțe spiritul și sentimentul național al cetățenilor noștri. În acest scop, m-am decis să înzestrez orașul cu un asemenea edificiu, dotînd Focșanii, orașul meu natal, cu un teatru clădit din propriile mele mijloace”.

L-am cunoscut în junețea mea pe maiorul Gh. Pastia și nimeni nu i-ar fi putut aduce vreodată nici o critică de nici un ordin. Trăia retras și modest, preocupat exclusiv de binele general al societății. N-a făcut nici o politică, n-a figurat în nici un consiliu de administrație și-l văd, ca acum, cînd începuse construcția Ateneului popular, așezat pe treptele magazinelor din piața Munteni, ca să supravegheze ore întregi — din diferite unghiuri — lucrările, de multe ori venînd odată cu lucrătorii și plecînd împreună cu ei.

Și mulțumînd încă o dată, braților și nevinovaților filateliști din Focșani, că nu l-au uitat și că mi l-au reamintit, așa cum era, întrebînd din nou: de ce să nu-l poarte numele teatrul zămislit din osîrdia și dania lui, afară de cazul dacă nu urmărim să pedepsim bunul exemplu al mărețiilor umane de dăuire și vrednicile dezinteresate ale înfăptuirilor?

L. KALUSTIAN

Din jurnalul de călătorie

al dr. Grindei

PE DRUMURILE MOLDOVEI

Drumul urcă și coboară lin peste dealuri și culmi, lăsînd ape, păduri și livezi. Peste tot spațiu, culoare și lumină. Tentația copleșitoare a vizualului. Toate captate și filtrate prin această ferestruică magică, ochiul nostru. Și mereu forme și culori, toate înscrise în spațiu și conturate din spațiu. Dar ce să fac cu tentația abstractului, a percepției și inteligerii absolute a formelor în diversitatea existenței lor și în relația lor cu mine care vîd, dar vreau să înțeleg dincolo de ceea ce vîd? Sensul relației cine-mi-dă și cum să prefigurez și să explicit în mine tentația și necesitatea abstractizării vizualului? Vraja autentică a integrării cosmice, ca formă a posibilității ultime de contemplare, acolo, la limita dintre ceea ce pot găsi și ceea ce mereu caut?

Să se închege și să stăruie în mine și în jurul meu un singur cîmp de existență în care călătoresc, ceva asemănător dialogurilor sonore din quartetele op. 130 și op. 131! Ce ușor u.c. cristalele sonore ale violonilor și ce împăcat răspunde din adînc vocea gravă a violoncelului. Cine a făcut acestea? Ce devenise el, omul Beethoven, și pe ce căi descoperise el cîmpul de particule stranii a căror mișcare absolută nu ne mai aduce nici durere, nici suspin și poate nici bucurie, ci numai sensul depășirii lor. Și această ajungere a fost posibilă pentru el, omul Beethoven, ieșit din hazard cu aceleași paterne somatice ca toți semenii speciei noastre, asemenea cu mine și cu alții. Și din același neam cu Hitler și Goering, cel aducător de moarte, în care orgoliul maladiv s-a împlinit prin crimă de omucidere...

Dar eu în călătoriile mele pămîntene mă uit și mă minunez contemplînd stejarul și fagul. A venit demult primăvara și le-a adus frunzele verzi trezite și crescute din mugurii închistați în crustele tari și cleioase pe care nu l-a atins sfîchiiul gerului și nici rafala vîntului din nord. Nimic și nimeni nu le oprește împlinirea înscrisă în legea creșterii cosmice. Cele trei elemente, pămînt, apă și soare, cu lumina și căldura celui din urmă se leagă și se dezleagă în seva amară ce urcă prin cercurile concentrice, geometrice constituite, ale trun-

chiului. Rămîne stăpîn stejarul în coamă de deal, un simbol a ceea ce noi dorim ca măreție. Și sute de ani trec tot așa, egali și siguri. Nu este atîns și tulburat, ca mine, nici de dorinți, nici de îndoieli, nici de urîtenie, nici de teamă sau desneajde. Cine l-ar putea murdări și cum ar naște din el minciuna, sau în ce fel s-ar revărsa din trunchiul și din coroana lui ura, cruzimea sau orgoliul? Noi îl vedem ca formă constituită și fără elan de înfăptuire, dar el este fapta însăși, elanul și împlinirea totală, cheazășie materială a legii desăvirării. Ce este mai verde și mai argintat decît frunza lui crestată? Ce este mai ambiator decît umbra lui și ce este mai dulce decît susurul vîntului de primăvară în frunzele lui mișcătoare? Și ce este mai nesfîrșit de puternic cînd îl îndoate furtunile și cînd elastic se ridică din nou, nelncovoajat de nici o putere, se ridică și măiestuos își întinde coroana ce pare că ocrotește chiar totul. Îl caută păsările cerului, îl caută gîzele, îl căutăm noi bieții oameni slăbănogi, îspăimîntați și temători în trista noastră smînteală. O. Doamne, care ai pus în mine sămînta conștiinței și simțirii, a suferinței, a plăcerii și a bucuriei, a temei de moarte și a orgoliului, de ce nu mi-ai dat impli-

nirea sigură din legea stejarului? Iată-l, acum, strălucеște de frumusețea verdei lui său, iar la toamnă, cînd aurul cel mai nuanțat îl va stropi frunzele, acestea vor cădea lin, tot ca o împlinire. Sint semnele ciclului vieții sale și semnele circulației cosmice. El rămîne mereu rod al pămîntului, neatîns decît de ploaia curată a verii, de roua dimineții. Și în iarnă, crengile, brațe goale, puternice și noduroase, vor primi tot ca o împlinire rafala vîntului sălbatic sau căderea blîndă a fulgilor albi. Și înăuntrul său, din rădăcina pătrunsă adînc în pămînt, va urca încet, neauzită și nevăzută de noi, puterea pămîntului. Va urca încet sau poate se va răspîndi în sunete neauzite de urechea noastră subredă și imperfectă, incapabilă să audă sunetele structurilor pure și eterne. Mișcarea atomilor, ciocnirea particulelor stranii, numai pe el, stejarul meu, îl integrează și îl construiesc.

Ce să mă fac ca atomii materiei mele și lumina soarelui în care mă mișc să se unească și în mine, în construcție și faptă pură, obiectivă și sigură, neamăgîtă și nemurdărită de ațîțita stearpă și gală a sufletului meu, cu mîntea lui nesigură și cu simțurile sale tulburate?

ȘTEFAN BERCEANU

Mulțumiri din partea Ligii Costă-Foru

În să-mi trimiți, oțra pe soarelui, acelușia mea
 în acțiunea, pe care aș fi întrupat-o împreună cu alte
 suflete curate și dornice de dreptate și înțepenie,
 pentru amnistia generală.
 Ah, că, de cea ține, care, în multe încluzorii, sate
 de noisnorați judecătoși în grabă și cu patimă. De
 aceea acțiunea, pe care aș fi întrupat-o pentru că
 lăsa-mă „unor martiri” nu poate decât să prîie
 înca o luptă a elementelor ciurite și lipsite de
 înmăria împotriva unor haite de oameni murdări
 la suflet și fânici de vîzburăsi mesline. Trebuie
 sprijinită de toți cetățenii cîștîți ai României.

Primiți, vă rog, asigurarea acestor
 trei mele „otri”

Scarlat Callimachi
 M. S. Vocea nr. 9

O scrisoare înedită, din 1 Ianuarie 1929, în care Scarlat Callimachi își exprimă adevărată încluzie la acțiunile democratice ale lui Constantin C. Costă-Foru, întemeietorul organizațiilor progresiste Liga drepturilor Omului și Comitetul central pentru amnistie (N. Vasilescu-Capsali).

Elefanții murind

Bătrînii elefanți scăpați din raza privirilor ce nu-i mai văd, se duc domoli și demni și muți înspre oaza desprinderii de inimă și trup și chingi de fier sau mantii vechi își rup și se dizolvă-nspăimintind amiaza.

Urechile imense și imune ascultă ritmul marelui apus și devotați destinului impus se duc acolo unde toți s-au dus să piară puri și nevăzuți de lume învăluți în neguri și, în spume.

Bătrînii elefanți cind vor, se duc... Puterea lor rămîne-n mica turmă, ei sint sinucigașii fără urmă cu fildeșul intact care mai scurmă pămîntul deschizindu-se năuc.

Bătrînii elefanți cind simt, se duc...

Presimțiri nocturne

Se risipește mama, merii bătrini îngheață tot mai atent stau noaptea cind luna mă răsfată, aștept din depărtare o pasăre, să vină, o pasăre de taină păstrată pe retină. Si nu am somn de-o vreme și teama mea respiră în erinul tremurînd precum o liră. Ea va veni odată, spre dimineață, cind voi fi tăcut și rece și gol ca un mormint. Ea va intra, firește, prin geamurile groase cu ciocul ca o spadă cu ghiarele întoarse și stînd pe-o etajeră cu trupul ei diformm va aștepta zburliță și mută să adorm. Se risipește mama, simt asta după cum bătrînii merii îngheață în nopțile de serum

MIRCEA MICU

Fereastră oarbă

Îmi reazim iarăși pleoapele de ziduri prin singe îmi umblă o față de griu ninge-n pămînt și afară e cald o flacăra bea apă din riu

fintini secate încep să mă cheme să mă preling în frunze aș vrea dar nu se poate o fereastră oarbă mereu îmi dă tircoale și umblă o umbră prin frunze uscate

cind toți adorm eu ies tiptil din mine și-mi picură pe frunte aceeași lună nouă tăcerea suflă să mă stingă-n zori și plînsul se preface-n rouă

de douăzeci de ani mă nasc prin mine și-n carne-mi încolțesc mereu izvoare din lună rup un cîntec și mă bucur că morții își învață mormintele să zboare.

RODIAN DRĂGOI

Cămășile

Pe funie, cămășile întinse sint sufletele mele nevinovate. Grăbite, rind pe rind, se murdăresc ca tot ce poate fi mai omenesc și palmele bătrinei mele mame le curăță de patimi și de saame, și lingă soare le atîrnă-o zi de parcă pieptu-mi vor a-l părăsi. Mă simt pe dinăuntru trist și gol cind vîntul bate în cămăși domol; dar ce voi face, dac-a mumei mină va dispărea cum ciutura-n fintină, cine-o să-mi spele sufletele mele de jale, de orgolii și de stele, cine-mi va pune-n ele levăntică și leacuri de sulfînă pentru frică? Îmi voi țiri cămășile prin rouă și pe sub țărna reavănă și nouă și crinii mîinii Ei or să le-atingă, crinul din dreapta și din palma stîngă, și toate, chiar de-or trece prin pămînt, s-or face albe cum pe funii sint.

DUMITRU ȚIGANIUC

Plîng peste ființa

Plîng peste ființa care nu s-a născut care acum pentru tine se naște sorbită de aura chipului tău iubit pe care-n bucuria durerii îl recunoaște

Sint eu iubită de marginea unei securi cu lama binelui cu lama răului atînsă spre mutul clopot inverzit spre vatra focului nestînsă,

Plîng și doar eu plînsul mi-aud nu-ți cer sub steagul de noapte nici o dobîndă pe perna albă macii varsă singele nevinovat și-mi bat pe gleznă un semn la osîndă,

Mă string ca spicul în dogoarea ta carnea pică din trunchi și zămislește tu inconjoară sămînța de viață fără moarte și-arată-i pămîntul în care rodește.

LUCIA NEGOIȚA

Apus de soare

Bătălia s-a sfîrșit, soldatul a rămas o tristă amintire pe cîmpul de luptă, între rana din piept și rana din frunte au răsărit flori albastre de cîmp, în drum spre cazarmă ranița cîntă imnul victoriei, deasupra timid soarele părăsește un cer vinovat, Va mai fi vreodată dimineață?

IULIAN FILIP

Șarpele

Crin de aer, erin de aer — șarpele rodind mărgelile, lacăt prins la porți de stele — zeu în trupul său e singur.

TON BALĂ

Și se făcea

Azi-noapte te-am visat trecînd Pe-un țarm de aer ros de vînt, Cu părul răsfirat spre moarte Și de acolo mai departe.

Tine-ai pe brațe reci petale, Miresme arse în pocale Si se făcea că-i albă vale, În zori, sub pașii dumitale.

Azi-noapte te-am visat uitare Si-am vrut să strig că nu se poate, Dar m-am jertfit pe jumătate...

FLOREA BURTAN

Invocație

Mesteacănule alb ce-mi porți uitatul veșmint de mireasă, lasă-mi palmele aprinse, grele să-ți ardă-n mingierii tulpina

Mesteacănule alb ca pruneii în obraz umbra ta înaltă și subțire linie verde ce cuprinde neliniștea acoperă-ni ochii în ramurile tale lumina lor întăcîrmată să o uit și doar să simt mirosul frunzelor ce se mai zbat.

Mesteacănule alb și tînăr lasă-mi trupul istovit să-și afle rădăcina seva frunzelor s-o soarbă însetat întinerind o elipă pentru tine

CORNELIA BARBU

Pata de cerneală

Eu singuraticul lup de vise aseară după ce am alungat toți cunoscuții pe la casele lor cu copii frumoși întorcînd cheia în ușa camerei mele idem invizibilul șalter am văzut lumina căzînd pe cineva avea o bizară poziție spațială o mină pe coala de scris uitată de subsemnatul pe birou din noaptea trecută cealaltă ridicată în sus grațios ca o mină de balerină poate era chiar așa — bună seara — chipul meu împietrit la intrare — nu pleca nu pune-ntrebări inutile voi pleca iar eu ploaia de 6,00 deși mă implori să vin în fiecă seară — cind am deschis ochii la birou nu mai stătea nimeni de pe coala de scris uitată din noaptea trecută pe birou mă sfida o mare pată de cerneală.

NICOLAE SAVA

Desen în creion

În curăție de suflet priveam o femeie alături de un tors prefigurat al Giocondiei. Ne lipsea explicația de anatomie a lui da Vinci, ne lipseau epoleții unui domn general, care să ascundă sentimentul alimentat eu alune într-o piață excentrică, într-un loc dintr-o mansardă, unde eu cu prietenul meu Schultz analizam filosofia lui Platon și nu izbuteam să-l scoatem pe Soerate din iad, iar nu vindecat de răni cu adevăruri oblojitoare. Foloseam o anumită materie pentru a înțelege că de acolo pornește caruselul eu lumini care jucau biliard pe o șelărie de vieți,

care se justificau prin intenția de a numi o femeie idealul de azi, fenomenul de miine. ...Ori după cum știm inocența prindea fluturi pe un caldarim cunoscut, peste care noi am crescut atît de absenți și uitați. ...O altă învățătură face loc iluziei și altă iluzie face loc învățaturii, dar sub umbra ghilofinei nu putem pune decît umbra capului nostru, care se construiește din însuși capul nostru, semn ce ne cerea să spunem cîntec tocmai cîntecului de cuc.

GELLU DORIAN

Zi de vară

Astăzi e joi și-n pare nu mai cîntă fanfara, La ștrandul municipal bazinul e gol, E bere la halbă, votcă și rom. E arșiță mare, e cald ca-n deșert și ies muncitorii din schimbul întii Ei, muncitorii, foști prea mult țărani, E ora chindiei și-i ziua de vară Cîmpul murmură a leagăn de care. Au gîndul ascuns să secere iară... Ascuns le e lanul și rouă uscată, Au palme de domni, subțiri și bolnave, Nici cîntul de horă nu-l au prea aproape, Trîști și euminți, se duc la odihnă pentru schimbul de noapte.

PAUL FINESCU

Noaptea la spital

Noaptea la spital e ceva care stă rău în suflet ca un fel de bolovan într-o ecuație și din mijlocul bolovanului eu către doctor : ce fel de aer e asta pe care mi-l dai, doctore, eu cenusă și ace și eu amar, mult amar ?

și-n mijlocul bolovanului iată se naște spăima mea de sufocare o broască rîioasă și mută care își se-asează pe masă, doctore, și stă acolo ca un alt bolovan care nu vrea nimic

iar tu, doctorul meu drag, nu mai poți înghiți nici măcar un dumișcat din cauză că stă ea, broasca, stă arit acolo, pe masă.

DAN DANACU

Naștere

Ajunsa în munți asist la nașterea minzului prea copt în pîntecele mamei.

Cu botu-nainte își caută viața și laptele iar copita din urmă

trage după sine întinericul.

Iarba însingerată crește ca o pedeașă pe genunchii lui tremurîndi

Și sus, sus de tot, în văzduh, soarele se rotunjește-n amiaza.

MARIANA PÂNDARU

Aer de iulie

Am fost silit de o mie de oameni să fac cum credeau ei că e bine. În sfîrșit acum am voie. Despre ce-aș putea face astăzi? Poate tot despre durere Poate tot despre amărăciune Poate e bine să mai rămîn o elipă În acest vînt În acest aer bun de iulie. Poate e mai bine să mă impac Cu atîtea zile Cu atîtea lucruri pierdute.

Despre ce-aș mai putea face acum cind nu se mai știe nimic cind văd timpul cum se întinde în iarb plîngînd ea un om.

VOICU OLARI

Curier literar

Sandu Nicolae. Dintr-un maldăr de manuscrise, cu precădere sonete, se vede limpede că poezia este pentru dv. una din marile pasiuni. Dar, ne întrebăm, unde-i metafora, imaginea poetică? Nu găsim nici o încîntare estetică în versuri ca: „Așa e-n lume: cei mulți și neputernicii / Să scormone țărîna, cu foc să miște ape / Hrînind eu mușchii munca, iubindu-se aproape...” Dumitru Stănescu. Ne bucură faptul că ați apreciat serialul „File din epopeea întregirii naționale”, Memoriile de I. Gh. Duca, dar tipărirea lor într-un volum nu depinde de noi. Artemiza Bodnar. Deși sint scrise destul de modern, poeziile nu depășesc o anume zonă a prozei: „în lumea asta / în care banul te-nvîrtește / ca pe-o morișcă / în lumea asta / în care banul te-ncălzește / și te nimereste / și te mișcă...” Gheorghe T. Stan. Noi zicem să trimiteti respectivul conspect chiar celui în cauză. Călin Nicolae. Ceea ce vreți să spuneti în strofa „Impart pămîntul în mii de pătrate / Și-n fiecare zărese un copil / În scutece, ori eitind o carte / Ori plîngînd de foame umil” este corect, poate chiar și emoționant, dar trebuie scris altcumva, cu totul altcumva. Pînă să aflați răspunsul foarte exact, trebuie să parcurgeți drumul lung, foarte lung al poeziei. Ana Grigore. Multe

poezii, mult avînt, multă naivitate, dar, din păcate, prea puține lucruri aveți de spus, ca să nu mai vorbim despre stîngăciile care abundă. O.F. Poemele trimise conțin numeroase argumente, a se citi imagini poetice bine închegate, bine articulate, semn că sinteti suficient de stăpîn pe scrierea versului. Dar majoritatea poemelor se mențin în sfera unor simple notații. Le lipsește, credem noi, deocamdată, obiectul dezbaterii. Iată o astfel de notație care nu-și depășește condiția: „Săgeata unui iepure / pe cîmp / proiectilul unui vulture / în zbor // ...Prin trestii candidie / adieri ușoare / suflau nasul tare (!!) / apa salamastră / făcea spume la gură”. Nu e păcat să vă cheltuiți cu astfel de notații despre nimic? Deocamdată nu pentru următorii: Dumitru Condrea, Deimani O.C., Valentin Bota, Corneliu Iffrim, Marius Boros, Eugen Siia, Susana Talos, Niță Nițulete-Petre, Ioan Crețu, Miriam Vanesa, Ion Vanvu, Florea Bristache, Teodora Stoica, Mihai Ruxandra, Andory Aminar, Ruxandra Vișoiu, Dobre Enache, V. Meliceanu, Constantin Scovarză, Dumitru Ilinca, Chiriac Samoilă, Mariana Păun, Pavel Vancea, Adriana Radu, Gh. Bozu, Pușa Grama, Sorin Lăcătuș, Vasile Gogonea, Todiriu Nicu-Toby, Mariana Birgășteanu, Stancu Coteneanu, Iulian Negriță, Paul Done, Lucreția Andronic, Ioana Vis, Gheorghita Gaciu, Manuscrisele nu se inapoiază.

VICTOR NIȚA

Limba latină și romanitatea noastră

Discuția periodică despre utilitatea studierii mai aprofundate a limbii latine în învățământul gimnazial și liceal, chiar la facultățile umaniste (filologie, filosofie, istorie, arte), se axează de obicei pe trei idei importante: specificul latin al limbii române; tradiția umanistă romanică a limbii, literaturii și culturii noastre; sursa latino-romanică a terminologiei științifice actuale, predominantă în limbile moderne, fie române, fie de alte origini (germanice ori slave, chiar fino-ugrice, terminologia științifică fiind similară cu cea a limbilor de mare circulație, în care sursa latino-romanică este evidentă).

Dacă latinitatea limbii noastre nu mai e o temă de discutat, de controversat, în schimb, specificul acestei latinități în cimpul romanității de azi suscită un interes sporit; dovadă, opinii extrem de favorabile exprimate recent asupra importanței și specificului acestei romanități, conservată în limba noastră, imagine a latinității de odinioară din toată partea orientală a Europei. A trecut un secol exact, de când Hasdeu scria în a sa *Istorie a limbii române* (1881, p. I, Principie de lingvistică, introducerea, p. XIV): „Limba română oferă lingvistului un cimp de cercetare pe atât de nou pe cât de important... Important căci ea singură reprezintă ramura orientală a familiei române, având astfel în cumpănă aceeași greutate pe care o are ramura occidentală întreagă, adică dialectele italiene, spaniole, portugheze, provențale, reto-romane și franceze luate la un loc”.

Mari savanți romaniști de azi confirmă ideile lui Hasdeu, erudit de mare pătrun-

dere și subtil interpret al realităților limbii și culturii noastre. Acum un sfert de secol, savantul suedez Alf Lombard spunea la Academie ca filologul finlandez Kiparski avea dreptate să susțină că „limba română este din punct de vedere lingvistic cea mai interesantă din Europa”, pentru că „nu există pe continentul nostru, și poate în lumea întreagă, altă limbă a cărei istorie să prezinte aceleași probleme de importanță fundamentală pentru lingvistica generală. Considerațiile acestea explică... pentru ce am consacrat o mare parte a eforturilor mele studiului ei”. Și ce cuvinte admirabile a mai spus același mare savant, care în 1953-1954 tipărea în franceză un studiu de peste 1200 de pagini despre *Verbul românesc* (2 vol.), în *Destinele latinității orientale* din 1967 (cf. *Ramuri*, Craiova, 1976, nr. 3, p. 16), susținând că limba noastră trebuie să stea pe același picior de egalitate în universitățile lumii cu franceza, italiana, spaniola.

Baza latină a limbilor romanice este un factor esențial al procesului de comunicare și de osmoză a culturilor de azi; chiar limbile neromanice de mare circulație au astăzi un stoc important de termeni moderni de sursă latino-romanică (în engleză, germană, rusă). În limba noastră, după statistici riguroase, există azi 85 la sută cuvinte moderne, neologisme, de sursă latino-romanică, în limba cultă, și 95 la sută în limbajul științific (cifre la D. Macrea). Ceea ce înseamnă un lucru extrem de important: concetățenii noștri de altă limbă maternă, cunoscând bine limba aceasta, limba statului, dispun de un mare stoc de cuvinte identice în franceză, italiană, spaniolă (la fel și în alte limbi de mare circulație); ei au astfel un acces ușor la cunoașterea lor. Acest adevăr simplu nu ar trebui pierdut din vedere, căci acesta adevăr esențial, legat

de romanitatea noastră, derivată direct din latină, limba strămoșilor și sursa continuă a modernizării limbilor europene, a limbajului științific în general, se verifică didactic în munca noastră cu studenții străini, cu miile azi la noi, cu miile în sute de centre universitare din lume (am lucrat ultimii doi ani cu studenți francezi de la Secția de italiană-română a Universității din Lyon). Acești studenți deprind ușor limba noastră, căci romanitatea ei, cu baza latină, o face accesibilă celui ce știe cit de cit o altă limbă romanică sau a studiat în școli latine, cum se face peste tot, în gimnazii și licee.

Reputatul academician francez P. Gaxotte a susținut și el necesitatea latinei; ușurința deprinderii ei, unitatea și claritatea pronunției, concentrarea expresiei (*Optimus amicorum vincit* — „cel mai bun dintre prieteni învinge”; trei cuvinte în loc de șase!), economie de mii de traducători de la O.N.U., UNESCO și în alte zeci de organizații internaționale; suprimarea rivalităților dintre limbile curente etc. Practic și științific, studiul latinei, care acum două secole inaugurasă la noi, prin *Elementa linguae dacoromanicae sive valachicae* a lui Micu și Șincai, o eră nouă de renaștere și de progres, de solidaritate și de emulație culturală, semnaland Europei persistența eroică a romanității noastre, studiul latinei a fost și rămâne o componentă a identității noastre naționale, un factor de cultură și de coeziune morală, la care nu ne putem îngădui să renunțăm. Știm replica administrației școlare: unde să mai repunem latina în planul de învățământ, și așa prea încărcat? Dar la o privire mai atentă observăm că sint materii și lecții care se repetă, inutil, de la un an la altul: de cite ori se reiau atributul sau complementele, ca de la un an la altul să li se mai adauge detalii noi? Repetiții plictisitoare, cu

pierdere de vreme și cu deprecierea capacității de asimilare a tinerilor. O vedere mai atentă a altor lecții de repetiții, de reluări, ar face ușor loc unor ore de latină, indispensabile unui învățământ solid, unui intelectual modern. Pentru noi, ca popor latin, asemenea învățământ ține de substanța spirituală a ființei noastre, terenul apercipit fiind deosebit de favorabil asimilării acestei limbi: material, ea asigură înnoirea continuă a terminologiei științifice, formativ, dezvoltă capacitatea de gindire, de concentrare și de organizare a conceptelor. Au spus-o convingător acum un secol Maiorescu și Eminescu, au pledat pentru latină toți marii dascăli ai universităților, umanisti și oameni de știință, matematicieni și chimiști, ori medici și botaniști, familiarizați cu terminologia latină.

Știm apoi că un latinist recunoscut, prof. N. I. Barbu, a publicat un mic manual de conversație în latină, iar regretatul Traian Lăzărescu a compus inspira-te poezii latine în metri clasici, foarte apreciate pe plan european. Citi poezi de limbă latină există azi? Foarte puține: compatriotul nostru era un virtuoz; do-vadă: *Eminescu în latină*.

Eminentul nostru profesor Ioan Coman, care ne-a dat recent un volum admirabil despre străvechii scriitori latini ai in-ceputurilor poporului nostru, are dreptate scriind: „Cunoașterea limbii latine reprezintă una din căile cele mai eficiente intru luminarea originii și cunoașterea valorilor de întemeiere ale spiritualității poporului român”.

Fiind o solidă temelie istorică a culturii noastre române, latina poate fi o garanție de continuitate și de afirmare a progresului limbii și culturii noastre, fertilizând continuu substanța lor expresivă.

GH. BULGAR

Profesorul Dumitru Martiș și problema originii etno-istorice a ceangăilor din Moldova

Acum cităva vreme, ne-a vizitat la redacție un om care ne-a adus două volume dactilografiate, fiecare avind aproximativ 250 de pagini. Omul se numea Dumitru Martiș și era profesor pensionar, iar cele două volume alcătuiau o lucrare lingvistică scrisă de-a lungul unei întregi vieți. Prin acea lucrare profesorul Martiș voia să-și exprime punctul său de vedere asupra originii ceangăilor din Moldova centrală. Ce anume l-a îndemnat să cutreiere, în timp și-n spațiu, această adevărată „pată albă” a lingvisticii? Nimic altceva decit dorința de a afla părinții unui neam despre care nimeni, până la ora actuală nu s-a putut pronunța cu certitudine, deși încercări au fost destule de-a lungul istoriei. Iar în miezul acestei aprige dorințe se afla tulburătorul fapt că el însuși, profesorul Martiș, era fiul și urmașul unei vechi familii de ceangăi.

Numai că, până să apucăm să citim cele două volume și până să găsim timpul necesar pentru a-l aborda printr-un amplu interviu, profesorul Martiș s-a stins din viață. Incredințate spre studiu și analiză colaboratorului nostru Ion Coja, lector universitar la Facultatea de limbă și literatură română, aveam să aflăm din partea acestuia că sint toate șansele ca demersul și cercetarea lingvistică ale celui ce-a fost profesorul Martiș să arunce, în sfârșit, o lumină ceva mai limpede asupra originii ceangăilor.

Și tot lectorul Ion Coja este cel care ne-a propus ca, până să ne ofere un rezumat al celor două volume, să publicăm un articol scris de Constantin Beloiu, prieten de suflet și colaborator apropiat al profesorului Martiș, propunere pe care am acceptat-o ca pe un punct de plecare în strădania noastră de a ilustra temeritatea unui om ce și-a propus să defrișeze această „pată albă” a lingvisticii noastre, limba ceangăilor.

VICTOR NIȚĂ

Un om cu totul deosebit, un erudit, un pasionat cercetător tubindu-și Tara din toată ființa lui, pedagog și dascăl desăvârșit, profesorul Dumitru Martiș cu un devotament dus până la sacrificiu și-a închinat întreaga viață unei probleme considerată multă vreme o enigmă a științei și anume originea etno-istorică a ceangăilor din Moldova, completind astfel o pagină albă din istoria zbuciumată a poporului român. Profesorul Dumitru Martiș în aproape 50 de ani a reușit prin cercetări și analize la fața locului în peste 70 sate ceangăești, precum și prin consultarea a peste 170 lucrări, cărți, reviste, studii și documente, să demonstreze că ceangăii propriu-zisi, adică acei care locuiesc în bazinul Siretului și Mijlociului, reprezintă, la origine, o veche populație românească transilvăneană, secuzată o-dinioară, devenită bilingvă, emigrată ulterior în Moldova, în cadrul celui urias fenomen social-politic, cunoscut în Transilvania sub numele de *profugium valahorum* (fuga românilor — sec. XVIII).

Astfel, profesorul Dumitru Martiș, cunoscind în profunzime problema ceangăilor, adăugându-se și faptul că era născut (la 11 mai 1897, în comuna Miclăușeni-Butea din jud. Neamț), din părinți țărani cu străbuni moși strămoși toți ceangăi, a elaborat o cercetare documentată în peste 350 pagini dactilografiate, cu privire la originea ceangăilor.

De mic copil manifestind o însetată dorință de cunoaștere și o aplecare avidă spre învățatură, a muncit din greu trăind din lecții și preparări, a reușit să urmeze cursurile superioare școlare și apoi Universitatea la Iași, studiind limba și literatura română, limba latină și filozofia. A trecut și prin grozăvia primului război mondial cu toate calamitățile lui, luptând pe front. La terminarea studiilor universitare în primii ani a predat în diverse orașe din țară, apoi s-a stabilit la Tîrgu-Mures, unde și-a întemeiat căminul și familia și unde a predat la mai multe licee limba română, limba latină și filozofia, cei mai mulți și mai rodnici ani — 38 — activind la Liceul Papiu Ilarian unde a funcționat ca profesor și un timp ca director — fiind un pedagog și dascăl desăvârșit. În timpul vieții sale de dascăl a știut să se apropie de sufletul și inima elevilor. Să câștige simpatia, afecțiunea și respectul lor în așa măsură încit după 1952 când a ieșit la pensie nu a existat promoție de elevi care aniversau 10, 20, 25, 30 de ani de la terminarea liceului și

care să nu-l invite să participe, deoarece prezența acestui cărturar în mijlocul lor era considerată ca o onoare, figura acestuia distins dascăl era neștersă în amintirea lor după decenii de despărțire.

Încă din timpul studiilor universitare profesorului Dumitru Martiș și-a deschis curiozitatea asupra problemei ceangăilor, pe care apoi de-a lungul întregii vieți a cercetat-o și a studiat-o cu pasiune, dedicându-și parte din viața sa intelectuală acestei probleme, adunind material, umblind prin sate, ascultind graiul, vorbind cu cei mai bătrâni ceangăi, sistematizind materialul cules, cu toate că mulți dintre confrății săi considerau această problemă ca „moartă”. De o rară modestie, acest cărturar și cercetător, preocupat mai puțin de problemele materiale și mai mult de cele intelectuale, și-a dedicat toate clipele de răgaz și liniște studiului, lecturii și meditației, până la sfârșitul vieții — în ziua de 3 februarie 1979.

Ca un omagiu postum, din admirație, profund respect și deosebită prețuire pentru profesorul Dumitru Martiș, considerăm că-mi îndeplinesc o datorie de onoare de a prezenta câteva din aspectele inedite ale fenomenului ceangău, extrase din lucrarea elaborată de acest cărturar și erudit cercetător.

De la început se naște întrebarea: cine sint acești ceangăi? Autorul arată că după părerea învățătorilor maghiari Munkacsî Bernath la 1880 și Ballagi Aladar la 1888, geneza denumirii „ceangăi” este următoarea:

- a) csángai : a se corci, în sens biologic;
- b) csángó beszéd: vorbire corcită în sens lingvistic;
- c) csángomagyar : unghur corcic, care vorbește o limbă corcică.

Profesorul Dumitru Martiș constată că așezările vechi unghurești dintre sec. XIII și sec. XVI din Moldova nu erau colonii de ceangăi, ci erau colonii de maghiaro-secul. Numărul acestor catolici unghuri din Moldova scăzuse foarte mult până aproape de dispariție, fie din cauza amestecului cu moldovenii (ad valahos defecere, scrie Bandiniu la 1646), fie datorită mai ales cumpulitelor calamități războinice (deportări, foamete, epidemii), care se abătuseră asupra țării în vremea îndelungatelor războaie turco-polone pentru stăpânirea cetății Cernați și a urmărilor lor, care au avut drept rezultat scăderea la jumătate a populației întregii țări. Cu privire la soarta acestor unghuri

catolici, corespondența misionarilor italieni notează de repetate ori *Tutti fuggiti, toți au fugit în Transilvania*.

Autorul afirmă în continuare că nici-unul din numeroasele documente ale epocii (sec. XIII—XVI) nu cunoaște denumirea de ceangăi, pentru că până în acel moment ceangăii încă nu apăruseră cu graiul lor unghuresc degradat în Moldova. Ceangăii propriu-zisi sint un produs mai nou al procesului de secuzare a satelor românești din TRANSILVANIA, proces care se afirmă oficial prin secuzarea cnezatelor românești Brețeu și Vlăhța de la anul 1425. Inițial acești ceangăi reprezentau o populație românească, devenită bilingvă prin secuzare, care vorbea secuește în mod degradat, ridicol și pocit, *ridicole et insulse*, scrie Timon Samuel la 1733, dar vorbea și românește și se îmbrăca numai românește, constată misionarul maghiar Zöld la 1766 (Misionarul Zöld era originar din localitatea Madefalau, azi Siculeni jud. Harghita, locuită atunci de secui și de români secuzai — ceangăii).

În sec. XVIII numeroși lobagi ceangăi din secuieme, răzbiți de sărăcie și de apăsarea nemiloasă a feudailor, fug de pe moștile proflor și se stabilesc în Moldova. Numai datorită acestui fapt ceangăii scapă de secuzarea totală reușind să-și păstreze graiul lor vechi româneș siflant, portul și obiceiurile lor românești, adică ființa lor națională.

Pentru a ilustra mai elocvent acest fenomen, autorul afirmă în rezumatul concluziilor următoarele:

„Populația ceangăească actuală reprezintă o nouă stratificare de populație catolică, venită din Transilvania (E Transilvania egredientes) colonizată în Moldova, cei mai mulți în sec. XVIII”.

„Această populație nouă de oaspeți transilvăneni cuprindea două categorii confesionale: a) ceangăii catolici din secuieme, în bună parte bilingvi români secuzai, vorbind la fel și românește și unghurește, scrie misionarul Zöld b) Numeroși români greco-catolici uniți, care țineau de episcopia Blajului, atestază misionarii italieni.”

„Această nouă populație de locuitori catolici, numiți de obicei unghuri catolici, nu era o populație de maghiari, pentru că graiul lor uzual, familiar, matern, al marii lor majorități, era graiul româneș transilvănean (tutti parlano in lingua moldava — scrie misionarul italian De Giovanni), și toți se îmbrăcau în port românesc (ihre Kleidung ist Walaehisch — scrie Zöld). Despre uniții greco-catolici se știe bine că erau toți români. Stabilirea în Moldova a acestei populații catolice este atestată de numeroase mărturii istorice, cum sint acelea ale episcopului de Bacău Iezierski, ale misionarilor Cambioli, Mauro, De Giovanni și alții. Deși moldovenii, din cauza confesiunii lor, îi numeau unghuri, se înțelegeau cu ei în grai românesc. Acești catolici, după stabilirea lor în Moldova, părăsesc în masă graiul unghuresc, continuind a vorbi românește (dar nu în graiul moldovenilor, căci nu deprinseseră încă acest grai), ei în graiul lor dialectal pe care-l vorbesc și astăzi. Oamenii părăsesc vechile servituri, trăind după coordonatele lor tradiționale românești: limbă, port, obiceiuri.”

„Concluzie: Ceangăii actuali din Moldova reprezintă la origine o populație românească transilvăneană, emigrată în Moldova în sec. XVIII, deosebită de vechile colonii maghiaro-secuiești din sec. XIII—XVI prin limbă și etnicitate.”

În sprijinirea acestei afirmații autorul

demonstrează baza transilvăneană a graiului românesc ceangău astfel:

Fenomenele fonetice caracteristice ale graiului ceangău, care-l deosebesc de alte graiuri regionale, sint următoarele trei:

1) *Rostirea siflantă s*: s este un fenomen vechi, o rămășiță de rostire întârziată din româna primitivă, cind limba noastră reprezenta abia o fază de idiom romanico oriental. Cu alte cuvinte fenomenul este moștenit din latina populară. Acest fenomen se constată și în graiurile române apusene.

2) *Pațializarea dentalelor t, d (+e, i)*, care devin *ei, gi*, este o rostire caracteristică bănățeană transilvăneană de origine slavă apuseană, pătrunsă în limba noastră în epoca simbiozei româno-slave (sec. VIII—X).

3) *Conservarea lui P muiat vechi netrecut la i*. Acest P muiat apare în româna primitivă și dispare cam în sec. XVI, cind trece la i. Se observă că acest fenomen se menține și astăzi sporadic, în graiul unor sate ceangăești, patru secole după dispariția lui din daco-română.

Citez concluzia autorului cu privire la aceste aspecte fonetice din graiul ceangăilor:

„Graiul dialectal ceangău, care păstrează fenomene fonetice încă din româna primitivă și din epoca simbiozei româno-slave, dovedește că înaintașii transilvăneni ai ceangăilor vorbeau românește într-o epocă cu mult anterioară sec. VIII. Prezența în Transilvania a strămoșilor transilvăneni ai ceangăilor încă din epoca simbiozei româno-slave și din epoca românelor primitive, presupune prezența și continuitatea istorică a românilor în spațiul carpatic încă din epoca genezei limbii române.”

Autorul analizează de asemeni vocabularul graiului dialectal ceangău, ajungind la următoarele concluzii:

1) *Toată terminologia religioasă de caracter popular, folcloric a graiului dialectal ceangău este identică cu aceea a graiurilor populare transilvăneane.*

2) *Izolarea lingvistică în care au trăit secolele de-a rândul unele sate de ceangăi transilvăneni în văile Carpaților răsăriteni, a făcut posibilă conservarea în graiul lor a unor arhaisme de origine latină, necunoscute sau dispărute din româna comună. Se citează exemple: a) Apelativul ler, lerul, lerule cu înțeles de cunmat este astăzi necunoscut limbii române comune, dar se folosește în graiul ceangăilor. b) Apelativul vintricii cu înțeles de pintice, pinticel folosit mai mult în graiul copiilor, este un diminutiv derivat din termenul ardelenesc vintr, derivat din lat. venter-ris, pintece, c) Sau termenii — păcurar — din lat. pecorarius și corindă; a corinda (cu r) moștenit prin filiație directă din lat. kalenda, este identic ca înțeles cu termenul colindă (cu l) al românei comune.*

Prin analiza științifică, completă și de fond a tuturor problemelor în discuție, autorul demonstrează în final că „Ceangăii reprezintă o populație românească transilvăneană, care a cunoscut odinioară în secuieme un proces uneori mai adine, alteori mai superficial, de secuzare. Coordonatele lor etnografice românești (limbă, port, obiceiuri, datini etc.) nu se datoresc unei presupuse desnaționalizări și romanizări recente, ele sint reflexul apartenenței lor etnice și istorice românești transilvăneane. Stabiliti în Moldova într-o epocă nu prea îndepărtată, cei mai mulți au uitat limba maghiară, dar nu au putut uita vechiul lor grai românesc regional, siflant, adus din Transilvania, nu au uitat nici portul, nici obiceiurile lor vechi transilvăneane.”

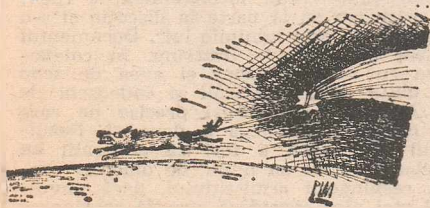
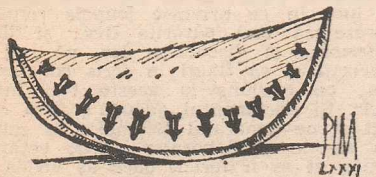
Cu deplină îndreptățire Dumitru Martiș își încheie prețioasa cercetare citindu-l pe Cantemir: „Limba nebiruit mator iaste”.

CONSTANTIN BELOIU

7 zile de acum un secol

Toți ieșenii care trec prin strada Sărăriei, văd de câteva zile încoace, prinsă pe una din porți, o tablă neagră pe care s'a scris cu litere mari albe: „Revista Contemporanul”. Redacția noiei reviste ce apare începând cu 1 Iulie, de două ori pe lună, se află în fundul curții, în vechea casă cu geamlăc unde locuiește d-l Ion Nădejde, care este dealtfel și directorul părții științifice a „Contemporanului”. Directorul părții literare este d-l Const. Mille. Din redacție mai fac parte d-na Sofia Nădejde, soția directorului științific, d-nul Gh. Nădejde, fratele acestuia, d-nii T. Speranța, V. Morțun și alții, însufleții de ideea de a scoate o revistă care, așa cum spune și cuvântul către cenzitori publicat în primul număr, își propune „a face cunoscut publicului român cum privește știința contemporană lumii”. Din această idee s'a inspirat și numele „Contemporanul” sub care imediat s'a scris: „Revistă literară și științifică”. Să urăm drum bun și vieată lungă noii reviste și să răsfoim cu nerăbdare primul ei număr. Condițiile grafice oferite de tipografia „Buciumul Român” sunt modeste, formatul mic, de forma unei broșuri, cu toții știm că tinerii socialisti care editează revista o fac cu sacrificii, din puținele lor resurse materiale. Marile lor resurse morale și idei sunt însă cele care fac revista. „Credem folositoare pentru patria noastră — spun ei încă de la început — imprăștierea cât mai mare a cunoștințelor câștigate în privința lumii... Coloanele „Contemporanului” sunt deschise tuturor acelor cari vor trimite producțiuni cari vor avea același scop ca și ale noastre. Lupta o începem cu încredere și sperăm că vom fi ajutați materialmente de toți care voesc adevăratul progres”. Ce aflăm, așa dar, ca români, despre felul cum privește știința contemporană lumea? D-na Sofia Nădejde publică în numărul de inaugurare al „Contemporanului” articolul „Către femei”, în care se arată că de dreaptă, de necesară, și de actuală este problema emancipării femeilor. Un alt articol este cel „Despre Darwinism” care explică pe înțelesul tuturor teoria materialistă a evoluției speciilor. Sub semnătura I. N. se publică articolul „Mod de a ocoli pământul în 24 de ore”. Autorul ridiculizează ideea aceluia pretins inventator care zice că a găsit mijlocul de a da ocol pământului, nu ca personajul d-lui Jules Verne, în 80 de zile, ci numai într-o... singură zi și o noapte. Metoda ar fi aceea de a fixa, undeva în spațiu, un balon. Stând mereu în același punct oamenii din balon vor vedea învârtindu-se pământul sub ei și vor putea coborî în orice loc vor avea nevoie, pe măsură ce acel loc se va afla în dreptul lor. Articolul din „Contemporanul” arată că, deoarece pământul se învârteste cu atmosferă cu tot, prizoniera unui balon în spațiu nu e posibilă ceea ce face ideea presupusului inventator cu totul rizibilă. Preocupat să explice fenomenele naturii pentru toți, revista făgăduiește un viitor articol despre comete, articol ce va fi foarte binevenit acum când lumea e preocupată de cometa ce urmează să brăzdeze în curând cerul lumii. În partea literară „Contemporanul” publică poezia „Trei surzi” de d-l T. Speranța, precum și „Cugetări” și „Earna” — versuri de d-l Const. Mille. Un articol special se ocupă despre „Cărțile noastre de studiu” adică acelea din care învață copiii în școli. Ceea ce se publică în noua revistă ieșeană nu pare a fi pe placul autorităților. Și înainte casa d-lui Ion Nădejde era supravegheată de poliție, dar acum de când ea a devenit redacția „Contemporanului” patrulările s-au înmulțit... Există chiar temeri că exemplarele tipărite ar putea fi confiscate. Dar aceasta nu împiedică pe tinerii redactori să lucreze intens. Cu volubilitatea și farmecul ei d-na Sofia Nădejde — coana Pica pentru cei intimi — primește colaboratorii — ce străbat uneori întreg Iașul pe jos pentru a aduce manuscrise. „Contemporanul” nu se teme de poliție și de persecuții. El nu se teme de cât de înăpoiere și ignoranță pe care încearcă să le combată cu armele invincibile ale științei contemporane. Să ne asigurăm de pe acum primirea, prin poștă, a numerelor următoare.

RADU ŢULESCU

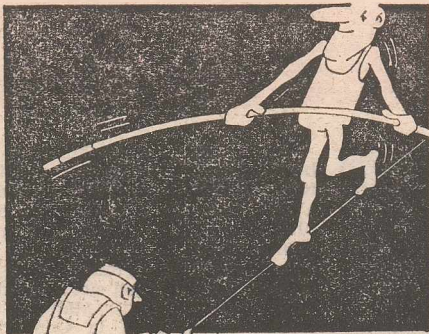
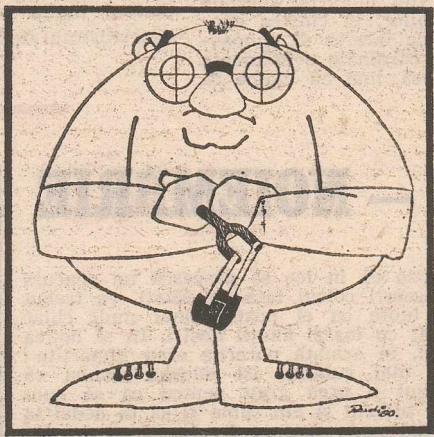
MIHAI PINZARU-PIM

Citeva cuvinte despre

RUDI SCHMÜCKLE

Rudi Schmückle s-a născut în urmă cu 40 de ani în Sibiu. După ce a terminat facultatea la Cluj-Napoca, s-a întors în orașul natal unde a început să-și învețe pe cei mai tineri tainele desenului. În prezent este profesor la una din școlile din Cisnădie.

Rudi trimite rar desene pe la redacții, și spune el, numai la prieteni. Nu-i place să insiste, nu se zbate să-și vadă desenele publicate. Rudi, care locuiește pe strada Muncii, în Sibiu, muncește cu perseverență, zilnic, am putea spune, la desene pe care cu migală le șlefuieste și în multă tăină. A participat la aproape toate saloanele de grafică județene, la saloanele de umor din țară și la multe expoziții din străinătate. Poate că ar trebui, zicem noi, să-și facă apariția prin desene, mult mai des în paginile revistelor. Afirmăm asta fiind convingși că Rudi Schmückle mai are multe de spus în caricatură. (Sorin Postolache)

Trofee din Carpați

Interviu cu inginerul Aurelian Neacșu, inspector de stat șef adjunct în Departamentul silviculturii, prim-vicepreședinte al A.G.V.P.S. și președinte adjunct al Consiliului internațional de vânătoare

— Ați venit recent de la Expoziția mondială de vânătoare de la Plovdiv — Bulgaria. Ne aduceți o veste bună?

— Expoziția este una dintre cele mai mari manifestări de acest fel pe plan mondial, e organizată sub egida Consiliului internațional de vânătoare, între 14 iunie—12 iulie. Au participat 62 de țări din diferite zone ale lumii și s-au expus peste 10 500 trofee de vânătoare. România, după țara gazdă, a prezentat cel mai mare număr de trofee: 2 064, din care 1 723 au fost medaliat cu aur, 215 cu argint, 104 cu bronz și doar 22 nu au primit nici o medalie. Am mai primit 14 medallii „Grand prix” pentru cele mai valoroase trofee.

— Dintre trofee medaliat cu aur cite dețin recordul mondial?

— România deține recordul mondial la cerbul carpatin, urs carpatin, lup și capră neagră. Rezultatele obținute la expoziția de anul acesta oglindesc buna gospodărire a fondurilor de vânătoare și a vânătorului, condițiile create de conducerea superioară de partid și de stat pentru dezvoltarea calitativă a sectorului cinegetic.

— Expoziția se va încheia, am înțeles, la 12 iulie. Cum, când și unde ar putea publicul românesc să vadă trofee deținătoare de recorduri mondiale?

— După închiderea expoziției de la Plovdiv, trofee vor fi aduse în țară și cele mai valoroase vor fi expuse în sala de expoziții a Asociației generale din Calea Moșilor 128. Totodată aș dori să informez că se fac pregătiri pentru organizarea unui Muzeu național de vânătoare, unde se vor expune cele mai valoroase trofee de vânat din România și se vor prezenta și alte materiale care interesează vânătorii. Sperăm ca muzeul să se înființeze cât mai curând, spre bucuria nu numai a vânătorilor, ci a tuturor iubitorilor de natură.

— Ce preocupări există pentru imbogățirea faunei cinegetice cu noi specii de vânat valoros?

— De vreo 15 ani s-a reintrodus mufonul (berbec sălbatic), specie de vânat de la care vom recolta în curând trofee de valoare; capra ibex, introdusă în zona montană; acordăm o atenție deosebită zimbrului, pentru care am amenajat o rezervație; am introdus marmota, iepurele alb, mai multe specii de fazan, potirnică roșie și altele. Extindem permanent arealul pentru cerbul carpatin, cerbul lopătar, capra neagră. Pentru mărirea producției de blănuși s-au înființat crescătoriile de nutrie, nurei, vulpi albastre și alte specii. Vom extinde creșterea în captivitate a puilor de vulpe roșie, precum și noua tehnologie de creștere, tot în captivitate, a nutriei, măsură care va mări productivitatea muncii și va reduce substanțial valoarea investițiilor. În viitor vom extinde crescătoriile de nutrie, de bizam, vom lua măsuri eficiente (parte din ele le-am și luat) pentru refacerea efectivelor de iepuri și de fazani.

Să se știe

Unde poate face plajă bucureșteanul?

La întrebare ne-a răspuns tovarășul Marin Mihăiță, directorul gospodăriei lacurilor din cadrul I.C.A.B.: „La ștrandul Mogoșoaia, cu 10 000 de locuri, și unde se ajunge cu autobuzul 160, zilnic, iar duminică și cu autobuzul 670; ștrandul Băneasa, cu 10 000 locuri, se ajunge cu troleibuzul 81 și 82, cu tramvaiul 3 și 4 până la Piața Școlii, iar de aici cu autobuzul 143-149-349-249-161-261; ștrandul Grivița, capacitate 5 000 locuri, se ajunge cu mașinile 161-261-112; ștrandul Ciurel, capacitate 3 000 locuri, se ajunge cu autobuzul 180—280 și 178; ștrandul Izvor, capacitate 6 000 locuri, se ajunge cu autobuzul 133; ștrandul „16 Februarie”, 2 500 locuri, se ajunge cu tramvaiul 2 și 11, autobuzul 315 R și 163; ștrandul Drumul Taberei, 3 500 locuri, se ajunge cu troleibuzul 94-93, cu autobuzul 105-384-368 R; ștrandul Floreasca, 20 000 locuri, se ajunge cu tramvaiul 5, troleibuzul 83, autobuzul 110-129-106; ștrandul Tei, 28 000 locuri, se ajunge cu tramvaiul 16, troleibuzul 88, autobuzul 176-101-276; ștrandul Cernica, 20 000 locuri, în zilele lucrătoare cu tramvaiul 13 și de aici cu autobuzele ITA până în comuna Cernica. În zilele de sărbătoare, cu curse speciale de la capetele tramvaielor 13 și 14, cum și din cartierele principale: Bercei, Militari, Drumul Taberei, Giurgului și altele: ștrandul Titan, 15 000 locuri, cu tramvaiul 19-27-30 și cu autobuzul 102-202-311-142 și 140; ștrandul Pantelimon, 5 000 locuri, cu tramvaiul 28 și autobuzul 322 și 165; ștrandul Snagov, 10 000 locuri, cu autobuzul ITA de la autogara Băneasa.

Dotări: în marea lor majoritate ștrandurile dispun de terenuri sportive: volei, baschet, minifotbal, tenis — cu plată —, popicarie (la Băneasa), minigolf (la Băneasa), plajă nudism (la Tei), terenuri de joacă pentru copii, bazine de înot, cabine, vestiare, tonete și chioscuri pentru băuturi răcoritoare.

TÎRGUL DE LA CORBI

Profesorul de istorie Ion Andreescu, descoperitorul Pietrei scrise de la Corbi, ne invită la Tîrgul de la Corbi. Tîrgul are o vechime milenară. Prima atestare, un zăpis al lui Matei Basarab, la 16 ianuarie 1643, către „rumânii” din Corbi (Argeș) care s-au răscolat împotriva unor călugări ce le cereau mai multe bunuri decât puteau „rumânii” de pe pământurile minăstirii să dea. Revoltați de lăcomia unor călugări, sătenii au sărit la egumen, i-au luat toiagul din mână și i-au injurat slugile și poslujnicii minăstirii. Egumenul s-a plîns lui vodă, iar vodă îi ceartă astfel: „...Au nu știți că voi purta tot despre mila ce aveți de la domnia mea, pentru voia Egumenului voi încă săriți asupra lui?”

Astăzi, la Tîrgul din comuna Corbi (Argeș) se expun spre vânzare printre altele: brînzeturi, cașcavalul de Corbi, pastrămurii, plocade scumpe (țesătură de casă din lînă întrebuințată ca învelitoare sau așternut), ii, fote, abale și alte produse. Profesorul Ion Andreescu susține că tîrgul duminical de la Corbi a funcționat înaintea erei noastre cu cel puțin o mie de ani! Aici veneau cumpărătorii din cetățile din nord-vestul Mării Negre, de origine greacă, negustorii care aduceau cu ei, de asemenea, mărfuri spre vânzare: podoabe, arme, hamuri, metale și altele.

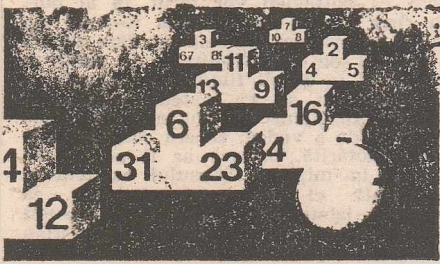
N. GRIGORE MĂRAȘANU

Viața modernă

Stimată redacție,
Doresc să mă adresez dv. cu gânduri bune. Dar nu pot. M-am născut tirziu, în plină desfășurare a revoluției noastre populare. În 1960, luna ianuarie, după sărbătorile legale. După ce-am apucat lumina zilei, înscrierea mea în registrul de nou-născuți (cum eram pe atunci) s-a efectuat la numărul 43, dar în loc de Cornel (numele meu bun, după cum o să vedeți) am fost trecut Bornei, greșeală pe care atunci n-am observat-o, iar în loc de Plămădeală, numele tatei care mi-a dat viață și pe care n-o să încetez să-l iubesc până la adînci bătrînețe, chiar dacă a decedat, în registru am fost înscris cu numele de fată al mamei, adică Belizarie, din cauza unor tovarăși care au lucrat de mintuală pînă ce tovarășa Pacoste de la consiliul popular al municipiului care a fost tare înimioasă mi-a deschis mintea și a descoperit personal enigma și greșelile altora fiindu-i profund recunoscător. Dar să nu credeți că totul s-a oprit aici. Această greșeală a fost ștersă din actele mele, dar nu și din caștifele oficiale, încît eu am trăit cu numele meu bun numai trei luni și două săptămîni, pînă cînd am depus actele de cununie și la Oficiul stării civile mi s-a cerut comunicarea de la consiliul popular unde se aflau înscrisurile mele după noua împărțire teritorială administrativă la care nu figura nici un Cornel Plămădeală, nefiind șters, și rămînînd tot Bornei Belizarie și am bătut tribunalele două luni ca să-mi fac alte acte pe identitatea mea bună, dar culmea că același notar în loc de Cornel a scris tot Bornei, iar în dreptul numelui tatălui n-a mai trecut nimic și iarăși am făcut proces spunîndu-mi-se că nu mai e nevoie existînd o hotărîre judecătorească, greșeala fiind numai a notarului care a și murit, eu nedorîndu-i totuși moartea. Dar cînd să zic eu hop m-am pomenit că pe toate actele mele de studii figuram Belizarie și ducîndu-mă la noul notar acesta n-a vrut să creadă că Bornei Belizarie este același cu Cornel Plămădeală fiindcă procesul fiind unu după altul nu era o singură sentință, numele meu nefiînd întreg adevărat pe nici o hotărîre încît numitul Belizarie avea acum doi fii și Plămădeală nici unul și adio alocație pentru copii, ca și vechimea în muncă, eu fiind mereu altul și alte procese și Buletin Oficial și bani și avocați, dar între timp s-a descoperit că în comună a existat unul Belizarie care înfiase un copil cu numele Cornel, deși pe vremea aceea eu — nu-i așa? — eram Bornei nu Cornel, iar Belizarie asta care pe urmă s-a dovedit că murise înainte de nașterea mea avea și pămînt și făcuse și politică, așa că eu am fost pus în discuție și mi s-a cerut să fiu sincer, fiindcă am indus în eroare organele în drept și, fiindcă am introdus proces, ca să nu se spună că s-a făcut o eroare cu mine cînd m-au pus în discuție s-a descoperit că am luat alocație pentru copii pe Plămădeală cînd de fapt eu eram Belizarie lucru care oricum s-ar fi întimplat fiindcă dacă aș fi luat alocație pe Belizarie s-ar fi descoperit că un timp am fost Plămădeală, ca pe urmă cineva să fie de părere să fiu controlat și la chirie unde s-a văzut că Belizarie conviețuia cu una Plămădeală și adînc imoral fiind nu mai e nimic de făcut cu mine pînă ce nu termin cele 34 de procese.

Întrebarea mea este la cite procese are dreptul un om, sau numărul lor este nelimitat?

NICOLAE CRISTACHE

RADU VAIDA

Hipism

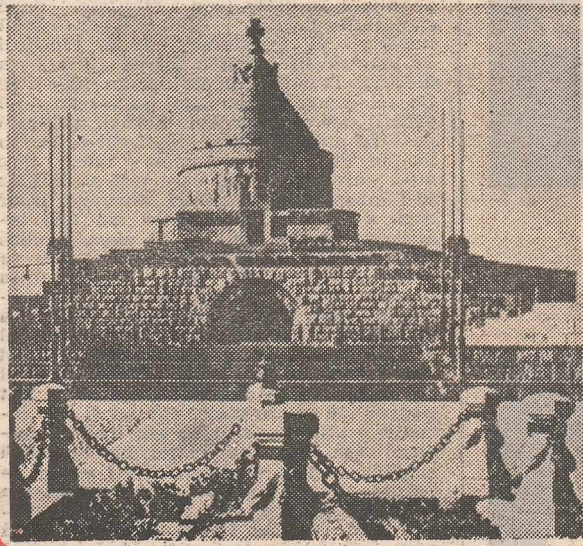
Spre deosebire de cea precedentă, ultima reuniune s-a bucurat de un timp favorabil, o zi de vară călduroasă, fapt ce a determinat prezența unui număr public. El a fost atras și de imprevizurarea că în program figura și Premiul de încercare, un preluu al derbiului, prin care se verifică cei mai buni trapași de 4 ani în vederea participării la marea probă programată în 12 iulie.

Cu toate că a fost lipsită de prezența la start a armăsarului Perjar, un scontat cîștigător al derbiului, proba de încercare s-a desfășurat într-o manieră gustată de public. Ea a fost echilibrată pînă pe ultima sută de metri, cînd s-a desprins Garanta, prezentată într-o formă remarcabilă de reputat ei antrenor, Traian Marinescu. Indiferent dacă va participa sau nu armăsarul Perjar în derbi, Garanta rămîne o concurentă cu îndreptățită opțiune pentru cîștigarea probei, recordul de 1'26,2 recomandînd-o din plin.

Premiul Feldioara, rezervat conducătorilor amatori, a fost cîștigat de armăsarul Suportier, avînd în sulky pe doctorul Ovezea Nicolae. Acesta a știut să-și aleagă un loc bun, demarînd dezinvolt și rezistînd, în final, asaltului furibund dat de Melodie.

ELENA ȘTEFĂNESCU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Prezentînd acum capitolul următor, „1917 — Octombrie-Noiembrie”, din Memoriile lui Ion Gh. Duca — iată-ne ajunși la jumătatea ineditului manuscris. În partea a doua a notelor memoriale este, mai întâi, evocat cumplitul an al restriștilor generate de silniciile unui armistițiu și unei păci încheiate cu imperialiștii cotropitori, din fericire vremelnice; sint, apoi, puse în lumina adevărului istoric mari acte ale devenirii noastre naționale: desăvîrșirea unității statului român (culminată cu Alba Iulia), consfințirea la Conferința de pace a drepturilor inalienabile ale străvechului nostru popor. Toate acestea pîrind pecetea viziunii politice a unui spirit de talia lui I. Gh. Duca — asupra judecăților căruii cititorii noștri au avut deja atîtea prilejuri spre a se edifica și, sperăm, o vor mai face încă.

Revenind la capitolul mai sus anunțat, este de reținut cum din primul episod, chiar, asistăm la o situație generală schimbată — anticameră a preparativelor nevoitului armistițiu cu inamicul invadator. Mărturiile lui Duca sint încărcate de sensuri și se recomandă de la sine. Dorim să accentuăm asupra ecourilor Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, așa cum au fost ele recepțate în Iașul durerosului refugiu. La momentul potrivit am recomandat cititorilor parte din lucrările speciale editate în România, de-a lungul anilor, în cinstea epocii revoluției. Nu este lipsit însă de interes să cunoaștem și modul în care vedeau acele cardinale evenimente factorii politici responsabili din epocă, mai cu seamă că

previziunile unora dintre ei (vezi Brătianu, Duca) s-au confirmat aproape intrutotul.

În altă ordine de idei, după cum s-a observat, în ultimul timp ne-am luat îngăduința să întregim și din alte surse de informație aducerile aminte ale lui Duca. De această dată vom cita din „notițele zilnice din război” ale neagreatului comandant al Armatei a II-a române, concluziile referitoare la consfătuirea de la palat (din 18 noiembrie 1917) descrisă de I. Gh. Duca în finalul episodului de azi: „...În fine, după multe discuțiuni, s-a putut hotărî că deoarece guvernul nu are intențiuni sub nici un cuvînt de a intra în tratative cu dușmanul, în caz că rușii încheie armistițiu, sub orice formă, noi păstrăm pozițiunile; dacă suntem atacați, rezistăm. Dacă se retrag rușii, ne retragem și noi pînă pe linia Birladului cu aripile sprijinite pe Prut, cuprinzînd și Iașul. Mi-a făcut o impresie din cele mai penibile generalul Berthelot, care cînd a luat cuvîntul a vorbit exclusiv în interesul Aliaților, fără a se preocupa cituși de puțin de soarta noastră...”

Și cînd ne gîndim că generalul Averescu a dat publicității „notele” sale tirziu după asasinarea lui Duca, nu putem să nu încercăm un sentiment de satisfacție — constatînd înalta probitate și veridicitatea „spuselor” memorialistului de la Măldărești.

STELIAN NEAGOE

Intr-adevăr stiriile care ne veneau din Rusia erau din ce în ce mai îngrijitoare. În a doua jumătate a lunii octombrie au sosit la Iași generalul Iancovescu și un corespondent al marilor reviste săptămînale americane „Saturday Evening Post”, dl. Ellis — amîndoi purtători de vești reale. Generalul Iancovescu fusese trimis la Petersburg în calitate de ministrul de război, spre a lua contact cu autoritățile militare rusești și spre a vedea dacă în i era ceva de sperat din partea armatei Rusiei revoluționare. Raporțul pe care ni l-a făcut la Consiliul de Miniștri era cit se poate de pesimist. Din el rezulta limurit că anarhia se întindea tot mai mult și că Înaltul Comandament de la Moghilev, cit și diferitele comandamente de unități erau incapabile să stăpînească procesul de dezagregare care cuprinsese toată armata rusească. La Petrograd nesiguranta domnea pretutindeni. Îmi aduc aminte, între altele, de o foarte caracteristică convorbire pe care generalul Iancovescu o avușese cu colonelul Versovski — cel de la Paris — ajuns acum tare și mare în Rusia revoluționară. Dl. Ellis a fost și mai categoric. Spre deosebire de ceilalți corespondenți americani, de obicei tineri și fără multă cultură, dl. Ellis era un om încăruntit, foarte cult, un om de un nivel mult superior mediei confrăților lui. El străbătuse Rusia în lung și în lat și concluzia lui era că Kerenski nu mai poate domina nimic, că Rusia e în ajunul izbîndei bolșevicilor. Lui Brătianu i-a spus fără înconjur că să nu ne mai facem nici o iluzie, dar absolut nici una, că Rusia e incapabilă să mai continue războiul, că merge cu pași repezi spre pacea separată și că prin urmare să ne facem toate socotelile pe baza acestei eventualități care a ajuns să fie o chestie de zile.

Așa a și fost, la 25 octombrie revoluția bolșevică a izbucnit la Petersburg și Lenin a pus mina pe guvernul Rusiei. Deși faptul prezintă o gravitate lesne de înțeles, trebuie să mărturisesc că nu domnea în rîndurile noastre consternarea care ar fi trebuit în mod logic să domnească. Întîi fiindcă ne obișnuisem cu ideea că bolșevicii vor birui, în al doilea rînd fiindcă după atîtea lovituri ale soartei am înțeles fără să ne dăm seamă la un fel de insensibilitate, de fatalism organic și în sfîrșit fiindcă mulți credeau că Lenin nu se va putea menține la putere... Brătianu nu împărțea deloc acest fel de a vedea. El era convins că o voință hotărîită, oricare ar fi ea, se va impune în mijlocul haosului existent și de mult el avea convingerea că de la izbucnirea revoluției rusești numai Lenin și prietenii lui știau ce voiesc și urmăreau cu o admirabilă tenacitate și cu o energie sălbatică scopurile lui. Intrucît mă privește, eu împărțeam în totul părerile lui Brătianu. Dar nu e mai puțin adevărat că părerile în genere erau foarte împărțite. Cu cine te întâlneai îți spunea, fie că regimul Lenin va dăinui, fie că e o aventură sortită unei pieriri apropiate. Cel mai afirmativ era ministrul Serbiei, Marinkovici. Ne oprea pe stradă ca să ne spuie că el cunoaște bine Rusia, că a trăit ani de zile la Petersburg și că ne poate certifica cum că experiența Lenin nu va dura decît două-trei săptămîni. Parcă-l văd pe strada Romană, plîmbîndu-se ceasuri întregi ca să mă convingă că are dreptate și enervat că nu poate învinge îndoielile mele. Dealtmînteri Lenin nu ne-a dat prilejul să continuăm multă vreme discuțiunile acestea academice, deoarece la 9 noiembrie a și propus Puterilor Centrale un armistițiu general. Rusia ieșea oficial din luptă — frontul rusec se desființa. Trebuia ca și noi la rîndul nostru să luăm o hotărîre. Ceasul amîntărilor, al îndoielilor înceta și suna acum în chip tragic ceasul deciziilor supreme.

Brătianu era liniștit fiindcă evenimentele nu-l surprinseseră — hotărîrea lui era luată și definitiv luată. El socotea că rolul nostru militar era terminat, că Aliații trebuiau s-o înțelegă și să ne dea dezlegarea cuvenită. Raționamentul lui era următorul. Dacă Rusia încheie pace, frontul oriental e pierdut pentru Aliați. Să continuăm noi a rezista poate cel mult oprit încă pe acest front citeva di-

1917 — OCTOMBRIE — NOIEMBRIE

vizii germano-austriace dar pentru puțin timp, căci oricît de eroică ne-ar fi apărarea — soarta noastră este dinainte pecetluită. Intr-adevăr vom fi repede înconjuțați și tăiați la spate de orice posibilitate de aprovizionare cu alimente și mai ales cu muniții, vom fi siliiți să capitulăm. În asemenea condițiuni sacrificîndu-ne pentru singurul scop, de a mai fixa citva timp mai multe divizii germano-austriace pe frontul oriental, serviciul pe care îl aduceam Aliaților e neînsemnat, problematic și în orice caz cu desăvîrșire disproportionat cu jertfa, cu groaznică jertfă ce ni se cere nouă. Și la urma urmei dacă pentru noi această jertfă echivala cu o sinucidere, puteau cel puțin Aliații să susție că folosul lor e real? Nu era în interesul lor însăși să nu distrugă România, să rezerve această forță pentru mai tirziu cînd le putea deveni utilă, căci nu trebuie uitat că dacă frontul oriental dispăre, prin dispariția rușilor, frontul de la Salonic subzista. Cine știe poate — mine situația acestui front devine astfel încît România să poată relua armele și contribui la definitivă lui nimicire.

De noi, Aliații nu se pot plînge. Contribuția noastră în lupta comună a fost însemnată. Grație intervenției noastre Verdun a putut fi scăpat și frontul occidental usurat un an de zile prin numeroasele divizii germane trimise împotriva noastră. Cit privește drepturile noastre, le-am plătit îndeajuns cu singele nostru. 800 000 de morți era un tribut suficient pentru valorificarea revendicărilor noastre naționale. Așa fiind, Brătianu considera că datoria Aliaților e să înțeleagă că nu e mai putem, că nu mai trebuie, că nu e drept să mai continuăm lupta și prin urmare să ne autorizeze ei să depunem armele. Și Brătianu adăuga — sint două ipoteze. Sau în acest timp Lenin va cădea de la putere. Ucrainenii și cazacii vor reorganiza un front și atunci vom scăpa de nevoia unor negocieri de pace cu Germania. Sau nesiguranta va continua în Rusia și va trebui să mergem la masa verde cu Germania dar și atunci această situație va fi numai aparent stîrbită căci vom avea puțința să tîrăgăm tratativele, să nu ratificăm pacea înscălită și așa mai departe — pînă cînd aliații noștri vor fi în măsură să termine războiul. În fine, admitînd chiar că nu am putea evita o pace formală cu Puterile Centrale, au oare Aliații cuvînt să ne-o ia în nume de rău? Nu e evident că această pace ne-a fost impusă din vina altora, că nu am voit-o, că a trebuit s-o suferim ca o tristă fatalitate? Ea nu poate decît avea nici o valoare. Puterile aliate trebuie pur și simplu s-o considere ca nulă și neavenită și orice s-ar întimpla să ne considere pe noi pînă la pacea generală aliații lor cu integritatea drepturilor ce derivau din tratatul nostru de alianță. Acesta era punctul de vedere al lui Brătianu. El nu-și recunoștea dreptul să impuie țării sale noi sacrificii și sacrificii inutile. Neajutată destul de la început, trădată acum în urmă de unul din aliați, pentru moment cel puțin rolul ei era terminat. Ea dispărea din lupta comună, drepturile ei însă rămăneau întregi.

Hotărîrea odată luată trebuia însă dusă la îndeplinire și nu era lucru ușor. De bună seamă, Aliații aveau să protesteze. Egoismul lor și de ce să n-o mărturisim situația grea în care se aflau prin dispariția frontului rusec le impunea datoria să încerce orice amînări ale lichidării chiar parțiale a acestui front. Pe de altă parte, punerea în practică a hotărîrii se izbea și de dificultăți de ordin intern. Întîi, Brătianu nu era stăpîn absolut pe guvernul său. Elementele conservatoare, îndeosebi Take Ionescu, erau de mult dispuși să se preocupe mai mult de ce vor spune și crede Aliații, decît de adevăratele interese ale momentului. Alții, mai mici la suflet și cu orizonturi mai înguste, ca Mișu Cantacuzino, erau ispițiți să transforme cele mai grave probleme naționale în prilejuri de lupte de partid și de conflicte meschine de politică internă. Brătianu își dădea deci bine

seama că în loc să găsească un concurs în acești colegi față de Aliați, va trebui să lute cu ei poate mai mult chiar decît cu însăși aliații noștri. În al doilea rînd, în armată părerile erau împărțite; cei mai cuminiți își dădeau seama că ceasul e prea grav pentru ca să suni din pînteni și din sabie și să te dedai la fanfaronade cazone, dar mulți cu mentalitatea specifică militarilor împingeau la lupte, la continuarea luptei pînă la ultimul om și pînă la ultima picătură de sînge. Și, în sfîrșit, o ultimă dificultate o constituia Misiunea militară franceză, generalul Berthelot. Acesta — în grija lui sinceră de a scăpa un crimel măcar din frontul oriental, în preocuparea poate de a nu fi suspectat de guvernul său și de dl. Clemenceau, ministrul său, ca prea puțin energic — proclama pretutindeni nevoia continuării luptei pînă la capăt și în orice condițiuni și firește desfășura o acțiune intensă printr-o ofițeri la Marele Cartier ca și pe front pentru a-i influența în sensul vederilor sale.

Așa fiind, Brătianu trebuia să procedă cu cea mai mare prudență și mărturisesc că a împins această prudență pînă la exagerare. Nici măcar mie nu mi-a spus lămurit intențiile lui. Le-am aflat sau mai bine zis le-am ghicit de la niște întrebări pe care pe la sfîrșitul lui septembrie, începutul lui octombrie mi le-a pus Barbu Știrbey. Ceilalți colegi știau și mai puțin decît mine. Ca de obicei se temea de indiscreții. Și avea dreptate fiindcă prietenii conservatori aveau vădit o atitudine care nu putea decît să compromită reușita unei atari politici față de Aliați. Față de propunerea precisă de armistițiu înscălită de Troțki nu se mai putea tîrăgăni. Brătianu trebuia să-și dezvăluie gîndurile și acum însă nu și le-a dezvăluit decît parțial, bucată cu bucată. Niciodată n-a fost mai enigmatic decît în această perioadă. În schimb lucra metodic la executarea planului său. Cu regele lucrurile au mers ușor. Felul de a vedea al lui Brătianu corespunzînd pe deplin cu al lui. Cu colegii liberali de asemenea. Vedeam lucrurile tot ca Brătianu. Aveam însă unii teamă de repercutațiunea pe care hotărîrea noastră va avea-o asupra Aliaților, dar aceasta mai mult din cauză că Brătianu nu spusese tuturoră dintre noi gîndul său întreg. Putea însă conta pe noi căci aveam toți în el cea mai deplină încredere.

Cu conservatorii, cunoscîndu-le starea de spirit, neavînd în ei nici o încredere, Brătianu a fost extrem de rezervat. De fapt nu le-a dezvăluit deloc planul său. Nu l-a discutat niciodată amănunțit cu ei. Cînd a trebuit să se ia o hotărîre concretă — le-a spus punctul său de vedere, a luptat ca să-l facă să triumfe. Atît și nimic mai mult. Sistemul avea avantaje netăgăduite, evita indiscreții fusteste și tot cortegiul de intrigi ce fatal s-ar fi legat de aceste indiscreții. Dar avea și mari neajunsuri, deschidea larg poarta tuturor presupunerilor, înlesnea crearea celor mai fanteziste legende și îngăduia, în jurul acestor presupuneri și legende, înjgheburile aceluși intrigi. Așa încît mă întreb și azi dacă Brătianu n-ar fi făcut mai bine să spuie de la început lui Take Ionescu și colegilor conservatori tot planul său. Rezerva lui le-a permis să-și suspeceteze intențiile și să creeze o atmosferă cu care Brătianu a avut, în ultimă analiză, mai mult și mai greu de luptat la Conferința păcii — decît ar fi avut la Iași cu citeva intrigi treacătoare pe care dealtmînteri nu le-a putut evita nici pe acelea.

Cu Aliații în schimb cred că Brătianu a manevrat bine. Dîndu-și seama de rezistențele ce va întîmpina, a procedat prin etape. Le-a strecurat gîndul său încetul cu încetul, progresiv cu desfășurarea evenimentelor. E foarte interesant de urmărit, în această privință, schimbul său de telegrame cu legațiunile noastre din țările aliate și îndeosebi cu Victor Antonescu la Paris. Cînd știi dinainte planul lui Brătianu e curios să vezi cum, cu mare precauțiune, pe nesimțite și prin tre rînduri Brătianu își dezvăluie adevăratele intenții. Dar dacă nu i se părea

prudent să vorbească mult la distanță cu miniștri pe care nu îi cunoștea bine, a căror stare psihologică îi putea deci scăpa, în schimb la Iași, față de Saint-Aulaire și de Sir George Barclay, în care avea toată încrederea, pe care îi știa în măsură să vadă realitatea lucrurilor și să simtă ca și noi, nu s-a sfîșit să fie categoric și să pledeze cu toată energia în favoarea tezei sale. Și spera să influențeze pe aliații noștri mai mult prin ei decît prin miniștrii noștri de la Paris, Londra și Roma. De fapt a și reușit de minune căci Saint-Aulaire, Barclay și chiar Fasciotti au devenit auxiliari convinși, mai convinși decît proprii săi colegi conservatori.

Cu militarii a mers destul de bine. Cu generalul Prezan, o minte echilibrată, un temperament moderat, Brătianu l-a cîștigat repede și pe deplin. Ceilalți generali mai de seamă au urmat curentul, mai ales cînd au văzut că acesta era și onctul de vedere al Palatului. Averescu și Iancovescu, singuri, făceau notă discordantă. Averescu fiindcă era mai enigmatic decît oricînd. Răspundea la toate în doi peri, însoțea fiecare răspuns de o reticentă. Lua aere misterioase, atitudini ironice. Se prezenta deja sub forma personalității politice al cărei ceas suna. Iaș Iancovescu nu știu de ce făcea deocamdată pe matadorul — ceea ce nu l-a împiedecat peste citeva săptămîni să devie de un germanofilism care, nu e vorba, nu a fost nici spre cinstea perspicacității sale intelectuale, nici a consistenței sale morale, a caracterului său. Printre ofițerii cei mici, ce e drept, se observa o tendință spre rezistență dar părerile acestora nu ne preocupau mult fiindcă le știam neutralizate prin acelea ale altora și mai numeroși care pricepeau deșertăciunea unei lupte dinainte osîndite înfrîngerii. Greutatea cea mare provenea însă de la generalul Berthelot. Acesta pentru motivele arătate voia cu orice preț să ne obligă a continua lupta și nu se dădea în lături de la nici o intervenție și de la nici o intrigă. La el, Brătianu se izbea de un adevărat zid.

Oricum, la 19 noiembrie Troțki în calitate de ministru de externe al guvernului bolșevic cerea un răspuns la propunerea sa de armistițiu și declara formal că în caz de refuz, pe ziua de 1 decembrie va începe tratativele de pace. Brătianu convocă deci pentru ziua de 18 noiembrie două consilii; unul la 12, la Palat, unde au fost convocați sub președinția regelui comandanții de armată, adică Prezan, Averescu și Eremia Grigorescu, generalul Berthelot și ministrul de război gl. Iancovescu; și al doilea la cinci seara, la el acasă unde în afară de miniștri a fost chemat și generalul Prezan. În consiliul de la palat, înainte de a asculta părerea generalilor, regele le-a citit un chestionar în următorul cuprins: „În starea actuală a armatei rusești în eventualitatea unui armistițiu ce ar urma să fie încheiat între ea și inamic, care ar fi situația creată armatei române: 1) dacă armistițiu ar fi încheiat de fapt în afară de Înaltul Comandament rusec; 2) dacă ar fi încheiat chiar de acesta; 3) conform cu atitudinea care ne-ar fi impusă, care ar fi măsurile militare de luat de pe acum. În caz de retragere a trupelor rusești, care ar fi măsurile de stipulat pentru executarea lor și care ar trebui să fie măsurile aferente de luat în ce privește trupele române. Doresc să aud părerile dvs., și după expunerea și discutarea lor, vă rog să precizați și să fixați în scris concluziile dvs., ca răspuns la aceste trei întrebări”. Și documentul adăuga: „Am chemat și pe generalul Berthelot în calitate de colaborator și de cetățean român și așa fi fericit dacă aș vedea figurînd și înscălitura lui. Dar dacă gl. Berthelot vede vreun inconvenient, e rugat în orice caz să ia parte la discuție și s-o lămurească prin luminile lui”. Documentul fusese redactat de Brătianu, în colaborare cu Barbu Știrbey și avea de scop să obție de la generali și îndeosebi de la Averescu răspunsuri precise pe care să nu le poată nega a doua zi. Rezultatul consultării a fost că generalii au declarat că nu au nimic de obiectat contra respingerii armistițiului, dacă guvernul mai ales consideră această respingere necesară și din punctul de vedere politic.

Întreprinderea județeană de gospodărire comunală și locală Botoșani răspunde sesizării **Georgetei Loghin** din comuna Ștefănești, bloc 6, ap. 20 1) Faptul că blocul nu are nicidecum apă caldă se confirmă. Centrala termică dispunând de instalațiile necesare preparării apei calde menajere va furniza apă caldă începând cu luna iulie a.c. 2) Se reclamă costurile ridicate de întreținere pentru lunile ianuarie și februarie 1981. Costurile erau ridicate datorită unor erori intervenite la repararea lor pe beneficiari. Această problemă a fost rezolvată în luna martie, când s-au recalculat cheltuielile, acestea scăzând cu circa 100-150 lei pe apartament.

Comitetul județean Ialomița al P.C.R. Ioana Maricoi din comuna Bucu, în vârstă de 81 de ani, arată că nu are posibilități de întreținere, iar copiii săi nu o vizitează deloc. Din verificări a rezultat că se află în întreținerea fiului ei Ion Maricoi, necăsătorit, zilier la I.A.S. Ograda, cu un venit ce nu depășește 800 lei Având în vedere că sus-numita nu are posibilități de întreținere i s-a acordat un ajutor bănesc de 400 lei, conform HCM nr. 454/1957. Referitor la copiii săi, căsătoriti în comuna Dragalina, jud. Călărași, arată că s-a luat legătura cu organele locale de partid pentru a-i atenționa asupra obligațiilor ce le au față de mama lor.

Locuiesc în București, str. Barbu Delavrancea nr. 26, sec. 1, împreună cu soția și doi copii de 3 și 5 ani. Exact în spatele casei lipit de perete se află un grup de generatoare pentru frigider care alimentează magazinul „Triumf”. Zgomotul provocat de acestea, cu mult peste decibeli admisi de lege, mă împiedică să recepționez emisiunile de TV stricându-mi permanent instalația electrică. În plus, zgomotul produs ne împiedică să dormim în condiții normale, să ne odihnim. Mai mult, chiar și locatarii blocului alăturat de pe B. Delavrancea 24A, se pling de zgomotul generatoarelor. Să nu fie nici un remediu, oare, pentru a-l sista sau măcar pentru a-l reduce? Sau sint oameni care pur și simplu nu vor? (Ion Sigheti, București)

Comitetul municipal Turnu Măgurele al P.C.R. Stela Moșos din Turnu Măgurele ne scria că deși locuiește singură în blocul G 1, garsoniera nr. 8, asociația de locatari îi încasază cheltuieli comune pentru două persoane. Din verificarea efectuată s-a constatat că într-adevăr în garsoniera respectivă locuiește singură și că în mod eronat comitetul asociației de locatari i-a încasat cheltuieli pentru două persoane. I s-au recalculat cheltuielile, iar sumele plătite în plus i-au fost restituite.

Procuratura Generală. Din cercetările efectuate în urma sesizărilor lui Ionel Vuescu din Izverna, județul Mehedinți, rezultă: Cu ocazia unei revizii de fond efectuate la Cooperativa de consum Izverna pentru perioada septembrie 1979 - aprilie 1980 s-a constatat o lipsă în gestiunea magazinului mixt din satul Cerna-Vîrf în sumă de 38 848 lei la mărfuri și 8 946 lei la ambalaje. Gestionarul Constantin Dugalia a fost menținut până la 29 august 1980 cînd, după predarea gestiunii s-a constatat o lipsă de 102 698 lei. Extinzînd verificările pentru perioada anterioară a anului 1979 organele miliției județene Mehedinți au stabilit că paguba reală este de 234 346 lei. S-a dispus trimiterea în judecată în stare de arest a inculpatului Constantin Dugalia și în stare de libertate a inculpaților Nicolae Predescu și Doru Firan pentru săvîrșirea infracțiunilor de delapidare, fals, uz de fals, neglijență în serviciu și abuz în serviciu.

Întreprinderea de transporturi auto Prahova răspunde lui Constantin Dușu din Predeal Sărari. Pe traseul Văleni-Predeal Sărari I.T.A. Prahova are un număr de 53 abonați ce lucrează în trei schimburi, pentru care s-a asigurat transportul prin trei perechi de curse, asigurîndu-se legătura cu trenurile care pleacă din gara Văleni la orele 5,22 13,01 și 20,50. IJTL coloana Văleni a repus în circulație cursa de Văleni-Valea Ciorii la orele 19,30 cu ea circulînd și cetățenii din Pre-

Scrisoare comentată

Elevul dă șah, profesorul este mat

Ne-am hotărît să scriem despre Dana Toma în dorința de a arăta cit de mic este uneori pasul de la bunăvoința la rea-voință. Iată pe scurt despre ce este vorba:

„Am 12 ani, mă numesc Dana Toma, locuiesc în Drăgășani. Întrucît orașul Drăgășani nu are șahiști de valoare, meritul meu creșt este mare, deoarece la vîrsta de 11 ani, în februarie 1980, am cîștigat locul întii pe județ și locul V pe țară în finala turneului de șah de la Sfințu Gheorghe în „Cupa Pionierul”. M-am bucurat foarte mult, dar nu pot să uit lacrima care mi-a picurat pe obraz cînd s-a anunțat locul I. Singura grijă pe care am avut-o după concurs a fost să mă pregătesc mai bine, pentru ca la ediția viitoare să ocup eu locul I pe țară. Dar din păcate după finala din acest an de la Rimnicu Vilcea, mi-au fost „sigilate” mîinile. După ce am învins rînd pe rînd toate cele șapte adversare, profesorul Constantin Rădulescu a anulat concursul, iar pe data de 15 februarie 1981 s-a rejucat finala, fără mine însă. Demonstrațiile tovarășului Rădulescu în sala de concurs mă îndeamnă să nu mai particip nicidecum la un concurs ce are loc la Rimnicu Vilcea. Rugămîntea mea către revista „Flacăra” este mare: Ajutați-mă să particip la finala din acest an de la Alexandria, deoarece am acest drept, fiind ocupanta locului întii la concursul inițial.”

Si acum iată răspunsul primit de la Consiliul județean Vilcea al Organizației pionierilor:

„În luna februarie a.c. s-a organizat etapa județeană a concursului de șah, dotat cu cupa „Pionierul”, în cadrul „Dacia-dei”, care a fost cîștigat de Dana Toma. Acest fapt l-a determinat pe tovarășul profesor Constantin Rădulescu, președintele

Comisiei județene de șah, să considere că la etapa județeană a concursului de șah din acest an pioniera Dana Toma nu trebuie să participe, pretinzînd că ocupînd locul V anul trecut, este clasificată (!?!). Fără să consulte F.R.S., Consiliul Național al Organizației Pionierilor, M.E.I. și C.N.E.F.S., factorii de la nivelul județean se fac vinovați de faptul că, la intervenția tov. C. Rădulescu, au reorganizat concursul cu participarea șahisteilor eliminate din competiție de Dana Toma. A cîștigat pioniera Elena Stan, care urma să participe la finala de la Alexandria. Numai puși în această dificilă situație factorii competenți, amintiți mai sus, au cerut sprijinul F.R.S., care a decis că Dana Toma are dreptul să participe la finala pe țară a „Dacia-dei” de la Alexandria, ceea ce s-a și întimplat...”

Aceasta este pe scurt istoria Danei Toma, măruntă, dar de o importanță maximă pentru un copil al cărui suflet nu este erodat de marile evenimente ale vieții mature. Să nu fi știut un cadru didactic că psihicul fragil al unui copil poate fi rănit uneori cu o privire, darămite cu o nedreptate făcută pentru cine știe ce interese?! S-a gîndit profesorul C.R. la sufletul Elenei Stan, pusă în situația de cîștigătoare (nelegală) a unui concurs, apoi eliminată (legal)?! Cine ne dă dreptul să ne jucăm în mod brutal cu copiii? Cît despre pioniera Dana Toma, ce să mai spunem? Încheiem cu un „Happy-end”: ea este cîștigătoarea locului I pe țară la actuala finală pe țară de la Alexandria, avînd la dispoziție o vacanță lungă pentru a-și savura victoria. Ce s-ar fi întimplat însă dacă fetița din Drăgășani nu ne-ar fi scris?

GEORGE CUȘNARENCO

deal-Sărari. Introducerea unei noi curse pe traseul Văleni-Predeal Sărari la orele 19,30 ar duce la efectuarea unui parcurs gol, contravenind Decretului 277/1979.

Comitetul județean Neamț al P.C.R. Împreună cu scrisoarea unui grup de femei din comuna Mărgineni care sesizau abuzurile, abaterile și comportarea necorespunzătoare a lui Nicolae Ciurea primim și următorul răspuns: S-a propus Colegiului de disciplină sancționarea tovarășului Nicolae Ciurea, iar în ședința din 7 mai 1981 s-a hotărît sancționarea lui Nicolae Ciurea cu mustrare cu avertisment și preluarea acestui caz cu întregul personal sanitar din județ. De asemenea, a fost sesizată comisia de verificare a veniturilor pentru a se stabili dacă tovarășul Nicolae Ciurea este contravenient la Legea 18.

Ministerul Sănătății: Ca urmare a adresei dumneavoastră vă comunicăm că s-a dat dispoziție Direcției sanitare a județului Cluj să interneze bolnava Mariana Scorța în spitalul de recuperare Cluj-Napoca.

Consiliul popular al sectorului 1: Urmare scrisorii lui Dodan Min din București, str. Av. Popișteanu 50, sector 1, s-a stabilit reluarea lucrărilor de construcție a Creșei Popișteanu de către ICRAL Pajura în vederea dării ei în folosință în termen corespunzător.

Consiliul Popular al sectorului 4. Privitor la o serie de neajunsuri provocate de amplasarea pe terenul din str. Dumea Rădulescu nr. 50 a unui centru de colectare a materialelor re folosibile vă comunicăm că I.R.V.M.R. are obligația să curețe terenul și să-l amenajeze în vederea colectării în containere speciale. În ceea ce privește cazul amintit, conducerea I.R.V.M.R. a fost somată să ia măsuri de păstrare a ordinii și curățeniei la acest centru, lucru ce s-a și realizat. În continuare vom verifica aceste centre, aplicînd amenzi contravenționale acolo unde nu se respectă cele stabilite.

Am contractat un apartament cu plata în rate în Blocul 26 din Bd. Banu Manta

nr. 12, al cărui termen de pre-dare este 31 august 1981. În cursul întîlnirilor dintre conducerea Asociației de locatari cu reprezentanții ICVL și ai întreprinderii constructoare au fost semnalate în repetate rînduri grave deficiențe de construcție și de finisaj, cum ar fi: Încălcarea tehnologiei de construire a terasei, avînd drept consecință infiltrații în urma cărora etajele 10-9-8 au fost deteriorate. Crematoriul nu este prevăzut cu aerisire. Zgura-veala scăriilor, deteriorată de apă, nu a fost refăcută. Lemnăria a fost montată defect și, în numeroase cazuri, grav deteriorată. În spatele caloriferelor peretii nu au fost tencuiți și nici zugrăviți. Acestea împreună cu alte deficiențe pun sub un mare semn de întrebare seriozitatea întreprinderii constructoare precum și a ICVL. Situația aceasta, cu mult mai complicată decît am rezumat-o aici, este reprobabilă, acuzînd atitudinile și procedeele cu totul în afara normelor juridice și morale din țara noastră. (Silviu Angelescu, Str. Olimpului nr. 80, ap. 3, sector IV, București) N.R. Așteptăm să vedem cit de „olimpian” va fi răspunsul celor în cauză.

Procuratura Generală. Vă facem cunoscut că cele sesizate de Voichița Enuica din Tîrgu Mureș au fost examinate și constatîndu-se că sint întemeiate s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

În urma grupajului „Tonul definește omul, chiar și tonul telefoanelor” apărut în revista Flacăra din 2 mai a.c. am primit din partea D.Te.M.B. următorul răspuns: În cazurile criticate s-au aplicat sancțiuni care au mers de la penalizări pînă la retrogradare și schimbarea locului de muncă pentru a nu mai fi în contact cu publicul. Ținem să vă asigurăm că eliminarea rebutului numit impolitețe este una din preocupările noastre de bază din acest cincinal al calității. Asigurăm redacția și publicul la a cărui dispoziție sintem că aspectele negative desprinse din testele efectuate nu ne caracterizează. Vom depune eforturi pentru ca asemenea cazuri să nu se mai repete.

La circa 100 de metri de la șoseaua Bercei, cum intri pe „Drumul Jilavei” se află un

„munte” de gunoi. Încă de anul trecut mașinile I.C.A.B.-ului și alte basculante descarcă gunoai-cile din sectorul 4 exact la 3 m în fața caselor noastre. Șoferii au primit dispoziție de la „șeful” lor să descarce în acest loc, pasămite pentru a face economie de carburanți. Nu înțelegem însă cum s-a gîndit un om să facă economie în dauna sănătății noastre și a copiilor noștri. Muntele de gunoi crește vertiginos, mirosul insuportabil, de asemenea, șobolanii ne-au invadat, locul este un permanent focar de infecție. Am crezut că Sanepidul ne va ajuta, dar el ne-a răspuns că „s-a recomandat ADP sect. 4 să ia toate măsurile pentru întreținerea corespunzătoare a terenului pe care se depune gunoii stradale”. Nu mai putem respira aerul imbatat cu miasme de tot felul. Ajutați-ne! Semnează Paraschiva Păun, în numele unui grup de locatari de pe str. Drumul Jilavei și Visciorova.

De la Fabrica de bere „Gri-vita” primim acest răspuns în legătură cu berea imbuteliată în sticle „cu cap de mort”: S-a sancționat cu „Avertisment” șeful compartimentului Desface-re și gestionarii de la ambalaje. S-a sancționat cu diminuarea retribuiției pe luna mai tot personalul care în ziua de 4 mai 1981 a asigurat controlul la ecran-ele pentru sticle goale și pline ale aparatului de imbuteliere B.F. I. S-a făcut instructaj cu întregul personal al secției imbuteliere, prezentîndu-se pentru recunoaștere o sticlă cu simbolul „cap de mort” și alta cu inscripția „produs coroziv”. N.R.: Un instructaj identic credem că este necesar și la secția de imbuteliere a vinului unde se observă aceeași „necunoaștere”, de vreme ce prin București circulă și vin „cap de mort”, nu numai bere.

Pe ziua de 2 mai 1980 am cum-părat un aspirator „Ideal”. După 24 de zile mi s-a defectat. Fiînd în termen de garanție l-am dus la Unitatea nr. 18 a Cooperati-vei Metalo-Casnica din șoseaua Colentina. Am făcut drumuri la numita cooperativă pînă în luna decembrie 1980 cînd am cerut să mi se arate aspiratorul meu pe care îl adusesem în urmă cu sase luni la reparat. Iată cum l-am găsit: Lipsă: cordon alimenta-re, intrerupător, garnituri, canac fată-spate, motor, sac de praf. Adică, mai rămăsese doar cutia aspiratorului. Vreau să vă spun că nu am primit nici pînă astăzi aspiratorul și nici vreo adresă de la Unitatea nr. 18. De aceea solicit să se respecte prevederile H.C.M. 755, adică să mi se dea un alt aspirator sau să mi se restituie contravaloarea lui. (Dorin Damian, București)

Comitetul județean Vrancea al P.C.R. În legătură cu scrisoarea tovarășei Elena Puțanu din satul Feldioara, comuna Tănăssoaia. Din anul 1976 pînă în decembrie 1980 Elena Puțanu a îndeplinit funcția de gestionară la bufetul din satul Feldioara. Pe 18 decembrie 1980, prin decizia biroului executiv al consi-liului de conducere a cooperati-vei de consum Tănăssoaia, sus-numita a fost trecută pe postul de achizitor, iar gestiunea bufetului a fost predată lui Silion Valerica din același sat. Din cercetările făcute s-a constatat că hotărîrea biroului executiv al cooperativei de consum este nefondată și nedreptățește pe Elena Puțanu. Ca urmare, s-a luat măsura ca aceasta să reprimască gestiunea bufetului din satul Feldioara.

Pagină realizată de GEORGE CUȘNARENCO

Poșta redacției

ÎNVĂȚĂMÎNT

Alexandru Stancu — Bucu-rești: M.E.I. ne face cunoscut că la colocolul de admitere pe care l-ați susținut au fost re-

partizate 5 locuri; mediile can-didaților admisi au fost cuprin-se între 10 și 8,67 — dumne-voastră nu v-ați încadrat așadar printre aceștia. ● Florin Can-dera — Giurgiu: situația can-didaților incorporabili este pre-zentată pe larg în broșura „Ad-miterea în invivămîntul su-perior — 1981/82” ● Florin Gheorghiu — Celaru, Dolj: Postul de asistent la Clinica de dermatologie va fi scos la con-curs în vederea ocupării în con-formitate cu prevederile legale ● Eugenia Soare — Tg. Mureș: Vă mulțumim pentru rîndurile trimise; într-adevăr, cea de a doua problemă a dv. ține de competența Comitetului pentru cultură și educație socialistă ● Ovidiu Iovănescu — Tg. Jiu: Puteți participa la concursul de admitere în treapta a II-a liceu sau școala profesională, cursuri la zi, dacă ați anulat contrac-tele cu întreprinderea respectivă și ați restituit contravaloarea bursei primite pe perioada res-pectivă ● Livia Rusu — Iași: Este bine să știți că a scrie corect, gramatical, este absolut necesar chiar dacă doriți să ur-mați un institut de arte plas-tice.

HORIA PATRAȘCU

ADMINISTRATIV

Constanța Mihalache — Bucu-rești: Aveți obligația să anun-țați ICRAL-ul în termen de 10 zile, privind orice modificare în venitul mediu realizat pe fie-care membru al familiei și la numărul membrilor de familie ● Gheorghe Popa — Tr. Măgu-rele: Prin excepție, persoanele încadrate cu contracte de mun-că trimise să lucreze pe un șan-ter pentru o durată de mai mulți ani și care își stabilesc domiciliul în localitatea respec-tivă, pot fi transferate conform prevederilor legale, situație în care beneficiază de drepturile de transfer. În aceste condiții, un astfel de personal devenind localnic nu mai poate bene-ficia și de drepturile de șan-ter ce se acordă acestei categorii ● Gheorghe Căpălină — com. Casimcea (Tulcea): Din sectorul cooperatist agricol numai la împlinirea vîrstei de 65 de ani puteți cere pensionarea și bine-înțeles îndeplinind condițiile le-gale ● Aurel Afrosine — com. Păltiniș (Botoșani): Cooperato-rii care ies la pensie păstrează dreptul de folosință asupra lo-tului pe care l-au deținut la data pensionării în condițiile prevăzute de statut ● Ioana Nemțaru — com. Fărcăș (Dolj): Nu ați fost nedreptățită pentru că dreptul la o gradatie supe-rioră corespunzătoare vechimii pe care o aveți începe numai de la data de 1 iunie a.c.

MARGA NEDELEA

SOCIAL

Elișabeta Cincu — București: Cine poate indica precis unde sîfșsește sensibilitatea și încep toanele? ● Carol Stamate — Bacău: Un moment amînat, în realitate este un moment pier-dut ● Virginia Stanca — Lu-goji: Practic, nu avem cum ur-mări încheierea unui proces. Această datorie vă revine ● Mi-hail Stroie — Vrancea: Ideile sint originale numai fiindcă le-ați gîndit singur; ele circulă însă de cel puțin o sută de ani. ● Serafim Ispas — Vrancea: Gîndiți-vă cum ne-am descurca dacă toți solicitanții ar dori să fie așteptați la gară de către un redactor! ● Troneci Gabriel — Teleorman: Nu în Legea presei vă încadrați, ci în aceea a calității manuscriselor, res-pectiv nu vă încadrați ● Sergiu Păsculescu — București: Este chiar cazul accidentelor de cir-culație ● Pavel Ionescu — București: La toate cele cinci puncte răspunsul este același: nu! ● Silaghi Petre — Galați: Nu ne putem pronunța. Cereți în instanță expertiza unui gra-folog ● Traian Barbu — Bucu-rești: Am readresat scrisoarea dv. instituției vizate, adică Radioteleviziunii ● Onica Vir-gil — București: Absolutizînd renunțati la dreptul de a reveni ● Păun Alexandra — Bucu-rești: Nu perfectă ați dori să fie, ci într-un fel care să vă fie convenabil.

NICOLAE CRISTACHE

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile ano-nime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Dinamo și F.C. Argeș, reprezentantele noastre în Cupa U. E. F. A.

„Știam că las la Craiova nucleul echipei naționale“

— Tovarășe Valentin Stănescu, acum un an, cam tot pe vremea asta, plecați de la Craiova pentru a veni la Dinamo, lucru care, să fim sinceri, a surprins mult. Universitatea, într-un fel, v-a invins absența, echipa craioveană urcând în continuare și câștigând din nou titlul, de data aceasta cu Oblemenco la cîrmă. Regrețați plecarea amintită?

— Măi, băiatule, la cei 19 ani ai mei de provincie era timpul să mai vin și pe-acasă, nu crezi? Cînd am fost solicitat de Dinamo am primit imediat, destul de ușor, să las la Craiova nucleul echipei naționale. S-a întâmplat însă să nu mă despart de tot de jucătorii craioveni, pe care i-am avut la lot în marea lor majoritate. Cînd am venit, Dinamo încheiase campionatul precedent pe locul 5. Acum am terminat pe 2, după o luptă lungă, părerea mea fiind că dacă Dinamo n-ar fi contat în disputa pentru titlu, campionatul s-ar fi jucat cu mult înainte.

— Locul 2 nu se premiază niciodată, nu-i așa?

— Ba! Asigură participarea într-o cupă europeană, ceea ce nu-i puțin lucru, iar Dinamo și-a câștigat pe merit acest drept. Universitatea Craiova este indiscutabil cea mai bună echipă din țară. Îi apreciez pe Nelu Oblemenco în primul rînd pentru că a știut să continue o muncă de ani de zile, pe bazele puse de mai mulți, între care și eu vreme de un an și jumătate, dar și pentru că a adus în plus cîteva îmbunătățiri ale jocului echipei. După Craiova vin Argeșul, Steaua, Dinamo. Sportul, Corvinul și toate celelalte, la diferențe destul de mici de valoare între ele. Dinamo însă, vezi bine, le-a întrecut pe toate acestea, ocupînd locul al doilea în clasamentul final. Asta-i situația.

— Am înțeles. Se poate privi, într-adevăr, și din acest unghi. Va trebui însă să ne spunem ce a făcut ca Dinamo să reușească să se urce deasupra tuturor celorlalte echipe din platonul frunții, excepțînd desigur Universitatea, a cărei valoare nu mai intră în discuție aici.

— Lotul de jucători n-a fost extraordinar, asta e limpede. Față de campionatul precedent Dinamo i-a avut în plus doar pe Speriatu, Pană și Bumbescu, ultimii doi intrînd în echipă abia în primăvară. S-a muncit însă serios de tot, n-am făcut nici un fel de rabat de la pregătire, știînd că altfel nu ne vom putea menține în față. Deasupra tuturor trebuie să menționez însă condițiile de pregătire de la Dinamo, de la organizare la baza materială, pe care le consider superioare oricărui club din țară. Nu știu dacă am făcut zece antrenamente pe terenul din Ștefan cel Mare! La Săftica ne-am antrenat și ne-am liniștit de minune după fie-

Ionel AUCUSTIN, născut la 11 X 1955 (în București), prima legitimare, Dinamo — 1966, un an (1975—1976) a jucat la Jiul; **Adrian BUMBESCU**, 24 II 1950 (Craiova), Universitatea Craiova — 1972, Dinamo — oct. 1980; **Alexandru CUSTOV**, 3 V 1954 (Fundeni), Gloria Fundeni — 1968, Dinamo — 1969; **Corneliu-Constantin DINU**, 2 VIII 1948 (Tîrgoviște), Metalul Tîrgoviște — 1963, Dinamo — 1966; **Marin DRAGNEA**, 1 I 1956 (Slobozia Mocră), Progresul — 1972, din 1975 la Dinamo, un an (1976—1977) la F.C. Constanța; **Gheorghe DUMITRESCU**, 25 II 1956 (București), Steaua — 1966, Dinamo — 1980, după un lung stagiul ploieștean; **Constantin IFTIMESCU**, 15 VI 1952 (București), Dinamo — 1965, Steaua, Dinamo Slatina și iarăși Dinamo, în 1976; **Dudu GEORGESCU**, 1 IX 1950 (București), Progresul — 1984, o primăvară la Reșița, apoi, din vara 1973, la Dinamo; **Vasile GIUȚĂ**, 2 IX 1953 (Vileclă, Olh), Dinamo — 1969, apoi Ceahlăul P. Neamț, Dinamo Obo., Dinamo Slatina, Corvinul (1975) și Dinamo (din 1976); **Marin ION**, 25 III 1955 (Cîrlogirba), Electromagnetica Buc. — 1971, Dinamo — 1972; **Pom-piliu IORDACHE**, 18 X 1954 (Gugesti, Vrancea), Foresta Gugesti — 1969, Unirea Poesani — 1976, Dinamo — ian. 1980; **Ioan MARGINEAN**, 13 X 1960 (Cugir), Metalurgistul Cugir — 1976, Dinamo — ian. 1980; **Gheorghe MULTESCU**, 13 XI 1951 (Potoroaga), Steaua — 1963, Jiul — 1971, Dinamo — 1979; **Constantin PANA**, 17 II 1960 (Lipia-Gruia), Stejarul Gruia — 1974, Unirea Alexandria — 1978, F.C. Argeș — 1980, Dinamo — 1981; **Leon SANDOI**, 20 XI 1959 (București), Electreopa-rațaj — 1975, Progresul — 1976, Dinamo — 1980; **Andrei SPERIATU**, 29 IX 1957 (Toparu, Teleorman), Spicul Toparu — 1972, F.C. Argeș — 1973, Dinamo — 1980; **Constantin ȘTEFAN**, 6 I 1951 (Brașov), Știința Cluj — 1965, Dinamo — 1974; **Nelu STĂNESCU**, 4 III 1957 (Babadag), Granitul Babadag — 1973, S.C. Tulcea — 1975, Dinamo — 1979; **Teofil STREDIE**, 6 III 1958 (Zvoriștea, Suceava), C.S.M. Suceava — 1974, Dinamo — 1980; **Cornel TĂLNAR**, 9 VI 1957 (Daradant, Alba), Unirea Alba Iulia — 1973, Dinamo — 1977; **Cristian VRINCEANU**, 15 IV 1958 (București), la Dinamo din 1986; **Dorel ZAMFIR**, 30 IX 1961 (Vișeu de Sus, Maramureș), Facul Constanța — 1973, Dinamo — 1980.

care meci, beneficiind de condiții de refacere și odihnă excepționale. Mă prindea acolo, uneori, ora 12,30—1, tot stînd de vorbă cu Tănase Dima pe o bancă, în aerul tare al nopții, și întorcînd pe față și pe dos jocul echipei. Băieții dormeau, însă nouă ne cam pierise somnul, mai cu seamă spre sfîrșitul campionatului. Nu uita să-i menționezi și pe oamenii care au fost permanenți în preajma echipei, în frunte cu tovarășul general-locotenent Ovidiu Diaconescu, președintele de onoare al sec-

ției de fotbal, apoi tovarășul colonel Nicolae Petriceanu, șeful clubului, și tovarășul Vasile Anghel, președintele retribuit al secției de fotbal, fost mare jucător, om de la care toți jucătorii au ce învăța. De asemenea, conducerea ministerului ne-a sprijinit foarte eficient, așa cum, am curajul s-o susțin, în puține locuri se întîmplă.

— Ce părere aveți despre jucătorii fiindcă, nu-i așa?, rezultatul final tot ei îl stabilesc într-un meci de fotbal?

— Pentru mine o surpriză plăcută a fost Dinu, care a jucat excelent pe postul de libero. Unii spun că Dinu este un jucător dificil. El nu poate fi dificil pentru mine, care-l cunosc de cînd avea 10 ani și juca la copii, la Tîrgoviște. De atunci alerga de parcă n-avea plămîni! Acum e spre sfîrșitul carierei și sînt convins că va deveni un bun antrenor, numai că va trebui să învețe să se exprime mai simplu, mai pe înțelesul jucătorilor, prin exemplificări, nu prin teorie. Aici e marea artă a unui antrenor: să știe să vorbească cu fiecare pe limba lui. Aș dori să menționez de asemenea activizarea lui Augustin, un „spion” de mare importanță pentru echipă, care a avut însă neșansa de a fi lovit o vreme la cot, și revenirea spectaculoasă a lui Dudu (din păcate destul de tirzie), în care am mare încredere în continuare. Eu zic că dacă Tălnar (pe care îl văd de mare viitor) va învăța să-l joace cum trebuie pe Dudu, și nu numai Tălnar, ci și alții din echipă, Dudu va deveni din nou un mare marcator de goluri. După mine o creștere mare în campionatul încheiat de curînd a avut-o Stredie, care a jucat excelent mai ales în retur. N-are vrea să-l uit nici pe Ion Marin, jucător constant, extrem de util, care a jucat pe mai toate posturile, uneori și accidental fiind. Custov și Dragnea au jucat multumitor, dar e nevoie să și mai îmbunătățească rezistența în regim de viteză. Slab au jucat Dorel Zamfir (ale cărui posibilități sînt, precis, mai mari), Iordache și Vrinceanu. Dumitrescu a fost mai mult accidental.

— Din cite am aflat, Tănase Dima, secundul dumneavoastră, dorește să se retragă la Curtea de Argeș, în învățămînt? Pe de altă parte, la toamnă echipa națională va intra în ultima linie a preliminariilor C.M., obiectiv prioritar al fotbalului nostru. Veți antrena în continuare și pe Dinamo sau veți fi detașat pentru toamnă la federație?

— Singurul lucru pe care pot să ți-l spun este că, într-adevăr, nimic nu contează mai mult decît calificarea! Nici nu-mi trece prin gînd să nu atingem acest obiectiv, care nu e al meu, nu e nici al lui Covaci sau al federației, ci al întregului nostru fotbal. Dacă va fi nevoie voi sta un timp mai departe de campionat, adică de o anumită echipă, tocmai pentru a le putea observa mai bine pe celelalte. Nimic nu s-a hotărît însă pînă în acest moment.

DUMITRU GRAUR

N.R. Pentru respectarea adevărului, la titlul acestui interviu se cuvine a mai fi adăugat că Valentin Stănescu a lăsat la Craiova o echipă pe care a găsit-o la Craiova, căreia nu i-a adăugat nimic, dimpotrivă, i-a luat un jucător de clasă, jucătorul Bumbescu însoțindu-și antrenorul la Dinamo.

„Cine nu vrea, la revedere, fără nici o supărare“

— Cum faci dumneata, tovarășe Florin Halagian, cum dregi, Argeșul tot în față ieșe! Înaintea campionatului, un antrenor, n-are importanță numele, mi-a zis „fii cu ochii pe Argeș, anul ăsta se curăță”, uite că nu s-a curățat! Ba, mai mult, deși a pierdut 5 jucători de clasă, a terminat pe locul 3, urmînd să joace în Cupa U.E.F.A. Care e secretul dumitale, tovarășe Halagian?

— N-am nici un secret. Cel puțin eu nu știu să am. Am rămas, dintr-un motiv sau altul, fără 11 jucători, hai să-i numărăm, Dobrin, Doru Nicolae, Ralea, Iatan, Ivan II, Pană, Ionașcu, Moisescu, Speriatu, Iovănescu și Stancu II, m-am ajutat însă cu alții și se pare că n-am dat greș.

— Să fie chiar așa simplu?! Să luăm un exemplu, Băluță, de acord? A stat la Tîrgu Jiu cîteva ani și nu l-a băgat nimeni în seamă, silueta de domnișoară, înălțime de pitic, ce să facem cu el?! Și-au zis colegii dumitale, dar dumneata l-ai luat și, într-un sezon, i-ai dat un nume. Asta nu e un secret?

— Făcînd pregătire, de cîteva ori, la Herculane, am jucat și la Tîrgu Jiu și l-am văzut pe Băluță. Mi-a plăcut, de ce să zic că nu? Apoi, cînd Pandurii s-au dus la Plopeni, în campionat, l-am trimis pe Prepurgel să-l mai cerceteze și fostul meu coechipier s-a întors încîntat. Abia după aceea am luat legătură cu Băluță, l-am cîntărit ca om, iar mi-a plăcut și am zis da. Amîndoi am zis la fel. Dacă n-ar fi corespuns ca om, nu l-as fi luat, recunosc.

— Cum adică a corespuns ca om?

— Cum adică, cum adică?! Să fie băiat cuminte, fără ifose și așa mai departe.

— Se spune că dumneata, tovarășe Halagian, ești un tip dur. Ești? Te răstiești la jucători, îi mai și pocnești?

— Vorbe. Le cer mult, asta da. Cine nu vrea sau nu poate, la revedere, fără nici o supărare.

— Așa a fost și cu Dobrin?

— Am mai discutat despre asta. Mai e cazul?

— Mai e, poftiți!

— El a plecat, zicînd că simte că nu mai rezistă la ritm. I-am respectat, ca totdeauna, punctul de vedere. Să vă spun ceva. Dobrin l-a lipsit Argeșului, ar mai fi putut să joace. Uneori, înaintea meciurilor, l-am visat pe Gicu dîndu-i pase lui Băluță, m-am trezit și mi-a părut rău că Dobrin nu mai e.

— Dacă s-ar întoarce, l-ai accepta?

— Greu întrebare.

— Celelalte cum au fost?

— Dacă ar vrea, l-aș lua. Cu condiția,

Daniel ARICIU: născut 1950, prima legitimare Dinamo Pitești (F.C. Argeș), 1965; din nou la F.C.A. din 1980; **Stelian BADEA**: 1958, I.O.R. (1974), la F.C.A. din 1980; **Dumitru BĂLUȚĂ**: 1956, Petrolul Tîceni (1973), la F.C.A. din 1980; **Ilie BĂRBULESCU**: 1957, la F.C.A. din 1975; **Gheorghe CHIVESCU**: 1950, la F.C.A. din 1968 (prima legitimare) și 1977; **Constantin CIRȘTEA**: 1949, la F.C.A. din 1966; **Gheorghe DUMITRESCU**: 1956 la F.C.A. din 1968 (prima legitimare) și 1980; **Cristian GHEORGHE**: 1956, Autobuzul (1970), F.C.A. (1972); **Constantin IGNAT**: 1958, F.C. Constanța (1971), la F.C.A. din 1980; **Nicolae KALLO**: 1953, Măgura Codlea (1969), la F.C.A. din 1980; **Viorel MOICEANU**: 1954, Gloria Berevoești (1974), la F.C.A. din 1978; **Petrică NICA**: 1957, Metalul (1969), la F.C.A. din 1980; **Gheorghe NIȚU**: 1960, la F.C.A. (prima legitimare) din 1974; **Sorin PETRESCU**: 1962, la F.C.A. (prima legitimare) din 1976; **Marin RADU II**: 1956, la F.C.A. (prima legitimare) din 1968; **Dumitru SIGMIREAN**: 1959, Someșul Beclean (1974), la F.C.A. din 1980; **Constantin STANCU**: 1956, la F.C.A. (prima legitimare) din 1970; **Marin TOMA**: 1957, la F.C.A. (prima legitimare) din 1976; **Dan TULPAN**: 1957, Steaua (1969), la F.C.A. din 1980; **Viorel TURCU**: 1960, la F.C.A. (prima legitimare) din 1973; **Mihai ZAMFIR**: 1955, la F.C.A. (prima legitimare) din 1971.

Asadar:
a) din 21 de jucători (lista înaintată la F.R.F.), 9 sînt legitimați în 1980, 7 dintre ei fiind titulari!
b) 12 fotbalști crescûți în pepinieră proprie, Centrul de copii și juniori din Pitești fiind recunoscut pentru productivitatea sa.

repet, să vrea. De putut, poate oricînd, asta e clar.

— Dar la națională?

— Cred c-ar mai fi util. Ar ordona jocul, i-ar da luciditate. Dar o astfel de treabă nu e, zău așa, problema mea. Eu, dacă e să mă întrebăți, merg pe mîna lui Covaci.

— Deci fără Dobrin, da?

— N-am zis așa ceva.

— Am înțeles, să mergem mai departe. Ce părere ai dumneata, tovarășe Halagian, despre Craiova?

— Excelentă. La ora asta, în țară n-are adversar. E cu o clasă peste celelalte

echipe. Pe noi, dacă îți amintești, ne-a nenorocit, în 4 zile ne-a bătut și în campionat și în Cupă, n-a lipsit mult să mă îmbolnăvesc, dar ce-i al cezarului e al lui, nu? În fața Universității, azi, îmi scot palaria și, plecîndu-mă, zic „poftiți, treceți, sinteți cel mai bun!”.

— Dar Dinamo?

— Altă gîscă-n altă traistă. Echipa mea de suflet, după Pitești, am crescut pe lingă ea de la 9 ani. Îi port, firește, un respect deosebit, dar nu uit că, la București, m-a bătut cu japca, dintr-un 11 metri inventat.

— Se spune că după meci ai intrat în

cabina arbitrilor și i-ai zis lui Ologeanu...

— Da, deși m-am stăpînit, nervii m-au cam lăsat. N-am jignit însă pe nimeni. I-am mulțumit și i-am zis că-i doresc eu lui, toată viața, ce mi-a dorit el în ziua aia! Poate că am greșit dar, ca să fiu sincer, nu-mi pare rău. Lumca vede și judecă, după cum ține cu o echipă sau alta. Noi însă, antrenorii, sîntem mai implicați, e vorba doar de pinea noastră și fotbalul rămîne, oricît mi-ați zice ca nu, la mîna rezultatului. Nu e, poate, bine așa, dar așa e. Altfel, Dinamo e o echipă de toată isprava.

— Dar Argeșul?

— Argeșul a crescut ca un alunat. A depășit, ca să fiu sincer, și așteptările mele, dar munca, disciplina, seriozitatea și-au spus cuvîntul. Îmi place să cred că mijlocul a fost partea noastră cea mai tare, poate și pentru că eu, ca fotbalist, am jucat mijlocas. Am stăpînit, mîreu, centrul terenului prin travaliu și simplitate. Înaintașii au ajutat și nici n-ar fi fost normal să se întîmple altfel, căci Băluță a fost, în concepția mea, un fel de Codreanu din epoca de aur a Rapidului. La mijloc, Argeșul a jucat variat, cu fantezie, cel mai adesea refuzînd traseele dinainte stabilite. Eu zic că jocul te învață ce să joci, nu trebuie să-l încorsetezi în scheme și savantlicuri. Poate gresesc, nu?

— Nu știu, poate da, poate nu. Radu II a devenit golgeterul campionatului și nu i-a lipsit decît un gol ca să-l egaleze pe Ruminenigge pentru Gheața de bronz?

— Așa-i, mare păcat că n-a mai marcat un gol! Radu II? Om de bază, îi mulțumesc pentru ce-a făcut în folosul echipei.

— Ar putea juca în națională?

— Poate fi luat în discuție. Cămătaru și Mircea Sandu au mai multă forță, sînt mai răzbitători în condițiile unui marșaj la singe. Eu aș face altceva. Din toți acești jucători de linia a doua, Radu, Iorgulescu, Cîrțu, Bumbescu, alții, aș alcătui un lot B, pe care l-aș roda în ideea ca, la o adică, oricare din ei să poată fi oferit naționalei.

— Un lot care ar trebui încredințat lui Halagian, da?

— Eventual, dar nu obligatoriu. Asta să n-o serieți.

— Firește. Pentru că nu veni vorba, se zice că transferul dumitale la F. C. Olt e ca și făcut.

— Se zice. Oricum, Oltul e o echipă pe care mi-ar plăcea s-o antrenez.

— Ultima chestiune, tovarășe Halagian. Ne calificăm sau nu pentru Spania?

— Mai avem nevoie, teoretic, numai de punctele de acasă. Trebuie să le obținem și nu mă îndoiesc că așa va fi.

„TOATĂ LUMEA ȘTIE, CUPA E-N BĂNIE!“

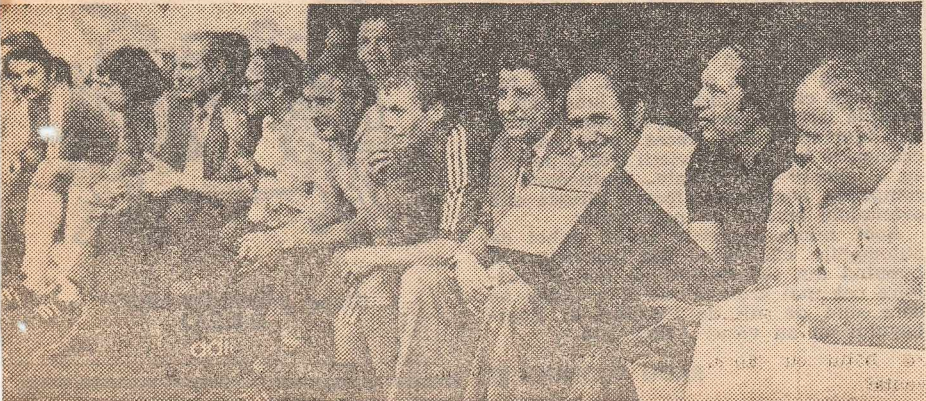
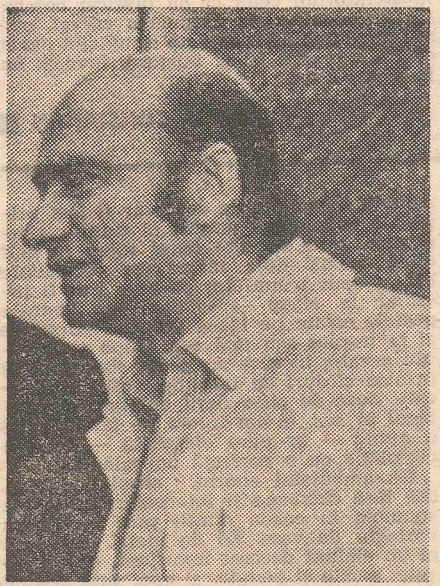
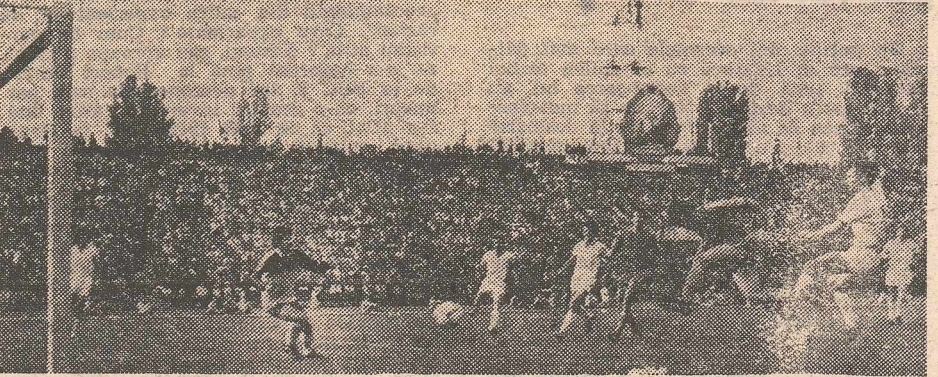
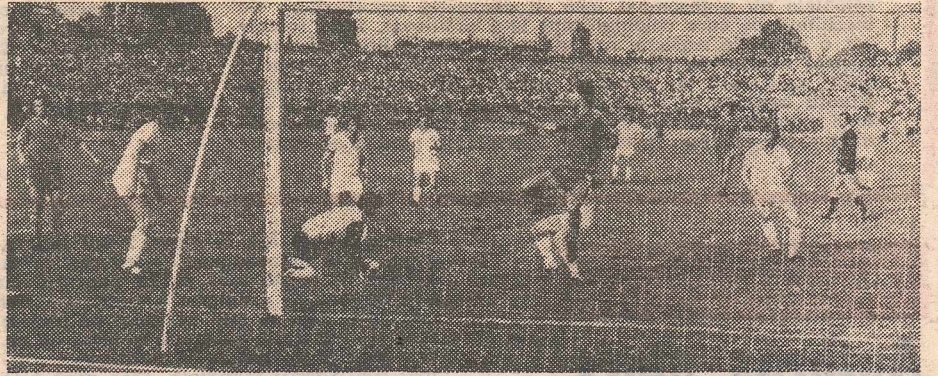
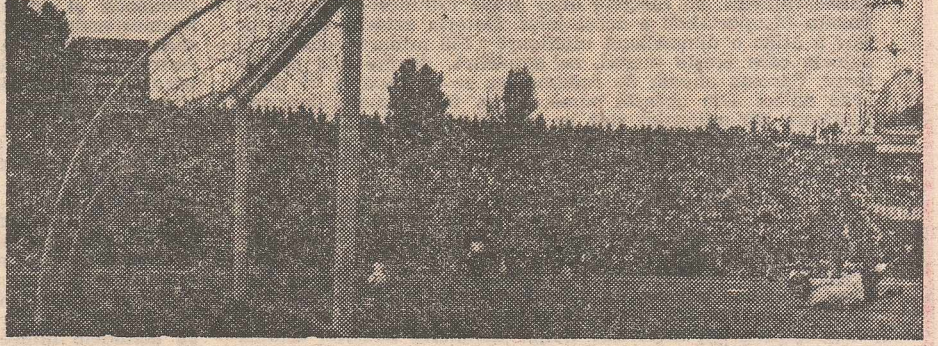
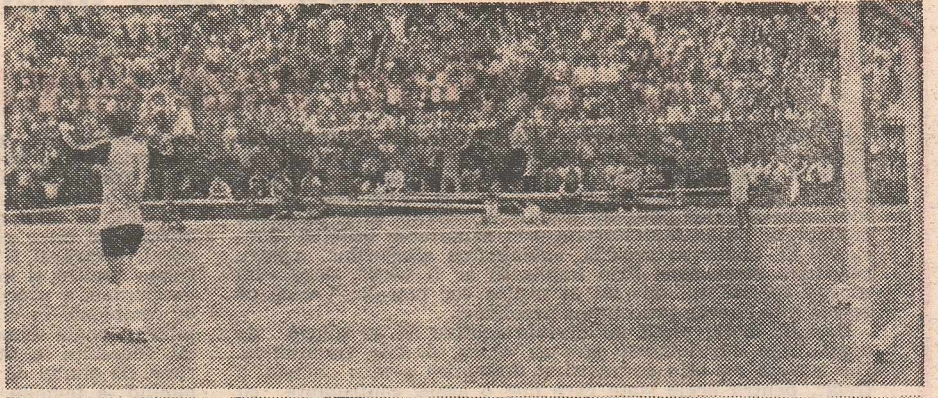
Finala s-a jucat, firește, pe teren. Dar a mai fost, miercurea trecută, o finală, cea a galeriilor, la fel de spectaculoasă și, în orice caz, mai echilibrată. Ea a început în repriza a doua a „deschiderii” Rapid și s-a încheiat, se putea altfel, după fluierul final al arbitrului, când suporterii olteni au făcut Universității o superbă manifestație de iubire și devotament. La 0-0 însă, galeria Timișoarei (foto 1) părea mai în formă, dar asta se întâmpla și pentru că pătimișii Giuleștiului, mari specialiști în folclor și în fluierat a pagubă, trecuseră de partea echipei pe care o simțeau mai slabă. Cu timpul, pe măsură ce golurile s-au adunat în poarta lui Suciuc, galeria Craiovei a luat în stăpânire stadionul, versificând, scandind și fluturând o mare de steaguri (foto 2). Până la urmă gările s-au împăcat și și-au făcut, peste gazon, complimente. Momentul cel mai emoționat a fost acela în care, la 0-6, suporterii timișoreni au mai găsit resurse să strige „Poli, Poli, orice-ar fi, noi la fel te vom iubi”. Auzind asta, Păltinișan a început să plîngă ca un copil.

rateze un 11 metri, fotografiile 6 și 7 prezentind „scenariul” acestei ratări. Sigur de cupă, Oblemenco (foto 8) încearcă parcă greutatea trofeului, în timp ce Ion Ionescu, antrenorul Timișoarei, pare o imagine elocventă a disperării (foto 9). Înainte de meci, conștient de forța Universității, se temea de o înfringere umilitoare. De ce i-a fost frică, n-a scăpat. La 4-0, gol marcat, cu capul de Crișan. (foto 10), campionii s-au dezlănțuit și au mai punctat prin Cîrțu, cel mai bun om al finalei, și Negrilă, imagini care au scăpat foto-reporterului nostru. El a „prins” însă momentul în care Oblemenco și Ștefănescu arată trofeul suporterilor (foto 11) și, firește, turul de onoare al craiovenilor (foto 12), cîștigători ai Cupei după ce, citeva zile mai devreme, cuceriseră titlul de campioni.

Mult succes Craiovei în Cupa campionilor, mult succes Timișoarei în Cupa cupelor! Să avem, de la învingătoarea și de la învinsa de miercurea trecută, numai vești bune!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

1	3	
2	5	
6		
7		
10		
4	9	11
8	12	

Fotografii de GHEORGHE ANJALA

Lumea în care trăim

O ordine mai dreaptă...

Se discută, în prezent, cu asiduitate despre „războiul dobizilor”. Rata dobizilor a crescut exagerat peste ocean, odată cu dolarul, iar efectele se resimt dramatic pe celălalt tărâm — în Europa occidentală. Vest-europenii denunță „egoismul” american: se pling de situația ce rezultă, care, în puține cuvinte, ar putea fi sintetizată prin exportarea inflației americane și, odată cu aceasta, subminarea eforturilor pentru redresare economică. Prin implicații ar fi vorba, după cum afirmă specialiștii, de „un al treilea șoc petrolier”, ceea ce relevă într-adevăr seriozitatea problemei.

Desigur, occidentalii au destule motive să se plingă de aceste rate ale dobizilor care au ajuns, practic, prohibitive. Dar povara lor este cu adevărat dramatică pentru „lumea a treia”, pentru acele state care duc o aspră confruntare cu subdezvoltarea, cu efectele unei grave rămăneri în urmă, cu povara insuportabilă a decalajelor. Datoria externă a acestor țări a atins o dimensiune uluitoare: 550 miliarde dolari. O datorie care crește mereu, se amplifică, devine mai apăsătoare. Sarcina anuală de rambursare se cifrează la 50 miliarde dolari. Din această sumă, și ea foarte mare, aproape jumătate (20 miliarde) sînt în contul dobizilor. Căci aceste dobânzi, provenite din împrumuturi mai noi și mai vechi, trebuie acoperite. Așadar, pentru „lumea a treia” avaturile se mentin.

Am menționat acest episod al actualității pentru a reliefa nevoia tot mai stringentă a unei autentice restructurări a relațiilor economice internaționale. Mai mult ca oricînd se resimte nevoia unei noi ordini economice, o ordine mai dreaptă, care să răspundă nevoilor unei lumi aflate în fața unor probleme extrem de dificile. O nouă ordine nu reprezintă o idee utopică, o simplă formulă teoretică, ci o cerință a realității, un imperativ major al zilelor noastre. Lumea în care trăim se remarcă prin asimetriile ei, prin marile decalaje dintre statele dezvoltate și cele rămase în urmă, dintre bogățiile planetei care devin mereu mai bogate și săracii aceleiași planete, care devin mereu mai săraci. Inegalitatea flagrantă în privința nivelului de dezvoltare, a condițiilor de viață, a valorificării resurselor, a potențialului economic este produsul unei evoluții care trebuie plasată într-un context istoric. În contextul dominației unor întinse teritorii de către metropolele coloniale, dominație însoțită de un întreg cortegiu de consecințe.

Sînt lucruri cunoscute iar experiența, realitățile au confirmat analiza și concluziile partidului nostru: rămînerea în urmă, subdezvoltarea nu sînt produsul destinului, nu sînt consecințele fatalității ci rezultatul unor condiții politice, sociale și economice foarte concrete. Aceste condiții s-au reunii în ceea ce denumim sintetic dominație colonială, dominație ce a însemnat ruină economică, aservire politică, încetare de depersonalizare culturală. Cu alte cuvinte, mizerie, suferințe, nefericire. Din păcate, dispariția dominației coloniale nu a însemnat însă și dispariția raporturilor de inechitate pe care colonialismul le-a promovat. S-au schimbat o serie de aspecte, mai ales de ordin politic, dar s-au păstrat raporturile de inegalitate dintre vechile metropole și noile state care au moștenit structuri economice primitive, situații marcate prin subdezvoltare, povara unor imense datorii externe. Chiar și în noile condiții, raporturile au continuat să se exprime în termeni inechitabili pentru că situația

partenerilor era de asemenea natură încît unul din ei, cel puternic, putea să-și impună condițiile. Consecințele se cunosc. Tocmai de aceea este necesar să se pună capăt acestei situații anacronice.

Conceptul unei noi ordini economice internaționale a fost afirmat de către partidul nostru, de către secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca expresie a unei profunde analize și înțelegeri a realităților și fenomenelor contemporane, a proceselor definitorii pentru această epocă atât de complexă. În viziunea României, o nouă ordine economică internațională semnifică așezarea pe principii noi, fundamentale deosebite, a raporturilor dintre state indiferent de mărime, de gradul de dezvoltare, de sistemul social-politic. Doar punînd la temelie acestor raporturi respectul strict al independenței și suveranității naționale, avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, relațiile dintre state pot căpăta un conținut nou. Pornind de la baza principială nouă care trebuie să se generalizeze în practica internațională, pornind de la acceptarea unui nou cadru al relațiilor dintre state și în special dintre cele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, trebuie să se producă o schimbare calitativă a esenței legăturilor economice.

O nouă ordine economică internațională nu trebuie confundată cu simple declarații de bune intenții. O nouă ordine presupune acțiuni și măsuri în cadrul unor creat de ansamblu de principii ce trebuie să guverneze statornic relațiile dintre state, indiferent de natura lor. Este deci necesar să se treacă de la simpla acceptare a ideii unei noi ordini economice la acțiuni și măsuri concrete, eficiente, care să dea expresie practică conceptului de largă rezonanță mondială. În această direcție se pronunță țara noastră, care consideră că actualele împrejurări internaționale, în care majoritatea populației planetei trăiește în state ce se confruntă cu dramatica problemă a subdezvoltării, revendică mai mult ca oricînd o schimbare de substanță a raporturilor economice la scară mondială. Prea multe popoare poartă bătălia împotriva vitregiei subdezvoltării și a însoțitorilor ei — foametea, analfabetismul, bolile. Din păcate unele state ignoră gravitatea acestei situații, trecînd cu vederea faptul că pacea și stabilitatea mondială sînt, într-o importanță măsură, legate de găsirea unor soluții care să împiedice evoluții explozive în zonele cele mai afectate de flagelul mizeriei.

Eradicarea subdezvoltării a devenit o problemă fundamentală a umanității, una din marile probleme ale epocii. Ea își poate găsi o autentică soluționare doar printr-o nouă ordine economică internațională. Iar aceasta implică o largă colaborare și cooperare internațională, contribuția tuturor statelor indiferent dacă sînt mari, mijlocii sau mici. Firește, ne gîndim la o colaborare și cooperare întemeiată pe principii de egalitate și echitate, și care trebuie să completeze eforturile proprii ale fiecărui popor, ale fiecărui stat.

Este direcția în care acționează țara noastră unind un concept de profund realism cu propuneri și inițiative de mare valoare practică. Este singurul răspuns valabil ce poate fi dat dramaticelor probleme ce afectează sute de milioane de oameni, pe cei mai mulți dintre bărbații și femeile ce trăiesc pe această planetă.

AL. PINTEA

Mondo umano ?

Anthrax story

Nu puține sînt secretele care mai dăinuie încă în legătură cu al doilea război mondial. Deși de la declanșarea lui, au trecut patru decenii ! Dar ce să mai vorbim, lumea de atunci încă nu le deslușise bine pe cele ale primului război mondial lăsîndu-le în multe cazuri, și pe aiea, de parcă nu era destul ceea ce a urmat. Dar, ca să nu mai lungim vorba, să revenim la un asemenea secret lămurit de curînd. Despre anthrax dicționarul spune că este o boală infecțioasă și contagioasă manifestată prin abcese pulmonare, gastrointestinale și cutanate. Am căutat explicația pentru a ne lămuri ce era, de fapt, bomba cu anthrax. În rest, ziarele și agențiile de presă au relatat cum, recent, un telereporter britanic, aflat într-un elicopter, a descoperit de ce pe insula

Gruinard — 4 km lungime, 2 km lățime, aflată în extremitatea nord-vestică a Scoției — există mai multe pancarte cu avertismentul „regiune contaminată” și care, azi, încă se mai întîlesc pe plajele insulei și interzic categoric accesul pe ea. Or, după atîția ani de la terminarea ultimei conflagrații mondiale, acea zonă este „contaminată din cauza experiențelor de război”. Care experiențe ? Cum de persistau atîta ? Nimeni, sau aproape nimeni, nu s-a hazardat pînă la Robert Harris, de la BBC 2, iar descoperirile sale par, uneori, de-a dreptul inventate ! Căci, iată, s-a aflat că în anii 1942—1943, la Gruinard, englezii au experimentat pe oi o posibilă formă de război biologic: contaminarea centrelor urbane cu o mare densitate a populației cu germeni de anthrax, carnea contaminată urmînd a servi de „vehicul”. Totodată, s-a stabilit că spre sfîrșitul războiului s-ar fi elaborat planurile unui atac cu anthrax cu 2700 de bombardiere aliate purtătoare de turte impregnate cu anthrax și închise în bombe cu fragmentare rudimentară, fabricate în Anglia și S.U.A. Drept ținte ar fi fost alese zonele Berlin, Hamburg, Stuttgart, Frankfurt. Chiar și acum specialiști recu-

noscuți opinează că, dacă una dintre marile capitale europene ar fi fost atacată atunci cu anthrax, azi încă ea ar fi fost nelocuibilă. Ceea ce — e limpede — spune destul despre caracterul respectivei arme biologice. Pentru că, mai mult decît atît, cel ce a descifrat taina — amintitul Robert Harris — a declarat că și astăzi „o rană ușoară căpătată pe insula Gruinard sau inhalarea de spori ori de praf ar putea — teoretic — provoca moarte în cîteva zile”. Pe de altă parte, s-a descoperit că primul raport secret referitor la consecințele posibile ale unui atac cu bombe cu anthrax e datat 12 noiembrie 1945. Or, la acea vreme, războiul se terminase atît în Europa cît și în Asia și, firește, întrebarea ce se pune cu deosebire se referă la momentul comunicării implicațiilor unui asemenea atac. Și, de asemenea, la faptul că și azi insula e un pericol mare și real, exact împotriva moștenitorilor celor ce au fabricat bomba. Ca întotdeauna, în asemenea cazuri, primii amenințați serios de o armă sînt exact cei ce o produc ! Dar misterul invocat nu în asta constă.

DUMITRU CONSTANTIN

Itinerar între două oceane

„Nuntă pe autostradă”

Un respectabil atlas universal sintetizează, prin eliminare, realitatea climatică a Indiei : „dacă India nu ar fi bintuită de musoni, ea ar deveni o imensă Sahară”. Dar India nu este o imensă Sahară, musonii o invadează excesiv și, în consecință, parcurgînd-o de la un cap la altul ai senzația că bijibii într-o baie de aburi, înșinuantă și cotropitoare ca un delicat blestem.

Bombayul nu probează prin excepție regula, ci dimpotrivă. Prima și, după cum s-a dovedit, singura mea dorință în acest haotic oraș de coastă a fost să respir un aer normal. Așa ceva nu se găsește la nici un preț. Atmosfera e încinsă și grea, parfumată sordid, parcă înspiri un ceai cleios scepticizant. O combinație stranie de vapori de benzină și fumuri de plante amețitoare te asediază oriunde te-ai duce iar soarele, ah soarele, e vezicant și dictatorial din prima clipă a zorilor și pînă tîrziu cînd zdrobeste orizontul.

Ca orice oraș de coastă, mare port și centru economic sau destelenit în stil turistic, Bombayul își are zonele sale de trepidație feroce și de încremenire exotică.

Nu voi intra, acum, în rezonanță cu imaginea clasică a înclătării industriale din port sau cu aceea, la fel de clasică, a zonelor periferice, imense cîmpuri ale tristeții, cu străzi întortocheate, flancate de case scunde, într-o rină, umplute pînă la refuz cu o magmă de generații ale eșecului.

Mi-a rămas imaginea promenadei de coastă a Bombayului, o nemaipomenită arteră care îmbracă golful cu o trufă somptuoasă. Mai amplă decît omoloagele occidentale de tip Nisa sau Miami, bordată ca și ele de un interminabil cortegiu de palmieri, faleza rutieră a Bombayului pare grefată în India printr-o operație colosală care a sfidat jungla și crincena modestie a urbanismului de tip colonial.

Orașul nu este un megalopolis modern construit brusc și opulent la tropice, are o istorie suficientă și o asemenea arteră năvălită la poarta lui maritimă pare stranie, incredibilă. Ea rupe ritmul orașului, îl minte, stupefiază turistul străin și, de ce nu, îl reconfortează pentru că îi oferă șansa să se convingă că orice e posibil, inclusiv lucrurile plăcute.

O plimbare cu mașina pe această faleză e un fel de cadou lung, o revelație grozavă care poate deveni și mai și cu cîteva sute de metri mai încolo, spre ocean. Am luat o barcă și, evident, un barcaș pentru a avea imaginea de ansamblu a golfului văzut de pe apă.

Despiciind valurile vinete, brune, toropite de unde de petrol, ambarcațiunea, lungă cît o pirogă, dar mult mai lată, s-a lăsat împinsă, ciudat, doar de o pereche de rame pe care barcașul le minuia cu

o mută tenacitate de parcă ar fi fost privit de gondolierii umiliți ai tuturor timpurilor. Sute de alte bărci roiau în golf după același tipic lăsîndu-se incendiate de un apus triumfător pe care l-ar fi învidiat la sînge specialiștii în ilustrație postale colate pe ideea dulcelui sfîrșit de zi la tropice sau mai sus. După un periplu acvatic în care am făcut slalom uriaș printre cîrduri de bidcane, cutii dezghioate, oaze de alge, pești dolofani cu pînțecul în sus, m-am întors pe faleză unde o nuntă — se pare obișnuită — blocase circulația cu o perfectă nonșalanță.

Un ambuteiaj enorm, absolut enorm, dar fără claxoane și interpelări criminale somnola în coada nuntii care forma un cortegiu de vreo 300 de metri. În capul ei un elefant decorat luxuriant, cîteva șarete, aurite și pictate, și apoi sute și sute de nuntași abonați sau ad-hoc, cîntînd și dansînd, zvirînd cu confeti și paiete, într-o euforie extatică, într-un balans ineputabil de parcă mama India i-ar fi alăptat cu licoarea paradisului. Toată faleza, lată cît o autostradă și lungă cît o avenidă latino-americană, se afla în mîna lor, nimănui nu îi trecea prin cap să crîncească iar bucuria vieții trecea pe aici cu o vioasă solemnitate, multicolor și compactă, nonșalanță, făcînd pierute sub evantaiele leneșe ale palmierilor.

Apoi nunta a trecut și un puhoi de automobile clănțănînd din încheieturi și bubuind din eșapamente au luat în primire cea mai grozavă faleză a Indiei pe care sute de mii de locuitori ai Bombayului nu au văzut-o niciodată.

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Publicitate

Auzi ? De foarte multă vreme n-am citit un text publicitar mai straniu — ca inadecvare la obiect dar potrivire exactă cu ceea ce cred — ca acela. Intîns pe pagini întregi de ziar, editat de societatea Sperry care fabrică ordinatorii Sperry, mașinile agricole Sperry, echipamentele hidraulice și pneumatice Sperry, precum și sistemele de navigație și de control Sperry. Reclama acestei societăți nu cheamă la cumpărarea ordinatorilor Sperry, nu se ocupă cu laudarea mașinilor agricole Sperry, nu susține că echipamentele hidraulice și pneumatice Sperry sînt cele mai bune din lume. Nu. Textul publicitar ridică o odă unei abstracții — și anume : puterii de a asculta, cu care sînt dotați cei nouă mii de funcționari ai întreprinderii. Auzi ? E prima reclamă metafizică, din cîte mi-a fost dat să citesc. Ea începe așa : „A nu ști să ascuți poate să coste foarte scump”. Și se încheie nu mai puțin limpede : „Pentru noi, important e să știi să ascuți”. Între aceste două idei de bază, se dezvoltă o găzde de argumente — de ordin filozofic-poetic, istoric și practic — valabile pentru orice întreprindere umană, pentru orice spirit, de la Hegel la un băcan : „E o constanță a istoriei : succesul aparține celor care știu să asculte cît mai bine. Henri Ford n-a fost primul constructor de automobile, ci primul care a produs mașina dorită de automobilisti. Ford considera asculta „secretul succesului”. Sociologia „Se zice că înveți totdeauna ceva de la oamenii pe care-i întîlnești. Cu condiția să te străduiești să-i ascuți. Dar, din păcate, cei mai mulți oameni n-au învățat să asculte pe ceilalți. În medie, 25 la sută dintre persoanele auzite sînt și ascultate... A asculta bine nu înseamnă doar a asimila mai bine ci și a încerca să înțelegi moduri de gîndire deosebite de ale noastre ; a asculta înseamnă a avea spiritul deschis”. Morală practică : „O întreprindere poate să audă multe obiectii care-i sînt dezagreabile. Și orice întreprindere are obligația de a răspunde. Dar o întreprindere care știe să asculte bine, aude ceea ce puțini receptează : primele murmure și relevă nevoile născînd”. Filozofie : „A asculta bine este o facultate a spiritului. Cele mai bune idei ne vin prin ascultare. A fi capabil să ascuți un copil care oferă un desen (!!! — sînt și unele mele de exclamație) îți permite să profiți cît mai bine de fiecare clipă a vieții noastre”. Exact cum îți spun : „A fi capabil să ascuți un copil care îți oferă un desen... îți permite să profiți cît mai bine de fiecare clipă a vieții noastre”. Ce legătură are vinzarea de mașini agricole cu un copil care desenează ? Dar dacă a ști să ascuți o mașină agricolă înseamnă să înțelegi un copil care desenează ? „Adevăratul risc este de a nu învăța să ascuți” — e maxima ultimă, nu lipsită de un „spirit de afaceri” a textului, înainte de a-ți propune să le soliciți „un fest de ascultare”, „care vă va distra și vă va surprinde... Fi-vei foarte scandalizat, Lucillius, dacă îți voi reaminti ideea lui Marx după care proletariatul, chiar victorios, trebuie să mai asculte — din cînd în cînd — ce gîndesc capitaliștii inteligenți ?

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

(După „MOSCOW NEWS” — U.R.S.S.)

MELVILLE CANE

In excelentul său eseu autobiografic, Cum am devenit poet, Melville Cane mărturiseste: „La început, interesul meu era atras de jocul de cuvinte, de manieră, de formă; acum, fără a sacrifica aceste virtuți, îmi concentrez atenția asupra substanței, a ideilor“. Într-adevăr, ideea, conjugată perfect cu metafora, constituie caracteristica esențială a celor treisprezece volume de versuri ale poetului american, între care Behind Dark Spaces (1930), A Wider Arc (1947), To Build a Fire (1964), So That It Flower (1966), Eloquent April (1971), Snow Toward Evening (1974). Jessamyn West îl include pe Cane printre poeții pasiunii și-ai spiritului, îndrăgostiți în egală măsură de natură, lume și cuvinte, asociindu-l unor celebrități lirice ca Emily Dickinson, Robert Frost și Ogden Nash.

Acum o oră

Acum o oră cerul era albastru curat,
Nici un semn de trădare
A grozavelor hăuri din care s-au ridicat
Furtuna și ploile-n revărsare.
Acum o oră marea era liniștită, blajină —
Ce ascunsă cauză oare
Stirni inspumegații colți, suflul acela ca de jivină,
Acele-nrincenate gheare?
Acum o oră inima mea năpădită era
e-o dureroasă stare
Și nu știu, vai, ce mi s-ar mai putea-ntimpla
In ora următoare.

Casă de țară, noaptea

Înteruptorul a pocnit
Și cind lumina s-a stins
Marea întunericului a năvălit înăuntru.
Aceasta a fost o cameră —
Iată imbiatoarele balansoare,
Păunii infoindu-se-n tapiserie — „Opera“ lui Blake —,
Telefonul.
Întunericul inundă spațiul,
Învăluie vatra,
Preschimbă orice formă-n arătare.

Ninsoare de seară Burniță

De-odată cerul și-a schimbat culoarea,
Zarea,
Care fusese rece și-amară,
Deveni dulce-clară.
Cu adieri ușoare,
Dintr-un arbore nins de floare
Milioane de petale albe
Atinse de vânt,
Rolind, fluturind
Cad odată cu noaptea, în salbe.

Una câte una

Una câte una,
Creangă după creangă,
Frunzele se rostogolesc
În zig-zag
Prin rigidul Octombrie,
Se zbat,
Cad; —
Păsări de aur
Cu aripile frunte.

Elocventul april

Aprilie, trezind ora
lumea însăși o trezește.

Luați inițiala A,
cu gura larg deschisă și pățimas
rostiți-o
în boarea inviorătoare a Nordului.

Apoi, p. r, unelte pentru a răscoli
îndărătnica iarbă
încălzind-o, ca să renască.

În final, i și l,
sunind dulci și lirice
pe limbă,
încărcate de promisiunile
cîntecului
și-ale primăverii.

Aprilie, semn al Berbecului,
ivește-te!

In românește de
ION SEGARCEANU

Am ascultat

Am ascultat
Captivantele cadente-ale
clopotelor
Cind acestea nu se mai legănau;
Am aflat
Sunetul care se-nfiripă din liniște,
Care sălășluiește și curge din
tăcere;

Am cunoscut
Melodia
Care se stinge în gușile
păsărilor.

Iar acum, în cele din urmă,
ascult
Chemarea la care eu niciodată

Doi

Prea greoi
ca să zboare,
el se va înrădăcina
în pământ, pină la moarte.

Prea aeriană, prea ușoară
ca să coboare,
ea își va toarce zborul
pină la capăt.

Astfel legat,
astfel plutind
nici unul
nu poate-alina destinul celuilalt.

Jerome David Salinger

Treci pe la Eddie

Dormitorul Helenei era pus la punct, în timp ce făcea baie, de cameristă, așa încât acum, cînd ieșea din baie, masa ei de toaletă nu mai era încărcată cu tuburi de cremă de față și de mâini, nici cu pudrierile pe care le folosise aseară, iar în oglindă se reflectau pernele de pe pat și pernutele întinse pe scaune. Cînd afară era soare, așa cum era acum, în cameră pluteau pete de culoare deschisă, calde, alese cu grijă din revistele de decorațiuni interioare. Tocmai își pieptăna părul bogat, cînd intră camerista: „A sosit domnul Bobby, doamnă“ — zise Elsie. „Bobby?“ — întrebă Helen. Credeam că e la Chicago. Dă-mi rochia, Elsie, apoi poștește-l.“ Aranjîndu-și rochia de un albastru-royal peste picioarele lungi și goale, Helen continua să-și pieptene părul. Apoi, un bărbat înalt, cu părul de culoarea nișului, năvăli în cameră, trecînd pe lângă ea, lovind-o cu degetul ușor, pe ceafă. Mersese direct spre fotoliu, în care se întinse cit era de lung, fără să-și scoată haina. Helen îl privea în oglindă. „Bună, zise fata. Hei, fotoliul ăla tocmai îl aranjase. Credeam că ești la Chicago.“

„M-am întors azi-noapte — răspuse Bobby, căscînd. Doamne, sint frînt.“

„Ai făcut ceva?“ — întrebă Helen. Ai ascultat vreo fată cîntînd, sau ceva de genul ăsta?“

„Aă!“ — încuviință Bobby.

„Era ceva de capul ei, fata?“

„Numai plămîni, fără voce.“

Helen sfîrși cu pieptănatul, se ridică și se lăsă pe un scaunel portocaliu la picioarele lui Bobby. Scoase din buzunarul rochiei o sticlă cu oja și începu să aplice pasta peste unghiile lungi și roze.

„Și ce-ai mai aflat?“ — întrebă.

„Nu cine știe ce“ — zise Bobby. Se ridică din fotoliu, căută un pachet de țigări, scoase una, o aprinse. Aruncă apoi bricheta în pat, iscînd o colonie de scripici solare. Helen continua să-și facă unghiile, Bobby ședea pe marginea fotoliului și fuma. Soarele cădea peste arîndoi, luminînd pielea roză a fetei, lui Bobby ne-reușind decît să-și scoată în relief mătreța și pungile de sub ochi.

„Ce-ai zice de o slujbă?“ — întrebă Bobby.

„O slujbă? — zise Helen întinzînd oja. Ce fel de slujbă?“

„Eddie Jackson a început repetițiile pentru un nou spectacol. L-am văzut noaptea trecută. Să vezi ce-a albit băia-tul ăsta. I-am spus, ai vreun locșor pentru sor-mea? El a zis poate și eu i-am spus că ai putea să vii.“

„Să știi că bine ai spus „aș putea“ — spuse Helen, uitîndu-se în sus către el. Ce fel de locșor? Rîndul al treilea în stînga, sau ce?“

„Uite că asta nu l-am întrebat. Dar cred că e mai bine decît nimic.“

Helen nu-i răspunse, dîndu-i înainte cu unghiile.

„Ia spune-mi de ce nu vrei o slujbă?“

„Da! n-am spus că nu vreau.“

„Atunci de ce nu vrei să treci pe la Jackson?“

„Nu-mi mai trebuie nici un cor, nu mă zreau să cînt. Și apoi nu-l înghit pe Eddie Jackson, ăsta.“

„Aha“ — spuse Bobby. Se ridică, îndreptîndu-se spre ușă. „Elsie — strigă, adu-mi o ceașcă de cafea“. Apoi se așeză la loc.

„Vreau să treci pe la Eddie“ — îi spuse după aceea.

„Nu vreau să trec pe la nici un Eddie.“

„Trebuie să treci pe la el. Și lasă dracu pîla aia.“

Fata continua să-și pilească unghiile.

„Vreau să treci pe la el, după-masă, auzi?“

„N-am să trec pe la el după-masă și

nici în altă după-masă — i-o întoarse Helen punînd picior peste picior. Cui crezi că dai ordine aici?“ Pumnul lui Bobby era pe jumătate închis cînd izbi flaconul cu oja și trusa de unghii din mîinile fetei. Helen se ridică, de parcă nu s-ar fi întimplat nimic, se duse la masa de toaletă și începu să-și pieptene părul des. Bobby o urmă, oprindu-se în spatele ei, privind-o în ochi, prin oglindă.

„Să știi că vreau să treci pe la Eddie, după-masă, auzi, Helen?“ Helen își pieptăna părul. „Și ce-o să păteșe dacă n-o să mă duc la Eddie, durule?“ Bărbatul se agită de întrebare. „Chiar vrei să-ți spun? Vrei să-ți spun ce-o să pătești dacă nu treci pe la el?“

„Da, vreau să-mi spui ce-o să păteșe dacă nu trec pe la el“ — îl îngînă Helen.

„O să-i dau un telefon soției împuțitului tău de amic și o să-i spun ce și cum.“ Helen rise mîgărește. „Telefonează-i — zise. Hai, dă-i drumul, istețule. Știe deja totul.“

Bobby: „Știe, ă?“ Helen: „Da, știe! Și nu-l mai face pe Phil împuțit, te rog. Ai vrea să fii tu numai pe jumătatea lui Phil de atrăgător.“

„E un escroc murdar și împuțit — spuse Bobby. Cu o para chioară, iei doi ca el: ăsta și-e drăgălașul.“

„Asta-i tot ce poți să dai din tine.“

„Ai văzut-o vreodată pe nevastă-sa?“ o întrebă Bobby.

„Ei-bine, am-văzut-o-pe-nevastă-sa. Și ce-i cu ea?“

„I-ai văzut fața?“

„Și ce mare brînză dacă i-am văzut fața?“

„Nu-i nici o brînză. Numai că ea e femeie serioasă. Are o față simpatică, și atât. De ce dracu nu-i lași soțul în pace?“

„Asta nu e treaba ta“ i-o întoarse Helen.

Dintr-o dată degetele i se infipseră în umărul fetei. Fata tipă de durere se întoarse și, dintr-o poziție destul de incomodă, dar cu toată puterea, îl izbi cu peria peste mină. Bobby trase aer în piept și se întoarse iute cu spatele la Helen, dar și la Elsie care tocmai intrase în cameră cu cafeaua, pentru a nu i se observa fața răvășită. Elsie puse tava pe masa de lingă fereastră, apoi se strecură afară. Bobby se așeză și, cu ajutorul mîinii tefere dădu cafeaua pe git. Helen, la masa de toaletă începu să-și aranjeze părul. Trecuse mult timp pînă ce ultimul ac de păr fusese pus la locul lui. Apoi se duse lingă Bobby.

„Bobby, îmi pare rău. Dar m-ai făcut să-mi ies din minți, dragul meu. Te-am lovit rău?“

„N-am nimic la mină“ — spuse. „Bobby, să știi că îl iubesc pe Phil, pe cuvînt de onoare. Nu vreau să crezi că flirtez numai.“ Bobby nu răspunse. „Bob, tu nu-l cunoști pe Phil. E o persoană distinsă.“ Bobby o privea: „Da, distins. Ca tipul ăla din Cleveland, cum dracu îl chema? Bothwell. Harry Bothwell, și apoi blondul ăla de la Bill Cassidy. Astea sint cele mai date dracu persoane distins pe care le-ai cunoscut.“ Își mută din nou privirea spre fereastră.

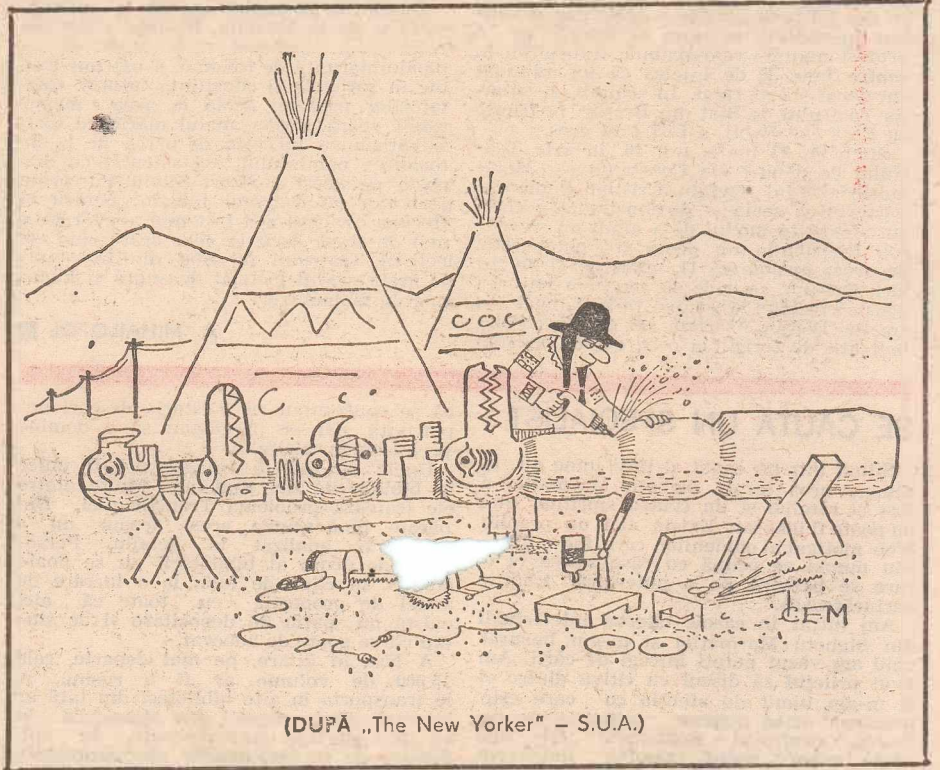
„Bob — zise fata, știi cit eram de tînră, eram al naibii de tînră. Acum însă este un lucru foarte serios. Pe cuvînt. Bob, doar nu crezi că spun asta doar ca să-mi bat gura de pomană, ce dracu!“

Bobby o privi din nou: „Știi ce-am auzit la Chicago?“ — o întrebă.

„Ce-ai aflat?“ întrebă Helen moale, mîngîindu-i glezna cu virful degetelor.

„Am auzit doi tipi vorbind. Nu-i știi. Vorbeau despre tine, despre tine și despre mutra aia de jocheu, Hanson Carpenter. Spuneau lucrurile pe nume.“ Făcu o pauză. „Trăiești și cu el, Helen?“

„Asta-i o minciună oribilă, Bob — spu-

(DUPĂ „The New Yorker“ — S.U.A.)

se fata moale. Pe Hanson Carpenter de-abia dacă îl știu din vedere.“

„Mă rog! Dar recunoaște că e o chestie nemaipomenită pentru un frate să audă așa ceva, nu? Cînd mă vede dînd colțul străzii, toată lumea îmi zimbește pieziș.“

„Bobby, dacă tu crezi gogoșa asta, e treaba ta. Ce-ți pasă ție ce vorbește lumea. N-o lua în seamă.“

„N-am spus că-i cred. Am spus ce-am auzit. Și e destul de neplăcut, nu-i așa?“

„Nu-i chiar așa — spuse Helen. Aruncă și mie, o țigară.“ Bobby îi aruncă pachetul de țigări în poală, apoi bricheta. Fata își aprinse o țigară, trase fum în piept și își desprinse un fir de tutun de pe limbă, cu virtul degetelor. „Erai o fețiță așa de dulce“ — spuse dintr-o dată Bobby.

„Oh, și acum nu mai sint.“ — se izmeni Helen. Bărbatul tăcea.

„Să-ți spun o chestie, Helen. Alaltăieri am luat masa cu soția lui Phil, înainte de a pleca la Chicago.“

„Aha.“

„E o fată tare scumpă. E grozavă“ îi spuse Bobby. „Grozavă, ă?“ spuse Helen.

„Da, fii atentă. Treci pe la Eddie, după-masă. Nu se întimplă nimic. Treci doar pe la el.“ Helen fuma. „Ți-am spus că nu-l înghit pe Eddie Jackson ăsta. Îmi face mereu scene.“

„Sint incredințat că tema, narațiunea însăși își creează propriul ei stil. Am certitudinea că scriitorul care-și pierde timpul ocupîndu-se de stilul său sfirșește prin a nu avea altceva decît un stil... Americanul, a cărui cultură este o producție de masă, poate suferi influența mediului său inconjurător. Stilul său este temperamental sau lipsit de rutină și de practică. Din cînd în cînd se ivește cite un Hemingway care, fie datorită instinctului său, fie lecțiilor bune primite de la profesori, descoperă că poți reuși mai bine dacă ai meru același stil. Hemingway s-a antrenat nu pentru a deveni un stilist, ci pentru a scrie conform unei metode care să aibă aprobarea învățătorilor săi, și s-a ținut de aceasta. Pare să fi avut dreptate, pentru că tot ce a scris este remarcabil. Dar ceilalți, Wolfe, de

„Ei lasă că știi tu să te descurci — spuse Bobby, ridicîndu-se. Acum trebuie să plec. Încă n-am ajuns astăzi la brou. Treci neapărat pe la Eddie. O să-ți dau un telefon în curînd.“ Helen îl maimuțări. „Oh, o să-mi dai în curînd un telefon? Cînd? Pe 4 iulie?“

„Nu, curînd, țiam spus. Am fost ocupat ca dracu în ultima vreme. Unde-mi este pălăria? A, am uitat că n-am“. Helen îl conduse pînă la ușă, apoi se întoarse în cameră. Apucă receptorul și formă un număr de telefon.

„Alo, spuse. Vreau să vorbesc cu domnul Stone, vă rog. Domnișoara Mason la telefon. Phil — spuse Helen. Fii atent. Fratele meu Bobby a fost pe la mine. Știi de ce? Fiindcă frumoasa de nevastă-ta i-a spus despre mine și despre tine. Da! Ascultă, Phil. Să știi că nu-mi place deloc. Nu-mi pasă. Nu. Nu pot. Am alt aranjament. Nu pot nici diseară. Dă-mi un telefon mine. Sint foarte tulburată acum. Am spus, nu, Phil. La revedere“. Puse receptorul în furcă și își inercișă picioarele. Apoi strigă: „Elsie!“ Elsie se strecură ca o pisică în cameră. „Ia te rog ceașca domnului Bobby.“ Cînd Elsie ieși, Helen formă iarăși un număr.

„Hanson?“ — spuse. Eu sint. Noi. Cîine simpatic ce ești!“

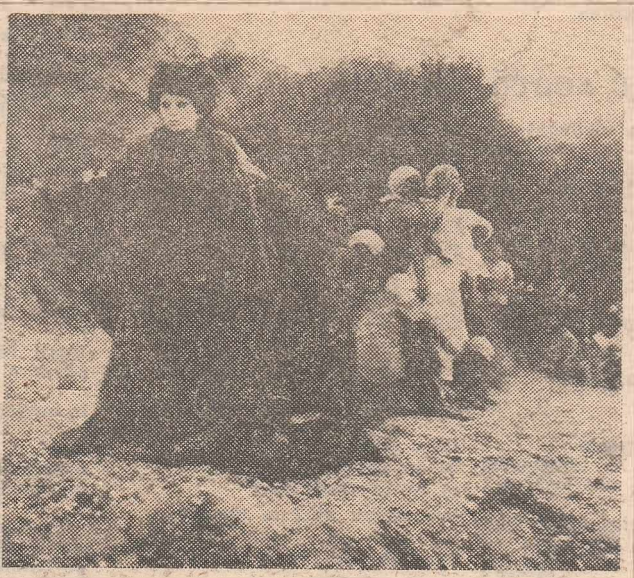
Traducere de GEORGE CUȘNARENCO

pildă, și eu însuși, nu avem nici istinct, nici profesori și nici altceva similar. A trebuit să încercăm a înghesui și să îndesăm tot, întreaga noastră experiență, în fiecare paragraf și să descoperim toate nuanțele și implicațiile fiecărei experiențe. De aceea, scrierile noastre sint greoaie și se citește cu dificultate. Aceasta nu înseamnă că am vrut, în mod deliberat, să am un stil greoi. Pur și simplu nu puteam altfel... Deoarece în nici una din cărțile mele nu am ajuns acolo unde voiam cu adevărat, trebuie să le judec numai după următorul criteriu: cea preferată este aceea care mi-a produs cele mai mari chinuri și cea mai multă neliniște, întocmai cum o mamă preferă fiul care a devenit hot și criminal celui care s-a făcut preot... WILLIAM FAULKNER

LA CONSTANȚA, SERI DE TEATRU ANTIC

O zi perfectă pentru peștele bălăneț. Precum ar fi zis nemuritorul William Saroyan, sau fiecare zi a fost altceva, dar ar fi putut tot atât de bine să fie ceva.

Orarul Constanta a avut senzația că, prin Consiliul Cultural și Educației Socialiste ajutat și de patru instituții puternice, enunțate în program, să organizeze și în acest an seri de teatru antic pe vechiul nămint lomițan. Ceea ce, dintr-o dată, ar fi trebuit să însemne o serioasă concentrare a forțelor într-o aproape desăvârșită speranță că organizarea celei de-a 2-a ediții să fie superioară celei dintii, cum ar fi fost firesc. Dar, între organizarea precisă, cu tact și talent, și aceea de prestare de servicii, este o diferență de suflăt. Avem toate motivele să credem că în acest an organizatorii le-a cam lipsit suflatul, prestind doar un serviciu aproape corect.

un spectacol rotund. Considerăm că ar fi nedrept ca scena bucureșteană să nu-l poată găzdui cit mai curînd pe acești înzestrați artiști care, la marginea hărții României, se află totuși în centrul artei pe care o slujesc.

Teatrul Dramatic din Turda n-a jucat **Medeea**, cum se anunța, deoarece, cu tot efortul depus, în lipsa actriței Liana Ceterchi spectacolul nu a putut fi pus pe linia de plutire.

Duminică, 28 iunie, ora 19, la punctul pescărie de la Mamaia, **Hecuba** a fost mirajul unui spectacol care, încet, ca o ploaie mărunță de toamnă, a pătruns treptat în sufletele și conștiința tuturor spectatoșilor prezenți acolo în acea memorabilă seară. Scena, malul mării, cu toată sălbăciunea lui rămasă parcă de la întocmirea pămîntului, l-a așteptat cu dragoste pe acest regizor, Silviu Purcărete, pentru a ne dezvălui tainele: pentru că Hecuba nicicînd n-a fost mai adevărată și mai de-acasă decît în acea seară cînd colectivul Teatrului de Stat din Constanța ne arăta „cerul în felul deasupra și lumea morală dinlăuntru“.

A. MIHAILOPOL

SE CAUTĂ UN SPECIALIST

Situat într-un capăt al țării unde nu se ajunge prea lesne, Sighetu Marmatiei a fost și rămîne și un centru spiritual care nu poate fi ignorat. Există aici un orgoliu bine motivat al oamenilor care fac cu sau numai se ocupă cu răspîndirea ei, care se bazează pe o puternică tradiție cărturărească.

Am intrat în casele citorva intelectuali din Sighetu Marmatiei și m-am bucurat cînd am văzut peretei întregi de cărți. Am avut prilejul să discut cu cîțiva dintre ei și m-am uimit de atenția cu care este urmărită orice acțiune culturală de pe întreg cuprinsul României. Dar mai ales n-am putut rămîne indiferent cînd **Gheorghe Mihai Birlea**, directorul bibliotecii municipale din Sighetu Marmatiei, mi-a adus la cunoștință că biblioteca are un fond de carte vechi și rară de 15.000 volume din secolele XIV—XIX, printre care și manuscrise. Se află aici măturii elocvente ale interului pentru carte existent pe aceste meleaguri și care oferă o imagine despre intelectualul din Maramureș. Fantul că au venit la Sighetu Marmatiei cine știe cu cîtă cheltuială, ediții priniceps din **Hegel**, **Kant**, atestă uriașa sete de cultură a unor oameni care nu numai

că se confruntă cu o istorie deseori nepotrivită, dar se pregăteau să o domine și cu armele spiritului.

Unele din aceste volume pot fi unice în bibliotecile din România. Multe dintre ele tratează problema Transilvaniei. Din păcate, pînă acuma, acest tezaur nu a fost analizat în detaliu. Persoanele de acum al bibliotecii nu se poate aminti, în clipa de față, la o lucrare de astfel de proporții, cu toate că aici există un spațiu de depozitare și de studiu cit se poate de adecvat.

A lăsa în uitare, pe mai departe, cele 15.000 de volume ar fi o rușine. A le transporta în alte biblioteci din țară ar însemna să le răpești din atmosfera în care au trăit zeci și sute de ani. Smulse de pe meleagurile maramureșene, aceste cărți și-ar vesteji brusc filele și s-ar prefăce în pulbere.

Singura soluție rezonabilă ar fi venirea unui specialist care să aibă curiozitatea să le cerceteze cu luare aminte. Cei din Sighetu Marmatiei îl așteaptă cu brațele deschise ca pe un cărturar care nu se mulțumește să agonisească pentru sine bunurile spirituale, dar se preocupă să le înlesnească și altora accesul la ele. Nu e o muncă ușoară aceea care urmează, dar merită efortul. Cine se va încumeta să-l deponă?

GEORGE ARION

Luceafărul de la 1 la 1090

De bună seamă, în muncă, indiferent de profesia în care ne desfășurăm activitatea, timpul nu fixează nici în fiecare zi, nici măcar în fiecare an, evenimente copleșitoare. Sint, totuși, în viața unui om, momente deosebite, peste care nu se poate trece ușor. Un astfel de eveniment l-am trăit împreună cu revista Luceafărul, vineri, 25 iunie 1981, cînd s-a scos de sub teasurile tipografiei cel de-al 1000-lea număr. Fiind unul care am lucrat aici fără întrerupere, în corectură, de la a cel număr 1, apărut la 15 iulie 1958, prin entuziasmul regretatului poet Mihu Dragomir, pînă la numărul 1090 de astăzi, sint bucuros să spun — chiar dacă pe

unde va i-aș repeta pe cei care au vorbit sau au scris despre Luceafărul — că revista și-a făcut cu prisosință datoria, că în paginile revistei au apărut, pe perioade mai lungi sau mai scurte, rubrici ale unor scriitori de prestigiu. Revista a mai dat literaturii și nume care, de asemenea, vor rămîne în cultura românească. Ioan Alexandru, Constanța Buzea, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Sinziana Pop și mulți, mulți alții ar fi avut același cuvînt în literatură, pentru că talentul lor și-ar fi găsit loc oricum, însă, vrînd-nevrînd, meritul afirmării lor în cultură rămîne al revistei Luceafărul, pentru că i-a descoperit, le-a vădit talentul și i-a lansat în circuitul spiritualității noastre.

GELU STOICESCU

UN AISBERG PENTRU PEȘTII DIN DELTA

Au venit pescarii, e sîmbătă, e aproape miezul zilei și s-au gheată ca să depoziteze peștele. Se știe, peștele, în călcăură, fără gheață, nu rezistă. N-a venit vaporul cu gheață de la Tulcea. Cînd vine? Nimeni nu știe. Îl așteaptă. Și-atît. Mai întîrzie el un ceas, două, trei, o zi dar vine. Numai că peștele se degradează, el nu poate aștepta ca omul. De la 8 iunie, ac spune Zabava Ion, numai ghinioane avem. N-avem tîrghi, cosuri, lazi, gheață în care să ambalăm peștele. Avem 60 de pescari și ei aduc cam în jur de 200 kg de pește zilnic. Sint nevoiți să stea în soare cite 2—3 ore ca să poată descărca și încărca peștele. Tăcuți și îngrijorați, pescarii acoperă peștele cu stuf, cu saci ca să-l ferească de soarele arzător. E trecut de ora unu și vaporul Uzina n-a venit încă cu gheață. Dar după un timp apare. Venirea lui a produs o mare agitație printre pescari. Peștele mai putea fi salvat. M-am urcat pe puntea vasului Uzina, care trage și un remorcher uriaș încărcat cu lazi. Azi a fost o zi mai norocoasă. Vor avea lazi unde să depoziteze peștele. Dar eu au cosuri cu care să-l transporte. Poate mîine, sau poimîine, vor sosi și cosurile. Pînă atunci pescarii își așteaptă liniștii rîndul ca să apuce cîteva cosuri goale.

Căpitanul Uzinei — **Grigore Larion** — este și el sincer îngrijorat și nemulțumit. Aduce de la Tulcea un vagon jumătate de gheață. Cînd e gheață, cînd nu e... E de 30 de ani căpitan, dar din zi în zi are mai multe motive de îngrijorare pe față. Acum e și gestionarul navei, răspunde de calitatea peștelui. De la ora 4 dimineața pleacă în cursă cu gheață de la Tulcea. Pe la 8 descarcă la Milă, unde stă, cam 4—5 ore. „Puteți scrie că la cherhanaua de la Periprava s-au stricat 630 kg de pește. Pentru că n-au avut gheață. A plătit comandantul“. De ce nu e gheață? „S-au construit fabrici de gheață în Călia și Murighiol, și s-a mizat pe producția lor de gheață. Dar ele acum nu funcționează. Sint stricate. Atunci, aducem gheață tocmai de la Tulcea, cu condiția ca fabrica de acolo să ne poată asigura marfa. Altfel...“. Dar înainte cum era? „Înainte fiecare cherhana avea cite o ghețarie proprie. Pescarii iarna, se ocupau de umplerea lor cu blocuri mari de gheață, asigurînd aprovizionarea cherhanalei în tot timpul verii. Acum, aceste ghețării sint părăsite, stricate și nimeni nu mai crede în eficiența lor. Eu continuu să cred în eficiența lor și în economia ce-ar aduce...“. Alături de cherhanaua Matia vād o a-semenea ghețarie. A costat 96 de mii lei! Construită prin 1957—1958, a funcționat pînă în 1975—1976 cînd a fost inundată. De atunci nimeni nu se ocupă de ea. 96 de mii lei irosiți, nefolosiiți, neamortizați. Pescarii nu au gheață și

peștele se strică în bîrcile lor încărcate. Lansăm acest apel de salvare a peștelui. E nevoie de un aisberg pentru peștii din delta. Poate știe cineva de unde să-l procurăm!? Ghețăriile așteaptă goale să primească cu căldură buccăle de frig. S.O.S.-ul lansat e de maximă urgență. Poate îl aud întreprinderea piscicolă și întreprinderea de industrializarea peștelui Tulcea!

CORNELIA BARBU

AM FOST ÎN CONTINUARE ANGAJAT CIOBAN

Desigur, cititorii își mai amintesc reportajul apărut în numărul 20 al revistei noastre: „Am fost două luni angajat cioaban“. La redacție s-au primit foarte multe scrisori. Multe dintre ele ne aduceau la cunoștință și alte aspecte, din diferite zone ale țării, despre felul cum sint stimulați și incurajați crescătorii de animale. În alte scrisori eram întrebați cum s-a rezolvat, pînă la urmă, hrana oilor din Vadul Anei? Pînă la urmă oile lui Ion Olariu au primit cele 15 tone de gozuri. Dar în momentul de față au apărut alte probleme. Despre ce este vorba? Toti știm că oile, mai ales în perioada de vară, trebuie să și circule, nu să stea închise, cum se spune, în ocol. Ei bine, cele 400 de oi, pe această căldură toridă de vară, stau închise, una în alta, așteptînd amabilitatea celor din Brănești ca să decidă ieșirea lor la aer. Ia iarbă verde și la plimbare. Direcția agricolă a municipiului București, Inspectoratul silvic Sectorul agricol al Capitalei, prin decizii, au hotărît ca, după ce I.A.S.-urile și C.A.P.-urile își impart pășunile și suprafețele de pădure, tot ceea ce prisosește să fie dat celor amatori. Dar aceste hotărîri, date în scris, n-au ajuns (sau n-au vrut să se ajungă) și la conducerea comunei Brănești. Cu alte cuvinte oile din Vadul Anei nu au ce căuta în pădurea de vizavi, nu au ce căuta pe anumite terenuri, încă pline cu iarbă, din raza comunei. Impresionat totuși de oile care stau ca într-un cuptor și profitînd că președintele C.A.P.-ului, Constantin Ghiță, era plecat (în plin sezon) în concediu — primarul comunei, Gheorghe Pană, a decis ca, pe o suprafață mică de pădure, ele să poată ieși la aer. Dar totul a durat cîteva zile. Președintele Gheorghe Ghiță s-a întors și s-a supărat foc pe această decizie dată de primar și a hotărît ca oile să fie din nou închise.

Fiindcă, a spus el, asta-i legal. Și dacă nu-i convine, Olariu să plece cu întreaga stînă în Pantelimon sau în Cernica.

Adevărul este altul. Pînă anul acesta Ion Olariu preda comunei Brănești peste 1.000 de kilograme de lînă, cantitatea fiind considerată, de cei în drept, o contribuție a comunei. Pe lînă nu scria: fabricată de Olariu, ci produsă de Brănești. Anul acesta Olariu a semnat contractul de predare a cantității de 1.000 de kilograme de lînă cu Direcția agricolă a municipiului București. Deci, Brăneștii nu va mai putea preda această cantitate care, probabil, a fost prinsă în plan. Din acest motiv, oile din Vadul Anei nu mai există pentru cei din Brănești. Nu le mai aduc nici un avantaj — cei de aici nu vor mai avea 1.000 kilograme de lînă pe care s-o predea la fondul de stat. Așa că oile, dacă n-au murit de foame, pot muri de căldură.

Indiferent unde se predă cantitatea de lînă, stimați tovarăși din Brănești, nu trebuie să uitați că beneficiarii sintem tot noi. Amintim că Ion Olariu are 75 de ani și la această frumoasă vîrstă crește, în loc să se plimbe prin Cîșmîgiu, 400 de oi. Ajuțați-l și sprijiniți-l, tovarăși din Brănești, cit mai este timp.

SORIN POSTOLACHE

Flacăra Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția Viața politică (Mihai Pelin, Ion D. Goia, Ilie Purcăru, N. Grigore Mărășanu) - 25 00, 25 66; Secția Economie, Știință, Sport (Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Ovidiu Iocanțoiaia) - 14 57, 25 59; Secția Cultură-Invățămînt (George Arion) - 25 60; Secția Scrisori, Probleme social cetățenești (Adrian Dohotaru, Iudo Octavian, Mihai Stănescu, Marga Nedelea) - 21 30, 25 58. Administrație - 21 24; Fotoreportaj - 25 42; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 21 23, 25 59, 20 72; Secretar responsabil de redacție - Nicoleta CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIE - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28. Redactor șef - 17 50 10 interior 20 02; Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136-137, telex: 11126, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU